M Ű V É S Z E T. Péczely
III.évf. 1904. Béla
83.l.

T e l c s E d e :

Anyóka.

Terrakotta szobor.

M Ű V É S Z E T . Péczely
III.évf. 1904. Béla
77.l.

T e l c s E d e :

Képmás

Gipszmodell fényképe.

M Ű V É S Z E T.
III.évf. 1904.
79.l.

Péczely
Béla

T e l c s E d e :

Plakett/Madame Vve Louisa
Germain, 1819-1903./

Bronzplakett fényképe.

M Ű V É S Z E T . Péczely
II.évf. 1903. Béla
330.l.

T e l c s E d e :

Arckép-plakett./Karap Ferenc
70-ik életéve betöltésének
emlékére,1902.junius 8./

Bronzplakett fényképe.

M Ú V É S Z E T .
III.évf. 1904.
76.l.

Péczely
Béla

T e l c s E d e :

Képmás

Gipszmodell fényképe.

Egész oldalas kép.

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
37.l.

Péczely
Béla

T e l c s E d e :

Anyaság

Bronzplakett

M Ű V É S Z E T
X.évf. 1911.
267.

Péczely

T e l c s E d e :

Munkácsy Mihály siremléke.

Fénykép a temetőből.

M Ű V É S Z E T
IX.évf.1910.
173.l.

Péczely

T e l c s E d e :

Munkácsy Mihály siremlékének
mintája.

Gipszmodell fényképe.

Plasztika, körplasztika /?/
Női képmás, Telcs Ede

Müvészet, III., 19o4. 80-85.

Márkus László: Telcs Ede.

Plasztika, relief
Gozsdu Elek, Telcs Ede

Művészet, III., 1904. 73-79.

Márkus László: Telcs Ede.

Kitüntetések

Ezüst érem a torinoi nemzetközi
iparművészeti kiállitason:
- T e l c s Ede -

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
354.
"A turini nemzetközi ... "

Plasztika, relief
Lukács Antal, Telcs Ede

Művészet, III., 1904. 73-79.

Márkus László: Telcs Ede.

Plasztika, körplasztika
Anyóka, Telcs Ede

Művészet, III., 1904. 73-79.

Márkus László: Telcs Ede.

Plasztika, körplasztika /?/
Férfi képmás, Telcs Ede

Művészet, III., 1904. 73-79.

Márkus László: Telcs Ede.

Plasztika, relief.
Madame V^vé Louisa Germain, Telcs Ede

Művészet, III., 1904. 73-79.
Márkus László: Telcs Ede.

Plasztika, körplasztika
Barabás Miklós, mellszobra, Telcs Ede

Művészet, III., 1904. 73-79.

Márkus László: Telcs Ede.

Telcs Ede, Szobrász

Budapesti Szemle; 1908.

CXXXIII. 457.–461. l. Erdey Aladár:

A Nemzeti Szalon tárlatai.

Telcs Ede szobrász

Budapesti Szemle, 1904. (CXX)

443.–450. l. Meller Simon: A Téli Tárlat.

Telcs Ede szobrász

Budapesti Szemle, 1903. CXV.

285.-294. l. — Éber László:

Erzsébet királyné emlékszobra.

Telcs Ede szobrász

Budapesti Szemle, 1908.

CXXXV. 135.–137. l. Erdey Aladár:

a Vörösmarty-szobor.

Telcs Ede, Szabrász

Budapesti Szemle, 1908.

CXXXIII. 122.–130. l. Erdey Aladár:

Őszi Tárlatok.

Telcs Ede Szobrász

Budapesti Szemle, 1913

(CLU) 154-156 l. D: kiállítások.

Telcs Ede Szobrai

Budapesti Szemle, 1902.

(CIX.) 144.–153. l. – Heller Simon: A

Téli Farkas.

Telcs Ede, Szobrai

Budapesti Szemle, 1904. CXVII.

131.–136.l. – Maller Simon: A Zéli

Tárlat.

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
175.l.

Péczely
Béla

T e l c s E d e :

Görgey Artur tábornok arcképe.

Bronzérem.

MÜVÉSZET
VII.évf.1908.
174.l.

Péczely
Béla

Telcs Ede:

A müvész anyjának arcképe.

Bronzplakett.

M Ű V É S Z E T
VIII.évf.1909.
.43.l.

Péczely
Béla

T e l c s :

Tanulmányfej.

Márványszobor fényképe.

Az állami nagy aranyérem és a Lipót-
városi Kaszinó díjának nyertese.

Képes Pesti Hirlap 1930 LII Jun.4.2 o.

Rozgonyi

Telcs Ede: Jászkiséri hősi emlékmü.

8x6.

Képes Pesti Hirlap LII 1930 jul. ~~15~~ 3.10.

Rozgonyi

Telcs Ede: A jászkiséri hősök emlékműve

~~6 x 8~~ 12 x 18

1

M Ű V É S Z E T
VI.évf. 1907.
105.1.

Péczely
Béla

T e l c s E d e :

Plakett/Lenkei Kenrik arcmása/

Bronzplakett fényképe.

MŰVÉSZET Péczely
IX.évf.1910.
291.l.

T e l c s E d e :

Görgey Artur.

Bronzérem előlapja.

Magyar Művészet 1926.259.o. Kerényiné

Telcs Ede:Tanulmányfej.
Márvány.1908.

M Ű V É S Z E T
X.évf.1911.
130.

Péczely

T e l c s E d e :

Tanulmányfej

Márványszobor képe

Nagy aranyérem, 1908.

Telcs Ede szobrász

Pesti Hirlap. 1932. jan. 29.6

A Céhbelich Zaggyűlése

Teles Éde Szobradz

Pesti Hirlap. 1923. febr. 11. 5

k. k. l. tt. Cékbelék kiállítása

Telcs Ede szobrász

Pesti Hirlap. 1920. okt. 31. 4

K. K. d. Erzsébet királyné emlékszobrának..

Teles Ede rozbrání

Prot. rzeczy

1928. 750-56

Tele Ede, molvár

Függetlenség 1928. IX. 258.

Körplasztika – Portrék – Teles Ede

Revue de Hongrie

1911. IV. a. VII. f. 466–468. l.

Magyarország a római nemzetközi művészeti kiállitáson.

Tolos Ede nobrácmüvén.

8 órai Ujság.
1928. X. 21., 4.
(:Kritika.:)

Felix Lde

mohan

8 órai. Zsigó

1924 máj 28. 9 l.

Teles —, rozvár

Müggyűjtő 1930. XI. 321–22.

Telcs Ede Sobrán

Magyar Iparművészet, 1900

5. sz. ~~237.~~ o. 209. - 240. o.

Györgyi Kálmán. Az iparművészet a párisi kiállításon.

Telcs Ede szobrász

Magyar Sparmüvészet, 1899

4. sz. 168. o.

különfélék.

Telts Ede, szobrász

Magyar Iparmüvészet, 1899.

II. évf. 4. sz. 168. o. különfélék.

Az 1900 évi világkiállításra a Szekes-
főváros által megrendelt iparmüv. Tárgyak

Telcs Ede szobrász

Magyar Iparművészet, 1902

II. évf. 4. sz. 145–168. o. / mam. von. része: 165–168. o. /

Czakó Elemér: A torinói kiállítás.

Teles Ede szobrász

Magyar Sparmüvészet, 1900

6. sz. 359. o.

Hivatalos tudósítások.

Teles Ede: Gönczy-portré. (: mellszobor :)

Magyar Nemzet.
1948. VII. 20. 4. old.
(: Kr. :)

Teles Ede: Kreskeměti Kossuth-szobor.

Magyar Nemzet.

1948. VII. 20. 4. old.

(: Kir. :)

Teles Ede: Andrássy Gyula mellszobra.

Magyar Nemzet.
1948. VII. 20. 4. old.
(: Kiss. :)

Teles Ede: Tanutmánnyfej c. műve.

Magyar Nemzet.

1948. VII. 20. 4. old.

(: Hír. :)

Teles 2 de [illegible] z: „Házisz[illegible]"

Meyer Nemet.

1948. VII. 20. 4. old.

(: Kir. :)

Teles Ede: Falk Miksa képmása.

Magyar Nemzet.

1948. VII. 20. 4. old.

(: Hír. :)

Teles Ede: Beöthy Zsolt kipmása.

Magyar Nemzet.

1948. VII. 20. 4. old.

(: Kir. :)

Teles Éde : Thaly K.

Magyar Nemzet.

1948. VII. 20. 4. old.

(: Kiss. :)

Telcs Ede

Katol.Szemle.1941.219-20.l.

Telcs Edé szobrász.

Műbarát. 1921. I. 64. l.

Telcs Ede szobrász

Pesti Hirlap. 1932. márc. 20. 8

Fóthy János: A Cékbalich kiállítása a Nemzeti Szalonban

Telcs (Ede), molnár

Lyka Béla, Az Ernst Múzeum
modern
Művészet 1928. XI. 310-311.

Telcs Ede . Szobrász

Magyar Művészet, 1926

219-229. o.

Felvinczi Takács Zoltán: Szentes, örgyi István.

Teles Ede szobrása

Népszava 1920. febr. 28. 1. o.

Teles Ede

Teles Éde szobrász

Pesti Hirlap 1924. febr. 24. 6-7

k. k. l. Három kiállítás

Körplasztika. „Leányfej", Telcsi Stricker
g.

Pesti Hirlap. 1924. jan. 1. 6

Exporthiállítása Ugyszeti Szelnebar

Körplasztika. „Apám", Telesné Stricker G.

Pesti Hirlap. 1924. jan. 1. 6

Csoportkiállítása Kunszeti Szalonban

Teles Gina Kernsek K.-né

Tanulmányfej.
bauxit cement.

Nemzeti Szalon

Munkácsy Cék VIII. repr.
Riáll. Kat.
1935, márc. 30 - ápr. 14.

Telcs Edéné

Stricker Gina

lásd

Thieme Becker

XXXII. 510. l.

(Lyka)

Stricker Gina nem volt Telcs Edének, hanem T. E. unokafivérének Teltsch árminnak felesége. Első férje halála után Hernstok Károly festőművészhez ment nőül.

(a megjegyzést írta:
Telcs András
T. E. testvéröccse.)

1913 MÁRCIUS HAVÁBAN
NEMZETI SZALON

Telcsné Stricker Gina szobrász

Plakettek
/Vásárlás a téli kiállitáson,
1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Telcs Ede.

Művészet. 1905. III. 406. l.

Telcs Ede könyvtárából.

Münchet.

VI. kiad., 1907.

69. l.

Telcs Ede szobrász.

Művészet.1907.339.l.

Telcs Ede, szobrász

Müvészet, III., 19o4. 73-79.

Márkus László: Telcs Ede

Telcs Ede, szobrász

Müvészet; IV., 1905. ---

Uj szobormüvek

Telcs Ede:

A Nemzeti Muzeum alapitói

/Plakett/

M Ű V É S Z E T

I.évf. 1902.

1.sz. 61.old.

03.

igos bizottsága.

A beadvány { száma: 190
kelte: 190
beérkezése: 111/1 190 3

903.

ágos bizottsága.

A beadvány { száma: 91.600 1902.
kelte: 11/9 1903
beérkezése: 11/11 1903

Telcs Ede:
Dr. Benedikt M. emlékérme

M Ű V É S Z E T .
I. évf. 1902.
1. sz. 65. old.

Péczely Béla

T e l c s E d e :

Márvány-képmás/Gyermek-leány/

Márványszobor fényképe.

Egész oldalas kép.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
13.old.

Péczely Béla

T e l c s E d e :

özv.báró Bornemissza Ignácné arcképe

Szinezett gipsz-szobor.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
17.old.

Péczely Béla

T e l c s E d e :

Hubay Andor és Tibor.

Márványszobor.

M Ű V É S Z E T .
II.évf. 1903.
16.old.

Dombormü - Életkép

T e l c s E d e :
Háziszer

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
68.
"Kitüntetések"

Dijak

R á t h - d i j
/Telcs Ede/

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
68.
"Kitüntetések"

Körplasztika - Arcképszobor

T e l c s E d e :
Prielle Kornélia szobra
/Nemzeti Szinház elöcsarnoka/

M Ü V É S Z E T
I.évf. 1902.
223.
"Szeged..."

Telcs Ede szobrász

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
430.
"Hazai krónika"

T e l c s E d e szobrász

- Négy illusztrációval -

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
64.
"Hazai krónika"

T e l c s E d e szobrász

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
65.
"Kitüntetések"

T e l c s E d e szobrász

M Ű V É S Z E T
II.évf. 1903.
73.
"Müvásar"

T e l c s Ede szobrász

M Ü V É S Z E T
II.évf. 1903.
74.
"Müvásár"

T e l c s Ede szobrász

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
354-55.
"Pályázatok."

Telcs Ede szobrász

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
225.
"Kossuth emlékmű"

T e l c s Ede szobrász

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
179-186.
"O.M.Képzőmüv.Társ.közgyülése"

T e l c s E d e szobrász,
iparművész

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
119.

Telcs Edo · szobrász

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
125-131.
"Bruck Miksa"

T o l c s É d e szobrász

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
235-237.
"Szegeden.."

M Ű V É S Z E T
III.évf. 1904.
85.1.

czely
Béla

T e l c s E d e :

Leányka.

Terrakotta szobor.

M Ű V É S Z E T .
III.évf. 1904.
84.l.

Péczely
Béla

T e l c s E d e :

Plakett/Vizmai Lukács Antal/

Bronzplakett fényképe.

M Ű V É S Z E T . Péczely
II.évf. 1903. Béla
344.l.

T e l c s E d e :

Deák Ferenc plakett./Nagykanizsa város közönsége/

Bronzemléktábla fényképe.
/A nagykanizsai gimnáziumon/

M Ű V É S Z E T .
III.évf. 1904.
81.l.

Péczely
Béla

T e l c s E d e :

Barabás Miklós.

Barabás siremlékéről.

Agyagmodell fényképe.

Egész oldalas kép.

M Ű V É S Z E T .
III.évf. 1904.
84.l.

Péczely
Béla

T e l c s E d e :

Plakett/Gozsdu Elek/

Bronzplakett fényképe.

Telcs Ede szobrász

MŰVÉSZET
I.évf. 1902.
354.
"A turini nemzetközi kiállitáson..."

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Telcs Ede

MAGYAR NEMZET

Budapest

1969 OKT 14

Telcs Ede újabb két szobrával és több plakettjével gazdagodott a bajai Türr István Múzeum. A bajai születésű művész hagyatékából már kétszáz domborművű emlékérmét és ötven szobrot őriznek a gyűjteményben.

♡

Perneczky Géza grafikáiból nyílik meg kiállítás október 14-én délután 6 órakor az Eötvös Klubban.

1021

Telcs Ede

Telcs Ede, szobrász, cipészmester fia, szül. 1872 máj. 12-én Baján, 1888 okt.-ben iratkozott be és 1892 júl.-ig az ált. szobrászati szakosztályon E. Hellmer tanítványa, 1892 okt.-től 1895 júl.-ig Kasp. Zumbusch mesteriskolájának tagja volt. 1892-ben a Füger-díjat, 1893-ban a Zumbusch-mesteriskola díját kapta.

Fleischer Bécs

90-l

Rumi Istvin, Kaplán VIII. 235.

TELCS EDE.

M.D.K.

Radnay Oszkár: Modern szoborgyüjteményünk

[Illusztrációkkal]

Az az óriási lendület, mellyel a magyar müvészet nem is egészen egy évtized alatt a vezető nemzetek sorába jutott, felrázta a közérdeklődést is. A tárlatok eseményekké váltak, tizezrek látogatják és a közönség egyre hangosabban áhitozott olyan stabil, rendszerbe foglalt képzőmüvészeti anyagra, amiből az egész magyar fejlődés lendületét végigfigyelhesse. A Szépmüvészeti Muzeum e kivánságnak és hivatásának megfelelően - csaknem egy esztendei gondos munka árán - megnyitotta végre azt a 169 müdarabból álló kollekciót, amely nagyjában felöleli az utolsó két század szobrászatát.

Az első fülkében a kronologikus sorrend Ferenczy Istvánnal, az első tudatosan müködő magyar szobrászmüvésszel kezdődik. Hat arcmás és egy pompás genre-márványszobor képviseli a jeles mestert, aki szellemi és nemzeti felfrissülésünk korának, az 1800-as éveknek szülöttje. Rimaszombatból indult el, mint vándor lakatoslegény, hogy a bécsi müvészeti akadémia ércmetsző osztályára eljusson. Ott Klieber tanár tanitványa lesz, aki a nagytehetségü ifjut ösztöndijjal Rómába küldi, ahol csaknem tiz esztendőt tölt el munkában és tanulással. Mikor visszajön hazájába, a fővárosban telepszik le és nehéz küzdelmeket viv a táblabiróvilág közönyével. Legjobb alkotásai közül való az itt kiállitott Kazinczy Ferenc szobra, melynek

másodpéldányát a Magyar Tudományos Akadémia faragtatta ki a művésszel 1847-ben. Pompás a Fáy András portré, továbbá Széchy Mária és Schodel Róza énekesnő mellszobra. A "Pásztorlányka" cimü szimbolikus genre-márványszobra a Nemzeti Muzeumból került át ide.

Ferenczy István müvészete - mestereinek hatása alatt - az uj klasszicizmus szellemében fejlődött. Finomkodó stilussal készültek szobrai, melyeknek patetikus modora különösen a Kazinczy arcképszobrán és a müvészet keletkezéséről regélő genre-jén érződik szembeszökően. Az ő hatása alatt növekedett melléje egymásután Dunaiszky Lőrinc budai faragómester, majd Engel József, Alexy Károly, Dosnay Károly, Izsó Miklós és Kugler Ferenc, akiknek részben tanitómestere, részben szellemi irányitója volt. Ők képviselik a magyar szobrászat első generációját, a német és francia hatásokon épült ujbarok és klasszicizáló, patetikus stilus-korszakot, amely után, szinte minden átmenet nélkül, a nemzeti érzés és vele az idegen hatásoktól elkülönülő nemzeti stilus jelentkezik a szobrászatban.

Izsó Miklós, aki Ferenczy Istvánnak volt növendéke, majd Bécsben és Münchenben folytatta tanulmányait, mindjárt első alkotásában magyarnak mutatkozott. A "Busuló juhász", mely most a muzeumban van, általános feltünést keltett és Izsó keresett müvész lett; egyre-másra alkotta meg az Alföld magyar néptipusainak genreszobrait. Táncoló paraszt-alakjai közkeletüek lettek. Ezekből egész terrakotta vázlat-kollekciót állitott ki a muzeum egy Izsó-vitrinben. A magyar szellem közben tovább szélesedik és Huszár Adolf mü-

veiben folytatódik a maiak felé. Huszár Adolf "Huzd rá cigány"-a a 60-as évek egyik nevezetes eseménye, a népszinmüvek virágkorának hangulatából fakadt és hatása jól érződik Huszárnak budapesti Petőfi-szobrán, sőt egy-két momentumban dunaparti többi szobrain is (Eötvös, Deák Ferenc).

Az átmenetet innen a finomkodó naturalizmusba Kugler Ferencnek kiállitott Pulszky-siremlék-reliefje adja. Ez a márványdombormü a magyar szobrászat legjelesebb értékdarabjai közül való és disze a kiállitásnak. Utána szinte szembeszökően látszik az az ujabb müvészeti változat, melynek képviselői Zala György, Fadrusz János, Donáth Gyula, Stróbl Alajos, Róna József és Telcs Ede. Közülök az öt első egységes stilust képvisel és ez a stilus a monumentális naturalizmusban csucsosodik ki, bár az ujbarok ünnepiségét és pátoszát sem veti le egészen.

Zala György a milleniumi emlékmü, a parlament előtt álló Andrássy lovasszobor, a budavári 48-as honvédemlék és az aradi Vértanuk emlékének alkotómestere. Ebben a gyüjteményben, arcképszobrain kivül ott van a hires "Mária és Magdolna" hatalmas szoborkompoziciója, amely mesterének minden müvészi jellegzetességét elénk tárja.

Fadrusz Jánost, a korán elhunyt világhirü mestert csupán a farkasokkal viaskodó Toldi-jának bronzmásolata képviseli; Donáth Gyulát is csak egy szobor - igaz, hogy remekmü! - a "Halál angyala" reprezentálja. Stróbl Alajos müvészete azonban teljes szépségében áll előttünk az "Anyánk" nagyméretü, csudálatos márványszobrával

és "Géniusz" cimü portréjával. Róna József müvészetét pedig barokhatásu Bacchus-szobra és reliefszerüen komponált, kissé diszharmonikus "Zsuzsanna és az öregek" márványcsoportja képviselik.

Ebből a müvészeti változatból Telcs Ede vezet át a ma uralkodó "modernizmusba", amely jelző egy egészen szétfolyó, kialakulatlan müvészeti "akarást" határoz meg. Telcsnek a "Góliát"-ját látjuk, a "régiek" stilusában megalkotva, mig a nemrég kiállitott "Toronyépitő"-je merész lendülettel már a modernizmus jegyében született. Plakettjei közül is egyik a naturális, másik a kereső stilust bizonyitják. Értékben pedig Telcs Ede az a magyar mester, akinek majdnem minden alkotása az egyetemes magyar müvészet egy-egy kiemelkedő eseménye.

A második terem a modern müvészeké, akiknek elrendezési sorrendje Simay Imre dekorativ állatszobrával kezdődik. Ezen az oldalfronton áll Cser Károly életnagyságu hires bronzszobra is, a "Győztes"; ez a férfiakt a jeles mester hatalmas tudásáról és invenciójáról tesz tanuságot. A "diadalmas férfit" ábrázolja, amint átköti homlokát a győzelmi szalagjelvénnyel. Sorban következnek aztán Körösfői-Kriesch Aladár finom márvány-portréja, Ligeti Miklós kis Anonymusa, Damkó József remekbe készült "Definitor" cimü terrakotta portréja, Kisfaludi-Stróbl Zsigmond barokkosan vibráló "Venczell Béla arcmása", Tóth István pompásan megkomponált "Déli pihenő" bronzgenreje, Sidló Ferenc finom "Primaverá"-ja, Horvay János "Beethoven"-je, Szentgyörgyi István klasszicizált "Kigyóbüvölő"-je, Moiret Ödön egy érdekes márványaktja, Pásztor János néhány szép aktja és "Bucsuzkodás" cimü hires magyar genréje, Sámuel Kornél végtelenül finom

márványreliefje és a "Menekülő" cimü bronzszobra, Ferenczy Béni elfinomitott bronzportréja, Orbán Antal markáns terrakotta fejtanulmánya és Lux Elek quattrocento-finomságu márványportréi. Az érem és plakettanyagban Beck Ö.Fülöp nagy kollekciója mellett Reményi József, zsákodi Csiszér János, Fémes Beck Vilmos, Berán Lajos, Murányi Gyula és Esseö Erzsébet vannak képviselve.

A külföldi szoborgyüjtemény büszkeségei a francia Rodin és a belga Meunier. Itt van Rodin világhirü márvány-kompoziciója, a "Tavasz ébredése", Laurens festő portréja, az "Ébredő ifju" életnagyságu bronzszobra és a párisi Hugo Viktor szobor mellékfigurájának szánt "Nereidák" bronzvázlata. Meuniert pedig a "Hajóvontató", egy remek bronzfej, nagyszerü életnagyságu dokkmunkása és több kisebb bronz-szobra reprezentálja. Mellettük képviselve vannak még Lagae, Dubois, Stoltenberg-Lerche, Rombaux, Hildebrand, Zügel, Liipola György Budapesten élő finn szobrász, Stappen, Franges, Zutt és Maillol.

A modern szoboranyag egyik része se teljes, sőt a hiányok a kiállitás rendeltetését erősen korlátozzák. Olyan mesterek hiányoznak, akik pedig a magyar szobrászatban igen jelentős szerepet vittek és visznek. Igy nincs muzeumunknak egyetlen Fessler Leo szobra se, aki pedig a palatinusi magyar renaissance fontos müvésze volt. Az ő alkotásai a Kalvin-téri "Danubius" kutszobor, amely Budapest legszebb köztéri szobra. Továbbá a királyi várkert oroszlánjai, a Bazilika apostolai stb.

Hiányzik Holló Barnabás is, akiről egyik legutóbbi számunk-

ban irtunk és akinek özvegye, férje gazdag müvészi hagyatékának birtokában az éhhalállal küzd. A mai jelesek közül nincs képviselve Székely Károly, Margó Ede, Bory Jenő, Lukácsy Lajos, Csiszér János, Maugsch Gyula, Keviczky Hugó, Szamosi-Soós Vilmos, Kallós Ede, Siklódy Lőrinc, Istók János, Farkas Béla, Szántó Gergely, és Visnyovszky Lajos, akik mind kiegészitő egyedei, értékes müvészei szobrászatunknak. Viszont Lux Eleket jellegzetességében nem mutatja be a gyüjtemény, hiszen világhires táncos-szobrai hiányoznak a kiállitásról, azok a szobrok, amikben müvészi lendület és mesterségbeli tudás tekintetében szinte egyedülálló értéke a nemzetközi müvészetnek. Ugyancsak széles kiegészitésre szorul a külföldi anyag is, melyben csupán Rodin és Meunier vannak jól képviselve.

A meglévő müanyag gazdagsága, szépsége és elrendezése azonban minden figyelmet megérdemel és ha a hiányokat pótolhatja az állam, a budapesti Szépmüvészeti Muzeum a legjelentékenyebb kontinentális muzeumok sorába emelkedik.

Panoráma. Bécs. 1926.jul.11. 9.sz. 9-11.p.

a neve is: öregek tanácsa. Itt tehát az üléseknek is valamennyire más szinezete van; szenvedélyes, heves viták hallhatók itt is, de hogy a törvényhozó urak ökölre menjenek, már arra aligha képzelhető példa. Sőt bizonyos öreges higgadtság már a pártokban is kifejeződik, legalább is abban az egy tekintetben, hogy a «legelőhaladottabb» párt, a mint francziául mondják, (le plus avancé) itt hiányzik. Ez a párt, t. i. a szocziálista, a képviselőházban is sokkal gyöngébb, mint a német birodalmi gyüléseken, a hol az egész háznak 20 százalékát teszi ki. A Palais Bourbon-ban alig 7—8 százalék arányban foglal helyet, de azért 40—50 képviselőből álló párt számot tesz. A szenátusban ellenben teljesen hiányzik. A dolog érthető, ha tudjuk, hogy maga az alkotmány is a mérséklő, a kerékkötő szerepet szánta a második kamarának. Míg ugyanis a képviselőket a *suffrage universel* (általános választói jog) alapján választják, addig a szenátorokra csak egy szükkörű választótestület szavaz, a mely maga is választva lévén, föltehető, hogy nem a legfiatalabbakat, nem is a legtulzóbbakat foglalja magában. Számuk átlag az ezren alúl marad, holott képviselői választókerület van 32.000 választóval is.

A mellett azonban ne higyjük, hogy a szenátus ma is a reakczió bástyája. Az a törvényhozás, a melyben a mai radikális kormánynak többsége van, a mely megszavazta az egyesületi törvény végrehajtását úgy, a mint Combes miniszterelnök értelmezte (szerzetes-iskolák és rendházak bezárása), az a törvényhozás bármely monarkhiában radikális testület számba menne. Itt azonban nem mindenki találja annak és vannak, a kik a második kamarát is a közvetlen választásra akarják alapítni. Annyit el is értek már, hogy eltörölték az örökös szenátorokat, a kiket maga a törvényhozás választott 1875 és 1881-ben, leginkább érdemes irók és tudósokból. Ma még életben van közülök vagy tíz s a mint egy meghal, nem a törvényhozás választ helyébe, hanem valamelyik *département* (vármegye), tehát a választói jog egy fokkal közelebb jut a néphez, a melyben székel Rousseau szerint minden hatalom.

Telcs Ede: Kiss József arczképe.

kifejeződik még a fizetésben is, mely nagyobb a miniszterelnökénél, t. i. 100.000 frank és lakásúl egy-egy palota. Rajtuk kívül csak a háznagyok. — három itt is, ott is, — kapnak fizetést (18.000 frank és lakás); az alelnökök és jegyzők állása tiszteletbeli.

A szenátusban van sok nagyiparos, kereskedő, ügyvéd, mérnök, orvos, ez utóbbiak közt dr. *Combes* az ország miniszterelnöke. A papságnak itt jelenleg csak egy képviselője van, Desmons református pap; katholikus pap itt ez idő szerint nincs.

Az is meglepné a magyar embert, hogy itt a képviselők száma a népszámlálás eredménye szerint változik. 1898-ban volt 581, 1902-ben 591. Még jobban meglepné az a speciális franczia katasztrófa, a mi a képviselőt érheti, hogy választókerülete elolvad a lába alatt, ha t. i. a lakosság annyira fogyott benne, hogy a meghatározott lélekszám alá sülyedt. Ez pedig nemcsak elmélet Franczia országban, a hol jóformán csak a városok lakossága szaporodik valamennyire, ellenben akárhány départementban fogy a lakosság. 1902-ben három kerület szünt meg ily módon. (Úgy kell ezt képzelni, mintha pl. Czegléd elveszitené önálló jogát és Nagy-Kőröshöz csatoltatnék.)

De talán legjobban csodálkoznék egy magyar képviselő azon, hogy nincsenek pártklubok. Az egyes pártok időnként, fontos esetekben tartanak ülést a törvényhozás helyiségében, saját helyiségük nincs. Sőt kormánypárt sincs olyan értelemben, mint nálunk. Egy párt magában sem az alsóházban, sem a szenátusban nem elég erős ahhoz, hogy kormányt alkosson, ehhez koaliczióra van szükség. A mai kormányt a képviselőházban nem kevesebb, mint négy párt tartja, köztük a szocziálista, a mely, hogy itt kormányképes párt, mutatja *Millerand* példája, a ki három évig vezette a kereskedelmi tárczát. E négy pártnak nincs mindenben megegyező programmja (máskülönben nem is alkotnának külön pártokat), sőt közgazdasági programm szerint a *bloc* (egyesült kormánypárt) mérsékeltebb elemei közelebb állnak az ellenzék *bourgeois* pártjaihoz, mint a *proletárokhoz*, a hogy a szocziálisták magukat nevezik. Ma azonban összetartja őket a kormány antiklerikális programmja, a küzdelem a szerzetesrendek ellen.

A mint nincs egységes kormánypárt, úgy nincs jelenleg igazi kormánylap se. Nincs Párisban egyetlen napilap sem, a melyről Combes azt

Pataky László : Miklós-huszárok.

lehajolt hozzá. De ő már nem felelt, nyugodt volt és mozdulatlan.

Egy darabig még ott ült a czimborája mellett a komor Pljasi-noga, azután fölkelt, lekapta a sipkáját, keresztet vetett magára s az árkon végig lassan megindúlt. Az arcza megnyúlt, a

talan ; mogorva csend honolt az árokban ; csak a patak mormogta tovább egyhangú és homályos mondókáját.

Egyszerre valami zaj hallatszott . . . Alkalmasint göröngy gördült le az árok fenekére. Fölébredt egy varjú és aggodalmasan károgva

A FRANCZIA PARLAMENTRŐL.

Párisi élményeimből.

II.

Ha a *senatusba* megyünk, a legelső, a mit

rokontermészetű (naturalista) művésztelepülés gyanánt a „szolnoki festők“ következtek. Majd a „gödöllőiek“, akiknek tevékenységében az erősebb nyomaték a dekorativ, iparművészeti jellegen van, s három évvel ezelőtt a városi segítséggel csinált kecskeméti művésztelep, amelyet e folyóirat nemrég ismertetett. Tisztán esztétikai alapból induló, bizonyos körülírható művészi programmot dokumentáló szövetkezés volt a M. i. é. n. k. (Magyar impresszionisták és naturalisták köre). Aztán az „Ifjúság“ és „Új képek“ elnevezésű bemutatkozás a Könyves Kálmánnál, amely tárlatok néhány tagjából — egy-két más művésszel kiegészülve — alakult az utolsó esztendők legújabb tömörülése a „Nyolcak“, akiknek első kiállításán e cím alatt heten, a másodikon négyen jelentek meg. di.

AZ IPARMŰVÉSZEK, helyesebben azok, akik önállóan mint tervezők működnek, testületbe tömörültek. A legújabb szövetkezés ez a magyar művészetben, amelynek hivatalos neve, pecsétjén és levélpapirján a „Magyar Iparművészek Testülete“. Mindazokat, akik az iparművészetben eredményre mutathatnak, már is tagjai közé számítja. Elnöke Telcs Ede szobrászművész, akinek itt, mint kisplasztikusnak vannak ismert érdemei s alelnökei Falus Elek és Pogány Móric.

A tervező művészek összességének nevezhető ez a testület, amelynek tartalmas, sok függő kérdést megoldani akaró munkaprogrammja van, s bizonyára a leghasznosabb működést fogja kifejteni. Erkölcsi fóruma akar lenni az iparművészeknek, a társadalommal szemben, olyanformán, mint a festők és szobrászok számára a Képzőművészek Egyesülete. Vagy hogy egy más térre menjünk s nem művészi tevékenységről vegyünk példát: mint ügyvédeknek az ügyvédi kamara. Célja, röviden: az iparművészek erkölcsi és anyagi érdekeinek hathatós védelme és támogatása. Egységes érintkezési központja gyanánt akar működni, az iparművészetben dolgozó tényezőknek közös érdekeket képvisel intézményekkel, hatóságokkal, valamint a külfölddel való érintkezésben. Kiállításokat, tanulmányutakat rendez, pályázatokat készít elő s részt kér minden oly zsüriben, ahol iparművészeti elbírálásról esik szó. Tagja lehet pedig minden magyar honosságú, önállóan munkálkodó művész, aki iparművészettel foglalkozik.

Főleg egy szempontból ad újat, szociális jelentőségű dolgot a Magyar Iparművészek Testülete. Ott, ahol a tervezők szellemi tulajdonjogáról van szó, ahol az iparművészeti szerzői jog védelmének törvény útján való szabályozását valósítja meg, egyetértőleg az illetékes hatóságokkal és intézményekkel. Ahol az iparművészeti tervezések díjszabását kodifikálja. Ezzel mintegy gazdasági rendet állapít meg a tervezők s az őket munkáltató iparosok, gyárosok, vállalkozók viszonyában. Eddig ugyanis nem volt semmi, ami itt, ebben a viszonyban, bizonyos törvényesen érvényesíthető alapot, mértéket nyujtott volna. A lehetőség korlátlan volt a tervezők munkájának díjazására s felhasználására nézve, oly irányban, hogy ennek a kárát éppen maguk a tervezők vallják. Az Iparművészek Testülete most itt sok függő és visszaélésre is alkalmat nyujtó kérdést szabályoz. Megállapítja azt a minimumot, amely mint legkevesebb, kötelező a díjazásra. Megemlíthetjük ebből a díjszabásból, hogy különbséget tesz időszerinti és nem időhöz kötött tervezői munka honorálása közt. Az első esetben az első munkaóra legalább húsz korona, az egy napi munkaidő fizetési kötelezettsége legalább ötven korona. Felállít aztán a nem időhöz kötött esetekben oly díjazást, ahol a tervező a vállalt munka végösszegének bizonyos százalékos részét kapja. Itt két osztályba sorozza a különböző arányú és ipari természetű munkákat. Az első osztályban például, ahová belső architekturák, kiképzések (kávéház, iskola, bank, fogadó stb.) tartoznak ötezer koronáig terjedő munkánál, a tervező százalékos részesedése huszonhét percent, negyvenezer koronánál tizenkettő. A testület tehát itt egy gazdasági célzatú, ellenőrző és irányító fórum, amelynek működése bizonyára rövidesen érezhető lesz.

Telcs Ede

Krónika

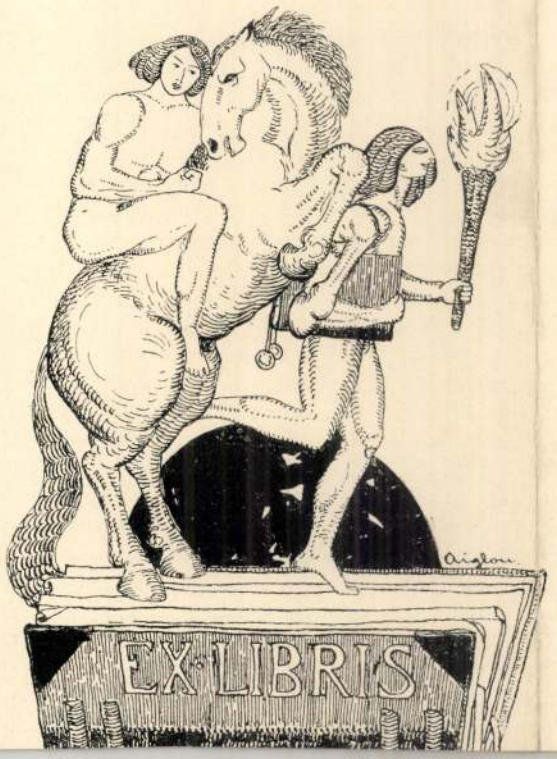

BERLINI LEVÉL. Január elején az elmult nagyok jegyében indult az új esztendő: Cassirer kiállítási helyiségében először jutott a nyilvánosság színe elé egy Reber nevű barmeni műkedvelő gyűjtő páratlanul érdekes kollekciója, mint elseje az ezután sorra kerülendő német magánképtáraknak. Felesleges rámutatnunk milyen helyes és nevelő hatású ilyen magánképkiállítások rendezése, amely alkalmat ad a nagyközönségnek arra, hogy máskor féltékenyen elzárt, a legjobb esetben is csak fáradságos utánjárással látogatható gyűjteményeket megismerhessen, s egyben buzdítja és további fejlődésére nézve döntően befolyásolja magát a gyűjtőt a kapott megbeszélés, kritika, közönségvélemény.

A Reber-gyűjtemény már a XV. századból is hoz képeket, amelyek azonban nem mulják semmivel felül az akkori idők átlag-produkcióit. Egy Rubens és egy Van Dick, a későbbiek közül nem vallanak túlságosan mesterükre s legalább is megengedett dolog kételkedni teljesen autentikus voltukban. A rendezés, a függesztés egy erősen vitatható trükkje, amelynek ártalmas hatását a Corinth-kiállítás bizonyította, itt különösképen bevált: a régi német mester képét emelte a mellé függesztett vadul színes Gauguin, Corot sápadt, diszkrét színharmoniája aláhuzta, hangsúlyozta a szomszédságában függő Cézanne-csendélet égő, világító színorgiáját. Gauguin két képe közül az egyik java munka, a másik azonban bizonytalan, tapogatozó, némely irányban gyenge is. Annál pompásabb a három apró Goya-kép főképen a forradalmi jelenet nyugtalanító arányú kompozicióval, megdöbbentően kifejező mozdulataival. Van Goghtól egy arcképet és négy igen különböző stílusu csendéletet látunk, Courbettől három, festőjüket erősen jellemző vásznat, már a Felicien Rops egyszerű és minden raffinement nélkül festett kis tájképén semmi nyoma a valódi, jellegzetes Rops-stílusnak; Cézanne, Manet egész sor mestermunkájukkal szerepelnek, s Monticellitől alig láttunk szebb képeket, finomabban összehangolt színharmoniákat mint éppen a Reber-gyűjtemény négy vásznán, míg Renoir és Degas nem valami jellemzően és előnyösen vannak képviselve a kollekcióban.

Az általános elismerés megnyilatkozásaiba disszonanciát csupán Max Osborn, az ismert nevű kritikus gáncsoló írása hozott, aki szemére veti a fiatal gyűjtőnek, hogy a mai németeket, valamint a félmult germán nagyjait elhanyagolta, holott nemzetével szemben kötelessége lenne annak bizonyítása, hogy a német művészet hasonlóan magas színvonalon áll. Szerény nézetünk szerint az ilyes állásfoglalás meg nem engedett és igaztalan magángyűjtővel szemben, aki éppen oly szabadsággal halmozhat egymás mellé idegen képeket, mint amilyennel gyűjthetne ugyanekkora szenvedéllyel bélyeget, porcellánt, csipkét, — „car tel est son plaisir“; s nekünk csupán hálával szabad fizet-

FALI SZŐNYEG.
VASZARY JÁNOS RAJZA UTÁN
KÉSZÍTETTE KOVÁLSZKY SAROLTA.
N.-ELEMÉR.

ZOMÁNCOS VÁZA EZŰST FOGLALATTAL.
RAPOPORT JAKABTÓL.

Turini kiállítás.

A MŰVÉSZ NEJE.
BRONZÖNTVÉNY.
TELCS EDÉTŐL.

PÁDUAI SZT.-ANTAL.
SZINES TERRACOTTA.
TELCS EDÉTŐL.

Turini kiállitás.

Magyar Iparművészet

1902. 126 l.

Jeles nap az Arany János Általános Iskola és Gimnáziumban

Ókori olümpiai játékot rendeztek

Egy évvel Atlanta után az Arany János Általános Iskola és Gimnázium is olimpiai játékokat rendezett. Nem is akármilyet: „Ókori olümpiai" játékokat! Volt minden, ami egy ilyen ünnepi esemény rangjához illik: megnyitó és eskütétel, az olimpiai láng körbevitele stafétával, díjkiosztó, és persze a legfontosabb: a versenyek!

Az Arany János Általános Iskola és Gimnáziumban tíz napközis csoport működik. Ebben a tanévben sok hasznos programot, elfoglaltságot biztosítottak a nevelők a gyermekeknek. A napközis tanulók részt vehettek természetbarát szakkörön, kézműves foglalkozásokon, néptánc-oktatáson, megismerkedhettek a számítógép világával. A diákok művelődését egy-egy színház-, múzeum- és mozilátogatással is segítették a pedagógusok. Sportrendezvényeken is kipróbálhatták képességeiket a gyerekek.

Eskütétel

A napközis sportfoglalkozások közül is kiemelkedett a május 26-i „Ókori" olümpiai játékok elnevezésű verseny, melyet az iskola sportpályáján és gyümölcsöskertjében rendeztek meg. A versenyek résztvevői az általános iskola negyedik osztályos gyermekei voltak. A déli harangszóval egyidőben a program ünnepélyes eskütétellel kezdődött, majd a láng körbevitelével folytatódott. A megnyitón elhangzó, előre betanult dalokat (részletek *Pindarosz* XI. Olümpiai ódájából, valamint I. Püthói ódájából *Szeikilosz* sírepigrammáját, a XIII. Homéroszi himnuszt és más alkotásokat, *Euripidész* Oresztész című tragédiájának részletét) tíztagú kórus énekelte playback technikával ógörögül (!) és magyarul. A versenyzők korhű ruhában, színes lepedőből készített jelmezben, úgynevezett khitónban álltak rajthoz.

Versenyek

Ehhez a korabeli körítéshez valódi ókori sportágak elevenedtek fel. A sok, nagyszerűen felkészült szereplő közül is kiemelkedett *Szabó Viktor*, aki mind a kettős sztadionfutás (diaulosz), mind a fegyveresfutás (hoplitodromía), mind pedig a sztadionfutásból (sztadion), diszkoszvetésből (diszkobolía), gerelyhajításból (akontiszmosz), távolugrásból (halma) és birkózásból (palé) álló öttusát (pentathlón) megnyerte. (A pentathlón többi helyezettje: 2. *Tarnai Gergő*, 3. *Erős Máté*, 4. *Molnár Áron*, 5. *Dosztály András* és *Szabó György*, 6. *Rigó Áron*, 7. *Hollós Viktor* és *Nyul Viktor*.)

A hosszútáv-futás (dolikhosz) győztesei: a fiúknál *Bejczi Álmos*, a lányoknál *Harmath Marianna*. A lovas számok közül a kettősfogat-verseny (szünórisz) nyertesei *Oroszlány Katalin* (hajtó, ő ült a gördeszkán), valamint *Király Katalin* és *Molnár Zsófia* („lovak", ők húzták a fogatot). A lovaglás (kalpé) győztesei *Andrusch Anna* (lovas) és *Kenderi Lilla* („ló"). Lilla az egysztadionnyi futást (sztadion) is megnyerte. Önálló birkózószámot a lányoknál rendeztek, ennek bajnokai *Geréby Zsófia* és *Szentmártony Kinga*.

A többi szereplő is megérdemli nevének említését; ők azok, akik versenyzőként, fáklyavivőként, kórustagként segítették a játékok sikeres lebonyolítását: *Dattler János, Fuchs Miriam, Fürstall Kata, Kopcsa Balázs, Leyrer Ádám, Makra Tímea, Matisz Károly, Mészárovits Bánk, Molnár Balázs, Muszta Gergő, Sári Júlia, Sebestyén Szandra, Sebestyén Theodóra, Szabó Rita, Szetei Gergő, Szőcs Gergő, Varga Éva* és *Vida Kata*.

Az Arany János szobornál rendezett díjkiosztón *Hajduné Timkó Ilona* műveltségterület gondozó adta át a győzteseket megillető koszorúkat (ezek babérlevélből készültek, bár az igazi olümpián a díj olajfa-koszorú volt) és az olajat jelképező kólát. (Az ókorban az athéni panathénaia győztesei kaptak olajat.) A győzteseken kívüli résztvevőket *Gonda Attila*, a Polgármesteri Hivatal Oktatási és Közművelődési Irodájának közművelődési titkára jutalmazta meg.

Lakoma

A díjátadás után hátra volt még a versenyek „fénypontja", az olümpiai lakoma! A szülők segítségével elkészített görög ételekből és pogácsából, amelynek egyikében szerencsepénz lapult, mindenkinek jutott bőségesen. Nem hiányozhatott a görög fokhagymás-joghurtos uborkasaláta, a tzatzíki sem. Még olajbogyó is került az asztalra.

Az olümpiai játékok sikeres megszervezése igazi csapatmunka volt. *Vitárius Balázs* és *Nagy Gábor*, mint „hellénbírák" segítették a gördülékeny lebonyolítást. *Zerényi Ildikó* a versenyzők öltöztetésében és a győztes lista elkészítésében segített, *Janzsó Krisztina* pedig a videofelvételek forgatásában közreműködött. *Hunfalusi Zsolt* a technikai háttér biztosításában végzett kiemelkedő munkát. Végül, de nem utolsósorban meg kell említeni a szülőket, akik a lakomakészítéssel és lelkes szurkolásukkal támogatták a versenyzőket. *(Sz. T.)*

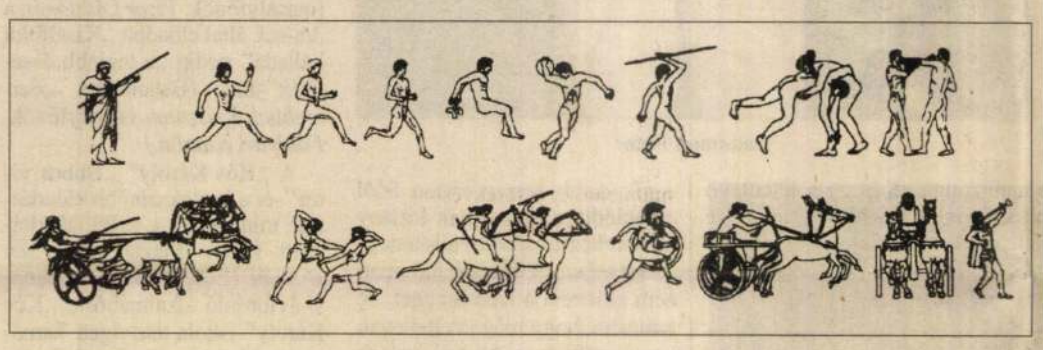

100 évvel ezelőtti javaslatok

A Virányosi-dülőben esedékes vízvezetéki csőfektetés 1110 frt költségét a pénzügyi és gazdasági bizottmány, a főszámvevő előterjesztésére, a vízvezetéki hálózat kiterjesztésére felvett átalányösszeg terhére javasolja engedélyezni.

●

Az Ördögároknak a Mikó-utcza és a városmajor közötti részében történő beboltozása, a Krisztina-körut és a Csaba-utcza között az Ördögárok mentén vonuló névtelen utczának csatornázása, valamint az Avar utczának, a Táltos utczának és a Bán utczának téglából és betonból történő csatornázásának költségeire a Budapest székes főváros tanácsa árlejtést hirdetett meg.

●

A farkasréti temetőbe a villamos vasut a budai belső-köruti vasutból kiágazólag van tervezve. A Fővárosi Közmunkák Tanácsa kivánatosnak találja, hogy ez a vasut a budai külső körutból kiágazólag építtessék és ajánlja a fővárosnak, hogy a kérdést ez irányban igyekezzék megoldásra juttatni, de ha le nem küzdhető akadályok merülnének fel, nehogy emiatt a temetőbe a vasuti közlekedés berendezése késedelmet szenvedjen, hozzájárul a tanács, hogy az a vasut a most bemutatott tervek szerint a Németvölgyi-uton vezettessék ki a temetőbe.

●

Az elöljáróság előterjeszti dr. Klinger Jenő kérvényét az Orbánhegyi-utcza megvilágítása iránt. A Középítési Bizottság bemutatja a vonatkozó tervet, mely szerint 8 darab féléjjeli nyári kőolajlámpa volna felállítható. A Bizottság a kérvényhez hozzájárult.

●

A svábhegyi fogaskerekü vasut-részvénytársaság vonalai villamos üzemre alakíttatnak át, ott az igazgatóság addig is olyan intézkedéseket kíván létesítetni, mely több vonat járatását lehetővé teszi, nevezetesen a kezdő- és végállomáson egy-egy kitérőt létesíteni és a csonkavágányt meghosszabbítani kívánja.

Összegyűjtötte:

Kahlich Endre

A Polgári Védelmi Szövetség jogelődje

1997. december 5-én lesz 60 éve annak, hogy megalakult a Magyar Polgári Védelmi Szövetség jogelődje, a Légvédelmi Liga.

Túl azokon a külsőségeken, amelyek a megalakulást jellemezték, az elmúlt 60 év hétköznapjainak társadalomvédő akcióiról szeretnénk megemlékezni.

A világháborúk előtt az állampolgárok gondolkodásában felmerül az egyéni védelem a tömegpusztító fegyverek ellen. Az állampolgárok önvédelme csak társadalmi szerveződéssel volt megoldható az I. és II. világháború idején. A Légoltalmi Liga feladataként fogalmazta meg, hogy a társadalom széles rétegei olyan kiképzést kapjanak a saját védelmük érdekében, amely alkalmas lesz arra, hogy hozzátartozóikat, anyagi javaikat és ezzel az ország együttes légoltalmát is eredményesen szolgálják.

Az I. világháború, de különösen a II. világháború idején az ország lakosságának százezrei álltak a légoltalom szolgálatában. A hatékony felkészülés már 1944-ben meghozta eredményeit, mert a Liga szervezetei bombatámadások idején sikeresen tevékenykedtek, mentették az emberi életet és az anyagi javakat. A nagymérvű humanitárius tevékenység késztet bennünket arra, hogy az ország nehéz helyzetében is helytálló Légoltalmi Ligát a Magyar Polgári Védelmi Szövetség jogelődjének tekintsük. A 60 év története a Magyar Polgári Védelem részére is tanulságul szolgál, felkészítésben, helytállásban és humanitárius segítségnyújtásban.

A társadalmunk elismerését számunkra a rendkívüli események gyors felszámolása, az igazgatási és rendvédelmi szervekkel való együttműködés a gyors segítségnyújtás érdekében alapozhatja meg.

A kerület állampolgárai a polgári védelem érdekében végzett tevékenységük idején a bajbajutott embertársainkon való segítségnyújtás nagyszerű példáját kövessék a jövőben is, mint ahogy azt elődeink tették.

Polgári Védelem XII. kerületi Parancsnokság

Kiáltás a könyvesboltból (1.)

Könyvünnepi merengések

Hát itt van ismét a könyv ünnepe, a Könyvhét! Szenvedélyem a könyv, külcsínével és belbecsével együtt, melyet ha kézbe foghatok, úgy kezdek vele ismerkedni, mint valamely asszonnyal. Simogatom, ízlelgetem, s ha értékesnek érzem, elfog a vágy, hogy magaménak tudhassam. Ezért is volt nagy ünnep számomra a könyvművészetünk élő legendájával, *Szántó Tiborral* való találkozás lehetősége.

De beszélgettem én írókkal, költőkkel, könyvesbolti dolgozókkal is, akik mind, mind alátámasztották a maguk tapasztalataival, példáival, élményeivel mindazt, amit én is megélek nap nap után a mai könyvkiadást és könyveladást szemlélve. S ami mindig több-kevesebb keserűt csepegtet a könyv élvezetének édességébe. Ezekből született ez a jegyzet-sorozat, melynek bevezetőjét olvassa most, aki kíváncsi rá.

Könyvhét. Emlékszem az elmúlt évtizedek igazi könyvheteire. Sátrasodott a város, mindenütt árulták a könyvet szabad asztalokon és ünnepi hangulatba öltözött boltokban is. Az emberek tíz- és százezres példányban kapkodták el az irodalmi értékű prózai, verses és drámai bestsellereket, amelyek annyira megfizethetőek voltak, hogy valóban lehetett belőlük tucatjával vásárolni. Irodalmi műsorok, író–olvasó találkozók egészítették ki az alkalomra időzített kiadású kiadványok parádéját, amelyen jó volt jelen lenni évről évre.

Könyvhét. Hogy megcsappant mára minden! A könyvesboltok és sátras eladóhelyek töredékükre fogytak, a könyvek száma, időzítése, irodalmi értéke megcsappant, fellazult, sőt már a könyv*hét* is csak néhány napra szűkült. Az egykor országos esemény mára egy kis rétegnek fontos csak, akárcsak az újabban hagyománnyá váló és üdvözölendő könyvvásár, amely legalább koncentráltan ráirányítja a figyelmet, legalább a saját figyelmét a könyvszakma állapotára. De ez a jelenkori Könyvhét már csak halvány emléke annak az igazinak.

Kissé keserűen úgy is fogalmazhatok: attól ünnepi, hogy aki még szeretne könyvet vásárolni, legalább ekkor kipréseli magából az egy–két kiadványra áldozható forintokat, amelyekből egykor tucatnyira futotta, és ünnep, hogy ez idő tájt könyv is kerül az asztalra.

Az írók – jó esetben – csak sejtik, hogy hol is árulják az ő egy–kétezres példányszámban (vagy kevesebben) megjelentetett műveiket, mert hiszen ma már nem minden boltban kapható a teljes választék.

A terjesztők pedig nem tartják fontosnak, hogy minden benne legyen egy rendszeresen megjelenő tájékoztató újságban, katalógusban. Az olvasó tehát bóklászik, hall valamit az őt érdeklő könyvekről, aztán vagy meg tudja szerezni, vagy nem futja ideje a cipőkoptatásra. Ez van!

Én azért konok elszántsággal hiszek a művek, az írók és az eladók, és nem utolsósorban a könyvszerető nagyközönség erejében és hatalmában, amely a hosszantartó hullámvölgy ellenére is, az olvasás ellen ható tendenciák ellenében is életben tudja tartani a világ leggyönyörűségesebb termékének, a könyvnek létjogosultságát.

A *Fahrenheit 451* utopisztikus rémlátomását, a „haladás" által halálra ítélt olvasás világát nem kívánom senkinek. Legfeljebb azt, hogy minél többen legyünk őrizői, továbbéltetői magunkban a nagyszerű műveknek. És ennek éltetői azok, akik még ma sem tudnak, nem akarnak lemondani a Könyvünnepről.

(Folytatjuk)

(M. A.)

Sport-tábor a Testnevelési Egyetemen

Kedves Fiatalok! Az idei évben is szervezünk sporttábort a Testnevelési Egyetem Győri út – Csörsz utcai sportpályáján. Szeretettel várjuk olyan általános iskolás lányok és fiúk jelentkezését, akiknek az életében a mozgás meghatározó szerepet tlt be. Táborunk alapvetően labdajátékokkal – tenisz, kosárlabda, labdarugás stb. –, valamint úszással foglalkozik. Ha szeretnéd szünidőd egy részét jó közösségben eltölteni és kellemes élményeket szerezni, akkor keress bennünket!

Táborunkat testnevelőtanárok, szakedzők és „TF hallgatók" vezetik, hetes turnusokban, naponta 8.00-tól 16.00 óráig.

A heti turnusok: június 16–20., június 23–27., június 30-július 04., július 07–11., július 14–18., július 21–25., július 28–01.

Étkezés: naponta kétszer (tízórai, ebéd) az ebédet a Sportkórház éttermében biztosítjuk.

Úszás: a hét minden napján a TF uszodájában. Részvételi költség: 3.900 Ft/fő/hét. Befizetés: minden hétfőn, 7.30-tól a Sportpályán

Érdeklődni lehet: a TFSE (Testnevelési Egyetem Sport Egyesülete) számán: 156-4444, valamint a helyszínen, Győri út – Csörsz utca a Sportpályán, kedden és csütörtökön 18.00–18.00 óra között a szervezőknél, illetve a pálya gondokánál.

FELHÍVÁS

Ezúton tudatjuk minden érdeklődővel, volt diákkal, tanárral és dolgozónkkal, hogy június 21-én, tanévzáró ünnepélyünkre jelenik meg a Városmajori Gimnázium négy éve című kiadványunk, amely előfizethető iskolánk könyvtárában. *Hock Zsuzsa*

Egy tanár följegyzései

A hatvanas évek végén, a hetvenes évek elején divatja támadt a nyelvi laboratóriumoknak. Szívesen használtam, hiszen több gyereket egyszerre lehetett bennük megszólaltatni. Nemcsak a nyelvi gyakorlatok készséggé alakítása szempontjából volt hasznos. Tolmácsolási, szövegértési feladatokat végeztünk az órákon, magnófelvételt is lehetett készíteni, jegyzetelni az egyszer vagy kétszer hallott szöveget. Csakhogy tervezésünk állami szinten ezúttal is kitett magáért. Hamarosan kiderült, hogy nincsenek pótalkatrészek, és a nyelvi laboratóriumok néhány év alatt használhatatlanokká váltak. Szinte természetes volt az is, hogy a nyelvtanárokkal senki nem konzultált, a technikai részleteket övelük senki nem beszélte meg.

Hasonlóképpen végzett az újításokkal az iskolai tantermek szűkössége. A nyolcvanas évek elején jelenlegi munkahelyem könyvtárában egyszerre csak egy nyelvi csoport dolgozott. Kiváló könyvtáros kollégám, az 1983-ban meghalt *Győri Gáspár* segítségével olyan nyelvórákat rendszeresítettünk, amelyekben külön teremből mikrofonba beszélt a felelő, miközben a többiek a kihangosított előadást egy másik teremben hallgatták, és egy harmadik teremben megint másvalaki magnófelvételt készített még azon az órán való meghallgatás céljából.

Ma már egyszerre több osztály dolgozik a könyvtárban, ilyen nyelvórák tartására nincs lehetőség.

A nyelvi laboratóriumok fokozatos romlása idején rendszeressé vált, hogy boldog arcú tanulókat láttam, akik átszellemülten hallgatták – a spanyol nyelvi gyakorlatok helyett – valamelyik rádióadót. Hadd valljam be, hogy nemcsak diákjaim hasznosították másvalamire a nyelvórát, egyszer tanárjukkal is előfordult ez. Dokumentumként álljon itt versem, amely úgy született, hogy az osztály tudta nélkül kikapcsoltam magam a száskajárásról szóló mese tanulságos történetének hallgatásából, és helyette szonettet írtam. Nem tűnt fel a dolog, a gyerekek nyilván azt hitték, hogy jegyzetelek. Ám a tanár úr ezúttal nem a következő gyakorlat anyagát állította össze.

SZONETT
amelyet a nyelvi laboratóriumban írt, száskajárásról szóló mese tanítása közben

Semmit sem adtam. ...s egy napon a száskák
törtek az országra... Védem magam,
erőt gyűjtök arra, mi hátra van.
...a kalászokat is tövig lerágták,

a magtárba bebújtak... Menynyi bennem,
a tartalék? (Recseg az ötös fülke.)
...alig maradt termés, az sincs begyűjtve,
és csak viszik a búzát... (Egy gyerekszem

furcsállva néz ide az első sorból.)
Egy életre elegendő? ...lerágják
a kalászokat, pusztít már az éhség...

(Kikapcsolom magam, csak olykor-olykor
hallgatok bele.) ...és jönnek a száskák
esztendőkön át... Az ember ír. Él még.

Kilenc évi nyelvtanárkodás volt már mögöttem akkor, amikor ezt a szonettet írtam. Mindig kényes gonddal ügyeltem arra, hogy az iskolában csak *tanár úr* legyek. Egyszer az is előfordult, hogy a pad alatt az egyik diák éppen az én verseskönyvemet olvasta spanyolórán, s noha a dolog korántsem volt kedvem ellen való, szigorúságot mímelve eltetettem vele a tananyaghoz nem tartozó olvasnivalót. Saját óráimról nem alkotok véleményt. Ám következő kétsorosom elé hadd írjam ide, hogy három és fél évtizedes tanári pályám alatt leginkább akkor lettem nyugtalan, ha úgy éreztem, hogy a gyerekek a spanyolóra alatt unatkoznak.

NYELVÓRA

Unom, unod, unja,
unjuk, unjátok, unják.

Simor András

Telcs Ede szobra a Városmajorban

A 125 évvel ezelőtt Baján született *Telcs Ede* szobrászművész 25 esztendőn keresztül, 1948-ban bekövetkezett haláláig kerületünk lakója volt. Tanulmányait hét éven át a legjobb bécsi mestereknél végezte, majd 1896-tól végérvényesen fővárosunk lakója lett. Ettől az időtől fogva nagyszámú képmást, emlékérmet, díszítőszobrokat (pl. Zeneakadémia) és síremlékeket készített (Munkácsy Mihály, Barabás Miklós).

Hüvelyk Matyi az eredeti helyén (1934)

Valódi énjét azonban az *emlékműszobrászat* jelentette. Kecskeméti Kossuth szobra harmonikus megformálásában kiemelkedett a századforduló után sorozatosan felállított álpátoszú, álromantikus vagy barokk felfogású, illetve a merev akadémikus szellemben formált Kossuth szobrok közül. *Alpár Ignác* műépítészről készített és a Vajdahunyad sétányon 1931-ben elhelyezett szobra Telcs egyik leglendületesebb műve. *Kallós Edével* (1866–1950) 1908-ban carrarai márványból közösen készített Vörösmarty szoborkompozíciója nemcsak a Belváros, hanem a főváros egyik nevezetessége.

Művésztársai és a látogatók 1928-ban az Ernst Múzeum gyűjteményes kiállításán, majd 1963-ban a Nemzeti Galéria dísztermében megrendezett emlékkiállításon tisztelegtek művei és emléke előtt. Telcs Ede Alkotás u. 41. szám alatti, *Kozma Lajos* (1884–1948) által tervezett és 1928–1929-ben kivitelezett magasföldszintes lakóháza és annak udvarában lévő műterme évek óta üresen áll, csak az épület utcai falán lévő konzolon elhelyezett Szt. Flórián szobra emlékezteti az ismerősöket a művészre.

Kerületünkben lévő másik alkotása az 1934-ben felállított, a II. világháború viharát átélt, majd restaurált és a Vidám Parkot is megjárt, *Mészáros Andor* (1900–1972) építésszel közösen készített Hüvelyk Matyi ivókutas szobra, mely a sétáló felnőtteknek és a játszó gyermekeknek egyaránt kedvence.

(Kahlich)

Beszélgetés az iráni nagykövettel

Más vallású, más kultúrából, más földrészről, más szokásokkal érkezett hozzánk Abdolreza Faraji, Irán hazánkba akkreditált nagykövete. Az irdatlan távolság természetesen nem akadályozta meg abban, hogy ismerje hazánkat, hogy ha megszabott időre is, de itthon érezze magát nálunk. Kérésünkre készségesen állt rendelkezésünkre és adott választ kérdéseinkre. Természetesen ez alkalommal is „politikamentes" volt beszélgetésünk.

Más vallás, más kultúra

A puritán módon berendezett követségre udvariasan vezetnek be. A titkárságon a legmodernebb gépeken dolgoznak, az óriás képernyőjű tévén az iráni tv műsorát látni. A tárgyalóban iráni, magyar könyvek. Tolmácsunk egy szürke csadorba öltözött magyar lány éppoly figyelmes a vendéggel, mint az irániak. A legjobb magyar pincéreket megszégyenítő módon kerül asztalunkra a gőzölgő tea, hogy folyamatos cseréjével mindig melegen fogyaszthassuk.

A nagykövet fiatal, arcélével, szakállával határozottan emlékeztet a hajdani perzsákra.

– *Kérem, beszéljen önmagáról!*

– 1954-ben Gum városában, hitünk egyik központjában születtem. Édesapám üzletember volt, négyen voltunk testvérek. Hamar elsajátítottam az angol nyelvet, nagyon érdekel az irodalom és a földrajz, e területen több diplomát szereztem, tanultam, tanítottam, publikáltam, egyszóval dolgoztam. Egyre jobban elmélyültem a geopolitikában, így lettem hazám ceyloni nagykövete, ahol a térség 26 államát egyesítő nemzetközi gazdasági szervezet vezetője is lettem. Nagyon jól éreztem ott magam, gyönyörű az ország, nagyon kedvesek az emberek, úgy gondolom, az Ázsia paradicsoma. Onnan visszakerültem a külügyminisztériumba, majd átvettem budapesti képviseletünk vezetését.

– *Mit tud hazánkról?*

– Nálunk szeretik a magyarokat, ne vegye politizálásnak, az iráni nép nem szereti a kommunistákat és a magyarok hősiesen harcoltak ellenük. No meg itt vannak a jászok, akik szó szerint a vérünkből valók. Geopolitikusként sokat tudtam hazájukról, a külügyben ezzel foglalkoztam. Sajnos, hazámban a jelen Magyarországot sokan nem ismerik. Azon vagyok, hogy minél többen ismerjék meg. Mire gondolok? A gazdasági, kulturális kapcsolatok fejlesztésére. Bízom benne, itt lesz a térség gazdasági központja, sok befektetőt vonzana az ország, ha ismernék. Úgy gondolom, most az elmélet után a gyakorlatban ismerem meg az országot, és őszintén szólva nem gondoltam, hogy ilyen gyönyörű.

– *Miben térünk el egymástól?*

– Az időszámításban, mi 1375-öt írunk. Hitünk a próféta hite, annak szellemében élünk. Itt említeném meg, hogy hitünket itt is gyakoroljuk.

– *Hogy él itt a közösségük?*

– Összetartunk, becsüljük egymást. Nincs nehézségünk. Vannak vegetáriánus éttermek, de az iszlám elvárásai szerint állati eredetű élelmiszerekhez is hozzájutunk.

– *Miként él a kerületben?*

– Szép a városrész, sokat sétálok, három gyermekünk van, ők itt tanulnak iskolánkban. Sajnos, az időjárás szokatlan, számunkra rossz. Meg kell említenem, hogy a polgármesteri hivatal több alkalommal segített, amit ezúton is köszönök.

– *Mit vár a jövőtől?*

– Tudom, lesz munkám, nagyon szeretném, ha a két nép kapcsolata szorosabb lenne, ami előre vinné gazdasági életünket. Mi örömmel bővítjük a kapcsolatot, de ez már megint politika – fejezte be gondolatait az excellenciás úr.

Matthaeidesz Konrád

A Budapest XII. kerületi Önkormányzat és a Szabó Dezső Emléktársaság tisztelettel meghívja Önt azon emléktábla avatására, amelyet

SZABÓ DEZSŐ TISZTELETÉRE

állítunk a XII. Városmajor utca 19/B. számú házon.
Az ünnepség időpontja:
1997. június 26-án, 14 óra.
A megjelenteket köszönti és az emléktáblát felavatja:
DR. UDVARDY-NAGY ISTVÁN polgármester.
Közreműködik:
DR. KARDOS ERNŐ az Emléktársaság tb. korelnöke.
Az író alakját és jelentőségét felidézi
SZŐCS ZOLTÁN az Emléktársaság főtitkára.
Közreműködik:
CSABAI JÁNOS előadóművész.

IV. Színjátszó fesztivál

A Városmajori Gimnáziumban ezúttal profi előadással kezdődött a fesztivál: *Haumann Péter* színművész „Szókratész védőbeszéde"-t adta elő, olyan elhitető erővel, hogy kedvem lett volna vitába szállni vele, mármint Szókratésszal a demokrácia mibenlétéről. Annál is inkább, mert Haumann Péter hosszú – nyelvbotlás nélkül előadott – monológja előtt egy történelemórát is rögtönzött a gyerekeknek, s ennek során megemlítette, hogy a védőbeszéd érvrendszere ma is aktuális. (Mint ismert, a helyreállított görög demokrácia bírósága – időszámításunk előtt 400 évvel – perbe fogta Szókratészt, és halálra ítélte. Szókratész, ha az ítéletet nem is, de – ha hihetünk Platónnak – a demokratikus törvénykezést elfogadta, ezért nem élt a felkínált menekülési lehetőséggel, s kiitta a méregpoharat.)

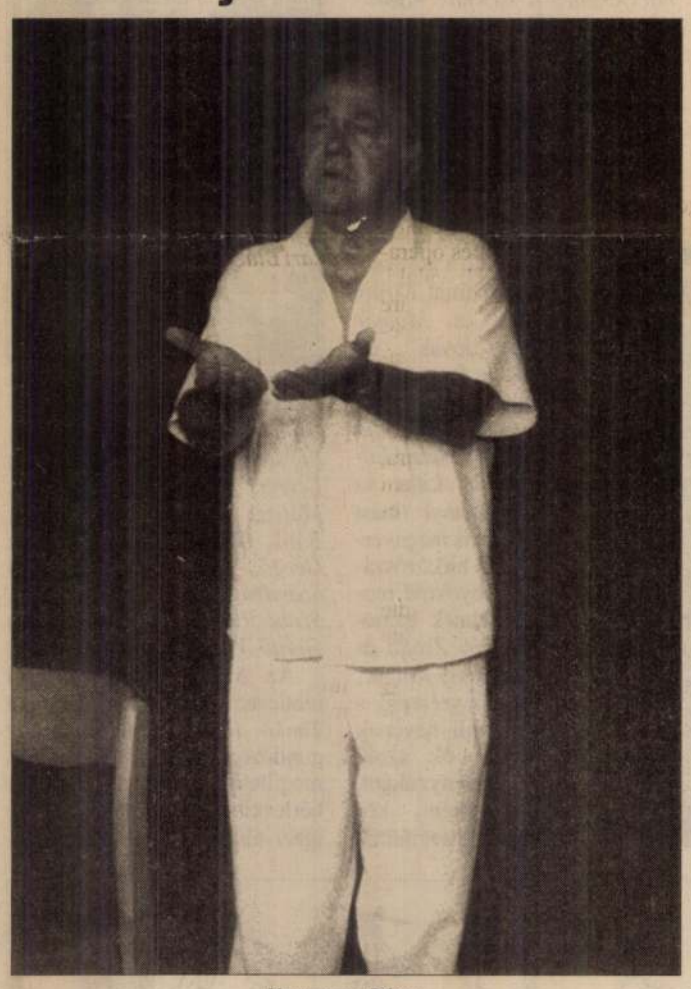

Haumann Péter

A monológot követően – három napon át – kilenc színjátszó együttest láthattunk. Az általános iskolák közül elismerés illeti a Tamási Áronról, a Jókai Mórról és a Kós Károlyról elnevezett iskolát: mindhárom legalább két csoporttal szerepelt. Bizonyosra veszem, hogy a legtöbb szereplő számára életreszóló emlék marad a színjátszás. Számomra már az is élmény volt, hogy – amikor az egyik darab szereposztása felől érdeklődtem – az egyik kislány odajött hozzám, hogy ő is autogramot adjon. A sürgető idő miatt nem élhettem a lehetőséggel, de remélem, hogy még jóvátehetem a mulasztásomat. Angyali volt az is, amikor egy pöttöm lányka, akit meghívtak a zsűribe, derékig meghajolt a közönség előtt, miáltal alig volt nagyobb, mint egy őzláb gomba.

A középiskolákat ezúttal a Táncsics Mihály Gimnázium és a Városmajori Gimnázium képviselte, előbbi „A kopasz énekesnő"-vel, utóbbi egy reneszánsz kori spanyol darab adaptációjával.

Sajnálatomra csak Haumann Péter előadásán volt telt ház, pedig a színészpalánták játéka nemcsak a hozzátartozókat nyűgözte le, hanem láthatóan a szociális otthonok szórakozási lehetőségekben nem éppen bővelkedő lakóit is.

A fesztivál díjazottjai:

A Szentiványéji álomból vett mesterember-jelenet, melyet a „Tamási" 8/b. osztályának színjátszói adtak elő, „a legjobb részletadaptáció", az egyik szereplő, *Gáti Miklós* pedig „a legügyesebb mozgásművész" minősítést kapta. (Rendező: *Trafnek Mónika.)*

Weöres Sándor „Csalóka Péter"-ének előadásában elsősorban a zenét értékelte a zsűri. (Előadták a „Tamási" 4/b. osztályának színjátszói, rendezte: *Börcsökné Gál Veronika.)*

A „Jókai" 1/a. osztálya által bemutatott „Balázsoló" és „Pünkösdölő" „a legjobb jelmez", „a legjobb színpadi megjelenés" minősítést kapta, és díjazták a „quartett"-et is. A két jelenet egyébként a Tabáni diákfesztiválon harmadik helyezést ért el. (Osztályfőnök: *Horváth Gergelyné.)*

A „Jókai" 2/a. osztálya által előadott „Tojásmese" bizonyult „a leghumorosabb előadás"-nak (osztályfőnök: *Vízer Lászlóné)*, a 3/a-sok által előadott „Kisalföldi ballada" pedig „a legjobb összjáték"-nak. (Betanította: „*Bettenbuck Krisztina,* osztályfőnök: *Földvári Katalin.)*

A „Kós Károly" „Búbos vitéz"-ét a legsokszínűbb előadásnak minősítette a zsűri, alakításáért külön díjazták *Kerecsen Dalmát*. (Érdekes, hogy a Tamási-évforduló alkalmából a „Kós Károly" iskola tisztelgett Tamási-darabbal.) Az iskola másik előadása, az „Andris meseországban" a zsűri különdíját kapta, a darab rendezéséért *Mitók Mónika* is elismerésben részesült, *Lovas Rozit* pedig a legjobb főszereplőnek minősítették.

„A kopasz énekesnő" bizonyult a „legérettebb" előadásnak, *Nagy Gergely* pedig „a legjobb fiúszereplő" minősítést kapta.

E sorok írója „a fesztivál érdemes rendezője" címet adományozza a Városmajori Gimnáziumnak, a XII. kerületi Önkormányzatot pedig „a fesztivál nagyvonalú támogatójá"-nak minősíti.

K. Gy.

szám	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.
Lapzárta (péntek)	június 13.	június 27.	július 25.	augusztus 08.	augusztus 22.	szeptember 05.	szeptember 19.	október 03.	október 17.	október 31.	november 14.	november 28.
Megjelenés (szerda)	július 02.	július 16.	augusztus 13.	augusztus 27.	szeptember 10.	szeptember 24.	október 08.	október 22.	november 05.	november 19.	december 03.	december 17.

«NINCS ÉDESEBB, MINT A MÉZ». — Telcs Ede szobormüve.

A «Könyves Kálmán» tulajdona.

«MIKOR ÉN MÉG LEGÉNY VOLTAM». — Telcs Ede szobormüve.

festi IV. Fülöp testvéreit, Carlost és Ferdinandot, ezeket a kifáradt, kifejezéstelen alakokat, kik már születésük órájában vének voltak.

Mindezek pathologikus vonásukkal szokatlan ujságot és ingert kölcsönöznek Velasquez hasonmásainak. Úgy a Rigeaud, mint a Van Dyck arczképein szereplő Bourbonok és Stuartok még erős, egészséges emberek, mert mihelyest az életnedvek megsűrűsödését érezik, idegen uralkodó családokba házasodnak, s törzsükbe új életerőt visznek; a spanyolországi Habsburgok a nagy elzárkózás következtében finomak és idegesek, halaványak és soványak, s azt a törékeny gyöngédséget mutatják, melylyel csak az ősrégi nemzetségek utolsó örököseinél találkozhatunk. Csak Velasquez festhette azokat a selymes, hamvasszőke hajú, nagy és ragyogó szemű gyermekeket, kik tekintetükben rögtön elárúlják, hogy nem lesznek és nem is lehetnek hosszú életűek.

És ne feledjük azt sem, hogy Velasquez hasonmásai más czélokat szolgáltak, mint a XVII. században festett czeremóniás arczképek. Bizonyos tekintetben már XIV. Lajos is demokratikus király volt, a ki a nemzet nemeseivel gyakran érintkezett: IV. Fülöp azonban nem ismerte sem a népet, sem az arisztokráciát. Ő még olyan fejedelem volt, a ki előtt a miniszter térdepelve adta elő a mondani valóját. Aztán a Velasquez által festett arczképek el voltak zárva a profán szemek elől; családi arczképek voltak, melyek az Alcazar falain, vagy a távoli vadászkastélyok ebédlő-termeiben függöttek vagy ajándékképen a jó rokonokhoz Bécsbe vándoroltak. Más fejedelmek sokat mondó pose-okban, hatalmukat sejtető mozdulatokkal jelennek meg hasonmásaikon, a spanyol Habsburgoknak mindenre nem volt szükségök: ők az arczképet nem a nyilvánosságnak, hanem rokonaiknak és utódaiknak készíttették. A festményeken nem látunk királyi palotát sejtető oszlopokat és nehéz selyemből készített aláomló függönyöket; nem látjuk a koronát s a királyság egyéb jelvényeit, mert nem az volt a rendeltotésük, hogy a népnek imponáljanak. Ezek csak intim hasonmások voltak.

Ilyeneket találunk a XVII. század hollandusainál is, azzal a különbséggel, hogy az ő galériájuk már egészen demokratikus.

A polgári Hollandiában nem a külső fényt kedvelő egyház, nem az előkelő arisztokráczia vállalkozik a művészetek ápolására és támogatására, hanem a jómódú polgárság, mely azzal kezdi a maecenáskodást, hogy megörökíttetni magát. Az amsterdami múzeum arczké[illegible] közt minden hivatás képviselve van: lá[illegible]unk ott admirálisokat, lelkészeket, tanárokat, mesterembereket és városi tanácsosokat, sőt a családi arczképeken ott látjuk igen sokszor a szolgáló leányt is, mint kiegészítő részét a demokratikus gondolkozású és érzésű familiának.

És minő alakban jelennek meg előttünk ezek a derék hollandusok?

Ne higyjék önök, hogy elegáns öltözékekben feszelegnek, mint Rubens és Van Dyck némely polgári származású mintái. A hollandus polgár eléggé büszke arra, hogy ne akarjon többnek látszani, mint a mi valójában. Köznapi, választékosnak épen nem mondható öltözetben festeti magát; keze az arczképeken nem keskeny, arisztokratikus kéz, hanem a munkás szétterpedt, eldurvult keze. A hivalgás még asszonyaiknak sem tulajdonsága; csak ritkán jelennek meg vasárnapi díszben, talán mert érezik, hogy az elegánczia hajhászása csak nevetségessé tehetné őket. De ezek az arczképek a maguk egyszerűségében valóságos festett jellemrajzok. Az ábrázolt egyének társadalmi állása felett nem szükséges töprengenünk; megmondják születésüket, foglalkozásukat szégyenkezés nélkül.

Mi az ilyen őszinte, becsületes arczképeket, daczára az újabb angolok példaadásának, alig ismerünk. Nálunk a legtöbb ember még izléstelenségnek tartja, ha valaki hétköznapi ruhájában festeti magát, a minőnek őt az útczán vagy otthonában láthatjuk. A politikusok díszmagyart öltenek; a tanár a könyvek garmadáját rakatja maga mellé; a polgár Ferencz József-kabátot ölt s ha véletlenül rendjele van: annak az arczképen okvetetlenül szerepelni kell. Hogy aztán ez az ünnepi dísz az illetőt feszes pose-okba erőlteti s arczának olyan kifejezést kölcsönöz, mely még a legközelebbi környezet előtt is, ha nem visszás és komikus, de legalább szokatlan, talán mondanom is fölösleges. Az ilyen ünnepi díszből valósággal ki kell hámozni az utókor csodálatának átadott embert, ha föl akarjuk találni benne ismerősünket.

Az ünnepiesnek, az előkelőnek hajhászása annyira erőt vett rajtunk, hogy még azt sem szeretjük, ha gyermekeink valósággal gyermekek arczképeiken. A mint az apró emberkéket ma már bebéknek hivják, arczképeiket is a franczia divatlapok után ruháztatjuk és sokszor olyan fura minden, hogy nem is élő lényeket, hanem fölpiperézett babákat látunk magunk előtt. Az a kedves kis teremtés, ki összegyürt ruhájában ott lábatlankodik iróasztalunk előtt, térdünkön akar lovagolni s kövér karocskáival átöleli nyakunkat: a modern családi arczképeken csaknem egészen ismeretlen. Ma már a gyermek számára is pose-okat keresünk, mintha igazolni akarnánk a századvég francziáját, hogy nincsenek többé gyermekek.

Így aztán eljutunk oda, hogy az arczképfestőt művészies hiúságunk szolgálására kényszerítjük, mert első sorban azt követeljük tőle, hogy ne olyanoknak ábrázoljon minket, minők valójában vagyunk, hanem olyanoknak, a minőknek látszani óhajtunk. Ez a hazudozásnak térfoglalása a művészetben, pedig ennek voltaképen az volna a föladata, hogy az igazságot keresse s azt szép formában igyekezzék elénk állítani. Az őszinte, becsületes arczképek csak a kiválasztottak szűkebb körében találnak elismerésre; a nagy többség vasárnapi díszben feszelgő, merev

hasonmásokat kiván, melyek, kevés kivétellel, alig egyebek, mint festett hazugságok.

És ez nagy veszedelme a művészetnek, mert a mindennapi élet hazudozásai elröppennek, a festett hazugságok azonban megmaradnak.

Szana Tamás.

KENYÉROSZTÁS A FŐVÁROSBAN.

Régóta nem volt már országszerte, de kivált a fővárosban oly nagy és általános az inség, mint a mostani télen. A gazdasági életre járó rosz idő, az ipari vállalatok pangása és sok más egyéb ok kivette a betevő falatot sok ezerek szájából, a kik eddig becsületes, nehéz munkával keresték mindennapi kenyerüket, most azonban kereset híján védtelenül vannak kitéve az éhségnek s a szokatlanul zord téli hidegnek.

A külvárosok szegényes házai megteltek nyomorúsággal, a jobb móduak lakásaiban úgyszólván egymásnak adták a kilincset a bármiféle munkáért könyörgő férfiak, kolduló asszonyok és gyermekek.

Oly általános és nagy mértékű lett már a tél elején a baj, hogy a hatóságnak és a társadalomnak vállvetve kellett egyesítenie erejét enyhítésére. Örvendetesen jellemzi fővárosunk társadalmát, hogy e tekintetben meg is felelt nemes feladatának. Megindult az adakozás mindenfelé, magánosok pénzt áldoztak, kereskedők, iparosok áruikat ajánlották fel e czélra s kivált a karácsonyi ünnepek táján oly bőséggel buzgott a jótékonyság forrása, hogy kevés szegény maradt az ünnepeken eledel nélkül.

Ez a mozgalom adott egy szép és nemes intézménynek is életet, az ingyenes kenyérosztó helynek. Névtelen, kilétüket titkoló emberbarátok boltot nyitottak a Podmaniczky-utczában, a hol naphosszat mindenki kap egy karéj kenyeret, a ki kér. A meglehetős tágas helyiségben állványnyal elkerített helyen nők foglalatoskodnak, szedik le a falak melletti polczokon s a padlón kosarakban fölhalmozott kenyeret, felvagdalják karéjokba s kiosztanak annyit, a mennyi kéz nyúl feléjük. Nem nézik, kicsoda, miféle, nem nézik azt sem, volt-e már ma itt, csak azt nézik, hogy kéri a kenyeret, tehát rá van szorúlva. Sőt a ki odahaza levő családjára hivatkozik, többet is kap egy karéjnál. S mindez oly egyszerűséggel történik, annyira hivalkodás és a szűkölködők megalázása nélkül, a kenyérosztó nők oly jó kedvvel végzik munkájukat, oly szivélyesen bánnak a szegényekkel, hogy a jótétemény kétszeres értéket nyer ezáltal.

Ez jelenleg a főváros egyik legkeresettebb boltja. Reggeltől estig — a déli szünórákat kivéve — folyton tele van az emberi nyomorúság legváltozatosabb alakjaival. Öreg, nélkülözésekkel telt életben elaszott anyókák közé apró gyermekek keverednek s dideregve emelgetik kis kezüket a kenyér után, majd férfiak, idősebbek és fiatalabbak, egészségesek és nyomorékok lépnek be: az egyiknek arczán, lesütött szemén a szégyenkezés és szomoruság látszik, a másikon az elszánt kétségbeesés, vagy a komor dacz. Néha-néha egy jobb időkre emlékeztető, urias formájú ruhába öltözött alak, férfi vagy nő is megjelenik, szégyenkezve rejti el a kapott kenyeret és siet el e helyről. Gyakran megfordulnak a boltban úri hölgyek és urak is kiváncsiságtól, vagy részvét-küldte érdeklődéstől vezetve, — ezek számára valók a falakra erősített, adakozásra felhívó perselyek. Nem is igen állja meg senki közülük, hogy tehetségéhez képest ne dobjon valamit beléjük.

De nemcsak a legkeresettebb boltok egyike ez, hanem egyuttal a legcsöndesebbek egyike is. Mert ez a sok éhségtől elgyötört szegény ember mind csöndben várja meg sorját, s a mig a kapott kenyeret megeszi is, alig beszél valamit. Egy-egy köszönő szó ha hallatszik; a mi beszédük van egymással, azt halkan, suttogva végzik. Alig akad egy-egy békétlenkedő. A rendőrség az első napokban zavaroktól tartott s odaállított egy embert, de ez intézkedés fölöslegesnek bizonyúlt, mert rendzavarás az egész idő alatt nem fordúlt elő. Pedig hogy mekkora volt a forgalom, mutatja az, hogy alig volt nap, a mikor a kiosztott karéj kenyerek száma meg ne közelítette volna a *tízezret,* olyan azonban nem egy volt, a mikor ezt a számot jóval meghaladta.

A nemes czélú intézményt mindenfelé nagy rokonszenvvel fogadták a társadalom széles körei, s alig múlik el nap, hogy kisebb-nagyobb adományok ne érkeznének e czélra akár a hirlapokhoz, akár közvetlenül a kenyérosztó intézethez. A legnagyobb siker azonban annak a sok ezer nyomorgó embernek a hálája, a melylyel arra a jótéteményre gondol, melyben legnagyobb insége idején részesült.

KENYÉROSZTÁS BUDAPESTEN, A PODMANICZKY-UTCZÁBAN. Linek Lajos rajza.

EGYVELEG.

* **Khina leggazdagabb embere** valami *Csin-Tan-Sun* nevű magánzó, ki ezelőtt harmincz esztendővel Kaliforniában gyufákkal házalt. Mostanában ingó vagyonát, mely leginkább amerikai vasuti részvényekből áll, 5—600 millió dollárra becsülik. Érték papírjait és készpénzét, New-Yorkban tartja, és a háboru kitörése óta ott is lakik. Három fiát Angliában nevelteti. Óriási vagyonát opium-kereskedéssel, mások szerint uzsorával és csempészettel szerezte. Felesége rendesen Chicagóban lakik, hol fejedelmi háztartást visz és fényűzésével az amerikai milliárdosokat boszantja. Csin-Tan-Sunné angol eredetű s állítólag egy Irlandból Pekingbe szakadt orvos leánya.

* **Krüger kalapját és pipáját** Londonban nyilvános árverésen adták el, amazt 600, emezt 180 koronáért. Hogy honnan került a holmi Londonba, azt nem tudják.

* **Az amerikai Egyesült-Államok vasutain** 36234 mozdony és 1.326,174 kocsi van használatban, melyeken a múlt 1899 évben 501 millió ember utazott.

* **Svájcz hat egyetemén** 937 rendes női hallgató van. Ezek közt a legtöbb (353) Oroszországba való. A női hallgatók leginkább az orvosi pályára készülnek.

* **Párisi jótékony nőegyletek.** Párisban jelenleg 227 jótékony nőegylet van. Alaptőkéjük 21 millió frank s évenként harmadfél millió frankot osztanak ki a szegények közt.

A MÁSODIK ERZSÉBET-EMLÉKMŰ PÁLYÁZAT
TELCS EDE KIRÁLYNÉJA
ELSŐ KATEGÓRIÁBA OSZTOTT PÁLYAMŰ

Művészet 1903.

maga is sokat és komolyan rajzolt, érti meg, minő győzelmi érzés szállja meg a festőt, a midőn egyetlen vonalban, szinte egy húzásra oda tudja teremteni a vászonra azt az arcélt, vagy hátvonalat, amely voltaképpen sok száz enyhén töredezett vonalkából áll. Csak aki maga is festett, érti meg az örömöt, amit a festő érez, midőn végre egyetlen ecsetvonásba tudja tömöríteni azt a temérdek színt, amit a természetben egy orcán vagy egy homlokcsonton százféle változatban lát. Ha egyszer megízlelte a győzelemnek ezt az érzését, tovább fog haladni a megkezdett úton és azon lesz, hogy még egyszerűbbre sürítse, még tömörebben sommázza a természetben látható vonalakat, tónusokat, színeket, formákat, sőt az egész képhatást.

Így támadnak ezek a kivonatolt, sürített, stilizált képek. Kialakulásukhoz természetesen még sok egyéb is járul. Így pl. az olyan művészeket, akik freskót festenek, vagy mozaikot készítenek, vagy szőnyeget tervelnek, már maga a rendelkezésükre adott anyag helyes kezelése is ide juttatja. Az igazi fresko festékanyagából például hiányzik a piros festék: a freskófestőnek tehát már jó eleve úgy kell alakítania képét, hogy e hiány fel ne tűnjék s e célból egészen át kell hangolnia képének színskáláját. A többi anyag is sokféleképpen megköti a művész kezét. De mint ahogy a költő nem panaszkodik amiatt, hogy a rím vagy a ritmus megköti a kezét, oly kevéssé panaszkodhatik a festő az anyagának természete miatt. Nem egyszer esik meg, hogy versírás közben egy-egy rím új forma- vagy gondolatötletet ad, sőt sokszor egy rím izgatja meglepő fordulatra a költőt. Épp így ad magának az anyagnak korlátja új formális vagy színötletet a művésznek s aki ezt igazán ki tudja használni, sőt fokozni tudja jelentőségét, az az igazi stilizáló művész.

A stilizálás azonban nemcsak az anyag korlátaiban, természetében gyökerezik. Mert hisz igen sok művészi becsű stilizált képet láttunk, amelyeket olajfestékkel festettek, mint a legigazibb naturalista képeket. A stilizálásra való hajlam benn gyökerezhetik a festő lelkében s egyéniségének jellemvonásához tartozhatik. Az ő előadási eszközei közt ez olyas szerepet kaphat, mint amilyen a mesemondó előadása az irodalomban. Szó eshetik egy nem e világból való karcsú királykisasszonyról: lenge, megnyúlt formát adhat neki, növelve benne a karcsúságot, mint kiváló jellemvonást. Tegyük fel, hogy témájában egy ilyen alak szerepel: a többi formának, a fának, fűnek, a felhőnek, háznak, mindennek át kell alakulnia a mese előadásának követelményei szerint. Nem állíthatja ezt a lenge mese-alakot reális dolgok közé: minden más, egyszerűbb, naivabb formát ölt tehát, hogy a kép minden része összecsendüljön. De a művész, akiben ilyen hajlandóságok lakoznak, nem csak akkor alakítja át ily módon összes formáit és színeit, amidőn a mesemondó szerepét ölti magára. Megmaradhat ez nála állandó alaphangnak is, amely sokféle változatban ismétlődhetik minden művén. Ne csodálkozzunk tehát azon, ha egy ilyen lelkületű festő az arcképet is stilizálja, hisz stilizálnia kell, ha őszinte akar maradni önmagához, ha nem alakoskodik s nem tudja egyéniségét máról holnapra változtatni.

De egyéb okok is ide terelhetik a művészt. Gondoljuk el, hogy szép sík vagy lankás vidéken heverészünk és végigtekintünk azokon a barna és zöld sávokon, amiket az ugar és a vetés váltakozó színei adnak. Itt-ott talán egy darab rét zöldel, egy-egy csoport színes virággal. Eszünkbe jut, mily szép szőnyeggel teregeti be a természet a föld hátát. Csakugyan, a költők is gyakran észrevették ezt és sokszor szólnak verseikben tarka vagy virágos szőnyegről, amely végigheveri a földet. Csak a festőt ne érintse ez a festői hasonlat? Csak neki volna-e tilalmas ezt a szőnyegszerű hatást észrevennie? És ha már így hatott rá, bizonyára szabadságában áll ezt a hatást a rajzolás és festés eszközeivel ki is fejezni. Akadt tehát igen sok festő, aki habozás nélkül úgy fogta fel és festette meg az ilyen tájrészleteket, mintha csakugyan szőnyegről, a szabad természet szőtte szőnyegről volna szó. És természetes, hogy ha egyszer megragadta ezt a formális eszmét, azt a lehető legteljesebben, zavartalanul és harmonikusan igyekszik kifejezni. Nem alkuszik meg, hanem a kép minden ízében fokozza, kiemeli, hangsúlyozza ezt a szőnyegszerű hatást. De hát miképpen éri el

v 4396, Telcs Ede,
Sz, Baján 1872 május 12-én

Dessewffy Arisztid,

Lábrázolva.

előlapján van
Lábrázolja

Emelkedett, de sima peremű, ugyanilyen karimájú és hátlapú dombormű mellig, balrafordultán és arczélben ~~ábrázolja~~. Oldalt elválasztott haja és körszakálla rövid, bajusza tömött. Öltözete: ing lehajtott sarkú álló gallérral, csomóra kötött nyakkendő és egyelejű kabát. Jelzése jobbról félmagasságban: TELCS, felirata pedig a párkányon négy sorban:

CSERNEKI ÉS TARKEÖI DESSEWFFY ARISZTIDNEK
TISZTELETÜK ÉS SZERETETÜK JELÉÜL
A KÉPVISELŐHÁZ TISZTVISELŐI ÉS ALKALMAZOTTAI
1911.

25 Kán

Ezüst ~~dombormű~~, méretei 6,4:4,9 cm.-- Lelt.sz,4396.-- Vétetett Kiszely Géza szivessége útján 1912 deczember 22-én (2444-912). -- Kifizettetett 1912 deczember 31-én.-- Elszámoltatott 1912 deczember 31-én (2439-912). -- Az elszámolásra nézve lásd a 6614-913 szvsz. előadmányt.

Sz.n. ~~1508~~ 1059-912
2444-912-1
Át.lelt.9403.

III 3-194

Pl.
Vét 1912

417

v.

875

1383. Telcs Ede.

Sz. Baján 1872 május 12-én.

Dessewffy Arisztid plaquetteje.

Egy sima peremű és ugyanilyen karimájú egyoldalú dombormű, a melyen az ábrázolt mellig, balrafordultan és arczélben látható. Oldalt elválasztott haja és körszakálla rövid, bajusza tömött. Öltözete : ing lehajtott sarkú álló gallérral, csomóra kötött nyakkendő és egyelejű kabát. Jelzése jobbról félmagasságban : »TELCS«, felirata pedig a párkányon négy sorban : »CSERNEKI ÉS TARKEÖI DESSEWFFY ARISZTIDNEK TISZTELETÜK ÉS SZERETETÜK JELÉÜL A KÉPVISELŐHÁZ TISZTVISELŐI ÉS ALKALMAZOTTAI 1911«.

Bronz, méretei 6·4 : 4·9 cm. — Lelt. sz. 1383. — Vétetett Kiszely Géza szívessége útján 1912 deczember 22-én 5 K-án (2444–912). — Kifizettetett és elszámoltatott 1912 deczember 31-én (2439–912).

2279. Telcs Ede:

Földmives.

Egész alak, szembe néz, ül. Mindkét kezét térdén nyugtatja. Haja rövid, bajusza kipödrött, szakálla leberetvált. Öltözete: kucsma, szür, széles gallérral, mellény pitykékkel , szük nadrág, magasszárú csizma. Jelzése oldalt jobbra: TELCS 1901.

Teracotta szobor, magassága 40.5 cm.
Vétetett a Képzőmüv. Társulat téli tárlatán az 1902: XII. 20-iki 90013 sz. leirattal 400 Kán. (907/902).

2069. Telcs Ede:

Kis szégyenlős.

Az egész alakban látható parasztleány karbatett kezekkel áll, (és fejét balra hajtja szemét lesütve mosolyog. Kibontott haja vállaira omlik, ruhája galléros, szoknyája kurta, czipője magas. Jelzése hátul bekarczolt betükkel: TELCS.

Terracotta szobor, magassága 20 cm.
Vétetett az 1901: XII. 23-iki 92258 sz. leirattal 300 Kán (682/901).

ti-tó '72

tőségei

meges termeszet... „szűz helyeket" fedezett fel megyénkben is:, a Szelidi-tavat, a Tőserdőt, a Vadkerti-tavat, és a többieket. A divatos helyektől olcsóbb telek, a jó levegő, kevesebb autó, természetes nyugalom egyre több embert vonz. Itt a kisebb pénzösszeggel rendelkező családok könnyebben tudtak egy vityillót alá hozni egy viszonylag tegtelen probléma nem állunk jól. — A Vadkerti-tavi pavilonban tartozó 250 holdnyi terü... különböző élellassan benépesül házhelységet és gyümeg

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PETŐFI NÉPE
Kecskemét

1972 JUL 11

1972

Telcs Ede.

1021

A bajai festők kiállítása a Türr István Múzeumban

A Bajai Nyár '72 rendezvényei között került sor a bajai festők kiállítására, melyet dr. Solymár István művészettörténész, a Nemzeti Galéria főigazgatóhelyettese rendezett.

A tárlatot megnyitó Garamvölgyi József művelődésügyi miniszterhelyettes a város régebbi képzőművészetéről is szólt. Megemlítette, hogy az egykori helyi alkotók sorában olyan nevek szerepelnek — többek között — mint Rudnay Gyula, a róla elnevezett művésztelep megalapítója, Telcs Ede, aki hagyatékában szobrainak, plakettjeinek és érmeinek egy jelentős részét adományozta szülővárosa múzeumának, vagy Nagy István, aki válogatott képgyűjteményét hagyta Baja városának.

A ma élő művészeknek — ilyen hagyományokat örökölve — nem kis feladatot jelent saját egyéniségüket kialakítani.

A csarnok előterében Miskolczy Ferenc akvarelljei fogadják derűs hangulatukkal, színes fényhatásokkal a látogatókat. A művész felvonultatja impresszionisztikus képekben a Sugovica tájait, az utolsó halászbárkát, a gondűző horgászt, a Petőfi-szigeti hidat és a bajai őszi napsütést.

A következőkben Weintrager Adolf „Jaltai ikonélménye" lep meg erős színmozaik hatásával. „A hátsó udvarban", „Tanya vihar után", „Pajta mögött" című képei belső, expresszív mély hangulatukkal nagy haladást jelentenek művészetében.

A terem középtermében Noel Ödön Gábor képeit látjuk. Ő már a természetelvűségtől elvonatkozottan igyekszik képeit megszerkeszteni. Síkokra felbontott elemekkel, majd sommás, pasztellszerű finom színösszefogással kísérletezik, sikerrel.

Ugyancsak a középteremben látjuk Bácskai Mikli Ferenc alkotásait: „Falak", „Aranyosi szőlőhegy", „Tokaj", „Napsütésben" quache képei finom színárnyalatok-

szik visszaadni. Mély tónusok jellemzik az „Őszi táj", „Tél vége", és a „Nádas" című képeit. Kiemelkedik a „Kontrasztok" bátor színellentétével, jellemző kékségével.

A középtér asztaltároló vitrinjében Miskolczy Ferenc plakettjei láthatók: „Jelky András", „Türr István", „Tóth Kálmán", valamint a város címere", valamint a „Bajai tanácsháza".

A kiállított anyag kitűnő elrendezése nagyban elősegíti a tiszta áttekinthetőséget.

Bárdos Ferenc

Péntek, 1975. október 17.

Washingtoni tudósítónk hírmagyarázat

Truman maszkjában

Washington, október 16.

„ÉN ÉN VAGYOK, és senki más." Körülbelül ez volt a felirata a politikusi címereknek hosszú-hosszú időn át. Ámde változnak az idők és a divatok, s a politikus céh jelmondata is módosult. A közélet szereplői ma már mind kevésbé arra büszkék, hogy önmagukat alakítják, ehelyett inkább *szerepet játszanak.* S mivel annál kedvesebbek a tömeg szemében, és annál népszerűbbek, minél jobban hasonlítanak másokra, jobbára így prezentálják magukat: „Hát nem hasonlítok-e megszólalásig X. Y.-ra, akit egyébként ismertek, szerettek és becsültök?" Elmúlt korok ismert vagy elfeledett személyiségeinek mezében tetszelegnek, s ez is hozzá tartozik ahhoz, amit a *New Republic* ily módon foglalt szavakba: *„Nem tudunk mítoszok nélkül élni."* S ami az amerikaiakat illeti, ők, egyenesen megkövetelik elöljáróiktól, hogy olyanok legyenek, mint a „nagy elődök".

Nem vonhatja ki magát a lelki kényszer alól senki, még *Ford* elnök sem. De miért is tenné, hiszen a legkevésbé rára és a faunára egyaránt félelmetes következményekkel járna, de nem kevésbé az emberre.

A VITÁT nem is ezek a becslések okozták, hanem a jelentés összeállítóinak az a megállapítása, amely szerint a homo sapiens szemszögéből még sem lenne végzetes egy nukleáris erőpróba, az emberi faj, mint olyan, túlélné ezt a katasztrófát. A fegyverzetellenőrzési és leszerelési hivatal igazgatója, Fred *Ikle* sajtóértekezleten fejtette ki, hogy a jelentésnek ez a következtetése *felelőtlen és frivol,* s tulajdonképpen azoknak a malmára hajtja a vizet, akik készek könnyelműen és meggondolatlanul kockára tenni az emberiség létét. Minden eddigi tapasztalatnak ellentmond a szerepek sajátos felcserélődése, az a furcsaság, hogy a józanságot egy kormányhivatal képviseli, s tudósok a felelőtlenséget, vagy legalábbis ők foglalnak el olyan álláspontot, amely a kalandorok kezére játszik. Nem csoda, ha felhördült Ikle és nyomában a sajtó, hiszen máshoz voltak hozzászokva.

Horvá

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára csütörtökön — Vas megyei vezetők társaságában — Horvátzsidányba és Vépre látogatott. A több nemzetiségű Horvátzsidányban megérkezésekor a szombathelyi járás, a község és a termelőszövetkezet vezetői fogadták, s úttörők virággal, dallal köszöntötték.

Három község élete

A termelőszövetkezet központi épületében *Berzlánovich* Antal, Horvátzsidány, Kiszsidány, Olmód és Peresznye községek közös tanácsának elnöke tájékoztatta a Központi Bizottság első titkárát a lakosság életkörülményeiről, munkájáról. Horvátzsidányban és a hozzá tartozó három községben a lakosság 74 százaléka horvát, 17 százaléka magyar, 9 százaléka német nemzetiségű. *A lakosság nagyra értékeli és becsüli a nemzetiségekkel való törődést, az MSZMP nemzetiségi politikáját, amelynek alapján biztosított politikai, társadalmi és gazdasági egyenlőségük.* Különösen a pártnak a magyarországi nemzetiségek helyzetével kapcsolatos határozata után tapasztalható nagy fejlődés a nemzetiségi politika gyakorlati megvalósításában. *A szocialista társadalom eredményeit a magyar nyelvű lakossággal egyenlő mértékben élvezik, a megtermelt javakból vele együtt, munkájuk szerint részesednek.*

A lakosság helyzetéről szólva elmondotta: a felszabadulás előtt a grófi kastélyon, néhány rossz állapotban levő iskolán kívül semmiféle más intézmény nem volt a községekben, amelyeknek a felszabadulás után teljesen megváltozott az arculata. Az elmúlt 30 évben, de különösen 1957-től dinamikusan fejlődtek. Csaknem két évtized alatt a községek fejlesztésére mintegy 20 millió forintot fordítottak. A lakosság évente jelentős összegű társadalmi munkával segíti a fejlődést.

Varga László, a termelőszövetkezet elnöke a közös gazdaság munkáját, eredményeit, gondjait ismertette. A kezdeti nehézségek leküzdése után — bár területük nem tartozik a kedvező természeti adottságúak közé — olyan eredményeket értek el, amelyekre korábban nem is számítottak. Munkájukban a XI. pártkongresszus útmutatásait, a Központi Bizottság határozatait tekintik irányadónak és következetesen dolgoznak megvalósításukért.

A tsz elnöke hangsúlyozta, hogy nap mint nap *a gyakorlatban tapasztalják a szocialista építőmunka eredményeit* — bár három nyelven beszélünk — mondotta —, egyet akarunk, azt, hogy fejlődjék termelőszövetkezeti gazdaságunk, s ezzel is hozzájáruljunk a népgazdaság fejlődéséhez, a fejlett szocialista társadalom felépítéséhez.

A nemzetiségi politikáról

Kádár János megköszönte a szívélyes fogadtatást és a Központi Bizottság nevében üdvözölte a társközségek lakóit, valamint az ezen a területen tevékenykedő határőröket.

Kifejezte meggyőződését, hogy jól értik s a gyakorlatban eredményesen érvényesítik is a párt általános politikáját, mezőgazdasági és nemzetiségi politikáját. Helyes, hogy megvalósításába bevonják a dolgozók legszélesebb rétegeit.

Kádár János szólt arról, hogy pártunk politikájának nagyon fontos része a nemzetiségi politika. *A lenini nemzetiségi politikát valljuk* — hangoztatta —, *azt, hogy a nemzeti kultúrának virágoznia kell.* Beszéljen minden nemzet és nemzetiség a maga nyelvén. Ma is úgy értelmezzük a lenini nemzetiségi politikát, hogy *a világ a népek kórusából áll,* ebben a kórusban mindenki a maga nyelvén szóljon és énekeljen, s lehetőleg a szocializmus, a nemzeti függetlenség, a béke dallamát szólaltassa meg.

Utalva arra, hogy a meglátogatott községben a legnagyobb arányt a horvát ajkú délszláv

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-743, 340-726
1975 OKT 17
MAGYAR NEMZET

Telcs Ede szobrászművész

Nemzet — Péntek, 1975. október 17.

MÚZEUMI HÓNAP 1021

Egy kisvárosi múzeum túljut a határon

Sok híres szülöttének emlékét idézheti Baja. Itt született Tóth Kálmán költő és politikus, Mészáros Lázár, az 1848—1849-es szabadságharc hadügyminisztere, Türr István, Garibaldi tábornoka, a korinthuszi csatorna építője, a Panama-csatorna építésének kezdeményezője, a Ferenc József-csatorna és a bajai csatornaág létesítője. Bajai születésű volt Telcs Ede szobrászművész, a budapesti Vörösmarty-szobor és a kecskeméti Kossuth-szobor alkotója. Jelky András, a kalandos bolyongásai által híressé vált bajai szabólegényt Medgyessy Ferenc remek szobra örökítette meg, amint a pörgekalapos szabólegény nagy földgömbön állva éppen világjáró útjára indul, kezében a vándorbottal.

Szívesen hivatkoznak a bajaiak arra is, hogy Babits Mihály két évig volt tanár a régi gimnáziumban és Szarvas Gábor nyelvtudós, a *Magyar Nyelvőr* későbbi szerkesztője is egy ideig itt tanított. Rudnay Gyula festőművész több éves bajai tartózkodásának emlékét az általa alapított művésztelep idézi: a volt Vojnich-kúria, amely nemes klasszicizáló stílusával a város egyik legszebb épülete, ma *Rudnay Alkotóház*. Egykor Baján élt Martinovics Ignác, az 1795-ben kivégzett magyar jakobinus vezér.

Hagyományait őrző, kulturális életére rátarti kisváros. Múzeuma, amelyet Türr Istvánról neveztek el, méltón hirdeti ezt. A városi tanácsházával szomszédos épületben dr. *Solymos* Ede kandidátus, a múzeum igazgatója így mondja el a múzeum létesítésének történetét:

— A bajai származású dr. Oltványi Imre művészettörténész alapítványa vetette meg

a múzeum alapját

akkor, amikor festménygyűjteményét 1935-ben a városnak adta. A képzőművészeti anyag később bővült Nagy István hagyatékából, életének utolsó éveit a művész itt töltötte, Baján halt meg 1937-ben. Ma Varga Imre szobrászművész róla készített bronzszobra hirdeti, hogy itt élt és alkotott az erdélyi és alföldi tájak, emberek festője, Nagy István.

Aztán Rudnay Gyula-képekhez jutott a múzeum. A mester sokáig Baján dolgozott, művésztelepet is létesített itt. Ma *Rudnay Képzőművész Kör* működik a városban.

Beszélgetésünkbe bekapcsolódott *Miskolczy* Ferenc festő- és szobrászművész, Baja művelődésének nagy öregje, a képtár hetvenhat éves tiszteletbeli vezetője, aki jó barátja volt Medgyessy Ferencnek. Testvére, az utóbbi években külföldön élt és tavaly elhunyt Miskolczy László építészmérnök egyik munkatársa volt a New York-i művelődési központ operaházát, az új Metropolitan épületét tervező kollektívának. Felmerül az ugyancsak bajai születésű *Dezső* Alajos, a *„Derso"* néven világhírűvé lett karikaturista neve, aki a két világháború közötti években Svájcban élt, mint a Népszövetség karikaturistája. Ő is Amerikában halt meg.

A múzeumot

gazdag néprajzi anyaggal

bővítette Déri György, akinek fivére, Déri Frigyes alapította a róla elnevezett debreceni Déri Múzeumot. Ötvenezer darabból álló, akkoriban tízmillió aranykoronára becsült gyűjteményét azonban eredetileg Baja városának ajánlotta fel. Major Máté *„Egy gyerekkor és egy kisváros története"* című könyvében olvasható, hogy Déri Frigyes ez ügyben személyesen is felkereste a bajai polgármestert, aki azonban megváratta előszobájában, úgyhogy Déri Frigyes végül is türelmét vesztve, dolga végezetlenül távozott és a gyűjteményt Debrecenre hagyta.

— A képtáron kívül főleg helytörténeti és néprajzi gyűjteményekből áll múzeumunk — mondja dr. Solymos Ede. — Intézményünk még nagyon fiatal, 1950-ig hivatásos muzeológusa sem volt, én vagyok az első igazgatója, a munkatársak sokáig félállásban dolgoztak. A néprajzi anyag két jelentősebb ágból tevődik össze.

Egyrészt a környékről rendszeresen gyűjtjük a magyar, német és délszláv nép tárgyi emlékeit, másrészt

a dunai halászat

adja az anyagát. Ebből a témakörből való kandidátusi dolgozatom is, a Budapest—Mohács közti dunai halászatot dolgoztam fel benne 1965-ben.

A múzeumnak ma is csak két muzeológusa van: az igazgató és *Kőhegyi* Mihály régész, a népvándorlás korának kutatója, aki a madarasi ásatásokkal foglalkozik.

A dunai halászatot csakugyan jól szemlélteti a bajai Türr István Múzeum kiállított anyaga. De — mint az igazgató mondja — még teljesebb lenne a kép, ha a múzeum nem küzdene helyiséggondokkal. Az összegyűjtött halászati anyag nagy része ugyanis nem a kiállításon látható, hanem raktárban áll. De a bajai múzeum halászati részlegének híre így is túljutott a határon: tavaly halászati néprajzi tanácskozást rendeztek, amelyen nyolc ország képviseltette magát. Ezen a tanácskozáson határozták el, hogy a következő ilyen nemzetközi konferenciát Ausztriában, az *Orth an der Donau* községben rendezik, ahol *„Fischerei"* néven halászati múzeum van az európai folyókban folytatott halászat anyagából. Ebben a múzeumban nyílt meg ez év október 11-én a bajai múzeum dunai halászati anyagából rendezett kiállítás.

A múzeum néprajzi gyűjteményei főleg az Észak-Bácskában élő nemzetiségek életét tükrözik. Természetesen Türr István életének minél teljesebb feltárása továbbra is fontos témája a múzeumnak. Már eddig is szép anyagot sikerült összegyűjteni Türr István hagyatékából. Október végén Türr István-emlékkiállítás nyílik a bajai múzeumban, jövő év márciusában pedig emlékülést tartanak, amelyen több tudományos előadás hangzik el életéről és munkásságáról.

Környei Elek

APHRODITÉ SZIGETÉN

A mitológiában itt ringott a szerelem és szépség bölcsője. Vad, sziklás földdarab Ciprus, a Földközi-tenger kéknél kékebb vizében. Magyarország egytizede.

Időszámításunk előtt 6000 körül már lakták. (A kő-, a réz- s a bronzkorból származó leletek többségét a Nicosiai Történelmi Múzeumban őrzik.) Az ókorban kapta a nevét Ciprus az itt talált rézről. Viharos történelme során elfoglalták a szigetet a föniciaiak, egyiptomiak, a perzsák. I. e. 58-ban a Római Birodalom része lett. 390-től Bizánchoz tartozott, ezután velencei fennhatóság alá, majd török uralom következett 1878-ig, amikor is az angolok foglalták el. A hányatott sorsú kis sziget végül is 1960-ban nyerte el függetlenségét, Makariosz érsek vezetésével augusztus 16-án kiáltották ki a Ciprusi Köztársaságot. 7—800 000 mai lakójának nagy része görög, kisebb hányada török, de angolok, örmények és más nemzetiségűek is élnek itt.

Természeti adottságai mármár kegyetlenek. A talaj, a hőség, a kevés csapadék megnehezíti a termelést. A legjövedelmezőbb népgazdasági ág az idegenforgalom.

Ciprus legújabb — még fejlesztés alatt álló — turisztikai központja Larnaka. A város fő nevezetessége a Szent Lázár-templom, a gótikus építőművészet remeke. Névadója üldözői elől menekült Ciprusra, ahol a larnakai keresztény gyülekezet püspöke lett. A templom alatti kazamatában — amely annyira alacsony, hogy csak lehajtott fejjel lehet bemenni — találjuk Lázár szarkofágját. A templom gigantikus, arannyal bevont ikonosztázát, amelyet csiszolt drága- és féldrága kövekkel díszítették. Csillárjai és gyertyatartói ötvösremekek. A város melletti sós tó partján — amely minden nyáron kiszárad — emelték a Hala Sultan Tekke-mecsetet. Mekka és Medina után ez a harmadik legnagyobb mohamedán zarándokhely. A monda szerint arab bevándorlókkal érkezett a szigetre Mohamed próféta nagynénje és az ő sírja felett építették fel.

Kuorion a VII. században alapított görög királyi város. Romjaiban is csodálatra méltó. De kihagyhatatlan turistaállomás a Limaszolhoz közeli koloszi vár. A templomosok építették 1450 körül. 25 méter magas, helyenként a 3 méter vastag falairól pompás kilátás nyílik a tájra, amely kopárságával is gyönyörű. A középkorban még hatalmas erdőséget láthattak itt a vár lakói. A fákat azonban kivágták és hajóépítésre használták fel. Ám újra megjelenik egy-egy zöld folt a tájon: a diákok az iskolai szünetekben fákat telepítenek a domboldalakra.

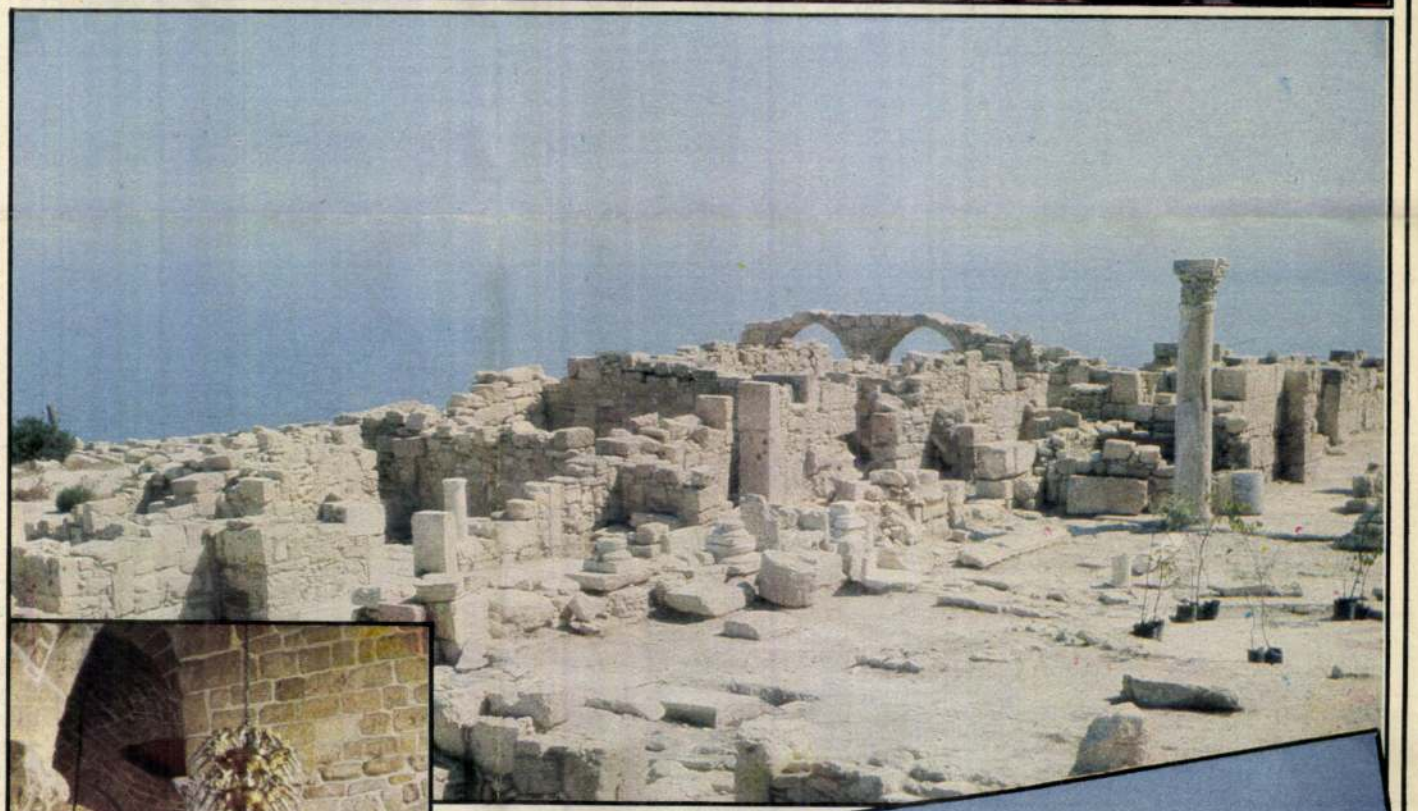

A turistabuszok innen az egykori főváros, Paphosz felé indulnak, ahol a királysíroknak nevezett temetkezési helyet szokás megnézni. Útközben azonban van egy megálló.

Itt még fehérebbek a sziklák, még kékebb a 300 méteres irdatlan mélységben hullámzó tenger. És az utazók képzeletében megelevenedik a Botticelli festette monda: a vízből kiemelkedik egy hatalmas kagyló; kinyílik; a kagylóból kilép minden idők legszebb nője. Ezen a helyen született Aphrodite, a Szépség és a Szerelem istennője.

Kép és szöveg:
NOVÁKI LÁSZLÓ

Uj Tükör, XXII. évf. 28. sz. 1985

TELCS EDE

Salvador Garmendia azt írta: „valósággal felrobbantotta az Egyetemi Nyomda nyomdagépeit, ahol kinyomtattuk".

A költőnő felolvasott egy megrendítő verset, amely Ezequiel Zamoráról, Venezuela nemzeti hőséről, a 19. századi parasztfölkelések vezetőjéről szólt. A verset Britto Figueroa, az Ezequiel Zamoráról szóló monográfia szerzője is ezen az estén hallotta először, amikor a felesége az odatévedt magyar költőnek felolvasta.

Mintha a fiatal Majakovszkijt hallottam volna venezuelaiul. Egy másik verséből idézem: „A nekem rendelt biográfusra / ujjal mutatok és ráüvöltök / kotródjék a frászkarikába." A kötet mottója: „Gyűlöljetek! Lakjatok jól a költészettel!"

Elmer Szabó
venezuelai költő

De egyelőre nem hangzik messzire a kihívó hang. Víctor Valera Morát, aki hazai kollégái szerint az igazán nagyokhoz mérhető tehetség volt, ma kevesen ismerik Caracasban. „Szegény Víctor — mondja Amelia Bustillos Ponte —, másféle kornak lesz egyszer ő a költője."

Kiss József nem csodálkozna, hogy Caracasban róla beszélgetünk. Itt él legidősebb unokája, Kiss Éva, Kiss Jenő Sándor író leánya. Nézegetem az 1894-ben alapított politikai és irodalmi közlönyt, valójában élclapot, *A Kis Hetet*, amelyet Kiss Jenő Sándor szerkesztett, és amelybe Ignotus, Heltai is írt. „Apámnak két könyve jelent meg: *A gép* és az *Őnagysága Rómába megy*. Bohém ember volt. Amikor 1944. október 16-án elvitték a csillagos házból, a rendőr azt mondta neki: — Bácsika, maga maradjon, a hatvan éven felüliekre nem vonatkozik az elhurcolási rendelet. — Apám büszkén kihúzta magát, és azt felelte: — Ötvenkilenc éves vagyok. — Soha többet nem hallottunk róla semmit."

Kiss József-kéziratokat, leveleket böngészek. Előkerül Telekes Béla Kiss József emlékére írt versének, a *Mese két sírról* című költeménynek a kézirata. Egy cikk, amely azzal végződik, hogy Kolozsváry Borcsa Mihály 1944-ben sajátkezűleg hajította zúzdába a Kiss József-köteteket. Milton Smith értesítője 1968-ból, hogy ismét megjelentek angolul Kiss József versei. Egy versplakát, rajta a *Simon Judit* William N. Loew fordításában.

Kiss Éva szívesebben beszél magyarul, mint spanyolul, pedig negyedik évtizede él már Caracasban. Öt gyereke közül kettő Venezuelában született, de ővele mindegyikük magyarul beszél. „Írja meg, hogy ma is a nagyapa verseskönyveit forgatom" — mondja. Megmutatja Kiss József 1917-es kötetét. az *Avart*. Kézírásos dedikációja: „Az én drága kis unokámnak: Akaratos, makrancos kis jószág, / De inkább akarat, mint jószág. / Ellenkezni véle több, mint hiba: vétek, / És hívják Évikének." Előkerül egy kéziratdarab, rajta két Kiss József-sor: „A háború örök, a béke epizód, / Így lesz mindég, mert másképp sohse volt."

Kiss József mellszobra

Beszélgetésünk Budapesten folytatódik, egy levéllel. Ebből idézek: „Bár halálakor csak hatéves voltam, tisztán emlékszem a hatalmas embertömegre, amely a Rákóczi út teljes széltében, sűrű sorokban kísérte a hosszú, díszes gyászmenetet egészen a Kerepesi temetőig. A Rákóczi út bérházainak minden ablakát nagy összegért bérelték ki, az emberek minden áldozatot meghoztak, hogy elbúcsúzhassanak szeretett költőjüktől. Budapest igaz bánattal siratta Kiss Józsefet. A feledés és a kritikák csak jóval később jöttek."

A levéllel együtt fotók is érkeznek: Telcs Ede mellszobra Kiss Józsefről, mellette unokája. A felvételeket Carlos Eduardo Kiss készítette, Kiss József legfiatalabb dédunokája.

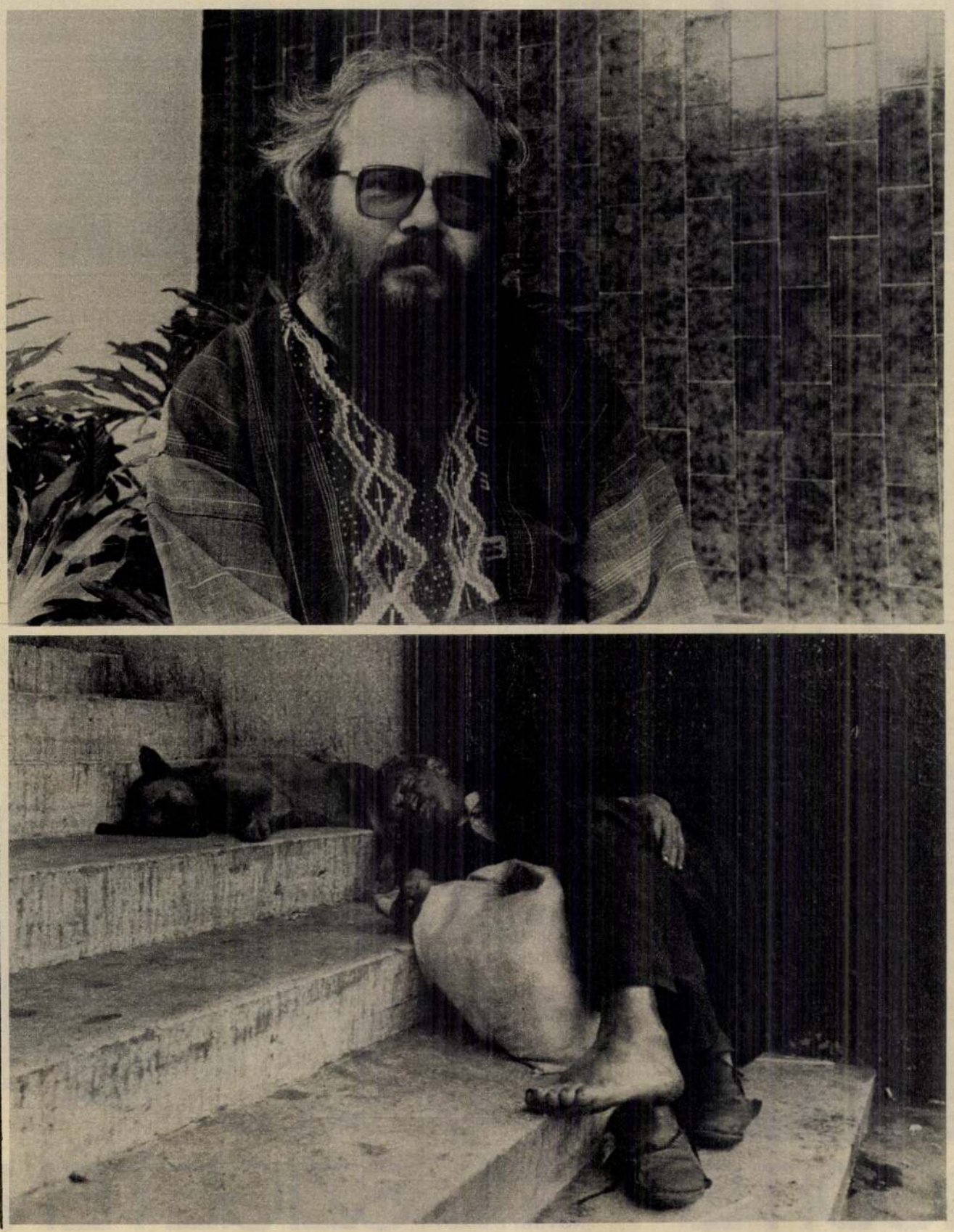

Caracasi utcakép

VASCO SZINETAR FELVÉTELEI

kisse hatunk is. Magának a testnek módszeres gyakorlására, fejlesztésére csak néhány kiváló pedagógus gondol: az egyoldalu sportok itt is útját vágják annak, amit oly nagyszerűen elősegítettek a görög gimnáziumok. Éppen az, ami legkézzelfoghatóbb rajtunk: a test minden tekintetben el van hanyagolva. A legműveltebb embereknek is csak kis töredéke ismeri idomait, nagyszerü fizikáját. Hogy mi jelentkezik a világ e legnagyszerűbb mekanizmusában szépnek: azt is csak vaktában találgatják, ha véletlenül eléjük kerül egy kép vagy szobor. Pedig ez a mi korunk éppen nem él remete-életet és a hús megvetése korántsem divat. Nem is ez hanyagoltatta el velünk az emberi formák ismeretét, hanem a hibás nevelési rendszerünkből fakadt álszenteskedés, prüdéria. Akik ezen túltennék magukat, azoknak sem nyilik bő alkalmuk, hogy a test szépségeivel, életének csodálatos logikájával megismerkedjenek. A művészet nagy kárára egyre fogy az ember testét bemutató kép és szobor száma. Könyvünk sem volt eddig, amely a művelt embert bevezetné az önismeret e részébe is.

Most már van, még pedig nagyon használható és szép könyv, Teilyesniczky Kálmán dr. írta Művészeti Boncolástan címen. Tizenhárom fejezete megannyi előadás, amelyeket művészek és érdeklődők számára tartott, megértéséhez tehát csak fogékony szívre van szükség és semmi orvostani előismeretre. Másfélszáznál több kép és kitünően sikerült szines melléklet magyarázza a szöveget. Emellett külön kiemelhetjük még az izléses, gazdag kiállítást is. De ez elvégre nem a fő. A könyv azért kedves nekünk, mert hozzáértő ember írta, még pedig jól, érthetően, minden nagyképüsködés nélkül, szeretettel. Fiatal hölgyeinknek is szivesebben ajánlanák ezt az olvasmányt, mint sok lélekboncoló regényt. Mert e könyv bemutatott formákat a művészek a különböző korszakokban: mit emeltek ki, mit ejtettek el. Ebben az előadásban egy darab műtörténelem és egy darab esztétika rejlik. Érdekes például a nyak magyarázatánál Piero di Cosimo egy képének és a petworthi Afroditének összehasonlítása, amaz a szép Simonettán a hattyunyak példája, emitt pedig Praxitelesz a telt és rövid szép nyak tipusát adja. A nagy művészek vázlatait, rajzait, festményeit és szobrait nemcsak egymás mellé állítva, hanem élő modellekről felvett fényképek mellé sorozva látjuk, ami eleven szemléltető példa. Örvendetes, hogy a teória egészen háttérbe lép s az élő élet beszél. Nem szépségrecipéket kapunk, amelyek mindig hasznavehetetlenek, hanem felvilágositó magyarázatokat okokról és okozatokról, mindig egy-egy találó rajz kiséretében. És minden lapon megérezzük a szerző abbeli törekvését, hogy megszerettesse velünk az emberi test szépségeit s megértesse velünk, hogy mit is akartak a nagy művészek az ő emberábrázolásukkal. E tulajdonságánál fogva a könyv jól használható nevelési eszköz, egyike azoknak a pedagógiai kellékeknek, amelyeket a művészet barátai régóta sürgetnek.

L.

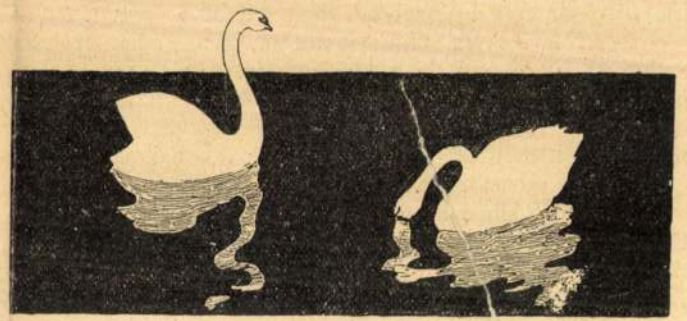

fognak pihenni eltemetve körülötte . . . és ő hiába gyö…
majd eszét, még a nevükre sem tud emlékezni többé.

Rodope és Kleon közelebb húzódtak az itjuhoz:

— Kérünk, szólj ó Philodemus, ivott a dalosszavu Citharon a feledés vizéből?

Visszafojtott lélekzettel figyeltek mind a ketten.

— Ó leányok, mindent elmondok néktek. Citharon végül is erőt vett magán, hisz hosszu útját csak azért futotta meg, hogy szabaduljon kínjaitól. Lehajolt hát a Lethe folyóhoz és merített kezével a vízből . . . Mármár ajkaihoz vitte a feledés cseppjeit, mikor föltekintett . . .

Es tudjátok-e mit látott akkor? . . . A fekete szemhatár alján megpillantotta Hades tátongó sötét kapuját, látta az Acheron hömpölygő vizét, partjain a tolongó lelkeket, a rettenetes Charont korhadt sajkájában s óriás evezőjének árnyát a boltozaton . . látta mindezt és megborzadt a rémes haláltól s a halál édestestvérjétől . . . a feledéstől.

— Feledni . . . nem, soha! — s markából iszonyodva öntötte vissza a Lethe vizét a tajtékzó folyó medrébe. Aztán mintha nagy veszedelem elől menekülne, futott el a víztől. Mert megértette e pillanatban, hogy boldogság még a szenvedés is s hogy kínjait, gyötrelmeit immár épp úgy szereti, mint magát a leányt.

— Nem bírnék élni nélkületek, megőrizlek örökre, drága szenvedéseim, hisz kivületek nincs semmim e világon! — kiáltotta bánatosan boldogan. És aztán rohant át a mákerdőn, a nagy sivatagon, oly eszeveszetten, mintha a szenvedéseket akarná utólérni amelyek elől az előbb még menekült . . .

És ó Rodope . . Kleon, mire Selene ezüstsarlója tízszer nőtt és fogyott a boltozat felhős mezőiben a dalosszavu Citharon egy holdas éjszakán szívdobogva függesztette vadrózsakoszorúját Melissa zárt ajtaja fölé.

A ceglédi Kossuth-szobor pályázata
Telcs Ede második díjat nyert műve

Uj Idők 1901. VII. 42. sz.

1709. Telcs Ede.

Sz. Baján 1872 május 12-én.

Enyelgés.

E mű enyelgőket ábrázol tettök folytatásával, a tánczczal és verekedéssel. Egy balrafordult és mellig látható fiatalember leányt tart átkarolva, a ki látszólag vonakodik a csókot megadni, de csak illemből, mert semmi erőt sem fejt ki ellenállásában, sőt arczát maga tartja oda. Fején nemezkalapot visel kakastollal, bajusza és arcza leberetvált. A nevető leány pedig, kinek főkötője fehér, egészen a legényhez simul, jobb kezével annak arczát érinti és baljával úgy tesz, mintha védekeznék, mi alatt szemeivel hunyorgat. Álól a »NINCS ÉDESEBB, MINT A ... MÉZ« feliratnál két epizód az enyelgés folytatása. Az egyik szerint a leány a maga választottjával tánczol; a másik szerint pedig a tánczoló vetélytárs a leány szeretőjét földre teperte és sörös kancsóval oktatja, minek láttára a leány a földön fekvőnek segítségére siet. Jelzése fölül balra: »TELCS EDE«.

Márvány-dombormű, méretei 65 : 54·5 cm. — Lelt. sz. 1709. — Vétetett középületek diszítésére és más gyüjtemények gyarapítására az 1899 május 3-iki 31153 sz. engedély szerint 2400 K-án (228–899). — Kifizettetett 1899 május 7-én. — Elszámoltatott 1899 május 18-án (250–899). — Az elszámolást jóváhagyta az 1899 augusztus 25-iki 12993 szvsz. határozat (521–899).

Jegyzet. Az 1901 november 16-iki felterjesztés (607–901) és az 1902 január 10-iki 92507–901 sz. leirat szerint (33–902) 1902 május 26-án ideiglenes állami letétül a tolnamegyei múzeumnak adatott Szekszárdon (227–902). — Az átadást tudomásul vette az 1902 október 20-iki 69547 (763–902) és az 1903 január 8-iki 93408–902 sz. határozat (25–903).

1113–55

Vét 1899

Hősi emlékek kiállítása a Műcsarnokban. Telcs Ede műve

legégetőbb kérdésére, ó! de utánament volna, hogy kikényszerítse belőle azt a feleletet!

Hogy az anyja hajlandó őt feloldani a szava alól!

Hiszen, ha ezt tudta volna, és ha nem félt volna attól, hogy elutasítják ezzel a kéréssel! De minden másképp fordult volna!

Így azonban örült, hogy még meghosszabbíthatja reménykedése óráit, mielőtt végleg becsukódik előtte minden lehetőség ajtaja s korán hajnalban már kocsin ült, anélkül, hogy az anyjától elbúcsúzott volna, mert úgy érezte, ha az mondani talál véletlenül valamit, amiből a hajthatatlanságára kellene következtetnie, akkor nem marad számára csak egyetlen egy kivezető út: az a bizonyos legutolsó.

Nem! Ő még reménykedni akart. Talán a csodában, a lehetetlenben, de reménykedni. Egyszerűen megszökött a végleges döntés elől s azt mondta magában:

— Majd holnapután, ha hazajövök.

A hűvös tavaszi hajnal csodaszépen virradt fel s ahogy a harmatos rétek közt kanyargó úton megindult, szemközt a kelő napnak, Ödön egyszerre úgy érezte, minden kétsége és aggodalma nevetséges és gyerekes. Olyan gyönyörű volt a világ, olyan friss és üde, olyan örömteli és hangos a mindenünnen felhangzó madárszóval, hogy lehetetlen volt lemondásra, elmulásra, bánatra még csak gondolni is.

A könnyű bricskába fogott két szürkét ő maga hajtotta s az a tiszt barátja, akit tanácsadónak vitt magával, ott ült mellette. Nem igen beszéltek, csak szívták be teli tüdővel a virágillatos, tiszta levegőt s Ödön, amíg a lovai szabályos ügetését figyelte, a sportemberek boldog önfeledtségével nem gondolt semmi egyébbel, csak egyedül az öklébe szorított hajtószárral. Az egész úton alig váltottak pár szót, s amit mondtak, az is a lovakra vonatkozott.

Kalánoson már várta őket az intéző és a reggeli, ami a korai kelés és hosszú kocsizás után nagyon jól esett. Aztán rögtön kimentek a méneshez és délig egyebet se tettek, mint csikókat mustráltak.

Ebéd után az intéző megkérdezte:

— Folytatjuk a munkát, vagy le tetszik-e pihenni egy kis déli álomra?

Ödön bólintott:

— Én ugyan nem alszom, de, ha valami olvasnivalóm lenne, nyujtóznám egy órahosszat. Hanem a könyvtár úgy tudom zárva van...

— Azt kinyittatjuk, könyörgöm, de tudok én frissebb olvasmánnyal is szolgálni. Az éjjeli vonattal jött meg a sógorném Pestről és meghozta a tegnapesti Pesti Naplót. Tessék.

És ezzel, mint valami csoda ritkaságot, átnyujtotta Ödönnek a Pesti Napló Esti Lapját.

— Van benne valami? — kérdezte Ödön. Az intéző vállat vont:

— Én nem igen találtam benne semmi nevezetest. De tekintetes úrfi bizonyosan másképpen olvassa, mint a magunkfajta falusi ember és lehet, hogy talál olyat, ami érdekes.

Ödön szórakozottan, inkább udvariasságból vette kezébe a lapot, de a következő pillanatban már mohón tapadt a szeme egy tudósításra, amely a negyvennyolcas pártnak az értekezletéről adott hírt.

— Valami baj van? — kérdezte az intéző, látva, hogy Ödön elfehéredik.

Ödön nem felelt, csak megrázta a fejét némán, sarkonfordult és megindult a szobája felé. Az ajtóból visszaszólt: — Egy óra mulva!

A hangja rekedt volt a felindulástól.

Mikor aztán egyedül maradt azzal a végzetes ujságlappal, a düh és a rémület irtózásával esett neki, hogy újra, meg újra elolvassa. Káprázó szeme előtt táncoltak a betük, megszakadtak a sorok, mondatok összecserélődtek, de ebből a vad káoszból is kegyetlenül és irgalmatlanul ordított felé az ítélet, az ő boldogságának és becsületének a halálos ítélete.

mucs ced. Uj Idők 1927. 36-szám

Hősi emlékek kiállítása a Műcsarnokban. Zala György műve

Szörnyű dolog volt az, amit olvasott. Ránézve a képzelhető legszörnyűbb: Szervácz Frici csúfosan cserbenhagyta, sőt kipellengérezte és megtagadta a Mikolay-féle pártalakítási tervet.

A tudósítás viharos értekezletéről számolt be a negyvennyolcas pártnak. A dolog azzal kezdődött, hogy néhányan kérdőrevonták, sőt megtámadták a kilépni szándékozókat, sőt olyan indítvány is merült fel, hogy rekesszék ki a pártból mindazokat, akik résztvettek a Mikolayval való tanácskozásokon. Ekkor azonban szólásra emelkedett a csoport vezére, Szervácz Frigyes gróf és egy hazafiságtól és a negyvennyolcas eszmékhez való hűségtől izzó beszédben nemcsak megvédte önmagát és társait a hűtlenség gyanuja ellen, hanem kifejtette és bebizonyította, hogy ők éppen a párt megbontására irányuló terv megbuktatását tűzték ki céljokul, csak annak meghiúsítása végett, taktikából álltak szóba „bizonyos körökkel és személyekkel", akiknek most innen, pártja köréből adja meg a nyilvánosság előtt a feleletet: nem, nem és nem! Mert ők tántoríthatatlan hívei a zászlónak, amelyre annak idején felesküdtek. Ezen a zászlón hősök és vértanuk vérével irott betükkel a Kossuth Lajos neve ragyog. Azt pedig, hogy a Kossuth Lajos nevét elcserélheti valaki egy, bár tiszteletreméltó, de egyébként meglehetősen szürke úriember nevével, azt magán ezen az úriemberen kívül egy percig sem vehette komolyan senki sem.

Rettenetes beszéd volt: a legperfidebb demagógia, a legszemérmetlenebb árulás a hazafias erkölcs köntösébe bujtatva. Szervácz egyetlenegyszer sem nevezte nevén Mikolay Pétert, de ez talán még kegyetlenebbé tette a beszédet, mert a körülírások, amelyek mögött bárki megismerhette Pétert, a gúny mérgétől csepegtek és sértőbbek voltak minden támadásnál.

Ödön megsemmisülten bámult a betükre még azután is sokáig. Kábuló agyában egyetlenegy gondolat kalapált: „Vége! Mindennek vége!"

Ha ezt az anyja elolvassa, pedig elolvassa, irtózatos erővel fog benne feltámadni minden haragja és gyűlölete ez ellen az ember és egész családja ellen. Talán még azt is fogja hinni, hogy Ágnesnek része van ebben az árulásban? Lehet. De az bizonyos, hogy ezek után soha, soha beleegyezését nem fogja adni ahhoz, hogy ő azt a leányt elvegye.

Pedig az a leány ártatlan.

Ödön tudta, érezte, hogy ártatlan.

Ártatlan és most, ha tudja azt, talán keservesebben szenved az apja gonosz sakkhúzása miatt, mint bárki más.

Mindegy! Az anyja hajthatatlan lesz és egyetlenegy gondolata lesz csupán: bosszút állani Szervácon, a feleségén, a gyerekein. Bosszút, kegyetlen és gyilkos bosszút az uráért.

Egy pillanatra megvillant előtte a gondolat, hogy hiszen ez új helyzet; a leánnyal szemben őt most már nem köti a szava. Mindenki természetesnek fogja találni, ha egy udvarias levélben szakít Ágnessel a szüleik közt felmerült ellentétre hivatkozva. Ezt meg fogja érteni mindenki. Mindenki — kivéve Ágnest, akinél távolabb senki sem állhat attól, amit az apja tett.

Megjelent előtte a szelíd, bánatos arc és rettenetesen megfájdult a szive tőle.

— Hát apa ez? Hát van ebben emberi érzés? Miféle természetellenes vadállat az ilyen, aki a saját leányát sebzi halálra?

Igen, igen! Hiszen neki most az lenne a hivatása, a kötelessége Ágnessel szemben, hogy megvédje a saját édesapja ellen! Meg kellene onnan szabadítania, el kellene onnan rabolnia, de hogyan? Az anyja soha, soha, de soha nem fog akarni róla tudni sem!

Folytatjuk

Őseim szigetét...

— Francis Jammes —

Őseim szigetét meglátom-e vajjon?
Lenn a tengerparton estente órahosszat
buzavirágszínű ruhákba szivaroztak.
Négergitár pöngött és benn az udvaron
édesvíz szunnyadott a kőmedence alján.
A tenger lenge volt, mint tüllcsokor és halvány
s mint nyár és fuvola az est szomoru volt.
Sötét szivart szívtak s a piros-pici folt
úgy égett, mint ama vörös pintyőke tolla,
melynek szépségeit több költő megdalolta.
Atyámnak Atyja te, mikor még nem is éltem,
itten tanyáztál s a forró, gyarmati szélben
postahajók úsztak, ringott az óceán.
Mondd, élt-e a lelkem, gondoltál-e reám,
hogy szivarozgattál s a szíveket kitárva
zörgött a négerek egyhangú bús gitárja?
Gitár volt-e lelkem, vagy volt tán a vitorla?
Vagy az ültetvényben egy csivogó madárfej,
mely a bokrok között megmozdult, vagy akármely
rovar, mely zümmögött s rászállt az ablakokra?

Kosztolányi Dezső fordítása

A KECSKEMÉTI KOSSUTH-SZOBOR MELLÉKALAKJA.

gek a szoborral szemben foglaltak helyet; kezdődött a szoborleleplezés.

Fölcsendültek a Himnus hangjai, fölállt az egész közönség, kalaplevéve hallgatta a magyar szivre csodahatásu dalt. Szappanos István, a kecskemétiek deli öreg képviselője a szónoki emelvényről ékes szóval megkezdte az ünnepi beszédek sorát. Szeles József szépen folytatta, majd Hock János szólalt meg; beszéde így végződött:

— A nagyok között a legnagyobb Kossuth Lajos volt, a magyar nép Mózese és Megváltója, a ki testvérekké tette az embereket osztály-, faj- és valláskülönbség nélkül a hazaszeretetben, a ki felolvasztott minden érzést a hazaszeretet tüzében, a melynek izzó lávája egy egész országon hömpölygött végig a nélkül, hogy salakja lett volna. Ennek a férfiunak emeltünk szobrot, a a melyről most hulljon le a lepel!

Hirtelen le is hullott, s előttünk állt Kossuth Lajos érczalakja. A néma bámulatot dobpergés szakította meg, kéksipkás gyermek-katonák három zászlóalja a rendes katonaságot, a tanyai gyerekek árvalányhajas pörge kalapú csapata népfölkelőket jelezve, gyakorlatot tartottak a szobor körül, mely előtt 48-as öreg honvédek csoportja ült. Fölséges gondolat! Az öregek ülnek, a gyerekek játszva tanulnak, mi gyönyörködve nézzük, de ha kell! Csak üzenet kell!

A dalárda a Szózatot énekelte érzéssel, egész szivből. Ezután Eötvös Nagy Imre nagy hatást tevőleg szavalta Tomori Jenő költeményét. Szappanos mint a szoborbizottság elnöke szólt, átadván a szobrot a városnak. Felelt rá Kada Elek polgármester, az egész közönséget magával ragadó beszéddel. Először is Telcsnek, a szobor alkotójának s Tőrynek, a talapzat tervezőjének mondott köszönetet. Erre a 48-as honvédek taraczkdurrogás között meghajtották zászlójukat, — a gyerek-katonák is tisztelegtek, még pedig magyar kommandóra — a szobor előtt. A városháza erkélyéről pedig megszólalt a tárogató hangja, a Kossuth-nótát fujva. Kada Elek a tárogató hangjai mellett folytatta beszédét ekkép:

— Ne feledjétek e dalt, hulló vérnek, omló könnynek, magyarok nagy szenvedésének bús emlékezetét. És ha eljön az idő, hogy ennek a zászlónak ismét lobogni kell, fiuk, harsogjon a dal, búgva dörögjön át hegyek ormán, a nagy rónán: mindenki ezt dalolja, harczra fel! Éljen a haza! a szabadság!

A Domján alsódabasi főjegyző által fúvott tárogató mélabús hangja, Kada egyidejűleg mondott beszéde, sokakat könnyekig meghatott, köztük Kossuth Ferenczet is. Nekem eszembe juttatta, hogy midőn már nagy fejedelmünk, Rákóczi bujdosóvá lett, német katonaság lepte el Kecskemétet is, s talán ép e helyt egy kol-dus, egy megrokkant kurucz megszólaltatta tárogatóját. A nép jött, szaporodott, tömeggé nőtt s a régi ismerős hangoktól feltüzelve, majdnem puszta kézzel kiverte a városból a vasasnémeteket!

Következett a szobor megkoszorúzása. Elsőnek Justh Gyula tette le a képviselőház koszorúját. Utána Szterényi József a kormány koszorúját, mindketten lelkes szavak kiséretében, majd a kereskedelmi miniszterium, Pest vármegye, Budapest és vagy száz más koszorú sorakozott, a küldöttek pár szavával letéve. Ezek között én a Magyar Képzőművészek Egyesületéét «csak szabad népnek van nemzeti művészete» szóval tettem le; ezt azért említem meg, mert a többi koszorú mind csupán Kossuth Lajosnak szólt, ez a szobor készítőjének is, mert a művésztársak csak jó szoborra adnak koszorút. Pályatársaim megbizásából cselekedtem, midőn Telcshez fordúlva, kezét megszorítva, homlokon csókoltam.

Kossuth Lajos azt üzente! — zengett mindnyájunk által dalolva, s azzal oszoltunk szét, hogy egy órakor ebédnél találkozunk.

Siettem a nagytemplomba szentjeim közé. «Mi atyánk Isten!» fohászkodtam az «Áldó Úr-Isten»-t meglátva.

Szűz Máriának hódolnak a magyar szentek — Üdvözlégy Mária! mondám magamban. — Szt. Miklós a város védszentje megáldja Kecskemét népét — minden helyén van, még a kecske is.

— A nagy templom tornyánál holdvilágos éjszaka éneklő kar is tovább énekelt. Tehát sorban megvolt: az Isten háza, a Város és az eklézsia. A szinek is rendben sorakoztak e képeken; hajnal, nappal, este és éjszaka. Megnyugodtan mentem a kocsmába, onnét a város piaczán felállított díszsátorba, a város ezer terítékű ebédjére.

Magyaros ebéd volt; a Beretvás szálló vendéglőse jó borát, felesége, mint szép asszony, jó főztjét tálaltatta a vendégeinek. Még Szilády, a város tudós levéltárosa se panaszkodott a törökökre, kik annyit pusztították Kecskemétet, mert jó, hogy itt hagyták a töltött káposzta receptjét.

Asztalbontás után a szoborhoz siettem. Azt kivántam látni, erről akarok még szólni.

Szélesen kezdődő s merész vonalban felszökő talapzaton áll Kossuth Lajos ércz alakja; állása könnyed, vonalai a talapzattal összenőnek, szóval mindez sikerült. Sok szó esett azonban a Kossuth alakja alatt a talapzat alján ülő, előre figyelő, szenvedélytől elragadott, erőtől duzzadt izmu, mezítelen vállán párduczbőrt viselő és jobbjában egyenesre tüzött kaszát tartó alakról. Telcs az erő, önérzet és elszántság kifejezésére mintázta, és helyesen, mert én a forradalom kaszásának néztem. Nincs is ennek más hibája, csak hogy Kossuth alakja meg e között hiányzik a kapcsolat. Az idő majd összemossa a sötét bronzot a világos kővel, meglesz akkor az egység is.

Kritikus van a világon legtöbb; megismertek, körülvettek a szobornál. Odaszóltam egy öreg asszonynak: Hogy tetszik, néni? s rámutattam az alsó alakra. — Már a förtelmes fel is öltözhetett volna, ha kiült ide a piaczra, — feleli. — Bizony egy gatya csak telhetett volna neki azért a sok pénzért, — mondta a másik. — Nincs igaza, nem spórolt, a ki csinálta; ni, Kossuth apánk nagyobb, mint a milyön vót, — szólt egy harcsabajúszú majduram. Megszólított egyik barátom: Szó a mi szó, de a kecskeméti népből egy alak megfelelőbb lett volna, ugye Náczi?

— Hiszen ez egy kecskeméti ember a maga meztelen valóságában; nem a ruha teszi az embert, — mondtam én. — Elfeledtétek már, hogy a szabadságharcz elnyomása után a fiatal király körutat tett az országban; ellátogatott Kecskemétre is, de kecskeméti legényt nem látott, mert mind a kóterben ült. Úgy történt az eset, hogy a derék fiúk a mint megtudták, hogy jön a király, rögvest elhatározták, hogy lóháton körülfogják a kocsiját, úgy puszta kézzel, pár rozoga füstöllyel és karikással elfogják s kiviszik Bugaczra és ott aláiratják vele az alkotmányt! Persze az előljáróság neszét vevén a dolognak, lefülelte a legénységet.

— Hát, ugye, ez a pőre, vakmerő alak a tiétek? Kecskeméti ez! — Telcs is a tiétek, mert ha nem vitt is Amerikába másfél milliót, de adott a magáéból több értéküt Kecskemétnek. Ő a «kecskeméti Győző!»

Roskovics Ignácz.

ERDÉLYBEN.

A mi Erdélyünknél
Hetedhét országon
Nincsen szebb darab föld,
Sehol a világon...
— Hetedhét országon,
Sehol a világon!

Annyit elmerengek
Lombos erdőségén,
S mindig új, mindig szép
Hegy-völgyes vidékén...
— Lombos erdőségén,
Hegy-völgyes vidékén!

Nem tehetek róla,
Hogy nem itt születtem,
De tudja az Isten
Nagyon megszerettem.
— Bár nem itt születtem,
Nagyon megszerettem!

Áldja meg az Isten
Erdői zúgását,
Ezer, váltakozó
Völgye virulását...
— Erdői zúgását,
Völgye virulását!

S lakosai lelkét
Tiszta érzelemmel,
Igaz magyar-székely
Hazaszeretettel...
— Tiszta érzelemmel,
Hazaszeretettel!

Szabolcska Mihály.

SZEBB PART FELÉ.

Szebb part felé, mély vizeken,
Indúl hajód, én nemzetem;
Zászlód magasra tűzve fent
Fényes sugárözönbe' leng.
Fényt hintenek reá azok
Az égbe szállt nagy csillagok,
Kik egykor itt sok harczon át,
Vérrel irák meg jelszavát.

Előre hát, jerünk. jerünk,
Isten velünk, ki ellenünk?
Hadd szálljon a hajó vigan
A tengerek hullámiban;
Hadd zengje indulódalunk:
Szabad honért élünk, halunk!
És zengje rá a sziklapart:
A hű magyar ma összetart!

Vergődve életem javán
Egy gyáva kor sekély taván,
Sóhajba fúlt már-már dalom,
Zokogássá tört sóhajom;

27. SZ. 1906. (53. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. | BUDAPEST, JULIUS 8.

Szerkesztőségi iroda: IV. Reáltanoda-utcza 5.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Előfizetési feltételek: Egész évre 16 korona. Félévre 8 korona. Negyedévre 4 korona. A «*Világkrónika*»-val negyedévenként 80 fillérrel több.

Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

KOSSUTH-SZOBOR-LELEPLEZÉS KECSKEMÉTEN.

Julius 2.

«Hirös város az Alföldön Kecskemét.»

Most is ezt mondaná Petőfi. Azonban nemcsak a virtusával dicsekedő duhaj legényt irná meg, — találna most ott mást is! Igaz, sokat találna a régiből, például:

«Süvegem a jobb szömömön viselöm,
Minden embör előtt mög se emelöm.»

De tegnap apraja-nagyja, az egész Kecskemét páratlan tisztességtudással levette kalapját Kossuth Lajos és a tiszteletére érkezettek előtt. Elmondom:

Nehány éve már, hogy Kecskemét «Nagytemplom»-át kifestettem, és csak nehány hete, hogy mind a két szememen újra jól látok! Így igen megörültem a szoborleleplezésre szóló meghivónak; vasárnap viradtán indulva, Kossuth Ferencz és kisérete előtt érkeztem a városba. Előzékeny, szives rendező állta utamat, vitt a város egyik legbarátságosabb helyére, a plebániára. Útmentén a város közönsége állott sorfalat, elől ezer fehérruhás kis leány; hogy hány nagy volt szintén fehérben, nem tudhatom, mert egyen-egyen úgy ott felejtettem a szemem, hogy talán miatta a szebbiket nem láthattam. A városháza előtt lepel alatt lévő szobrot a nép tömege, emelvényeken az úrihölgyek sokasága folyta körül. Ágyú dörrent! Kossuth Ferencz, Justh Gyula és Szterényi József s a velük együtt különvonattal jött többi vendé-

KOSSUTH LAJOS SZOBRÁNAK LELEPLEZÉSE KECSKEMÉTEN. — Jelfy Gyula fényképe.

„AZ ERZSÉBET-EMLÉKMŰ-PÁLYÁZAT 1902. ÉVI EREDMÉNYE“ CÍMŰ CIKKELYHEZ.

I. DÍJJAL KITÜNTETETT PÁLYAMŰVEK.

Tőry Emil építész és Telcs Ede szobrász pályaművéből.

A szárnyak domborművei.

Telcs Ede

Töry Emil

K

„AZ ERZSÉBET-EMLÉKMŰ-PÁLYÁZAT 1902. ÉVI EREDMÉNYE“ CÍMŰ CIKKELYHEZ.

I. DÍJJAL KITÜNTETETT PÁLYAMŰVEK.

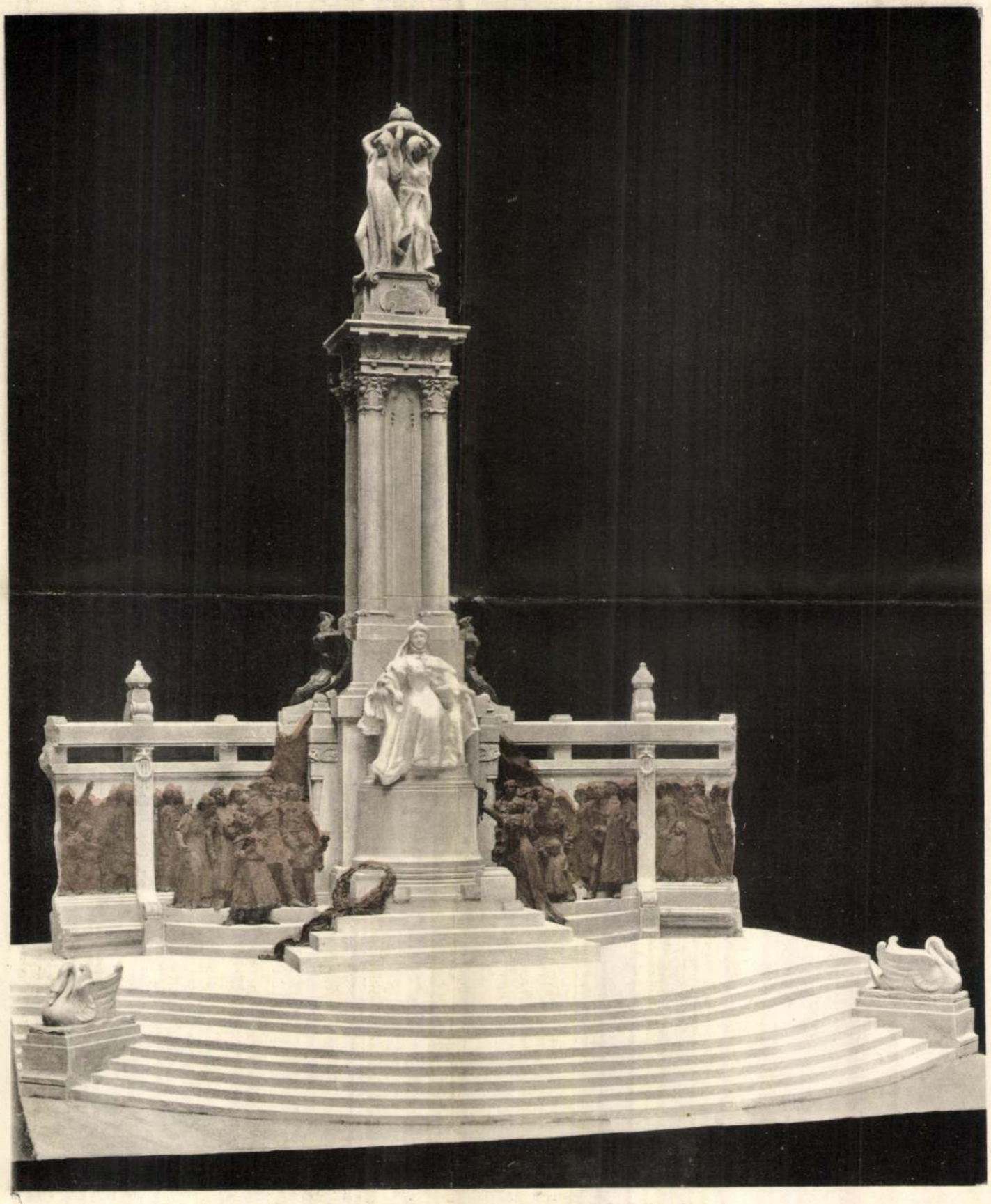

Divald Károly fénynyomása.

Tőry Emil építész és Telcs Ede szobrász pályaművéből.

Az emlékmű középső része.

(Lásd ezen kívül még a VI. és VIII. táblát, valamint a 6. és 7. ábrát a 160. és 161. oldalon.)

Telcs Ede 11, 46, 123
(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata
/Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991.

Erősítsen, töröljön, javítson mindig az egészen a kifejezés szükségességéhez képest, míg a kép el nem készült.

Minden ecsetvonás, amely nem gyarapítja a kifejezés tömörségét, nem csak fölösleges, hanem árt.

Jules Breton

*

Az igazi kidolgozás művészete azon fordul meg, vajjon egyesül-e benne a részletek kivitele az egésznek harmóniájával. Klasszikus műben a részletek hangsúlyozása ellenére is az egésznek nagy s egyszerű vonása sohasem vész el.

Wilhelm Trübner

*

A festő, aki csak a részleteket hajhássza, mesteremberré válik. Ha meg csak általános hatásra pályázik: szemfényvesztő válik belőle.

John Ruskin

*

Megcsinálni a képet más, mint mindent megcsinálni a képen. Aszút ad a művészet, nem összekotyvasztott lőrét. Max Liebermann

*

Valaki azt írta a barátjának: „Nem volt időm arra, hogy rövidebben fejezzem ki magamat". Tudta, hogy az előadás művészetében nehezebb a sok, mint a kevés. Winckelmann.

*

Minden fölös dolog hitvány. Dürer

*

A fölösleges részlet élősdi: kikezdi a nagy művet is.

*

Mindig nyereséget jelent, ha valami fölöslegessé válik a képen. Ezzel nemcsak az elkészítés munkája rövidül meg és gyorsabbodik, hanem, ami még fontosabb, a néző munkája is egyszerűbbé és könnyebbé válik. Arnold Böcklin

*

Kerülje ama bizonyos apró részleteket, amelyeket a közönség szépen kidolgozottaknak minősít. Azokhoz a dolgokhoz valók ezek, amelyek megzavarják a gyermeket, megcsalják a legyet, mulattatják az ostobát. W. M. Hunt

*

Mentül több gondosság, figyelem, fáradozás! De semmi túlzott kidolgozás! Mert, fiaim, a készrefestés nem jelent festési készséget.

Louis David

*

„Kész" rendesen azt jelenti nálunk, hogy „síma". A madár akkor „kész", ha repülni tud.

W. M. Hunt

TANULMÁNYFEJ
TELCS EDE SZOBORMŰVE
AZ ÁLLAMI NAGY ARANYÉREM
ÉS A LIPÓTVÁROSI KASZINÓ DÍJÁNAK NYERTESE

Véleményem szerint egy műnek legcsekélyebb részét sem szabad elhanyagolni.

Adalbert Stifter

*

A lelkiismeretes gondosság bizonyára erény. De nem hat különösképpen bájlón.

Eugène Delacroix

*

Minden kész legyen, semmit sem szabad elejteni.

Eugène Boudin

*

Egy hibás részlet halomra döntheti az egészet.

Henry Regnault

Művészet 1909

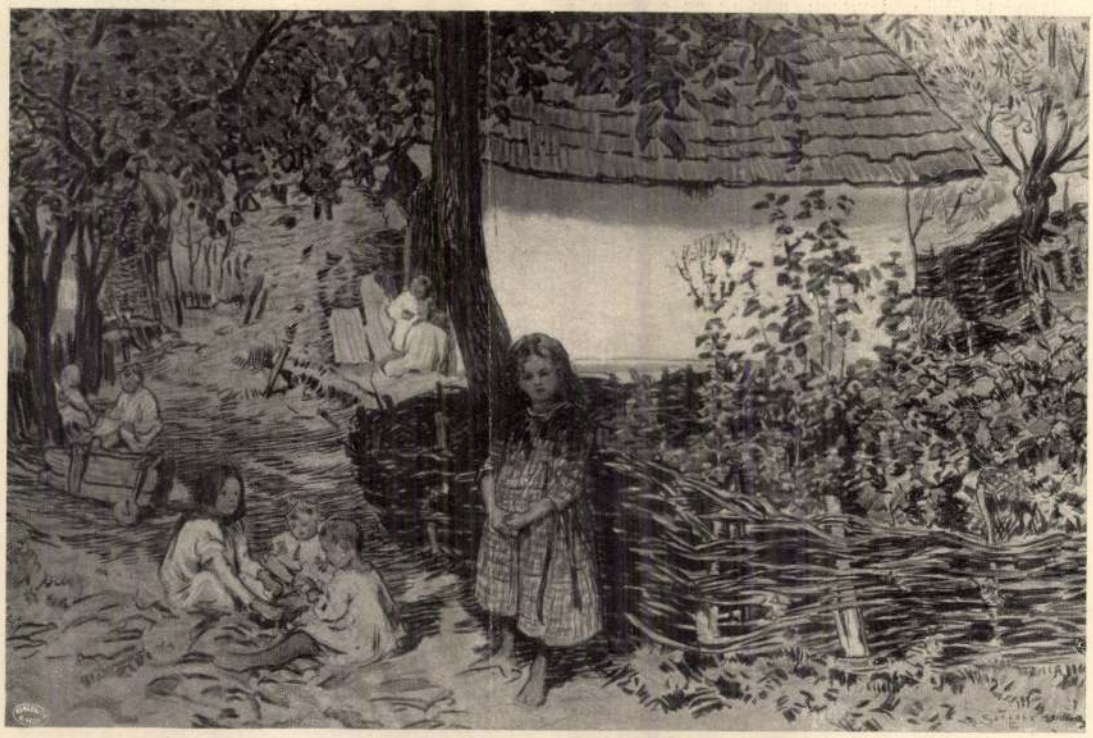

ROMÁN PARASZTUDVAR
DOBAI SZÉKELY ANDOR VÍZFESTMÉNYE
AZ ESTERHÁZY-DÍJ NYERTESE

Festők, akik minden részlet tökéletességére törekednek, rendszerint egyetlen ponton sem érik el azt.

Eugène Delacroix

*

Véleményem szerint a részletek kidolgozása célja legyen minden művésznek. Ne maradjon el a kép a mögött, amit nemzedékek óta a kép részletes kidolgozásának fogtak fel.

Edward Burne-Jones

*

Lehet mesteri módon is „befejezetlenül" hagyni a képet. Aminthogy lehetett hadvezér, aki a háborúban mesteri módon tudott tétlen maradni.

Hubert v. Herkomer

*

Egy vonással se fessünk többet a képen, mint amennyire elengedhetlenül szükségük van azoknak, akiknek a képet festjük. Arnold Böcklin

*

Kínos kidolgozás éppen nem jelent befejezettséget.

David Wilkie

*

Aki megtámadja a kidolgozást, aláaknázza magát a művészetet. William Blake

A képnek végsőig való kidolgozása éppen nem kárhoztatható. Sajátos varázst rejthet magában, ha a tekintet érdeklődéssel követheti a részleteket. Csak ügyesen és művészi módon legyenek előadva.

Arnold Böcklin

*

Igaz, a géniusz egyetlen ötlettel is és villámszerűen nyilatkozhatik meg. De a villám nem állandó jelenség, a műremek viszont igényt tart az állandóságra. Aki arra vágyik, hogy az életben mesterként tiszteljék, tudnia kell művét befejezni; így volt ez régen s így lesz ezután is.

Otto Knille

*

Nem, a kép nem megy tönkre, ha készre festjük! Lehet, hogy a kész műben kevesebb tér nyílik a képzelet számára, mint a megkezdett munkában . . . Lehet, hogy a vázlat azért tetszik annyira, mert mindenki a maga ízlése szerint egészíti azt ki . . .

A művész nem rontja el képét azzal, hogy befejezi. De midőn lemond a vázlat sejtelmességéről s kizár minden belemagyarázgatást: teljesebben adja egyéniségét és számot ad tehetségének terjedelméről, de határairól is.

Eugène Delacroix

2279. Telcs Ede.
Sz. Baján 1872 május 12-én.

Földmives.

ül és,

Egész alak, szembe néz. Mindkét kezét térdén nyugtatja. Haja rövid, bajusza kipödrött, szakálla leberetvált. Öltözete: kucsma, szűr széles gallérral, mellény pitykékkel, szük nadrág, magasszárú csizma. Jelzése oldalt jobbra: TELCS 1901.

Terracotta szobor, magassága 40.5 cm.
Vétetett a Képzőmüv. Társulat téli tárlatán 1902: XII. 20-diki 900/3a. leirással 400 Kán (907/902.)
Elszámoltatott 1903: II. 8-án. (62/903).

Az elszámolást elfogadta az 1903: VII. 4-iki 13903 (449-903) és az 1903: X. 15-iki 18308 (710-903) szvsz. leirat.

64 III 3-88

904: IV. 25.

Pl.
Vét. 1902.

129

Teleki Ede

A Nemzeti Színház mellszobrairól. Írta Vadnay Károly.
Budapesti Napló, május 31.

L 1902

Megnézni a czikket!

Az Est

Szerda, 1934. augusztus 1.

Telcs: Hürdyk Matyi

Nyugaton a helyzet változatlan

Az angol külügyminiszter nyilatkozott, hogy Anglia távol tartja magát az osztrák eseményektől. Egy nagy párizsi ujság megállapítja, hogy az új osztrák kormánynak nehézségei lesznek. Amit nemcsak Párizsban tudnak, hanem Ausztriában is. És nemcsak Ausztriában, hanem az Ausztriával szomszédos államokban is. London és Párizs messze esnek Bécstől. Igazán? A politikai és gazdasági események mai nagy összefüggéseinek korszakában is. Washington távolabb van Belgrádtól, mint Párizs Bécstől és Amerika egy ízben mégis háborúba bonyolódott Belgrád miatt. Ma nincsenek távolságok és ha a Duna völgyében esik az eső, akkor akármilyen száraz és derült az idő a Nyugaton, ott is megáznak az emberek. Páholyból nézni az eseményeket. Kiadnia bulletint, hogy: Nyugaton a helyzet változatlan... Ez nem elég. Nem elég távcsővel gukkerezni Ausztria vergődését. Tessék megtámasztani, megsegíteni azt a vergődő kis országot, életet és életlehetőséget adni neki. Bocsánat, ha Párizs környékén tönkre tudták tenni Ausztriát, abban a St. Germainben, amely az osztrák Trianon, ha a Duna völgye akkor nem volt messze, akkor találják meg ma is azt a Duna völgyét, ha akkor nem volt elég messze, legyen ma is elég közel. Ha akkor elérte a kéz, amely ütni tudott, érje el ma is a

— »Die Wacht an der
A magyar zenekarok ál
zeneművek szerzői tisz
magyar zeneszerzők, sz
kiadók szövetkezete fizeti
darabokról kartotékokat
aszerint, hogy milyen sű
valamely mű a zenekar
pontozzák a zenedarabok
számok alapján utalják k
díjakat a hazai és külfö
zőknek, szövegíróknak.
neszerzők szövetsége idő
zási célra beküldi a ma
ségnek az új darabok né

Ez történt most legutól
gyar szövetség vezetői
zeneművek névsorának
kor megdöbbenéssel tapa
egy olyan című dalmű i
névsorban, amely *mélyen*
gyarság érzelmet s egyb
a németség egy részének

A szóbanforgó zenemű
is a következőkép szól:
an der Theiss und Donau
állás a Tiszánál és Dunán
címe pedig: »Oesterreich
Land« (*Ausztria német f*
veget Carl *Frey* írta, a
pedig Carl *Ruhle*, Németc
legnagyobb kiadócég
Haydn írta a zenét, val
Gotterhalte-ra írtak új
kótát nem küldték meg a
vetségnek.

De az új zenemű címe
mond, további szöveg nél
szövegíró tehát *az új*
keleti határául a Tiszát és
meg. Talán mégse...

— **A felrobbant trakto**
bert ölt meg. *Párizsból*
tudósítónk: *Niort* környé
munka közben felrobban

Körplasztika. Toronyépitő. Telcs.

Magyar Müvészet 1925. 48-51.o.
A velencei magyar kiállitás.

Telcs Ede

1872 - 1948

l.

Föv. Képt. Érem kiáll

1949.

15 l. 20. l.

25. l.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 MÁJ 24.

PETŐFI NÉPE

Telcs Ede szobrászművész

Baja szülötte: Telcs Ede

Emlékünnepség a művész századik születésnapján

Bensőséges ünnepség keretében emlékeztek meg Baján a város szülötte, Telcs Ede szobrászművész, a magyar éremművészet egyik élharcosa születésének századik évfordulójáról, május 12-én. Délelőtt megkoszorúzták a művész szülőházán elhelyezett emléktáblát, a Roosevelt téri mellszobrát és megnyitották a szakmaközi bizottság művelődési háza nagytermében rendezett emlékkiállítást. Este ugyanott teltház előtt zajlott le az emlékest, melynek keretében Bárdos Ferenc: Telcs Ede az ember, Miskkolczy Ferenc: Az alkotó Telcs Ede címen tartottak előadást. A Kállai Éva általános iskola szavalói Mécs Ferenc: Emlékezés Telcs Edére című és Lángosné Nagy Márta: Telcs Ede szülőháza előtt című, erre az alkalomra írt verseit adták elő, valamint az iskola kamarakórusa.

szültségének enyhítéséhez.

SALT-ülés

HELSINKI (MTI)

Szakcsoportok szintjén

meg tanúinak felvonultatását. A tanúk már az első napon kereken megcáfolták a vád tanúinak több állítását.

Titoktúl

TELCS ED. L. Kovásznai Viktória: Fejezetek a magyar építészet történetéből. Bp., 1999 Argumentum, M. Nemzeti Bank Tanulmányok

Madarassy Walter 94, 97, 107–110, 112, *120–122*
Mayer Elek 15, 17, 21, *32*, *35*
Merényi Gina 98
Mester Jenő 98
Moiret Ödön 62, 65–67, 75, *78*
Murányi Gyula 42, 47, 50, 61, 63–64, *82–83*

Nagy István János 135, 138

Palotás József 135, 138, 144, *158*
Pátzay Pál 98
Patzó Pál 46, 50
Petrovics Demeter 13

Radnitzky Károly 9–10, 14–15, 17, 19–22, *31*
Reisner József 19, 21–22, 26, *37*
Reményi József 46, 50, 62, 64–65, 67–68, 71–73, 76, *84–85*, 94, 97–99, 107–108, 110
Renner Kálmán 98, 110–112, *123*
Rigele Alajos 98
Róna József 45, 50
Ruff András 48, 51

Scharff Antal 9–10, 15–17, 20, 22–23, *33–34*, 92–93
Schwartz István 15–17, 19, 23, *37–38*, 43
Seidan Wenzel 9–10, 14, 17, *31*
Soltra E. Tamás 144–145, *161*
Solymári Valkó László 98
Stiasny Aladár 96
Stuckhart Ferenc 11, *27*

Szabó Iván 140, 145
Szamosi Soós Vilmos 48, 51, 66
Szárnovszky Ferenc 24–26, *35–36*
Székely Károly 42, 50, 93, *119*
Szentessy Hiesz Géza 98
Szirmai Antal 40–41, 43, 45, 49, *55–57*, 93
Szlávics László, ifj. 98, 144–145
Sződy Szilárd 62, 75, 98
Szöllössy Enikő 132, 137, 140, 143, *152*

Telcs Ede 39, 46–47, 51, 60, 63–65, 69, 73, *79–80*, 97–101
Tornay Endre András 142, 145, *161*
Tóth Gyula 65–66, 68–69, 76, *91*
Tóth Sándor 98

Várnagy Ildikó 144–145
Vastagh György, ifj. 42, 50
Vígh Tamás 133, 136–137, 139–140, 142, 144–145, *151*
Vincze Pál 94, 98

Wirth János, ifj. 12
Wurschbauer Károly 11, 16, *27–28*
Zutt Richard 69, 76, *90*

Plasztika, körplasztika
Leányka, Telcs Ede.

Müvészet, III., 1904. 73-79.

Márkus László; Telcs Ede.

T e l c s E d e szobrász

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
206-211.
"Az Erzsébet emlékmü"

Telcs Ede, szobrász

Művészet, II., 1903. 276-280.

Az Erzsébet-emlékmü második pályázata

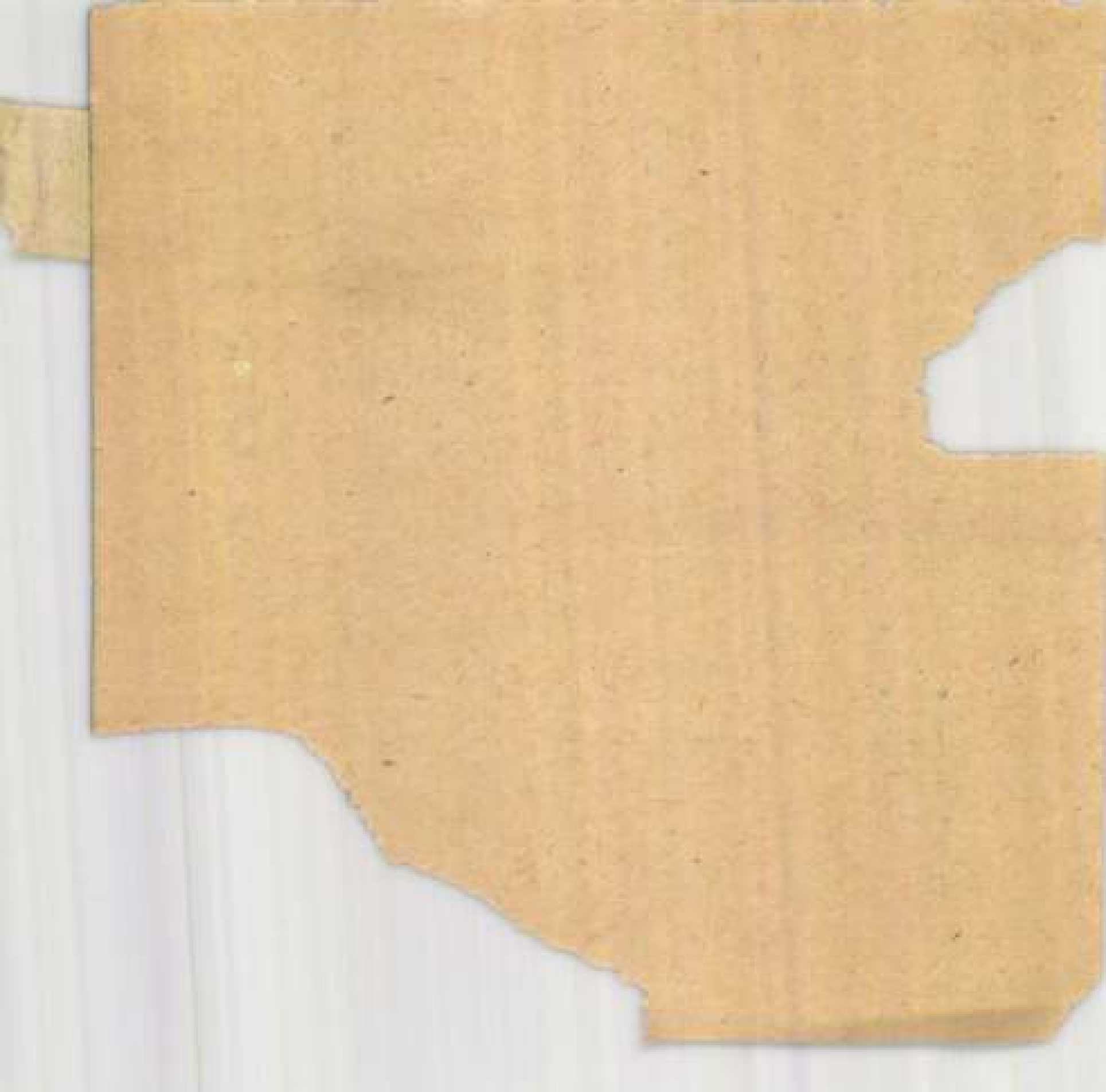

M Ű V É S Z E T [illegible]eczely
II.évf. 1903. Béla
238.l.

T e l c s E d e :

Erzsébet királyné ülő alakja

Gipszmodell fénykée.

[illegible] második Erzsébet-emlékmü
pályázaton első kategó-
[illegible]riába osztott pá[illegible]mü.

[illegible] oldalas kép.

Telcs Ede (II

Mücsarnok
1903-4. téli kiáll. 136-140
1904-5. téli kiáll. 159, 160, 500
1905. tav. kiáll. 194
1905-6. téli kiáll. 180, 182

hász.

éppen pipára gyújt, melyet mar-
a szél . a masinát eloltsa. Kalap-
a és bajusza hosszú, álla beret-
te: mellény, bő ujjú ing, gatya
l hóna alatt kampós botot szo-
etette, dohányzacskója oldalt lóg,
arta be. Jelzése oldalt jobbról:

a 32·8 cm. — Leltár sz. 1758. —
4924 sz. engedély szerint 300 K-án
00 január 30-án. — Elszámoltatott
900). — Az elszámolást jóváhagyta
4683 szvsz. határozat (689–900).

Termes folyó IV. 95.

Teles Ede

A műhelyben. Teles Edénél. Írta Bárdos Artúr. Egyetértés, dec. 3.

1905

(Művészet 1906. 71. l.)

1588 szekrény 50,0

1055 Hollics veronika 60

1480 tükör 400

1196 nóż z sebórą wizągal

1134 arany z sebórą zomańckiej

1119 óra

1116 szelencze czust

1159

1114 szelencze vesett 60

Ernst Muzeum aukcioi
XIII – XIV

Telics Ede

1372. OLASZ LEÁNY, öntött bronz, ülő helyzetben, Jelezve Telcs, 1901. Magyar.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Telcs Ede

NÉPSZABADSÁG

1963 NOV 3

ÁLIS MELLÉKLETE

1021

A TELCS EDE EMLÉKKIÁLLÍTÁSRÓL:
ALPÁR IGNÁC SZOBRA.

GODA GÁBOR:

Interjú Goethével

NAPLÓFÜZETEMBŐL

Weimarban voltam. Megint találkoztam Goethével. (Képzelem, hogyan meresztgetik egyesek a szemüket!) Meg kell mondanom, hogy Goethe a legnagyobb barátsággal és szeretettel fogadott (ezt a jó viszonyt nem sikerült Pesten senkinek sem elrontania), s úgy beszélgettünk el egymással, mint ahogyan az minden szintkülönbség ellenére is két íróhoz illik. Elmondottam neki a vele kapcsolatos, nagyon is illedelmes problémáimat, amelyekért meg is szidott egyik lelkes iskolamesterünk („Schulmeister"). De mert Goethe látta, hogy kissé fanyalogva nézek körül ebben, a lényegében miniatűrre sikerült palotaféleségben, érzékeny szimatával tüstént nekem szegezte a kérdést:

— Mi az? Már megint valami baja van velem?

— Ön jól tudja, hogy milyen nagy csodálója vagyok annak az egész komplexumnak, amelyet az ön neve fémjelez. Ebbe beletartoznak azok a művei is, amelyeket szívből unok.

— Én is — mondta Goethe.

— Ne mondjon ilyet, mert magára zúdít egy csomó snobságot és álteóriát.

— Eh, mit — legyintett Goethe, miközben egy pesti ember számára lőttynek minősíthető kávéval kínált meg. — Az embernek nincs sok haszna holmi agyafúrt teóriából sem. Maga ismeri nézeteimet a teóriákról, és tudja, hogy az írónak minden teóriából csak annyit szabad felhasználnia, amennyit a valóság felmérésének érzelmi állapota és tudata igazolt. Ha ezen túlmegy, óhatatlanul feszengő helyzetbe hozza az olvasókat, önmagát, de még a jövő nemzedéket is. Önök ezt a jelenséget időnként sematizmus-

embernek kiegészítik a jövedelmét. Mindent gyűjtöttem, amire írói függetlenségemnek és tekintélyemnek szüksége lehetett. Nem szűkölködtem elismerésben, sőt az ilyesmiből mindig bőven kijutott, és volt rá gondom, hogy mindenkor nagy súlyt is helyezzek e tényezőkre. Most pedig, ha megengedi, megmutatom önnek házamat.

Megálltunk néhány szobornál, gipszmásolatoknál, gyűjtő szekrénynél, és azt mondtam:

— Tudja, titkostanácsos úr, tisztában vagyok vele, hogy ön mindezt a maga művészi és tudományos hasznára gyűjtögette nyilván oly célból, hogy a fedezett antik világot mindenkitárgyszerűen is maga elé idéhesse. Ön egy múzeumot rendezett be magának. Korának legmodernebb természettudományi és fizikai műszereit is beszerezte. Ezt mi már nem tehetjük meg, mert például egy atomreaktort, de még egy szputnyikot sem rakhatunk be a lakásunkba. Aztán higgye el, nagyon is értem, mivezette önt ezeknek a görög és római gipszmásolatoknak beszerzésében, de hadd tegyem hozzá, nem mindig a legnemesebbeket választotta, és ebbe a kis középső szobába, amelyet ön, érthetően lenül szoborcsarnoknak és teremnek nevez a nagypolgáriasodással járó — bocsásson meg — parvenűségében akkora görög isten fejeket állított be, ami a tökéletes aránytalanság érzését kelti bennem. Amit ön az antik művészetben annyira csodál: az értéket és a mértéket — azt sajá otthona nem tükrözi. Ha nem veszi rossznéven, két utcával arrébb, Schilleréknél sokkal jobban tetszik nekem az a szerény lakás. Modernebb is, korszerűbb

Két halálos áldozata van az új kánikulának

— Az Est tudósítójától —

Visszatért a kánikula. Budapesten a hőség valósággal fojtogatja az embereket. Vidéken is tikkasztó a forróság, amely Egerben már

halálos áldozatot

is követelt. Egerből jelentik, hogy *Kecskés* István és *Lakatos* Pál zenészeket hőguta érte és mindketten meghaltak.

Sok helyen apadnak a kutak. Szekszárdon komoly bajok keletkeztek a *vízszolgáltatás* körül. A szekszárdi vízvezetékek forrásai egyre kevesebb vizet adnak és emiatt

korlátozni kellett a vízfogyasztást.

A pazarlókat szigorúan megbüntetik. Magánszakértők szerint számolni lehet azzal, hogy a vízvezetékeket tápláló források teljesen kiapadnak.

Hasonló bajok vannak *Kisujszálláson* is, ahol tönkrementek a város artézi kútjai és mindössze két artézi kút szolgáltat vizet. Most *lajtos kocsikról árulnak vizet.* Tíz liter vízért 3 fillért fizet a lakosság. A város vezetősége *vízadót szeretne kivetni* és ebből az aadóbevételből évente két új kutat fúrnának, hogy megoldják Kisujszállás vízproblémáját.

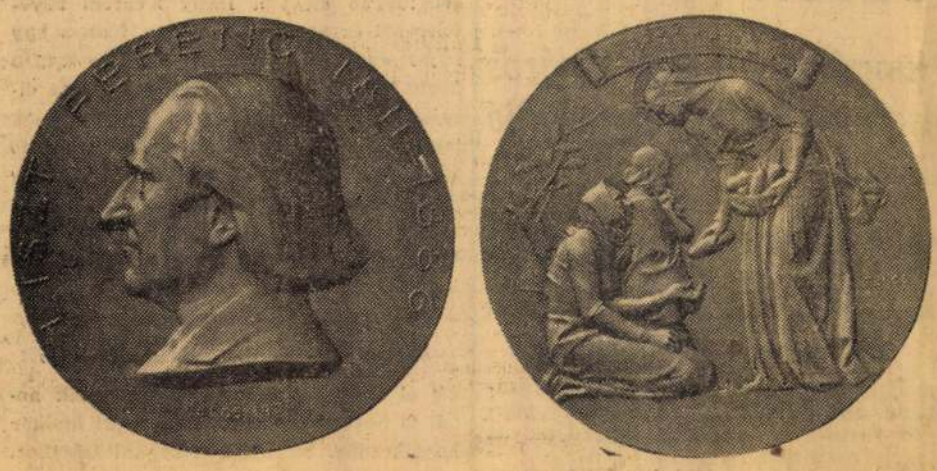

TELCS EDE PLAKETTJE LISZT FERENC HALÁLOZÁSI ÉVFORDULÓJÁRA
A PLAKETT MÁSIK OLDALA: SZT. ERZSÉBET KENYERET OSZT A SZEGÉNYEKNEK

Véres, revolveres birkózás a gyilkos Dadogó Rudi és egy detektív között

A detektív megsebesült, a gyilkos megszökött

— Az Est tudósítójától —

Néhány héttel ezelőtt *gyilkosság* történt a Tisza Kálmán téren. Éjszaka veszekedés után egy *Boda* Gyula nevű fiatalembert agyonszúrt *Jelen* Rezső, akit az alvilágban *Dadogó Rudi* néven ismertek. *Dadogó Rudi* nyomtalanul eltűnt a gyilkosság után, hiába keresték a detektívek százai, tartózkodási helyét nem lehetett megállapítani. Azóta is állandóan figyelik a detektívek azokat a helyeket, ahol azelőtt Dadogó Rudi megfordult, hátha sikerül elfogni ezt a veszélyes suhancot, aki a gyilkosság elkövetése előtt is sokszor összeütközött a rendőrséggel.

Az éjszaka *Varga* Károly detektív sashalmi lakása felé igyekezett. Leszállva a HÉV villamosról, figyelmessé lett egy fiatalemberre, aki erősen emlékeztette a detektívet Dadogó Rudira. Igazolásra szólította fel, mire *a fiatalember igazolás helyett a detektívre támadt.*

A néptelen vidéken dulakodás támadt köztük, a detektív revolveréhez akart kapni, támadója pedig — természetesen Dadogó Rudi volt — késsel akarta megszúrni.

Dulakodás közben elsodródtak a HÉV villamossinekig, a sínekben *Varga Károly megbotlott, elesett, Dadogó Rudi ekkor megszúrta Varga Károlyt jobb combján, utána pedig elmenekült.* A sötétben a detektív nem láthatta, hogy merre fut, mégis amikor vérezve, elgyengülve feltápászkodott, *revolveréből két lövést adott le.* A golyók azonban valószínűleg nem találták el Dadogó Rudit, akit Varga Károly bejelentése után újult erővel keres a fővárosi és a környéki rendőrség.

Gyilkos vagyok!
Szirmai Rezső regénye. Ara 2.— P helyett **60** fill.
Kapható Az Est könyvkereskedésében, Erzsébet körút 20

Mentőautó kíséri Magyarországon át az olimpiai stafétát

— Az Est tudósítójától —

A Vármegyék és Városok Országos Mentőegyesülete megtette az előkészületeket *az olimpiai staféta mentőszolgálatának ellátására.* A stafétát Horgos határállomásnál az Országos Mentőegyesületek szegedi fiókjának autója várja. *Ez a mentőkocsi Budapestig kíséri a stafétát.*

Budapestről az Országos Mentőegyesület központjának egyik kocsija kíséri a stafétafutókat az osztrák határig. Az Országos Mentőegyesület ezenkívül *riadókészültséget* rendelt el azokon a mentőállomásokon, ahol a staféta áthalad.

Express hirdetések

Cukorbetegek gyógykezelésére **speciálisan** berendezkedett a **Dr. Jakab Szanatórium** diétás és diagnostikai gyógyintézet Budapest, VI., Szondy utca 102. sz. (Városliget mellett.) Tel.: 1-104-44

„LYRA" r. t. Magyarország legnagyobb **zongoraterme,** Erzsébet körút 19. Bösendorfer, Ehrbar 500.—, külföldi 400.—. Kényelmes részlet, tisztviselő-kedvezmények. Bérzongorák nyolc pengőtől!

Svábhegyen a Kovács-féle **Normafa penzió és vendéglő** Subalpin (476 m) üdülő- és kirándulóhely. Liege-kert. **Olcsó árak! Tel. 1-651-53** 3276

Rádióbérlet ventilátorkölcsönzés havi **5 pengőtől** Vételnél bérleti díjat beszámítjuk. Odeon, VII., Károly király út 5. T. 1-451-07

2-szobás hallos (3 szoba nagyságú) fűtés, meleg víz, beépített bútorok stb. **Délkeleti, városlátásra kilátású, teraszos,** új bérpalotában, **Erőd utca 6, Margit körúttól 2 percre, autóbusz sarkon**

2 szoba hallos összkomfortos, térre nyíló balkonos **lakás** új bérpalotában **azonnal kiadó! II. kerület, Mária tér 2. szám**

Rózsadombi Szanatórium II., Alsótörökvész út 4. Tel.: 1-529-98 és 1-539-57 Belgyógyászati betegek és üdülők részére Rönt gen, vegyi laboratórium kvarc, diathermia, ultrarövidhullámú kezelések. Minden diéta! Összkomfort! Mérsékelt árak! 3245

Villalakást keresek négy-ötszobás hallost Telefon: **1-421-97**

Selyemfestőüzemünk részére keresünk **festőtechnikust** vagy **festőmestert** aki síma- és divatáruk festésében nagy gyakorlattal bír. Részletes ajánlatokat „Festő" jeligére **Patak hirdetőirodába,** VI. ker., Vilmos császár út 21. kérünk

Lancia-Augusta kitűnő állapotban **eladó.** Telefon délután 3—5-ig: **1-372-00**

Bérautó legolcsóbb Budán Szent Imre bérautófuvarozás, Bicskei út 3. **Tel. 2-597-45** 3282

BMW kétüléses kisautó, magánkézből igen olcsón **eladó,** készpénzért, hétfőn megtekinthető Cyklop, Kertész u. 24. 3309

3 NAGY SZOBÁS világos utcai lakás, **Rákóczi út** és **Károly király út** mellett, központi fűtéssel és melegvízszolgáltatással augusztus 1-re **KIADÓ!** Telefon: 2-939-51 délután ½4—6-ig

Kánikulában béreljen asztali ventilátort Hangfény, Andrássy út 2. Telefon: 1-120-37.

Berlinbe utazom e hó 30-án, megbízásokat elintézek. Értesítés: Béla György, VII, Erzsébet körút 20, II. 11. 3272

Telkek a Boráros téri híd és a Nagyvásártelep közötti útvonalnál **olcsón kaphatók** tulajdonosnál. Tel. 1-481-53

6000 P-vel biztos üzleti lehetőséget keresek „Mérnök" jeligére főkiadóhivatalba.

Kmetty ucca 14 szám alatt 3-SZOBÁS uccai összkomfortos lakás 1200 pengőért augusztus 1-re **kiadó.**

Somogyi—Berger-szalón teljes berendezéssel **átadó. Modelljeit még tíz napig** olcsón kiárusítja. V., Gróf Tisza István u. 14

Közp. fűtésű, melegvizes LAKÁS egyszobás összkomforttal, cseléd-szobával és garszónok vadonatúj bérházban, Toldy Ferenc ucca 27. Budán, Mária térnél, 5-ös autobusz-megállónál. Lekötés a helyszínen.

2 selyemszövőszék 150 %-os szé es, felvetőgép, mechanikai, **eladó.** Oberkirsch, Petneházy u. 36. 3281

Három és fél—négy tonnás gyorsjáratú, kifogástalan állapotban lévő **teherautót vennénk.** Ajánlatot Szolnok, Főposta, postafiók 26 címre kérjük küldeni

Üvegfal négyméteres ajtóval ebédlőasztal, biliárdgolyók, dákók jutányosan **eladók.** Révay ucca 14. I. emelet. Tel. 1-267-65

Közp. fűtésű, melegvizes LAKÁS kettőszobás hallosak (télikerttel) vadonatúj bérházban, Toldy Ferenc ucca 27. Budán, Mária térnél, 5-ös autobuszmegállónál. Lekötés a helyszínen.

Pasaréten Leuke ucca 7. új villában **3-szobás összkomfortos lakás kiadó.** 5-ös autobusszal, a Viragároknál. **Telefon délután 2-583-07**

Telket bérbe keresünk cca 150 ölest, üzemház építésre, V-VI kerületben. Aréna útig. — Ajánlatokat „Autóképviselet 8781" jeligére **Blockner J** hirdetőirodába, Városház u. 10

Művelt, gyermekszerető úrinő **gazdasszonyi állást vállal** vidéken is. Ért betegápolashoz, zongoratanítanít. Ajánlatokat a főkiadóba kér „Elsőrangú referencia Ve 48" jeligére

Szemfedélszakmában utazót keresünk. Ajánlatokat „Megélhetés biztosítva" jeligére Patak hirdetőirodába, VI., Vilmos császár út 21.

Textil-szakember óriási vevőkörrel, szövet- és bélésáruüzlet alapításához tőkés **társat keres** közreműködéssel. Megkeresések „20.000/2434" jeligével főkiadóba

Vároldalán, előkelő párlakásos bérházban ILONA ucca 57. sz. alatt központi fűtésű, melegvizes luxuslakások (öltözőszoba, tálaló, tetőterasz tusolóval, garázs) főlényes lakáskultúrát igénylő és értékelő egyéneknek magas bérekkel augusztusra, később is kiadók. Lekötés, felvilágosítás egész nap a helyszínen

Alakuló szövetkezet tőkeérdekeltséggel **ügyvédet keres.** Jelige: „Garantált nagy klientelával 3286" **Boros** hirdetőbe, Andrássy út 54

Jól eladható árucikk gyártását finanszírozném, társulnék. Részletesebb ajánlatok tőkeigénnyel „Kifizetődik 15291" jeligére főkiadóba

SZÉP 3-SZOBÁS komfortos Erzsébet térre néző **uccai lakás KIADÓ** Deák Ferenc u. 19 auguszusra

Svábhegy oldalában kétszobás verandás, önálló, komfortos **villa nyaralásra kiadó** Telefon 1-652-84, délelőtt 9—11, délután 4—6-ig. 3335

Vállalat megvenne vagy bérbevenne belterületen **benzinkutat** Ajánlatokat ár és helymegjelölő éssel „Benzinkút 232" jeligére Blocknerhez Vilmos császár út 33

Louis XIV. stílú Curtos gyartmányú, krém **gyermekszoba-berendezés:** 3-ajtós fiókos szekrény, commode, ágy toilette, asztal, 4 kárpitszék, játékállvány, facsillár, lakásfelosztás miatt magánosnak jutányosan **eladó.** Damjanich ucca 37, házfelügyelő 3288

ELVESZETT fehér, magyar **puli.** Megtaláló **magas jutalomban** részesül IV., Ferenc József rakpart 16. sz. Házmester. 3289

TÁRSAT MATEOSZ engedélyhez **keresek,** új kocsi beállításához **3000 pengővel.** II., Margit körút 79, tratik.

Nősülne ifjú ipartelepmenő iparvállalat tulajdonosa. Jó családból sport és zenekedvelő úrilányok 30 évig, teljes diszkréció mellett **„Ipar 3310" jeligére írjanak**

Szélesbejáratú szuterén, vagy udvari tágas **helyiséget** azonnalra **keresek.** Közvetítők díjazok. Fiumei út 12/a, II. 9. 2437

Szép üzletberendezés vitrinekkel beépítve, **nagy állványok, modern galériával, pénztár** stb. darabonként is **eladó.** Mária ucca 34., házfelügyelőnél.

Gödön, strand mellett **kettő- vagy háromszobás** teljesen **komfortos lakás** folyóvízzel, nyaralónak, esetleg évi lakónak **kiadó.** XXIV. ucca 2.

Úri és női fodrászüzlet eladó. Bővebbet VIII. ker., Tömő ucca 17. I. 13. — Ugyanott **egy külföldi rádió eladó.**

Kérdezze meg orvosát, Mivel festesse a haját. **„Henna"** haifestőmester aranyplakettel kitüntetve. Szondy ucca 41/a, Bajnok ucca sarok

REKAMIER és két nagy **karosszék** költözködés miatt **eladó.** Kossuth L. tér 14., VI. 7

HANOMAG autók új típus **P 4600.—** Andrássy út 20. Tel.: 1-208-18

Szalóngarnitúrát vennék, esetleg ledolgoznám. „Belvárosi szalón" jeligére a főkiadóba.

Nagy vevőkörrel bíró angol szabó **rezsimegosztás céljából francia szabónőt keres.** „Kitűnő hely" jeligére kiadóba

Ing-, pipere-, függönyvasalásra úriházakhoz ajánlkozik, **ingvasalást** otthonra is vállal Benkéné, Aranykézu. 6.

Kitünően állnak a kapásnövények, csak eső kellene

— Az Est tudósítójától —

A *földmivelésügyi minisztérium* ma újabb hivatalos jelentést adott ki. A legutóbbi *két héttel* ezelőtt jelent meg. Az azóta eltelt két hét alatt túlnyomórészt *meleg időjárás* uralkodott és a *csapadék mennyisége* az országnak több mint háromnegyed részében az *átlag alatt maradt*. A nappali felmelegedések legnagyobbrészt erősek voltak, az éjszakai lehülés többnyire gyengén érvényesült.

A *búzát* kevés kivétellel mindenütt *learatták; hordása* és *cséplése* országszerte folyik. A szemek általában jólfejlettek és csupán a megdőlt búzákban szorultak meg egyes vidékeken. Szalmája közepes nagyságú és bőséges termést ad. Jégeső és szélvihar is volt az országban és ez többhelyen érzékenyebb károkat okozott.

A búza várható termésmennyisége országos átlagban jó közepes.

A *rozs* (őszi és tavaszi) *aratását befejezték. Hordása* és *cséplése* folyik. A szemek jól fejlettek, szalmája erőteljes, hosszú és bőséges termést adott. Az esős idő után fellépett meleg idő következtében sok mag kipergett.

A rozs várható mennyisége közepes.

Az *őszi árpát* nagyrészben már *elcsépelték*. Kalászai eléggé nagyok voltak. A nagy meleg miatt a szemek sok helyen megszorultak és erősen peregtek. Szalmája közepes nagyságú. A *tavaszi árpát learatták*, hordása folyamatban van, helyenként sok benne a porüszög. A jégesők több helyen okoztak bennük érzékenyebb károkat.

Az árpa várható termésmennyisége jó közepesnek mondható.

A *zab* aratása folyamatban van. Helyenként már befejezték és *cséplését is megkezdték*. Zászlója dús, a szemek általában fejlettek. Szára magasnövésű. Egyes vidékeken az üszög lépett fel benne nagymértékben. A jégesők és a zivatarok több helyen okoztak benne kisebb-nagyobb károkat.

A zab várható termése általában jó közepes.

A *tengeri* levelei haragos zöldek. Szára magas és erőteljes. Címerét hányja. A csövek szép számban mutatkoznak. A csőképződés és a szemek fejlődése kielégítő. További fejlődéséhez, különösen a szikes talajokon, *esőre volna szükség*.

A *burgonya* erőteljes dús lombozatú. A levelek üde zöld színűek. Gumók száp számban vannak alatta. Jól fejlődnek és egészségesek.

A *cukorrépa* levélzete dús. Üde, zöld színű és a földet szépen borítja. Gyökerei erőteljesen fejlődnek.

A beérkezett minősítő becslések adatai szerint a tengeri, burgonya és cukorrépa ezidőszerinti állása jónak mondható.

A *takarmányrépa* levélzete üde, zöld színű, gumói erőteljesek és fejlettek.

A *kerti vetemények* jó és bőséges termést szolgáltatnak. Az *uborka* fejlődése kielégítő, jó hozamot ad. A *zöldpaprika* jó termést igér. A *vöröshagyma* fejei elég nagyok és egészségesek. A *káposzta* fejei kielégítő nagyságúak és egészségesek.

A *bab* hüvelyei hosszúak, a magvak fejlődése kielégítő. Érés felé közeledik. A *zöldbab* kielégítő mennyiségben került a piacra. A *zöldborsót* leszedték. Igen jó termést adott. A *magborsó* cséplését kielégítő eredménnyel a legtöbb helyen befejezték.

A *mák* érik. A fejek eléggé nagyok, sok helyen férgesek. A *lencse* hüvelyei fejlettek, a magvak eléggé nagyok. A *rostlen* hozama kielégítő. Az *olajlen* magvai jól fejlettek. Az *egyéb hüvelyesek* hozama jónak igérkezik. A köles bugáját kihányta. A másodtakarmányként vetett köles kelése kielégítő.

A *komló* tobozai jól növekednek. A *tatárka* elvirágzott. A *cirok* szakállát kihányta, szára eléggé magas növésű. A *napraforgó* magassága kielégítő, szépen tányérosodik. A *kender* többnyire magas és sürű állású. A *dohány* levelei erőteljesek és egészségesek.

A *lóhere* második, a *lucerna* harmadik kaszálása folyamatban van. A hozam többnyire jó. A *magnak hagyott herék* jól virágzanak. A *csalamádé* jó hozamot ígér. A *rétek* sarjúja erőteljesen növekedik.

A *legelők* a nagy hőségben helyenkint kezdenek kiégni, a legtöbb vidéken azonban még elegendő táplálékot nyujtanak a jószágnak. A *dinnye* (sárga és görög) jól fejlődik. A korai sárgadinnye helyenkint már piacra került.

Gyümölcsfák: a kajszi jó termést adott. Szedése folyamatban van. Alma, körte, dió, szilva közepes termést igérnek. Az utóbbi viharok sok gyümölcsöt levertek.

A szőlők állapota: a július első felében uralkodott csapadékos meleg időjárás általában kedvezően befolyásolta a szőlőbogyók fejlődését. A *peronoszpora* úgy a fürtön, mint a levélen *majdnem mindenütt fellépett*. Érzékenyebb *károkat azonban csak helyenként okozott*. Szórványosan lisztharmat és szőlőilonta lépett fel.

Szálloda építési mozgalom Budapesten

Két emeletet építenek a Hungáriára — A főváros 200 szobás szállót akar építeni — A többi nagyszálló is készülődik

— Az Est tudósítójától —

A főváros idegenforgalmának irányitói arra számítanak, hogy idén Szent István hetében még *a multévit* is felül fogja mulni *Budapest idegenforgalma*. Nagy gondot okoz az idegenek elhelyezése, mert *nincs elég szállodai szoba*. Ezt ugyan nem vallják be a budapesti szállodások, akik azt hangoztatják, hogy évente csak egy-két alkalommal fordult elő szállodai szobahiány *és az év leganagyobb részében könnyen el tudják helyezni az idegeneket*.

Azok a hivatalos tényezők, akik az idegenforgalommal foglalkoznak,

változatlanul sürgetik új szállodák épitését.

Kétségtelen, hogy elsősorban a magántőke feladata a szállodaépítkezés, *a főváros is legkomolyabban foglalkozik azonban egy új nagy szálloda épitésének gondolatával*. A városházán *már el is készültek ennek tervei*. Az új városi szállót a Tabánban építenék, körülbelül a lerombolt Fehérsas téri iskola telkén.

kétszázszobásra tervezték a tabáni gyógyszállót.

Minden szobának külön kis előszobája lenne, fürdőszobája és angol W. C.-je. *Hatalmas teraszok tekintenének a Dunára*. Kávéház, vendéglő, könyvtár, olvasó, irószobák és minden lenne az új szállóban, ami a vendégek kényelmét szolgálhatja. A három emeletesre tervezett tetőteraszos tabáni gyógyszálló *alagsorát úgy tervezték meg, hogy később szükség esetén fürdővé alakithassák át*.

Hat és félmillió pengőbe kerülne a szálló,

amelynek terveit ősszel fogja a polgármester a törvényhatósági bizottság elé terjeszteni.

A budapesti szállodások természetesen nem örülnek ennek a tervnek, s nem lehetetlen, hogy meg is előzik a fővárost.

Két emeletet épitenek a Hungáriára

Némely szállodai érdekeltség már előkészületeket tett erre.

A »Hungária« szálló tulajdonosai elhatározták az épület megnagyobbitását

és ehhez a munkához télen már hozzá is kezdenek. A szálló részéről a következőket mondották munkatársunknak:

— *A »Hungária« szállóra két emeletet épitünk rá*. A legfelső emeleten helyezzük majd el *a személyzeti szobákat* és az ennek következtében felszabaduló helyiségeket alakítjuk át szállodai lakószobákká. Körülbelül

száz új szoba keletkezik igy

a Hungária szállóban. A nagyszabású munkálatokra *két millió pengőt fordítunk*. Télen megkezdjük az emeletráépítést.

A »Britannia«-szálló is előkészült a szálló kibővítésére. A szállóval szomszédos épületet még régebben megvásárolták, egyelőre garázzsá alakították át. Ha a szálló tulajdonosai úgy látják, hogy nem tudják már vendégeiket elszállásolni, ezt a Szondy uccai épületet átalakítják szállodává.

—Ez azonban *még a távoli jövő zenéje*, — jelentették ki munkatársunknak a szálló részéről. — Tavaly évi átlagos bevételünk *a bevételi képességnek 34 százaléka volt*. Csak néha fordul elő, hogy kevés a szoba, *legtöbbször 80—90 üres szobával rendelkezünk*. Nem reális tehát építkezni. Ami azt illeti, hogy a főváros szándékozik szállót épiteni, *ezt semmi esetre sem helyeselhetjük*. Közpénzből építsenek kórházakat, de ne szállodákat. A fővárosnak és az államnak is van szállója, *mindkettő ráfizet azokra*.

A »Royal« szálló vezetősége is foglalkozott már *a szállóbővités gondolatával*.

— A Royal szálló kibővítésére *megvan a lehetőség. De a forgalom a kibővitést nem indokolja — mondották*.

Az »Astoria« szálló bővítésére is gondolnak. *A szállóval szomszédos telket megvásárolták*.

Szobanyilvántartó központ

Előreláthatóan

a szállóépitkezések és bővítések mégis meg fognak indulni,

ha az érdekeltek látják, hogy a főváros csakugyan felépiti szállodáját. Egyelőre

felállitották a szobanyilvántartó központot,

amely az ide jövő idegeneknek *díjtalanul ad felvilágositást* arról, hogy hol vannak üres szobák. Szent István-hetében a főváros idegenforgalmi hivatala is éjjel-nappal inspekciót tart, a pályaudvari kirendeltségek igyekeznek majd elhelyezni és lakáshoz juttatni az idegeneket és a vidékről feljövőket. Ha az idegenek elhelyezése nehézségekbe ütközne szállodai szobák hiánya miatt, a főváros nem vár tovább és hozzákezd a tabáni gyógyszálló felépitéséhez.

Az angol világlapok milliós példányszámai és vitái

London, július 25
(Az Est tudósitójától)

A nagy angol világlapok között ismét kiélesedett a harc. Lord Beaverbrook lapja, a *Daily Express* minden hónapban *hiteles közjegyzői okirat alapján közli, hogy hány példányban kél el a lap*. Legutóbb a Daily Express büszkén jelentette, hogy

magasan a 2,100.000 felett jár a példányszáma

és ebben *az el nem kelt, csak kinyomott példányok nem szerepelnek*.

Ugyanaz nap, amikor ez a cikk megjelent, egyszerre több ujság is előlépett és többé-kevésbé hangzatos cikkekben

közölte hivatalosan megállapitott példányszámát.

A *News Chronicle*, a liberálisok lapja például közli, hogy a mult hónapban *1,360.666 példányban kelt el naponként*, sőt tovább ment a Daily Express követelésénél és nem hat hónapra, hanem *egy teljes évre visszamenőleg nyilvánosságra hozta adatait*. Ezek szerint 1935 július elsejétől 1936 június végéig a liberálisok lapjának *átlagos példányszáma 1,334.048 volt*. Nem maradt el a harcban a *Daily Herald* sem, amely nem hat hónapról, nem is egy évről, hanem mingyárt *három évre visszamenőleg* hoz kimutatást. A lap első oldalán óriási betükkel áll, hogy több mint három év óta

állandóan kétmillió példánynál több

kél el a munkáspárt lapjából. Ennek annál is nagyobb a jelentősége, mert amikor hozzákezdtek az ujság reorganizálásához, *»alig« negyedmillió példányban fogyott a Daily Herald*.

Az ujságolvasó közönség nagy érdeklődéssel tekint Angliában a különös harc elé, amely újabb bizonyságot szolgáltat nemcsak a szigetország gazdagságára, hanem arra is, hogy ma már a legszélesebb rétegek *nélkülözhetetlen szükségleti cikke az ujság*.

Mára előlépett Rothermere lapja, a *Daily Mail*, amely három évre visszamenő statisztikát közöl, amiből megállapitható, hogy a lap eladott példányainak száma

átlag 1,660.000 körül

mozgott az utolsó években és ugyanennyi még ma is. Kiderült a *Daily Express* legújabb számából, hogy lord Beaverbrook, a lap tulajdonosa végeredményben csak a munkáspárt lapjával, a *Daily Herald*-dal akart megmérkőzni, mert most

1000 font sterlinget ajánl,

ha a munkáspárt lapja be tudja bizonyitani, hogy június folyamán a Daily Herald több példányban jelent meg, mint a Daily Express. Lord Beaverbrook lapja ebben a hónapban 2,126.451 eladott példánnyal szerepel a hivatalos megállapitásokon. A Daily Herald előző nap csak annyit közölt, hogy közjegyzői okiratok szerint az utolsó három évben átlagos példányszáma *egyszer sem esett 2 millió alá*.

Birkózás a Turulon egy életunttal

— Az Est tudósitójától —

Ma délben negyedtizenkettőkor *egy ember felmászott a Ferenc József-hid turulmadarára*. Azonnal kihivták a tűzoltókat, akik tolólétrával másztak az ismeretlen férfi után. Valóságos küzdelem fejlődött ki a tűzoltók és a férfi között, az illető ugyanis *bujkálni kezdett az oszlop körül*. Az esetet nagyszámú közönség nézte.

ZALKA JÁNOS.

1820—1901.

A győri egyházmegye aranymisés püspöke, *Zalka* János január 16-ikán jobblétre szenderült. A magyar katholikus egyházfejedelmek közt a legidősebb volt; régen betegeskedett már a kegyes, jótékony és igaz magyar érzésű püspök, ki mindenben szelíd lélekkel, áldásosan teljesítette a vallásos és felebaráti szeretet kötelességeit. Harmincznégy évre terjed az idő, melyet Győr püspöki székében töltött s ezalatt a jótékonyság oltárára mintegy két millió korona alapitványt áldozott. Megható módon intézkedett végrendeletében is s még halála utánra is gondoskodott, hogy jótékonyságát érezzék.

Zalka János a sopronmegyei Veszkényben, 1820. deczember 17-ikén született nemes, de szegény sorsú iparos szüléktől. Atyja, gombai és marcsamagyari Zalka József, szabómester, anyja Pénzes Rozália volt. Ezen egyszerű származását többször emlegette, igy aranymiséje alkalmával 1896. január 15-én a szószékről, midőn könyek között mondta: «A jó Uristen engem, szegény szolgáját, a porból emelt föl családom törmelékei közül; ő adta a megbecsülhetetlen ajándékot abban, hogy jó édesanyával áldott meg.» Győrben, Sopronban tanult, 1838-ban papnövendék lett Esztergomban. 1846-ban szentelték pappá. Kőhidgyarmaton, Dorogon, 1848-ban pedig Pesten káplánkodott, s itt kezdődik egyházirói működése. A szabadságharcz idején, a mikor Kossuth felhivta a papokat, hogy buzdítsák hiveiket hazaszeretetre, a többi közt ezt mondotta egyik predikációjában: «Sámsonról az erősről olvassák, hogy őt egy csalárd, alattomos asszony, egyetértvén a filiszteusok főembereivel, két kötéllel kötözé meg, midőn ő magát egész biztonságban lenni vélvén, könnyelmüen elszenderedék. De ám felébredtekor a nagy veszélyt észre vevén, az égbe sóhajtott fel segélyért s ez nem is maradt el, mert a mint elrejtett elleneitől megrohantaték, leszálla Jehova lelke Sámsonra s ezáltal erősittetve, széttépé a köteleket, mint valaki elszakasztaná a csepüből sodrott fonalat, midőn a tűztől megperzseltetik. Igy ha Isten ereje buzgó imánk következtében nemzetünkre is leszáll, mint Sámsonra, harczosaink is szétképik, megsemmisitik hazánk és királyi eskü szentesitette alkotmányunk fölforgatására minden gondolható módon törekedő elleneink cselszövényeit. Ugy legyen! S hiszszük is, hogy ugy leend, mert ügyünk szent és igazságos s azért nem hagyhatja azt veszni az Isten, ki maga az igazság.»

1849 vége Esztergomban találja őt, mint az egyháztörténelem, egyházjog tanárát és tanúlmányi felügyelőt. 1853-ban a pesti egyetemre hivták az egyháztörténet tanárává. Ekkor a «Religió» czimű ujságot szerkesztette. 1859-ben esztergomi kanonok és papnevelőintézeti kormányzó, később czímzetes apát lett. Mikor Simor 1867-ben az esztergomi érseki széket elfoglalta, helyébe győri püspökké a király Zalka Jánost nevezte ki, 1886-ban pedig valóságos belső titkos tanácsossá. Püspöki teendőit a legnagyobb lelkiismereti pontossággal teljesítette. A nyilvánosság előtt, a politikai életben keveset szerepelt, hanem egyházmegyéjének szentelte minden erejét.

Templomépitésre többet áldozott 200,000 forintnál, iskolaügyre 360,000 forintot adott, megalapitotta a tanitók özvegyei és árvái részére a külön nyugdij-pénztárt 300,000 forinttal és a szegény diákok számára Győrött táplálóintézetet alapitott 33,000 forint költséggel. Püspöksége alatt közel kétszáz iskola épült vagy bővült ki. És pedig nem csak katholikus, hanem más felekezetü iskolák felállitásához is szivesen hozzájárult. Papjainak valóságos atyja volt. A kispapoknak díszes szállást, jó ellátást teremtett, a káplánok és szegényebb plébánosok jövedelmét évenként 20,000 forinttal gyarapitotta, az elaggott papoknak megalapitotta a Szent László-intézetet, melynek tagjai rangban megelőzik az espereseket s a rendesnél nagyobb nyugdijat kapnak. Mint egyházi iró is sokat dolgozott, több önálló munkát is irt. Általában rendkivül munkás férfiu volt s ha figyelmeztették, hogy kimélje magát, azt szokta mondani: «Addig égjen a mécs, mig tart az olaja s ha kialszik a gyertya, gyujtanak helyette másikat.» Érdekes lesz megemliteni, hogy püspöksége alatt 414 papot szentelt, közöttük 111 Sz. Benedek-rendü tanárjelöltet. Ő avatta főapáttá Vaszary Kolost is.

1892-ben május 5-ikén ünnepelte püspöki székfoglalásának huszonötödik évfordulóját, négy évvel püspöki jubileuma után pappá szentelésének ötvenedik évfordulóját. Mindkét alkalommal nagy és díszes ünnepet rendeztek tiszteletére, bár Zalka kerülni akart minden külső tüntetést. Egyaránt ünnepelte az egész papság, a város, a vármegye. Ezen alkalmakkor a «Vasárnapi Ujság» is részletesen megemlékezett a kiváló főpap életpályájáról.

Két év előtt szélhűdés érte, s az agg főpásztor azóta el nem hagyta ágyát. Halálát mindenfelé mély részvéttel fogadták. A király a győri káptalanhoz intézett táviratban fejezte ki részvétét. A miniszterek, az ország főpapjai is siettek a részvét kifejezésével. A temetést e hó 19-ikére tűzték ki.

Végrendeletét a halála után való napon bontották föl. Temetéséről ebben igy rendelkezik: «Temetésem legyen egyszerű, holttestem székesegyházam sirboltjában takaritassék el, s egy ünnepies szentmisével, emlékbeszéd nélkül, minden bevégeztessék, külön exequiák ne tartassanak. Temetésemkor a szegények között 500 forint osztassék ki; a kiosztás foganatositására bizalommal fölkérem Győr szabad királyi város tekintetes hatóságát.»

A püspök szabad rendelkezése jogát 22,730 forint illeték lefizetésével megváltván, fönmaradt vagyonának örökösévé tette: a győri nagyobb papnevelőt; a papi nyugdijintézetet; a győregyházmegyei kántortanitók nyugdijintézetét, és a győregyházmegyei alapot. Udvari papjainak egyenként száz-száz darab aranyat hagyományozott, rokonainak 12,000 forintot, cselédeinek két évi bérüket s azonfelül mindegyiknek szép összeget. A kapuvári apácza-klastrom, a győri tanulók konviktusa, valamint a győri papság évi irodalmi pályázata alapját kiegészitette, a veszkényi (a hol született) szegényintézetnek 11,000 forintot rendelt alapul. Három szegény plébániát 10,000 forint alappal segit végrendeletében, több szegény templomnak összesen 35,000 forintot hagy, s igy tovább még egyházi, iskolai, nevelésügyi czélokra 2000—1000—500 forintot.

SZOBORMŰVEK.

A műcsarnok mostani kiállitásán a szoborművek közt több dombormü és apróbb szobrocska sok ötletet és vidámságot vegyit a plasztikába. Bizonyos gyakorlati irányt is képviselnek ezek a tehetség foglalkozására, a közönség érdeklődésének megnyerésére. A szobrászati nagyobb alkotásokhoz már maga a nyers anyag értéke is nagyon útjában áll a mi közönségünk áldozatkészségének. Aztán a «nagy plasztika» igen gyakran csak akademikus kisérletezés oly tehetségnek, mely szerényebb feladatokkal könnyen megbirkóznék és hatással érvényesülne. A genre-munka, egy ügyes kis figura, egy vidám gondolat csinosan megcsinálva, ötlettel előadva mindig többet ér, mint a nagyobb stillel való küzködés. Szobrászaink egy idő óta arra is gondolnak, hogy ne csak múzeumok, csarnokok és nagytermek számára dolgozzanak, hanem úri lakásokat, szerényebb szobákat, konzolokat és asztalokat is művészi szobrokkal láthassanak el. Az ilyen változatos tárgyú, kedves és vidám szobrászati műveket eddig külföldről volt szokás megszerezni.

Telcs Ede, a legifjabb szobrászok közt első föllépése óta a vidám genret müveli. Most féldombormüben készitett jókedvü jeleneteket nagy könnyüséggel és humorral. Az egyik egy öreg pár enyelgése: az anyóka megczirógatja az apjuk állát, a kinek erre eszébe jut az elmúlt ifjúság. A dombormü alsó részébe oda jegyezte a szobrász: «Mikor én még legény voltam.» Bizony rég lehetett. A másik dombormü ölelkező fiatal pár. Ennek az aláirása már ez: «Nincs édesebb, mint a méz.»

Kallós Ede két dombormüve jóizü, magyaros életkép, s tetszik is mindenkinek. Az egyiken

ZALKA JÁNOS.

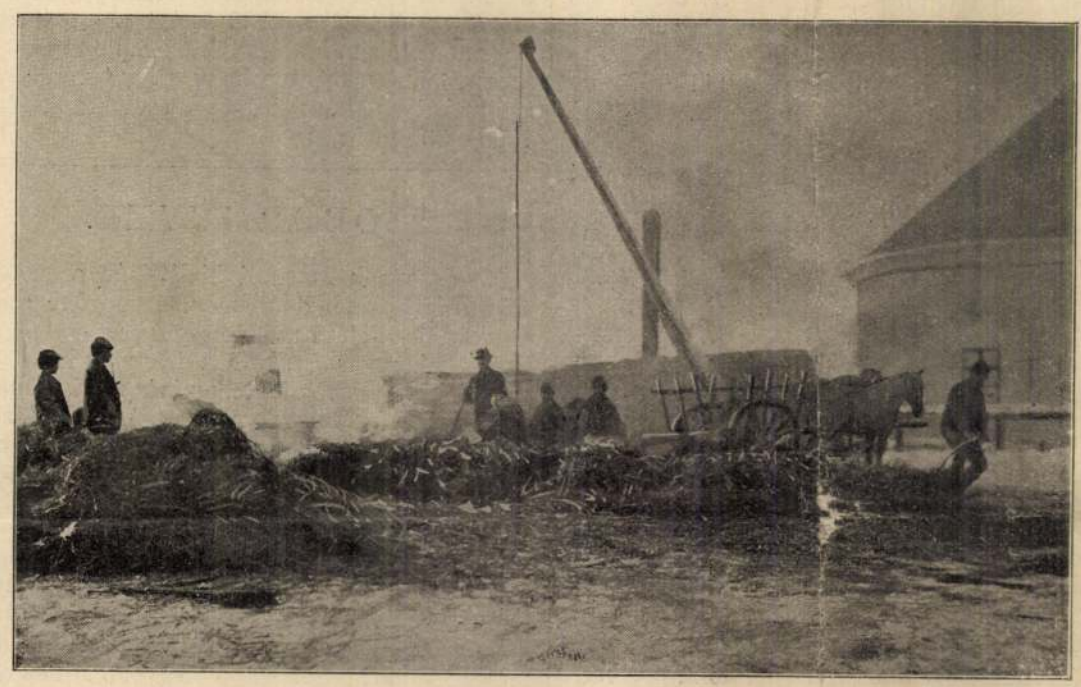

DISZNÓÖLÉS DEBRECZENBEN. — A perzselés. Kiss Ferencz fényképe.

élethű fiatal paraszt legény, szemközt egy csinos leány, batyuval hátán, kosárral kezében. Most jött a vásárból és mosolygó, szerető arczczal ad egy mézeskalácsot a legénynek, a vásárfiát. Ilyen szerelmes, ilyen boldog ajándékozás a másik dombormű is, ép annyi jellemzéssel és találó kifejezéssel dolgozva. Ennek a czíme «*Rozmaring.*» A szerető leány gyönyörűséggel tűz rozmaringot a legény kalapjára. Nagy dolgot jelent ám a rozmaring, a mit a leány tűz föl; ezután a mátkakoszorú következik.

PÁLMAY ILKÁRÓL.

A szinházi közönség szomorúan értesült arról, hogy Pálmay Ilka, a szinpadok egyik legérdekesebb, bájos alakja, a ki különösen a franczia operettek főszemélyeit annyi finomsággal, leleményességgel, kedvességgel tudta alakitani, meg akar válni a szinpadtól.

Mostani népszinházi vendégszereplésének zajos sikerei tiltakozást, élénk, általános tiltakozást jelentenek a művésznő visszavonulási szándékaival szemben.

Pálmay Ilka most a «Nebántsvirág»-ban lépett fel először a Népszinházban. Mondják, hogy reszketve, dobogó szívvel lépett ki azokra a deszkákra, a melyeken annyiszor árasztották el virággal, babérral.

Hátha! . . . Ez a rettenetes szó zúgott a fülében.

Hátha a közönség — nem vizsgálva az okokat, a melyek erre indították — érezteti vele, hogy elhagyta a hazai szinpadot a külföldi sikerekért. Hátha azt mondják, hogy már nem a régi? Hátha csakugyan nem tud már játszani, énekelni a magyar közönségnek, ezen a nagy szinpadon, a mely úgy elnyeli a hangot . . .

De a mikor alig tudott szóhoz jutni a lelkesedés szünni nem akaró tombolásától, mikor virágokkal árasztották el, mikor egész este ünnepelték, mikor előadás után egész a szállásáig kisérte az éljenző tömeg, akkor látta, mily kellemesen csalódott. Milyen jól eshetett neki reggelre kelve, midőn az egész napisajtóban elismerést, sőt dicsőitést olvashatott. Egyértelműleg hirdették, hogy *Pálmay* Ilka üde megjelenése, — pihent, csengő hangja, — finoman pikáns művészi játéka most is teljes erejében van. A lelkes, meleg fogadtatás után talán lehet remélni, hogy nem marad meg visszavonulási szándéka mellett.

Egyelőre azonban komolyan kell vennem a «búcsúzását» és — mint ilyenkor illik — egy kis bánatos szemlét tartani *népszinházi múltja* fölött.

Ebben a feladatomban nagyon kezemre jár egy vaskos könyv, *Blaha* Lujza népszinházi naplója, melyet a nagy művésznő szeretetreméltó készséggel bocsátott rendelkezésemre és a mely valóságos kincses bányája a szinházi kutatónak. Ebből veszem ki a következő adatokat, melyeket minden «kommentár» nélkül, szárazon sorakoztatok egymás mellé. Hadd beszéljenek helyettem a számok:

Pálmay Ilka 1878. február 17-én lépett fel először a «Sárga csikó» Erzsike szerepében, mint a Népszinház szerződött tagja; ebben mindössze 17-szer játszott, de bár a magyar népszinműben is kitünően megállta a helyét, Blaháné művészete mellett nem tudott igazán érvényesülni. Első nagy sikerét Planquette operettjében, a «*Kornevillei harangok*»-ban aratta. Serpoletteje hires alakítás volt és 56-szor játszotta.

Szerződése első évében még a következő darabokban szerepelt: «Kisasszony feleségem»-ben 7-szer (a számok az egész népszinházi működése idejéről szólnak); a «Csikós»-ban (3), «Egy szekrény rejtelmé»-ben (5); «Kapitány kisasszony»-ban (13); «Vereshaju»-ban (7); «Kósza Jutká»-ban (6) és «Szép juhász»-ban (3).

Az első év szeptember 30-án búcsúzott el először Budapesttől, hogy Kolozsvárra menjen. A «Kornevillei harangok»-ban lépett föl és a közönség akkor sem akarta elereszteni, pedig akkor még csak bimbójában volt az a nagy tehetség, a mely azóta olyan szinpompás virágokat fejlesztett.

1881 november 26-án tért vissza a Népszinházhoz. A «királykisasszony bábui»-t adták (7) és *Pálmay* Ilka meg lehet elégedve a fogadtatással, a mely melegségben ritkítja párját.

Ezen évben régebbi szerepeihez sorakozott: A «Dragonyosok» és «Boccaccio» (11), melynek czímszerepét Blahánétól vette át.

1882 január 7-ikén volt legfényesebb estéinek egyike, a «Nap és hold» (41) bemutatója. Ezt követte abban az évben «Niniche» (5), «Szélháziak» (16), «Orpheus» (27), «Nana» (7), «A becsület szegénye», «Szép Helena» (37) és «Fatinica» (3).

1883 január 1-én alkotta meg a «Kertészleány» (39) czímszerepét s elragadó játékát és megjelenését még ma is emlegetik. Következett: «A fekete hajó» (8), «Koldusdiák» (15), melyben előbb Broniszlavát, majd a czímszerepet játszotta, «A gyűrű» (5), «Falu roszsza» (3), «Dobó Katicza» (8), «Afrikautazó» (6), «Kanári herczegnő» (15) «Csókon szerzett vőlegény» (34) és «Rip van Winkle» (70), melynek nagy sikere messze benyúlt a következő év műsorába is.

Erre az évre (1883) esik a Népszinház személyzetének bécsi vendégszereplése, a mely nagy művészi és anyagi sikerrel folyt le. *Pálmay* Ilkának természetesen az operettben oroszlánrésze volt belőle és a bécsieket már akkor is lázba ejtette.

1884-ben «Gasparone» (15), «Donna Juanitta» (9), «Az isten keze» (3), «A tót leány» (6), «Magdolna» (13), és «Gerolsteini nagyherczegnő» (21) került szinre — a régebbieken kivül — *Pálmay* Ilka közreműködésével.

1885-ben játszotta: «A két savoyard leány» (15), «Nőemancipáczió» (46), «Tökfilkó» (6), «Urak és cselédek» (4) és «A királyné csipkekendője» (20) női főszerepét. Erre az évre esik a Népszinház *várszinházi* szerződése is, a melynek idején művésznőnk gyakran gyönyörködtette a budaiakat is.

1886-ban «Az összedőlt kastély», «A bearnei leány» (15), «Czigánybáró» (34), az «Utolsó kenet» (5), «Százszorszép» (4), «Olivette lakodalma» (5), «Szobacziczus» (4), «Józéfa Egyiptomban» (12) és a tartós sikerü «Mikado» (48) voltak az ujdonságai.

Ebben a lefolyt évben tűzött ki *Pálmay* Ilka ötven arany pályadíjat népszinműre, melyet Monostori Károly nyert el az «Utolsó kenet»-tel.

1887-ben az «Udvari bolond» (16), «Komédiás herczegnő» (11), «Uff király» (25), «Nebántsvirág» (38), «Fejőleány» (10), «Angot» (5), «A bolondok grófja» (9) szintén gazdag volt szinpadi sikerekben.

1888-ban «Kalózkirály» (7), «Rezervisták» (9), «Dalos Pista» (3), «Szedte-vedte nagysám» (8), «Kisvárosi hirességek» (10), «A bellevillei szűz» (9), «Titkos csók» (19) és «Szitakötő» (14) jelentettek fényes Pálmay-estéket.

A legutóbb említett darab sokkal tartósabban maradhatott volna műsoron, mert *Pálmay* Ilka pompásan játszott és énekelt benne, de Rudolf trónörökös gyászos halála (1889. január 30.) sok időre véget vetett a közönség szinházjáró kedvének.

Az 1889-iki év «Szimpliczius» (4), «A gárdista» (3) és a «Párisi élet» (12) rövid éltű előadásaival feltünően szegény a szinpadi sikerekben.

Pálmay Ilka elkedvetlenedve elfogadta a Bécsből jövő fényes ajánlatot.

Október 28-án kezdte meg búcsúzását és még egyszer eljátszotta a «Gerolsteini nagyherczegnőt», «Szép Helénát», Gabriellát a «Párisi élet»-ben, «Nebántsvirág»-ot és a «Kertészleány»-ban (1899. november 8-án) utoljára lépett fel a Népszinház deszkáin.

Csak ezek az esték mutatták meg igazán, milyen rajongással szereti a budapesti közönség Pálmay Ilkát. Ez a rajongás most, hogy *bécsi, berlini, londoni* sikerei után visszatért, ujra föléledt, s a budapesti közönség most ép úgy gyönyörködik az ő kedves megjelenésében és művészi játékában, mint a régebbi években.

Kürthy Emil.

A HONGKONGI RABSZOLGAVÁSÁR.

A khinai zavarok borzalmaiból mutatunk be egy megható jelenetet. Hong-Kongban a khinaiak az ott rekedt nagy számú európaiakat megrohanták s még a betegeket és sebesülteket is irgalmatlanúl legyilkolták, csupán a nőket és a 13 éven alúli gyermekeket hagyták életben, de ezeket aztán piaczra hurczolták s ott rabszolgákúl eladták. Erre vonatkozik képünk is, mely nem költött, hanem a gyászos valóságnak lehetőleg hű ábrázolása. Egész sereg nőt, leányokat és gyermekes anyákat látunk rajta, a mint a vevő khinaiak válogatnak köztük. Az iszonyat és kétségbeesés minden változatban szemlélhető a szerencsétlen áldozatokon, kik a halálnál borzasztóbb sorsra jutva, kétségbeesve állnak eladóik és vevőik előtt.

Az európai hatalmak talán elégtételt tudnak venni Khinán a rajtuk elkövetett sérelmekért, de a rettentő vérengzés áldozatait többé föl nem támaszthatják, sem a rabszolgaságra jutott szerencsétleneket kiállott szenvedésekért nem kárpótolhatják, még ha mindnyájukat sikerülne is kinyomozniok és becstelen helyzetükből kiszabadítaniok.

DISZNÓÖLÉS DEBRECZENBEN.

A mint az idő hidegre fordúl, lészen a hizott disznóknak nagy siralma széles Magyarországon mindenfelé, a hol csak nem vajjal vagy olajjal zsirozzák az ételt. S ugyan szegény ember legyen az, a kire úgy tavaszodjék rá, hogy legalább egy kis javított malaczot ne ölt volna.

Annyi disznót azonban aligha ölnek másutt, mint Debreczenben, hol ezt a mesterséget nem csak házi szükségletre, hanem nagyban, iparszerűleg is űzik. S híres is lett a debreczeni szalonna és kolbász országszerte; ezt a két czikket mindenütt ott találjuk a fővárosi csemege- vagy hentes-üzletek kirakataiban is.

Hogy pedig miért olyan kitünő ízű ez a szalonna és kolbász, azt is megmondhatjuk rövidesen. A debreczeni ember nem holmi gyári hulladékkal, krumplival s máseffélével hizlal, hanem tiszta tengerivel, aztán nem koppasztja a leölt sertést, hanem igenis, szalmával perzseli s ez adja aztán a szalonnának azt a kellemes ízt. A kolbász zamatossága pedig onnan származik, mert az igazi debreczeni hentes nem gépen őrli meg az ehhez való húst, kövérét, hanem úgy vágja össze éles késsel, vagy bárddal. Ez pedig nagy különbség, mert az őrlés összezúzza a sejteket, tehát a jó íznek, zamatnak vége lesz, míg a késsel való aprózás mellett ez nem következik be.

Pár képet van most alkalmunk a hires debreczeni disznóölésekről bemutatni, még pedig teljes hűségű fényképfelvételek után. Láthatni ezeken a perzselést, a már megperzselt állatok tisztogatását, felhasogatását, széttagolását, a mi mind igen gyorsan s nagy tisztasággal megy végbe.

1964 JUL - 7.

1021

Másfél hónapalatt csaknem négyezer látogatója volt a kecskeméti múzeumnak

Az idén még újabb hét kiállítást tekinthetnek meg az érdeklődők

A mezőgazdaság-történeti kiállítás egyik terme.

A Kecskeméti Katona József Múzeum az elmúlt években, sőt az idei esztendő első hónapjaiban is, több esetben és hosszabb ideig zárva tartotta kapuját az épület belső felújítása miatt. Végre tavasszal újra megnyiltak a múzeum kiállítási termei, s azóta — alig másfél hónap alatt — közel négyezer érdeklődő kereste fel megyeszékhelyünk múzeumát.

Horváth Attila igazgató arról tájékoztatta lapunkat, hogy az év második felében változatos és érdekes kiállításokkal akarják a múzeumbarátok táborát növelni, ezért a környék mezőgazdaságának fejlődését bemutató állandó kiállítás mellett még újabb hét időszaki kiállítást is rendeznek.

Június 28-án, vasárnap nyitották meg Telcs Ede szobrászművész kiállítását, ezt követően a sámánizmus tárgyi emlékeit mutatják be, majd Prohászka József festőművész alkotásaiból rendez a múzeum tárlatot. Szeptember 6-án „Kalocsa népművészete" címmel nyílik egy újabb kiállítás, októberben a Múzeumi Hónap keretein belül pedig a bugaci pásztorélet néprajzi anyagával ismerkedhetnek meg a látogatók. Októberben még egy másik kiállítás megrendezésére is sor kerül: A hónap végén Holló László kiskunfélegyházi születésű Kossuth-díjas festőművész munkáit állítják ki, végül novemberben Bozsó János festőművész Kecskemét környéki tájképei kapnak helyet a múzeum termeiben.

A megyei múzeumigazgató e gazdag kiállítási program ismertetése után beszélt a múzeum gondjairól is. Elmondotta, hogy a jelenlegi épületet „kinőtte" a múzeum. A környék mezőgazdaságának [illegible] bemutató állandó kiállítás — amely ugyan öt termet foglal el — nem vállalkozhat arra, hogy a megyéről teljes képet adjon. A meglevő két időszaki kiállítási terem is annyira kisméretű, hogy bennük reprezentatív kiállítást rendezni lehetetlen.

Éppen ezért a múzeum vezetői nem találnak jelenleg megfelelő megoldást a várostörténeti, legújabbkori és munkásmozgalmi anyag bemutatására, azután a kecskeméti művésztelep múltjának és a megye mai képzőművészeti életének szemléltetésére.

De más gondok is aggasztják még az igazgatót. Elpanaszolta, hogy nincs semmi lehetőség a legújabbkori történeti, népviseleti és népművészeti anyag és a fotoarchivum gondos elraktározására. A jelenlegi raktárak ugyanis erre a célra akalmatlanok, mert a vizes alagsorban vannak, s ha nem történik valami intézkedés, a tudományos anyag pusztulásra van ítélve!

Horváth Attila igazgató mindezeknek a problémáknak a megoldására tervet dolgozott ki, szeretné, ha javaslatát támogatnák a felső szervek is. Elgondolása szerint a jelenlegi múzeumépület mellett egy korszerű, 40-szer 19 négyzetméter alapterületű kiállítási csarnokot kellene építeni az elkövetkező évek során. Akkor bővíteni lehetne a kiállításokat és megszűnnének a raktározási gondok is.

V. Gy.

SPOR

A Nyári Kupáért

Kecskeméti Dozsa—III. ker. TTVE 3:0 (1:0)

Kecskemét, 1000 néző, v.: Molnár Z.

K. Dózsa: Molnár (Gór) — Cserkó, Koltai, Menczel — Oláh (Schifter), Berán — Ézsi, Kasza, Szappanos, Szőczei, Lieber. Edző: Dragollovich Gyula.

III. ker.: Bayer (Dóczi) — Szebenyi, Gál, Méhesi — Rékási, Czégel — Bocsi, Szűcs, Kerekes, Simon I., Müller (Kovács). Edző: Kórodi Rezső.

A Dózsa elmúlt heti összeállításán több helyen változtatott. Kellemes napsütéses időben a vendégcsapat kezdte a játékot, de az első jó támadást a Dózsa-csatársor vezette. A Dózsa vezető gólja nem sokáig váratott magára. Sorozatos támadások végén a 4. percben Szőczei labdájával Szappanos kiugrott a védők közül és biztosan lőtt a fővárosiak kapujába. 1:0! Gól után is támadásban maradt a Dózsa, és ezekben a percekben többször csattant fel a közönség tapsa, mert valóban szépen játszott a csapat. Csak éppen a lövéseket nem kísérte a szerencse. Egy-egy fővárosi ellentámadást kellett hárítania a kecskeméti védelemnek.

Az első negyedóra eltelte után csökkent a Dózsa lendülete, de továbbra is a hazaiak maradtak támadásban.

A 22. percben Kasza előtt nyílt egy kecsegtető gólhelyzet. De a csatár késlekedett a lövéssel. Ez szinte mindegyik kecskeméti csatárral megismétlődött a félidő folyamán. Szerencsére a fővárosiak is hasonló felfogásban játszottak. Így azután a Dózsa kapuja sem forgott az első 45 percben komolyabb veszélyben, mert a TTVE-csatárok sem vállalkoztak lövésre. Az I. félidő utolsó öt percében Cserkó „jóvoltából" majdnem kiegyenlítettek a vendégek. Szerencsére a hátvéd lövése — ha csak centiméterekkel is — elkerülte saját kapuja felső sarkát. Ezután még három kecskeméti gólhelyzet maradt kihasználatlanul.

A II. félidőben mindkét csapat két-két játékost cserélt.

Az iramra a játéknak ebben a szakaszában sem lehetett panasz. Sok tetszetős támadás gördült a fővárosi kapu felé.

A 17. perc hozta meg az újabb Dózsa-gólt. A pestiek kapuja előtt pattogott a labda, s Szappanos a kimozduló kapus fölött a hálóba továbbította a labdát. Méhesi még beljebb is segítette. 2:0! Az újabb gól után a vendégek is szóhoz jutottak, de nem tudtak megbirkózni a jól záró Dózsa-védelemmel. Az utolsó negyedórában nagy hajrába kezdett a kecskeméti csapat. A közönség hangosan biztatta a játékosokat lövésre. — Nyomasztó volt a Dózsa fölénye, teljesen beszorította ellenfelét. Most már néhány jó távoli lövés is szállt az ellenfél kapujára. A végeredményt a 41. percben a nagy kedvvel játszó Kasza állította be. 3:0!

Az összeállítás szerint erősen tartalékos Dózsa lépett a pályára. A szintén tartalékos III. kerületi TTVE azonban ezt a kecskeméti együttest sem állította megoldhatatlan feladat elé.

A háromgólos győzelem teljesen megérdemelt, sőt nagyobb arányú is lehetett volna.

A védelem és a fedezetpár kitűnően játszott. Meglepően jó volt az I. félidőben jobb fedezetet játszó Oláh, szünet után pedig Schifter, a balhátvéd posztján. Elől váltakozó sikerrel szerepeltek a csatárok. Fő hibájuk — Szappanost kivéve —, hogy keveset vállalkoznak lövésre. A fővárosi csapattól — tartalékos volta ellenére is több-bet vártunk.

A játékvezető-hármas kiválóan látta el feladatát.

A csoport másik mérkőzésén a Budai Spartacus 3:0 (0:0) arányban győzte le Budapesten a Szolnoki MÁV-ot.

Albert két hónapig harcképtelen

A Ferencváros—Komló mérkőzés első félidejében Albert és a szigorú őrizetével megbízott Soós nemegyszer keményen összecsapott a labdáért folyó küzdelemben. Egy alkalommal Albert fájdalmasan nyúlt a lábához és utána a félidőt végigbicegte. A második félidőre is főképp azért állt ki, hogy jelenlétével — mert játszani már nemigen tudott — lekösse egy-két védő figyelmét. Aztán mégiscsak abba kellett hagynia a játékot, még jóval a mérkőzés vége előtt levonult a pályáról.

Albert hétfőn délelőtt a sportkórházban tüzetes orvosi vizsgálaton vett részt. Megállapították, hogy sérülése komolyabb annál, mint amit gondoltak: ötödik lábközépcsontja eltört. Rögzítő gipszkötést kapott és egy hét múlva teszik fel a járógipszkötést. Ezalatt pihennie kell, gyógyulása mintegy két hónapot vesz igénybe. (MTI)

Bajai evezőssiker

a magyar bajnokságon

A Magyar Evezős Szövetség a hét végén Budapesten rendezte meg Magyarország ez évi evezősbajnokságait. A versenyen váratlan bajai siker született. A férfi egypárevezős számban a bajnok Bohn (Bp. VM) mögött a második helyre a Bajai Spartacus kiváló evezőse, Csankó Tibor evezett be, megelőzve sok neves fővárosi versenyzőt. Eredménye országos viszonylatban is kiemelkedő. Ez a siker bizonyítja, hogy a bajai evezősök mindenképpen érdemesek az eddiginél nagyobb támogatásra.

Hét végi sporteredmények

ATLÉTIKA: Az országos bajnokság jól sikerült. Számos országos csúcsbeállítás és bajnoki csúcs fűződik a háromnapos versenyhez. A férfiaknál a 100, 200, 110 m gát, 3000 m akadály, távol, hármas, súly, gerely, — a nőknél 100, 800, távol, súly, diszkosz, gerely, szám-

A MEGYEI I. OSZTÁLYÚ LABDARÚGÓ-BAJNOKSÁG TAVASZI VÉGSŐ ÁLLÁSA

Tolnai Ede

Das Munkácsy-Grabdenkmal. Irta Hzf. Neues Pester Journal, jún. 15.

1911

~~Akadémia, M Tud. VIII. 129~~

Teles Ede

Irod

Csárparm. 5661.

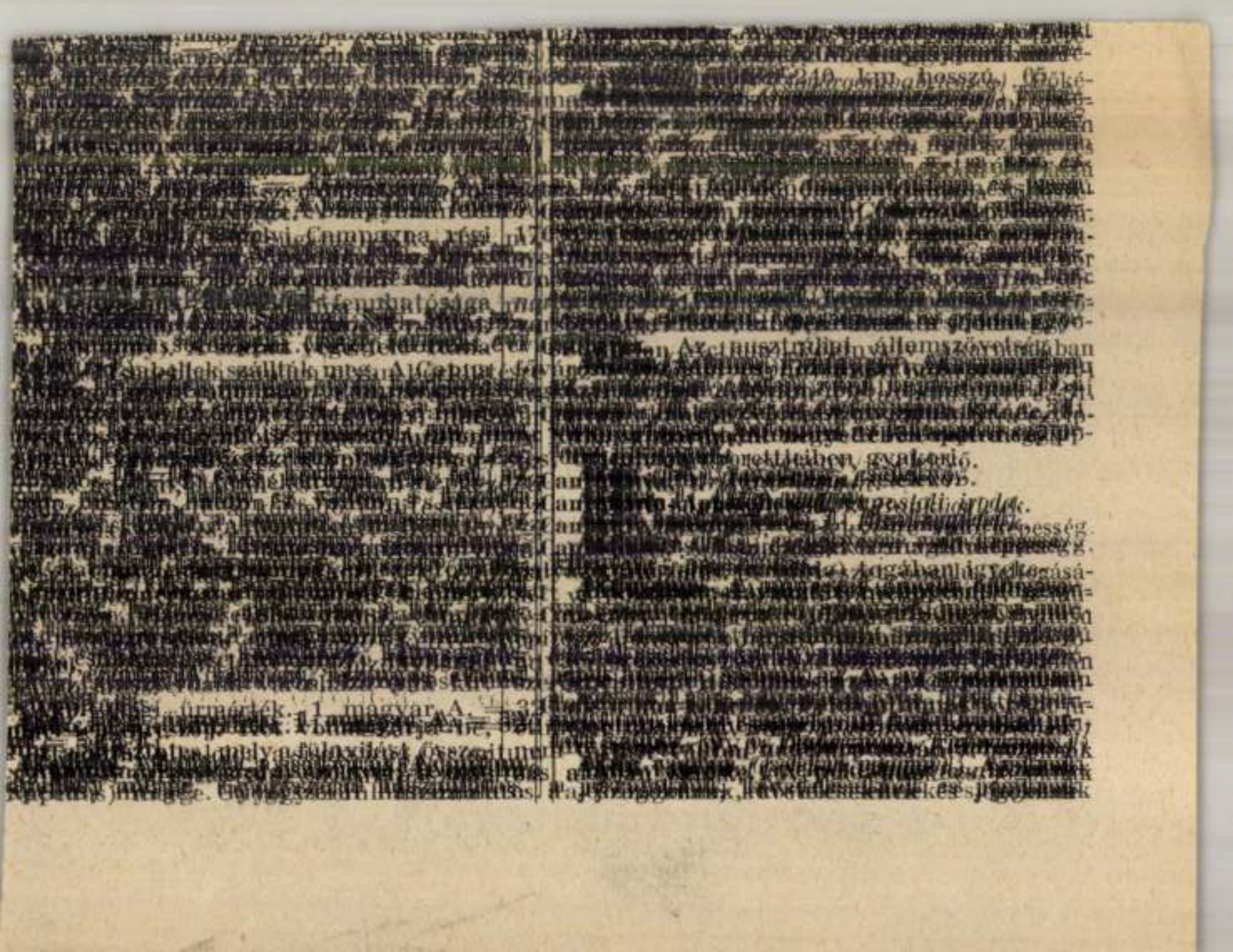

Telos Ede nobrászmüvész

8 Órai Ujság 1931. X. 18. 7.

Hír a Alpár Ignác nobor lelep-
lezésről

Telco Ede.

8 órai Ujság.
1928. III. 28., 7.
(: Hiz. :)

Telcs Ede
mohán
8 órai hytáj
1925 ápr. 5. P.l.

Telcs Ede sprbrász

Pesti Hirlap. 1926. febr. 26. 4

k. k. l. a Ciklelick kiállítása

Teles Ede szobrász.

Mibarát.1923.III.23.1.

Telcs Ede szobrász

Pesti Hirlap. 1923. szept. 23. 3

a képzőművészeti Tanács Zala György ellen

1908.

3871. Telcs Ede.
Sz. Baján 1872 május 12-én

Tanulmányfej.

Csak vállig látható kis leány ~~fejét~~ ~~jobbra hajtja, de~~ szembenéz. Arczcsontjai és nyakizmai kiállanak. Középütt elválasztott és füleire is lefésült haját leeresztett kontyban viseli. Jelzése hátul a bal vállon: TELCS. 908.

Márvány, magassága 46.5; a talapzatnak méretei pedig 17:20.5 cm.--

Vétetett 1909. januar 12-én az 5410 sz. leirattal 3000 K-án (114-909)

III3-162

314

Pl.
Vét. 1909:

641

Kat
266.

Plast.

1912

4096. Telcs Ede.
Sz. Bajan 1872 május 12-én.

Távozó.

Bronz-szobor.-- Vétetett az 1912 ~~február 24-iki 13850~~ január 17-iki 2172 sz. leirat szerint 1200 K-án (157-912).

Kifizettetett 1912 január 29-én.-- Elszámoltatott 1912 február 8-án (666-912).

III3-178

Sz.n. 334-912
Át.lelt.6907.
Ontes alatt

Pl.
Vét. 1912.

V.

367 ford.

799

teljesen meztelenül

Egész alakban, menet közben és visszanézve olyképen van ábrázolva, hogy jobbját leeresztve tartja, balkezével állát támasztja és testével jobb lábára nehezedik, míg a balt kissé felemelte. Középütt elválasztott haját ~~leeresztve~~ kontyban viseli, nyakizmai erősen kiduzzadtak, dereka pedig balról behajlott. Jelzése a talapzaton oldalt jobbra: »TELCS 1911.«

Bronz-szobor, magassága 55.3 cm.--

1958. Telcs Edéné,

Sz. Baján 1872 május 12-én

Öreg asszony, (ban és ülve van ábrázolva.

Egész alak, ~~ül, mosolyog és~~ kezeiben a térdeire tett nyitott könyvet tartja. Fejét kendővel kötötte be, magas réklije rövid ujjú és szoknyája hosszu. Jelzése jobbra oldalt: TELCS. 1900.

És mosolyog.

Teracotta, magassága 42 cm.

Vétetett az 1901: I. 3-án kelt 99318 ex 900 sz. leirattal 500 koronán. (1/901.) Elszámoltatott 1901: VII. 19-én (90/901.).

Az elszámolást elfogadta az 1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet. (554/901.)

Az 1901: XI. 16-iki felterjesztésre (607/901) /// az 1902: I. 10-én kelt 92507 ex 901 sz. leirattal (33/902) kiadatott a Szolnok-Doboka megyei irodalmi, történelmi és ethnographiai társulat muzeumának Deésen. (632/902)

Vid. Muz.

207

Telcs Ede

lásd
2

Lex Mag Tars

564. b. l.

Teme

Allios, római sánc
Baraczháza, róma
Beregszó, templom
Csákovár (Csákova
Dragsina, várrom.
Geroda, római sán
Gyarmata, várrom
Hogony, római sán
Kizdia, római sánc
Knéz, várrom.
Lippa, várrom.
Manáz, római sánc
Temesvár, Sz. Kat

1911.

4077. Telcs Ede.
Sz. Baján 1872 május 12-én

A pécsi orsz. kiállitás emlék-érme.

I az előlapon

Sima karimájú

Kerek dombormű, előlapján a Multba visszatekintő Jelen-nel, a melyet egy jobbrafordultan ülő ~~meztelen~~ és arczélben ábrázolt meztelen ifju képvisel, a ki bal kezével állat fogja, jobbjával pedig, a melyben krétát tart, festővászonra támaszkodik és a ki a sziklákon látható, lovon ülő és a sárkánynyal küzdő szt. Györgyöt szemléli, Jelzése alól balra: TELCS EDE 1908 és fölül félkörben: »MULTON ÉPUL MINDEN JÖVENDŐ« ~~Felirata~~ a hátlapon ~~egy sorban elhelyezett három czimerpajzs alatt lévő táblán~~: »A VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. KIR. MINISZTER.«

F hátlapján pedig három czimerpajzs alatt felirati táblával.

Ezüstérem diszes peremmel, méretei 6:6 cm.-- Lelt. sz. 4077.-- Értéke 80 K.-- A vallás- és közoktatásügyi miniszter adománya.-- Átvétetett az 1911 május 13-iki 53551 sz. leirat alapján 1911 junius 3-án (1033-911).-- Bejelentetett 1912 márczius 21-én (624-912).

Sz. n. 468-911
1033-911-1
Át. lelt. ~~6752~~. 6482

III 3 - 177
364

Pl.
Ad. 1911.

792

1592. Teltsch Ede. L előrenyujtott

Sz. Bajan 1872 május 12-én.

Góliáth.

Egész alakban, állva kissé jobbra fordultan és akképen van ábrázolva, midőn gunyosan szolija fel Izrael vitézeit, hogy valamelyikök vivjon meg vele. Testét pikkelyes pánczél védi, felemelt jobbjában dárdát tart, karjára csavarodó szijjal, L balját pedig három karika futja körül. Hosszú haja, melyet abroncs szorit, vállaira omlik, bajusza és szakálla nincs. Szája nyitva van. Öve széles, oldalán lógó kardja egyenes, köpenyege a talapzatra omlik L dombormüben, térdvédje vas, lábait sarúk védik. A talapzat elején L azt a jelenetet szemléljük, mikor Dávid Góliáth fejét levágja. Jelzése a talapzaton fölül jobbra: „GOLIATH" és oldalt balról: „Teltsch E. Bécs 94."

Bronzszobor, az alak és a talapzat magassága 141.1 cm.

Vétetett 1896: 8-án 55291 sz. leirattal, 1700 frt. Ebből tiszteletdij 800, öntési költség 900 frt.

904: V. 5.

Elszámoltatott a tiszteletdijból 550 frt 1897: L 2-án L π. (80/97) az elszámolás tudomásul vétetett 1897: III. 25-én a 13050 sz. leirattal. (123/97.)

Hátralékos tiszteletdija 1897: II. 16-án 250 frttal és az öntési költségek 1897: VI. 22-én 900 frttal egyenlittettek ki. Ezen összegek elszámoltattak 1898: IV. 4-én L (6/98.).

és az 1897: VI. 24-ki 24,076 sz.

163

1996. Telcs Ede.

Sz. Baján 1872 május 12-én.

Kis fiú.

Egész alak, áll és kissé balratekint. Sapkát, rövid köntöst és bokáig érő ruhát visel. Füleit kendővel kötötte be és kezeit keblén tartja. Jelzése a talapzaton oldalt jobbról: »TELCS«.

Bronz-szobor, magassága 30·2 cm. — Lelt. sz. 1996. — Vétetett az 1901 május 11-iki 34044 sz. leirat szerint 500 K-án (247–901). — Kifizettetett 1901 június 13-án. — Elszámoltatott 1901 július 19-én (247–901). — Az elszámolást jóváhagyta az 1901 szeptember 23-iki 64907 sz. határozat (554–901).

III 3 - 70

Pl.

Vét. 1901.

-2070

2069. Telcs Ede

Sz. Baján 1872 május 12-én.

2069. Kis szégyenlös.

és állva ábrázolt

~~Az~~ Egész alakban ~~látható~~ parasztleány, (ka, a kikerét) karbatette ~~kezekkel áll~~. Fejét balra hajtja, ~~és~~ szemét lesütöje és mosolyog. Kibontott haja vállaira omlik, ruhája galléros, szoknyája kurta, czipője magas. Jelzése hátul bekarczolt betükkel: „TELCS".

Terracotta szobor, magassága 20 cm.

Vétetett az 1901: XII. 23-iki 92258 sz. leirattal 300 Kán. (682/901)

Elszámoltatott 1902: IV. 14-én. (338/902.)

Az elszámolást elfogadta az 1902: VII. 26-iki 27258 sz. leirat. (592/902.)

III$_3$-75

19

904: IV. 25

Pl.

Vét. 1901.

1709. Telcs Ede.
Sz. Baján 1872 máj 12-én.

Enyelgés.

I, kinek fökörője fehér,

E mű enyelgőket ábrázol tettől folytatásával, a tánczczal és verekedéssel. Ez balra fordul és mellig látható fiatal ember leányt tart átkarolva, a ki látszólag vonakodik a csókot megadni, de csak illemből, mert semmi erőt sem fejt ki ellenállásában, sőt arczát maga tartja oda. Fején nemez kalapot visel kakastollal, bajusza és arcza leberetvált. A nevető leány pedig egészen a legényhez simul, jobb kezével annak arczát érinti, és baljával ugy tesz, mintha védekeznék, mi alatt szemeivel hunyorgat. Alól a „NINCS ÉDESEBB MINT A... MÉZ" feliratnál két epizód az enyelgés folytatása. Az egyik szerint a leány a maga választottjával tánczol; a másik szerint pedig a tánczoló vetélytárs, a leány szeretőjét földre teperte és söröskancsóval oktatja, minek láttára a leány a földön fekvőnek segitségére siet. Jelzése fölül balra: „TELCS EDE."

Márványdombormü, méretei 65: 54.5 cm.
Vétetett az 1899: 3-án kelt 31153 sz. leirattal. (228/99) 1200 frton. Elszámoltatott 1899: V. 18-án (250/99). Az elszámolást tudomásul vették 1899: VIII. 25-én 12993 szvsz. alatt. (521/99).

175

Az 1901: XI. 16-iki felterjesztésre (607/901) az 1902: I. 10-én kelt 92507 ex 901 sz. leirattal (33/902) kiadatott a tolna-megyei muzeumnak Szegszárdon (227/902)

Vid. Muz.

1996. Telcs Ede

Sz. Baján 1872 május 12-én.

Kis fiú.

Egész alak, áll és kissé balra tekint. Sapkát, ~~tőrdig érő~~ rövid köntöst és bokáig érő ruhát visel. Füleit kendővel kötötték be és kezeit keblén tartja. Jelzése a talapzaton oldalt jobbra: ~~Telcs~~ TELCS.

Bronz-szobor, mag. 30.2 cm.

Vétetett az 1901: V. 15-én kelt 34044 sz. leirattal 500 koronán. (247/901) Elszámoltatott 1901: VII. 19-én (247/901.)

Az elszámolást elfogadta az 1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet. (554/901.)

804: IV. 25.

Z 15

LA SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

invita la S. V. Illma ad intervenire alle

CONFERENZE

che

il Rev.

P. VITTORINO FACCHINETTI

Professore dell'Università del Sacro Cuore di Milano

terrà

sabato, 27 aprile alle ore 18
nella Sala del Museo d'Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—37.) sul tema:

DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA

(con proiezioni); e

lunedì, 29 aprile alle ore 18
nella Sala della TESz (V., Falk Miksa-utca 1) sul tema:

LA RADIO IN VOLO

LA PRESIDENZA

Gli ospiti sono graditi.

MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG
SOCIETÀ ITALO UNGHERESE
BUDAPEST, IX. RÁKOS-U. 10

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

.....

úrnak
úrhölgynek

.....

.....

BUDAPEST,

.....

ifj. Kellner E. Bpest.

Teles Ede

Wód

Művészet 1910. 391. l.
(Munkácsy kuhák
siremlete.)

Telcs Ede emlékkiállítás

1021

1974.IV.19. 19.oo Szné

Esti krónika

-Éremkiállitás a Nemzeti Galériában.Bánki Ilona tudósitása.

-Telcs Ede,és tanitványai cimmel nyilt kiállitás a Magyar Nemzeti Galériában,A kiállitás rendezője Csengeriné Nagy Zsuzsa a Galéria éremosztályának vezetője.Ami vonzza egy közönséget a kiállitásra az többnyire a fesztészet és a szobrászat.Mit adhat mit jelnethet ma egy éremkiállitás?

-Ennek a kiállitásnak különleges jelentőse hogy egyéremművészeti iskolát mutat be,ami a század elején Telcs Ede személye körül alakult ki.Voltaképepn hivatalos éremművészeti oktatás, csak jóval később alakult Magyarországon ugyhogy Telx Ede volt az aki a század elején sőt még az első világháboru alatt is az eremművészettel foglalkozni vágyó fiatal müvészeket saját maga körül tömöritette.Kiváló éremművészek jelentik a Telcs iskolához való tartozást,Magyarországon Beményi József és Berán Lajos külföldön pedig Angliában Vince Pál aki világvi szonylatban is élvonalbeli éremművész.Ausztárliában Mészáros Andor,Hollandiában Bringérée az egész kiállitás össz éremanyaga,34o érem.

-Meddig láthatja a közönség,az érméket?

-Május 12-ig.

1071

1974.IV.19. 19.oc Szné

Esti krónika

-Éremkiállítás a Nemzeti Galériában.Bánki Ilona tudósítása.

-Telcs Éde,és tanítványai címmel nyílt kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában,A kiállítás rendezője Csengeriné Na y Zsuzsa a Galéria éremosztályának vezetője.Ami vonzza egy közönséget a kiállításra az többnyire a fesztészet és a szobrászat.Mit adhat mit jelnethet ma egy éremkiállítás?

-Ennek a kiállításnak különleges jelentőse hogy egyéremmüvészeti iskolát mutat be,ami a század elején Telcs Éde személye körül alakult ki.Voltaképepn hivatalos éremmüvészeti oktatás, csak jóval később alakult Magyarországon ugyhogy Telx Éde volt az aki a század elején sőt még az első világháboru alatt is az eremmüvészettel foglalkozni vágyó fiatal müvészeket saját maga körül tömörítette.Kiváló éremmüvészek jelentik a Telcs iskolához való tartozást,Magyarországon Beményi József és Berán Lajos külföldön pedig Angliában Vince Pál aki világvi szonylatban is élvonalbali éremmüvész.Ausztáriában Mészáros Andor,Hollandiában Bringérée az egész kiállítás össz éremanya ga,34c érem.

-Meddig láthatja a közönség,az érméket?

-Május 12-ig.

Bal fent:

HAUSVATER
MÁRIA
VI. ÉVES
GRAFIKUS

Bal lent:

KOPPÁNY
GYÖRGY
VI. ÉVES
GRAFIKUS

kettő-
verandás
családiház
adó. Iza-
87. Ka-
tinál.

megállónál
5 kettő-
egverandás
mellék-
15.500-ért
adó. Iza-
37. Kanyó.
12382

villanyte-
obás csalá-
onnal azon-
zhető.
2. *46193

!!! Kör-
kétszobás
öltözhető
32.000. —
vi-utnál
allos be-
potom
la", XI.,
la-út 87.
792.

kétszo-
öltözhető,
árolyi, Rá-
ály, Jó-
12367

GYERMEKKOCSIK
régi minőség, írásbeli garancia.
GYERMEKÁGYAK, GYERMEKSZÉKEK, ROLLER, 3 KERÉKŰ BICIKLIK OLCSÓ ÁRBAN.
Andrássy-ut 36. (Párisival szemben.) Vidékre ismertetőt díjtalanul küldünk.

Eladó, mint az új, privátnál 100 cm3 Wanderer Sachs. Érdeklődni lehet Buest, XIV., Körvasútsor 53814 hrsz. 53128

Betegtoló kocsi
kézzel is hajthatót megvételre keresünk. „Jókarban" jeligére főkiadóba.

Keveset használt hordárkocsi (golyóscsapágyas) eladó. Ceglédi-út 30. Tiegernél.

Autóalkatrész
55, 200, 220 Steyr motorok, sebességváltók, differenciálok. Kapl- 30

ható ár
eladó.
I. 5.

Forgaln
vezetett
berend
ség mi
„Biztos
46191"
adóba.

Söntés
helyisé
tos lak
között,
Főutvon
vezetés
tizenöte
noktéri
napi eg
gyasztás
san kap
Kálmán-
tésben.

Nákóczi-
tem s
átadom.
Express.

Szolnok
tén jó
szerfüzlet
sel, itali
házzal e
Varga
nok, Ab

Egyéb

Telcs Ede

Hölgy 1948
július 20.

Telcs Ede halálára

A játszó városmajori gyermekek feje fölött, mintha a magyar mesékből és az örök játékból lépett volna elő, áll egy darutollas, kackiás kis alak, lábán hétmérföldes csizma, hüvelykujja a lajbi kivágásába dugva, melle dagad a büszkeségtől, erőtől és kalandtól. *Hüvelyk Matyi ő.* Bronzba öntve is eleven. Maga is gyermek még, de vigyáz az alatta játszó gyermekekre, mint egy jókedvű, kedves és rátarti őrangyal.

Ezt a szobrot, ezt az elbájoló kis figurát sok más budapesti szoborral együtt *Telcs Ede* teremtette. Abból a színes, magyar képzeletvilágból pattant ki, amely Telcs Ede szobrászművészetére oly jellemző volt. *Volt* — mert az alkotó művész *76 esztendős korában most meghalt* és sírbavitte magával azt a humort és kifejező készséget, azokat a játékos ötleteket, amelyek művészi lényéhez tartoztak. Telcs Ede, akinek szobrászata jelentősen hozzájárult Budapest városképének alakításához és csinosodásához, hiszen többek közt ő mintázta *Kallós Edével* és *Márkussal* együtt a *Vörösmarty-szobrot* s azt a gazdag, magyar epikai világot, amely a Vörösmarty-szobor mellékalakjaiban él a város szívében, a realisztikus ábrázolás mestere volt, noha élete végén a reális formák feloldódtak fantáziájában és elvontabb nyelven kezdtek beszélni. Alkotó ereje nem a monumentálisban, hanem a részletben mutatkozott meg a legszebben, a kicsinyben kereste a nagyot s műveinek hosszú sora bizonyítja, hogy meg is találta.

Halálával egy művelt, rendkívül gazdag és termékeny művészpálya zárult le. Telcs Ede elvesztését nemcsak az egész kultúra gyászolja, hanem mindazok a szellemalakok is, hősök és mesefigurák, akiknek, nem úgy, mint az élő Hüvelyk Matyinak, már nem tudott kőből és bronzból is eleven és örök életet adni. Temetése ma, kedden *délután 1 órakor* lesz a farkasréti temetőben.

Rádió-műsor - Hadifogolynévsor és üzenetek - *Tersánszky-regény*

VILÁG

939. SZÁM * ÁRA 60 FILLÉR | Főszerkesztő SUPKA GÉZA DR. | 1948 JÚLIUS 20 * KEDD

Mihalovics kanonok bűnlajstroma a népbíróság előtt

Az arabok is elfogadták a fegyverszünetet

Moszkva a magyar-bolgár szerződésről

A népek

együttműködésének korszakalkotó békeművéhez szolgál hatalmas támpillérül az a barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyujtási egyezmény, amelyet a Bulgáriából tegnap hazatért magyar kormányférfiak a bolgár államférfiakkal együtt most írtak alá Szófiában.

Ez a szerződés nemcsak két nép barátságát pecsételi meg a nemzetközi szokások hagyományos szertartásai közepette. És nem csupán utat nyit a szorosabb gazdasági és kulturális kapcsolatok kiépítése felé. Ennél sokkal többet jlent ez az egyezmény: mert arról a szilárd elhatározásról tanuskodik, hogy a szabadságszerető és demokratikus érzésű népek Európa keletén el vannak rá szánva, hogy minden háborús úszítással szemben is megvédik a béke frontját, amelynek élén a megbízható, erős barát: a Szovjetunió áll.

A magyar kormányférfiakat — mint ahogy a jelentésekben olvassuk — Bulgária népe kitörő szeretettel és a közös érzelmek lelkesedésével fogadta.

De talán még ennél is nagyobb élmény volt a magyar kormányzat számára az a bensőséges baráti kézfogás, amelyet a bolgár nép nagy vezérével, Georgi Dimitrovval cserélhettek: olyan világtörténeti szabású egyéniség benyomását tette rájuk ez az államférfi, akinek őszinte barátsága és tisztes szándéka a legjobb kezese annak, hogy a most aláírt szófiai egyezmény nem kerülhet ama számos okmány sorsára, amelyek az utóbbi évtizedekben a történelem papírkosarába hullottak.

A szófiai szerződés, amely két testvéri nép érdekazonosságán épült fel, minden bizonnyal erőteljes pástyája lesz Európa e részében a demokratikus haladásnak, az eltökélt békeszándéknak és a baráti együttműködésnek.

A szabadság és a függetlenség olthatatlan vágya fűti népeink lelkét, és él bennünk a meggyőződés, hogy ennek a vágyakozásunknak újabb lendületet ád a szófiai egyezmény.

Az elmult 24 óra legnagyobb eseménye: a zsidók után — bár immel-ámmal — az arabok is eleget tettek a biztonsági tanács fegyverszüneti parancsának. A világpolitika középpontjában változatlanul a német kérdéskomplexus áll, abból is a berlini helyzet. Éppen ezért fokozott figyelmet érdemel a nyugati Unió külügyminisztereinek ma kezdődő hágai értekezlete, amely *első helyen foglalkozik majd a berlini viszály ügyével.* A külpolitikai híranyagból említésre méltók még: a Szovjetunió repülőnapjával kapcsolatos megnyilatkozások, a londoni békegyülésen elhangzott felszólalások, az olaszországi fejlemények, a magyar-bolgár szövetségi szerződés aláírásának első visszhangja és a csehszlovák kormányküldöttség bukaresti látogatása.

A palesztinai

kérdés újabb fordulathoz érkezett: miután a zsidók már szombaton bejelentették, hogy elfogadják a Biztonsági Tanács fegyverszüneti parancsát, tegnap az Arab Liga is úgy határozott, hogy *eleget tesz a felszólításnak.* Ennek megfelelően tegnap délután mindkét fél kiadta a tüzet szüntess parancsot. Ma délelőtt érkezett jelentések szerint Palesztinában *elcsendesedett a helyzet,* túlzott optimizmust azonban most sem tanusithatunk, hiszen az Arab Ligának az ellenségeskedések beszüntetéséről szóló közleménye megállapítja: »Az arabokra gyakorolt nemzetközi nyomás csak fokozza az arabok összetartását és azt az eltökéltségét, hogy küzdelmüket tovább folytassák, jogaik kivívására. Az arabok megtartják állásaikat Palesztinában és készenállnak arra, hogy szükség esetén újból harcoljanak mindaddig, amig el nem érték kitüzött céljukat. A mostani fegyverszünet *csak átmeneti szakasz a küzdelemben, amely csak a végső győzelemmel ér véget.*« (Itt említhetjük meg, hogy az angol származású *Glubb* pasa, az arab légió irányitója, lemondott tisztéről és hazautazott Angliába, mivel arab részről őt tették felelőssé több vereségért.) *Bernadotte* gróf, az UNO közvetítője már ma Rodosz szigetére érkezik és újra megkísérli a közvetitést a két fél között. A newyorki *Daily Worker* azzal vádolta meg *Bernadottet,* hogy 1940 januárjában *Mannerheim* tábornagy megbizásából New-Yorkban repülőket toborzott a Szovjetunió elleni harcra.

Moszkvában

és a Szovjetunió minden részében tegnap ünnepelték meg a repülők napját. Az ünnepség alkalmából *Bulganin* tábornagy, a szovjet fegyveres erők minisztere napi[illegible]

pülőkhöz. A polgári lakosságot országszerte kiállításokon és bemutatókon ismertették meg a szovjet légihaderő és repülésügy fejlődésével. A moszkvai légiparádét a rossz időjárás miatt a jövő vasárnapra halasztották. Az *Izvesztija* a repülőnap alkalmából megállapitja: »Államunk a repülés és a léghajózás hazája, *légi nagyhatalom.*« A *Pravda* igy ir: »Nem nyugaton, nem Afrika pusztáin, sem a Földközi-tenger mentén, hanem Moszkva, Leningrád, Ukrajna, Bjelorusszia és a balti államok légiterében *a szovjet légihaderő ásta meg a német repülés sirját.*«

A világbéke

érdekében újból több érdekes javaslat hangzott el. *Simpson* amerikai köztársasági párti képviselő felszólította a képviselőház elnökét, hogy a július 26-i rendkívüli ülésen jelöljenek ki két képviselőt, akiknek az lenne a feladatuk, hogy *amerikai-szovjet tárgyalások kezdeményezése céljából Moszkvába utazzanak.* A *Daily Worker* által rendezett londoni világbéke-értekezleten, amelyen hárommillió ember képviseletében 1300 delegátus vett részt, egész sor olyan megnyilatkozás hangzott el, amely sürgette, hogy a brit nép kényszerítse a kormányt a Szovjetunióval és a keleteurópai államokkal való megegyezésre. Hewlett *Johnson* canterburyi dékán felszólalásában megcáfolta, mintha a Szovjetunió fenyegetné új háborúval a világot, s rámutatott, hogy »ellenkezőleg az *USA 434 hadászati bázist tart a kezében a világ különböző pontjain* és ezek közül nem egy éppen a Szovjetunió szomszédságában van«. Hewlett *Johnson* hangsúlyozta, hogy »a berlini tárgyalásokkal kapcsolatban újra alkalom nyilik a békére«.

Hágában

Bevin és *Bidault* részvételével ma kezdődik meg a nyugati unió külügyminisztereinek értekezlete, amely az eredeti napirendtől eltérőleg a védelmi kérdések helyett *elsősorban Berlin ügyével foglalkozik. Bidault* Hágába érkezésekor kijelentette: »A nyugati hatalmak még nem jutottak egységes állásfoglalásra a berlini helyzettel kapcsolatosan, de mindenki tisztában van azzal, hogy *ezt a kérdést gyorsan meg kell oldani.*« Londoni MTI-jelentés szerint Berlin ügyében újabb lépésre csak a hágai értekezlet után kerül sor, »esetleges ultimátumra azonban még csak nem is gondolnak, mert *sokkal szivesebben látnák a tárgyalások továbbfolytatását, mint a helyzet kiélezését.*« A hágai értekezlettel egyidejüleg Németország nyugati övezetének katonai kormányzói Berlinben rendkívüli ülés keretében foglalkoznak a berlini kérdéssel.

Világhíradó:

Az olasz szakszervezeti tanács felszólította Milánó munkásságát: térjen vissza a munkához és a megszüntetett általános sztrájk folytatásával ne okozzon szakadást az olasz szakszervezetekben. A kommunista *Unita* óva inti a kormányt, »ne vegye túlságosan igénybe a rendőrséget, *mert ez könnyen polgárháborúra vezethet*«.

Zapotoczki miniszterelnök vezetésével csehszlovák kormánydelegáció érkezett Bukarestbe a csehszlovák-román szövetségi szerződés aláírására.

Belgrádi jelentés szerint a jugoszláv fővároson átutazott magyar kormánydelegációt a pályaudvaron *Szimics külügyminiszter és Vlahov külügyminiszterhelyettes üdvözölte.* A moszkvai rádió a magyar-bolgár szerződésről megállapította, hogy az »újabb csapást jelent a háborús bujtogatók számára és *erős gátat emel az imperialista törekvések elé*«.

Magyar-jugoszláv jegyzékváltás

egy politikai gyilkosság ügyében

A belügyminisztérium sajtóosztálya közölte, hogy a Thökölyaneum diákinternátusban néhány nappal ezelőtt lövésekről sérült állapotban találták Moic Milos jegyzőtanfolyamhallgatót. Moic Milos néhány órai szenvedés után a kórházban belehalt súlyos sérüléseibe. A rendőrségi kihallgatások és egyéb bizonyitékok alapján a nyomozás megállapitotta, hogy a szerencsétlen fiatalembert

Boarov Zsivko, a budapesti jugoszláv követség sajtóattaséja gyilkolta meg.

A nyomozás megállapitotta, hogy

a gyilkosság politikai természetű volt.

Moic Milos, mint a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetségének vezetőségi tagja a Tájékoztató Iroda határozata mellett foglalt állást és ezért őt és a Délszláv Szövetség többi vezetőjét súlyos megtorlások kilátásbahelyezésével igyekeztek megfélemliteni.

Boarov Zsivko kihallgatására eddig nem került sor, mert

a területenkivüliséget élvező jugoszláv követség épületében

tartózkodik. A magyar külügyminisztérium ebben az ügyben július 13-án jegyzéket intézett a Jugoszláv követséghez. Leirja a gyilkosságot és megállapitja, hogy a gyilkosság alapos gyanu szerint Zsivko Boarovot terheli, ezért kérik a jugoszláv követséget, hogy Zsivko Boarov a szükséges felvilágositások megadása céljából jelentkezzék a magyar államrendőrség államvédelmi osztályán.

A jugoszláv követség a külügyminisztérium jegyzékére július 15-én adott válaszában Moic Milos meggyilkolását nem is említi, ellenben súlyos szemrehányásokkal illeti az Államvédelmi Osztály szerveit, hogy a követség épületét és tagjait állandó megfigyelés alatt tartják.

A magyar külügyminiszteri teendők ideiglenes ellátásával megbizott Gerő Ernő miniszter jegyzékben válaszolt Simic külügyminiszterhez. A magyar külügyminisztérium második jegyzékében

visszautasitja a jugoszláv követség jegyzékének kihivó hangját és valótlan állitásait

és megállapitja, hogy a magyar államrendőrség szervei nem a követséget, csupán Boarov Zsivko sajtóattasét tartják megfigyelés alatt, akit a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság Budapesti Követsége — visszaélve a területenkivüliség diplomatáknak és nem gyilkosoknak járó előjogával — a követség épületében rejteget.

A jugoszláv követség második, jül. 17-i válaszában tiltakozik az ellen, hogy Moic Milos meggyilkolásával kapcsolatban egyik tisztviselőjét gyanusitsák. A nyomozás érdekében csupán ahhoz járulnak hozzá, hogy az államvédelmi osztály a sajtóattasénak

a követségen keresztül irásban

nyujtsa át a kérdéseket.

Gerő Ernő miniszter a magyar külügyminisztérium nevében küldött harmadik jegyzékben megállapitja, hogy a késedelem a magyar külügyminisztérium jegyzékére a nyomozást nagymértékben megnehezitette. Visszautasitja, hogy a jugoszláv szövetségi népköztársaság budapesti követsége provokációnak minősitette a magyar állami szervek nyomozási eljárását. Közli a harmadik magyar jegyzék, hogy az államrendőrségnek olyan

tárgyi bizonyitékok

is rendelkezésére állanak, amelyek Zsivko tettességét minden kétséget kizáróan bizonyitják, ezért újból követeli Boarov Zsivkonak az államvédelmi osztályon való megjelenését.

A harmadik jegyzékre, amelyet július 17-én nyujtottak át a jugoszláv követségnek, mindezideig válasz nem érkezett.

Telcs Ede meghalt

A modern Budapest városképének kialakításában a szobrászok közül kevesen játszottak olyan nagy szerepet, mint *Telcs* Ede, aki most 76 éves korában csendesen elhúnyt.

Bécsi tanulmányai után kisméretű, magyar típusokat, életképeket ábrázoló terrakottáival alapozta meg művészi hírnevét. Nagyobb középületeink dekoratív szobrászi díszítésében gyakran közreműködött, ő mintázta a Zeneakadémia szép szobordíszeit. Tárgyias, realisztikus ábrázolásai később szabadabb kötetlenebb stílusban oldódtak fel.

Rendkívül termékeny szobrász volt. Kiemelkedő alkotásai: a Kallossal és Márkussal együtt tervezett Vörösmarty-szobor. (Egy koldus ezüstforintot adományozott az emlékmű elkészítésére, ezt a pénzdarabot Telcs Ede javaslatára látható helyen beépítették a szoborba), Alpár Ignác álló bronzalakja a Városligetben, Hüvelyk Matyi bájos kútszobra a Városmajorban, Szent László és III. Károly alakjai a Millenniumi emlékművön.

Vidéken is több szobor emlékmű hirdeti gazdag, értékes munkásságának eredményeit. Képmásokonn, síremlékeken nagyszámú plakettet és emléktáblákat is mintázott. Hősi emlékművei is kiemelkednek az átlagból. Sok kitüntetésben, bel- és külföldi díjakban részesült Telcs Ede, aki a századeleji magyar szobrászat egyik legizmosabb egyénisége volt.

z

Illetékes közlés az italmérési engedélyekről

Néhány nappal ezelőtt olyan hírek terjedtek el, hogy az italmérési engedélyeket revízió alá vették. A hírrel kapcsolatban a Világ a pénzügyminisztérium sajtóosztályától a következő nyilatkozatot kapta:

— Téves az az elterjedt hír, mintha az italmérési engedélynek valamely újabb szempontból való revíziója volna folyamatban. Ezzel ellentétben tény, hogy a 3660/1947. M. E. sz. rendelet végrehajtása során a rendőrhatósággal karöltve felül kellett vizsgálni az italmérőket, személyi szempontból. E felülvizsgálat során államrendészeti szempontból több engedélyes ellen kifogás merült fel s ennek következtében sok, államvédelmi szempontból kifogás alá eső italmérő engedélyének elvonása következett be. Az ilyen kifogás alá eső személyektől az italmérési engedélyt közigazgatási úton vonják el fellebbezés lehetőségével.

Kálnoki Bedő Sándor meghalt. Az *Országos Ügyvédszövetség* másfél évtizeden át volt elnöke, dr. *Kálnoki Bedő* Sándor, a marosvásárhelyi ügyvédi kamara és bírói- és ügyvédi vizsgálóbizottság elnöke, majd az egységes bíró- és ügyvédvizsgáló-bizottság évtizedeken át volt elnökhelyettese, a Magyar Jogászegylet társelnöke elhúnyt. *Temetése ma, 19-én délután ½3 órakor lesz a Kerepesi-úti temetőben.*

Halálozás. Weisz Samu nyug. Bszkrt ellenőr e hó 14-én hirtelen elhúnyt. Temetése e hó 20-án d. e. 10-kor a rákoskeresztúri temetőben.

Dr. Székely Ernő gyógyszerész e hó 16-án elhúnyt. Hétfőn 2 órakor temettük. (X)

TÜZIFÁT
I. A. minőségűt, háztartásoknak és üzemeknek azonnal szállit
„Vulkán" tüzelőanyagértékesítő
Nagyatádi Szabó-u. 20.
Telefon 422-529

MA Júl. 19 **100** ÉVE

Bajza József a KOSSUTH HIRLAPJA mai számában »félreértések elhárítása végett« közli, hogy »Kossuth Lajos miniszter tulajdonosa ugyan a lapnak, de nem szerkesztője s így annak tartalmáért nem felelős. — A rendőrség jelentése szerint, az elmult évben Budapesten 460 tolvajt, 140 tolvajnőt, 108 orgazdát és 30 csalót fogtak el. — Az AUGSBURGER ZEITUNG ismerteti Madame Rachunek, a híres párisi jósnőnek most megjelent könyvét, amelyben többek közt ezeket mondja: »Ausztriában és Magyarországon 1848-ban nagy események lesznek s míg az egyik ország tapsolni fog örömében, a másikban vérfolyam áztatja majd a vetéseket.

Lóversenyeredmények

A Választmányi-díjban a kitűnően lovagolt **Hellas** győzött Mario előtt. A nap érdekessége: a kis Bocskai öt győztest lovagolt, közöttük négy hadseregbeli lovat. Az utolsó futamban a favorit Alix versenyközben a lábát törte, mire a vezetőség elrendelte a ló kiirtását. A futamok helyezettjei: I. Southern Rose (6/10), Arza II. (p). II. Dárius (p), Forgács (3), Gangster fia (2). III. Galine (1¼), Füstös (p). IV. Bereghát (8/10), Kisasszony (2), Pityó (5). V. Hellas (6/10), Mario (1½), Chitralekha (5). V. Furfangos (8/10), Brassó (6), Sanghay boy (12). VII. Évike, Mohamed, Darázs. VIII. Pansy (1½), Quasi (p). IX. Lutri (2½), Csalfa (4), Rege (4). X. Talisman (6), Rozika (6), Vasvár (4).

A VILÁG előfizetési ára:
1 hóra 15 forint
negyedévre 45 forint

KOMOL hajfesték világmárka
Budapest, IV., Váci-utca 27

A hőmérséklet kissé emelkedik, de sokfelé lesz eső

Vasárnap hazánkban csak néhány helyen, főleg az ország keleti felében volt elszórtan záporeső és zivatar. Debrecenben 6, Nyiregyházán 5 milliméter csapadék hullott.

Ma reggel nyugat felől újabb esőzés jött s hamar elérte a fővárost. A hőmérséklet még mindig jóval alacsonyabb, mint máskor ilyenkor.

Délnyugati-nyugati széllel s változó felhőzettel több helyen eső várható. A hőmérséklet kissé emelkedik.

Budapesten hétfőn délelőtt 10 órakor 19 fok meleg volt.

Mikor adómentes a rokonok támogatására fordított jövedelem

A KISOSz egyik tagegyesülete arra kérte a pénzügyminisztert, hogy az adóalany háztartásához tartozó hadiözvegy testvérre és annak kiskorú gyermekeire fordított tartási összegek levonhatók legyenek a jövedelem többletadó alapjából.

A pénzügyminiszter leirata szerint *a szülőtartásra fordított összeget akkor is le lehet vonni, ha a tartási kötelezettség bíróilag megállapítva nincs,* vagy nem okiraton alapul. A pénzügyi hatóságok *nem zárkóznak el a rokoni támogatásra fordított összegek levonásától* sem, ha azok erkölcsi kötelezettségen alapulnak és a rokonok életkörülményeinek megfelelő mértékét nem haladják meg.

Ezt hallottuk...

PETŐFI SÁNDOR halálának 99. évfordulója alkalmából a romániai magyar népi szövetség július 31-én és augusztus 1-én Segesváron nagyszabású emlékünnepélyt rendez. Magyar színjátszócsoportok szerepelnek a gazdag műsorban.

●

VAS ZOLTÁN, a Gazdasági Főtanács főtitkára — mint az MTK ügyvezető elnöke közli — elvállalta a Magyar Testgyakorlók Köre elnöki tisztségét. A hónap végén tartandó közgyűlésen ünnepélyesen választják meg.

●

FÜST MILÁNT hatvanadik születésnapja alkalmából meleg ünneplésben részesítette a Magyar Irók Szövetsége. Gergely Sándor, a szövetség, Bóka László, a kultuszminisztérium, Goda Gábor, a főváros nevében köszöntötte fel az ünnepeltet. Bóka László átnyujtotta Füst Milánnak a Pro Arte érmet, majd leleplezték a költő arcképét, melyet a kultuszminiszter megbízásából Bernáth Aurél festett.

●

A MAGYAR CIPŐKERESKEDŐK Országos Egyesülete gyászülésen áldozott elhúnyt kiváló elnöke, Sági Emil emlékének. Halász Mózes ügyvezető elnök indítványozta, hogy Sági Emil emlékét jegyzőkönyvben örökítsék meg, a cipősotthont »Sági Emil Cipősotthon«-nak nevezzék el s ezzel állítsanak soha el nem mulo emléket szeretett és felejthetetlen elnökünknek. A közgyülés a két indítványt egyhangúlag elfogadta, majd Braver Henrik ügyvezető főtitkár gyászbeszéde után Marbach Bernát a tagok nevében emlékezett meg Sági Emil kiválóságairól.

●

A KÖNYVBARÁTOK EGYESÜLETE vasárnap balatoni utazást bonyolított le. Az egyesületnek mintegy 1100 tagja vett részt a siófoki kiránduláson.

●

A HÉTEN öt színházi kollektiv szerződés előkészítését tárgyalják az érdekelt színházi fórumok. Előtérben áll a színészek szerződésének ügye, amelyben Jákó Pál a szakszervezet főtitkára tárgyal a pesti színigazgatókkal. Folynak a megbeszélések a varietégazgatókkal, a Zenészszakszervezettel, a hangversenyrendezőkkel és a színházak műszaki munkásaival is.

●

HÁROM ÉRDEKES VÁLÓPER: 1. A híres szemészprofesszor válik a feleségétől. — Az Operaház egykori nagynevű primabalerinája és a neves lapszerkesztő válópere folyamatban van. — Válik a feleségétől a Belváros ismert papírnagykereskedője.

●

NYÁRI KUTYAKIÁLLITÁS lesz július 25-én, jövő vasárnap, fajkutyák részvételével.

FŐVÁROSI SZINÉSZEK mint hajtók mutatkoznak be pénteken este a Lánchíd felépítésének javára rendezendő ügetőversenyen. A művészhajtók névsora: Csikós Rózsi, Kardos Magda, Hlatky Edit, Latabár Kálmán, Feleki Kamill, Keleti László.

●

AZ ÓBUDAI VÖRÖSVÁRI-ÚT egyik kanyarulatánál csaknem a villanyos kerekei alá került egy pöttömnyi magányosan kószáló háromesztendős kisfiú. A kocsivezető mérgesen leugrott, karjába vette a gyereket és sorra járta a házakat, amig rá nem talált a gondatlan szülőkre, aztán alaposan kioktatta őket. Nagyobb nyomaték kedvéért a feleselgető, láthatóan kapatos apának le is kent egy jókorát emlékeztetőnek — az eset nagyszámú szemtanujának buzgó helyeslése mellett.

●

STERNBERG LÁSZLÓ, az UTE egykori sokszoros válogatottja Amerikából haza érkezett.

●

A FŐVÁROSI SZINHÁZAK műszaki munkásainak áldozatkészségéből Bán Ernő, a Színészek Országos Nyugdíjintézetének elnöke társaskört alapított a nyugdíjintézet Baross-téri székházában.

●

SÁROSPATAK is kivette részét a centenáris kulturünnepségekből. Számos pesti művész vendégszerepelt Sárospatak centenáris hetében. Igen nagy sikere volt Háry János előadásának Unger Ernő vezényletével. Baráth Éva zongoraművésznő szólóestjének s nagy közönség gyült össze a centenáris ünnepséget bezáró díszhangversenyen.

●

ÖRÖMMEL ujságolta G. Fitzgerad St. Louis-i lakos ismerőseinek, hogy végre elvált feleségétől. Egyik barátja megkérdezte: miért vált el?

— Azért, — mondotta Mr. Fitzgerald — mert Mary állandóan bírálgatta a főtömet.

LONDONI TaRkA BaRkA

Irta Forbáth Sándor

A londoni orvosegyesületben az úgynevezett »vagotonia« különös esetét mutatta be egy idegorvos. Egy 18 éves fiatalemberről volt szó, akinek »vagus-idege« a szokásos funkciók helyett teljesen ellentétes irányban működik. Például — fejtegette az idegorvos nagy érdeklődés közben — paceinsem nem akkor pirul el, ha hazudik, hanem akkor, ha igazat mond. Előadás után megkérdezték a fiatalembert, hogy milyen pályára készül. Természetesen diplomata leszek — felelte a nagyjövőjü ifjú.

*

Az angol főnemesség különös előjogait még a cinikus ujságírócéh is sajátságos megilletődéssel ismeri el. A néhány nappal ezelőtt történt újabb súlyos repülőszerencsétlenségről a napilapok a címoldalon számoltak be és csaknem valamennyi ujság öklömnyi betűkkel jelentette: 42 áldozata van a northolti repülőkatasztrófának. Két lord a halottak közt! Egy angol ujságírókollégámmal vitatkoztam és őszintén megmondtam neki, hogy ízléstelennek tartom az ilyen természetü feliratokat. Nem gondolja, — kérdeztem barátomtól — hogy a negyven polgári utas élete éppen olyan értékes, mint a két arisztokratáé? Nem — felelte az ismert riporter. Azt, hogy két lord volt a halottak közt, azért emelik ki lapjaink, hogy a közönség nyomban megtudja, hogy ezért a katasztrófáért nem olyan nagy kár, mint a többi negyvenért.

*

Helen minden tekintetben vonzó és kellemes asszony. De ami a főztjét illeti, sajnos... Tegnap valami újfajta tésztát sütött. Hogy izlik a sütemény? — kérdezte tőlem. Hogy is mondjam, hm, őszintén megvallva ragacsos, kemény és olyan szaga van, mint az egérnek. Az lehetetlen — tiltakozott Helen. A szakácskönyv szerint, melynek receptje után készítettem ennek a sütemények remeknek kell lennie.

*

Lapszemle. A katedrális északi falán látható a híres Szentháromság-kép, melyen a művész az Uristen alakját életnagyságban örökítette meg. (Levél a szerkesztőhöz a »Times«-ben.)

— „Ha az önkéntes jelentkezők a napi értekezleteket nem látogatják kellő számban, akkor kényszeriteni kell őket, hogy az üléseken vegyenek részt." (Royal Air Force — a Királyi Angol Repülőflotta — hivatalos lapja.)

*

Finnemore válóperes bíró a napokban különös házassági perpatvarban itélkezett. A férj „kegyetlenség" címén kérte házassága felbontását. Elmondotta, hogy a felesége éles szögeket szórt az ágya előtt levő szőnyegre. Más alkalommal levesébe fűrészport kevert és törött borsot szórt zsebeibe. Az asszony azon a címen kérte a kereset elutasítását, hogy férje az említett cselekményekért megbocsátott neki. „Miből következteti, hogy megbocsátott?" — kérdezte a bíró az asszonyt. „Mikor haragomban és felindulásomban ezeket a dolgokat elkövettem" — válaszolta Mrs. Howard — „a férjem azt mondta, hogy megérdemelném, hogy megfojtson. De nem fojtott meg."

*

Talán még sajátságosabb egy másik válóper körülményei, melyek a leedsi bíróságon jutottak nyilvánosságra. Egy süketnéma házaspár állt szemben egymással. A férj, tolmács útján, jelbeszéddel azt panaszolta, hogy a felesége állandóan a legrémesebb sértéseket vágja fejéhez, folyton házsártoskodik, szidja őt, mint a bokrot és még válaszolnia sincs módjában, mert az asszony szóhoz sem engedi jutni.

— Kérdezze meg tőle — utasította a bíró a tolmácsot, — hogyan lehetséges, hogy felesége állandóan sértegeti és korholja, nem hagyja védekezni sem, holott az asszony is süketnéma és ilyképp nem is perelhet vele!

— Ó — válaszolta a szerencsétlen férj jelbeszéddel, — az asszony minden darabka papirost, amely a keze ügyébe esik, telelr felháborító sértésekkel. Nekem még papír sem jut, melyen visszavághatnék.

*

Helent az Oxford Streeten megállította egy régen nem látott ismerőse. „Ez a legkisebb?" — kérdezte feleségemtől 4 esztendős fiúcskánkra mutatva. „Melyikükhöz hasonlit?"

„Ebben a korban az arcvonások még együgyűek, még teljesen hiányzik belőlük az intelligencia, mely valóban jellegzetes lenne" — felelte a feleségem. „Egyelőre a férjemhez hasonlit."

*

Egy asszony háromhetes csecsemőjét holtan találták a mosogatóvödör alatt. Gyilkosság miatt került a bíróság elé, de az orvosszakértők megállapították, hogy a csecsemő már halott volt, mikor anyja a vödör alá tette és hogy természetes halállal halt meg. A bíróság ezért felmentette és nyomban szabadlábra helyezte az asszonyt, de a bíró, mikor az ítéletet kimondta, így fejezte be verdiktjét: „A bíróság felmentette magát, Mrs. Smith, de vonja le a tanulságot, hogy a jövőben akár él a gyereke, akár halott, ne tegye a mosogatóvödör alá."

Telcs Edéné, sz. Glückstahl Irén mély fájdalommal tudatja, hogy férje

TELCS EDE

szobrászművész

e hó 17-én, hosszú szenvedés után, 76. éves korában elhúnyt.

Nagy bánatában osztoznak az elhúnyt gyermekei: Sári, Máté, Pál, Péter és Ádám, unokái: Anna-Mária, Paul és Preben, testvérei: Ármin, Ilona, Géza, Félix és Arnold, menye és kiterjedt rokonsága, valamint barátai és művésztársai.

Temetése e hó 20-án, kedden déli ½1 órakor lesz a farkasréti temetőben, a székesfőváros által adományozott díszsírhelyen.

Megszökött a celli Bertalan-éjszaka fővádlottja

Szombathely, július 20. (A Világ tudósítójának telefonjelentése.) Az elmúlt héten tárgyalta a szombathelyi népbíróság az 1919. évi celldömölki tömeggyilkosság bűnügyét. Közel félszáz tanu vonult fel a négy nap alatt. Nagyrészt terhelő bizonyítékokat sorakoztattak fel a nyolc vádlott ellen.

A bíróság a tárgyalást hétfőn reggel akarta folytatni. A szabadlábon védekező vádlottak közül hétfőn Almási, a bűnper fővádlottja nem jelent meg a tárgyaláson. A nyomozás megállapította, hogy Almási hétfőre virradóra eltűnt Celldömölkről.

A népbíróság Almási szökése után elrendelte valamennyi vádlott letartóztatását. A tárgyalást szerdán folytatják.

Egy kézikocsi kalandjai 1944-ben

Irta Tersánszky Józsi Jenő

18

Előbb egy vad, mafla alak révedezett itt. Most? Nevenints észrevette a drága bútorokat, amiket újra lehet nemsokára huzatni és alkun fölül kapni a munkáér busás fizetséget ettől a tündérien bőkezű, csibésznősen jópofa teremtéstől. Agi? Majd annak ellátja a baját. Ugy fölrúgja, hogy pörög, mint a szellőztető... Mert nincs más nő a világon? Hajjajja!...

A művésznő, most már a harmadik vizespohár nedüt töltötte ki. Ehhez föl kellett egyenesre ülnie a diványon. Közben így beszélt, eléggé akadozó nyelvvel:

— Maga az a fajta ember, aki nekem rokonszenves, azért mert nem sokat szól. Magából nem esik ki a szó, még kiszedni is nehéz. Ez a rendes férfi szerintem. Na igyék! Igyék! — nyujtotta át poharát a művésznő. Majd egyszerre visszakapta a poharát. Jöjjön, ide üljön mellém! Na, fél?

— Azt nem! — emelkedett föl Nevenints és átült a pamlagra, a művésznő mellé.

Összeütötték a poharukat. Fölhajtották. Összenéztek. Amurszky Vera szemében pajkosság, vásottság villogott Nevenints szeme közé és Nevenints viszonozta.

Egyszerre a művésznő, egy mukkanás nélkül, félig nyitott ajakkal és kinyiló lepellel Nevenints karjába dőlt.

19.

CSAKIS LELKI BONYODALMAK HITELES KÉPE

Hát, hogy ilyen őrült, visszás környül-állásba keveredjék valaki! Mi bonyolódjék ki ebből?

Nevenints délután jött le a művésznő lakásából.

Hullamély álomban hagyta ott a művésznőt. A házat nyugodtan lebonthatták volna körülötte. De ő csak a képeslapot hozta el magával. A kézikocsi és a saját maga képével.

Egyelőre a kárpitos is csak egyetlen irányú érzést nevezhetett magának.

Almos! Nem tépődhetnék, hanem alhatnék!

Végigvetette magát fekhelyén, magára terített a hideg helyiségben minden mozditható gúnyát, mert nagyon didergett.

A ház gőzkazánja csak melegvizet adott a lakóknak. Különben a lakások fafűtéseseknek épültek.

Ugy egy órát, másfelet aludhatott Nevenints. De nagyon mély, kiadós álmot.

Amikor felébredt, szinte elrémült, hogy az ép esze nem bír megbirkózni kúsza, fonák gondolataival!

Mi folytatása lehet ennek a művésznővel való kalandnak? Tovább is igényt tart vajjon szolgálataira a művésznő? Ilyen kifejezett selyemfiú-pályára lép? Vagy?

Hát Agi aztán nem jöhet többé számításba!

Ennél a gondolatnál Nevenintsnek már nem játszott közre bizonytalanság. Csak indulat, csak megtorlási vágy.

Hevert, — nyitott szemmel, tünődve, komoran.

Már besötétült. Akkor rezzent össze az ismerős gépkocsitülkölésre és berregésre a ház előtt.

De nem búit ki a vackából érdeklődni.

Még hevert vagy félórányit. Akkor megfordult a kulcs udvari ajtójában.

Kívüle ehhez csak Agicának volt kulcsa.

20.

HOGYAN VALLAT BŰNÖS ÁRTATLANT?

Amikor a lány bájos mozdulattal becsapta az ajtót, benn állott és édesen mosolygott Nevenintsre, az meg sem moccant ágyán, egykedvű, szigorú, szúrós változatú pillantásokkal várta, mivel kezdi menyasszonya. Agi így érdeklődött:

— Miért nincs itt befütve? Nem vártál?

— De! Nagyonis! Csak még nem ilyen hamar! — felelte Nevenints: — Jutott időtök mindenre?

Agi még nem vett ki semmi ellenérzületet a vőlegénye szavaiból. Kedvesén csacsogta:

— Ide fülelj! Ez a dög fönt, úgy leszopta magát, hogy hanyatt, meztelen horkol az ágyán, mint a fatuskó. A méltóságosa nem bírt lelket verni bele, velem együtt sem. El kellett mennie. Már el is pályázott. Mi mindent hoztunk! Nézd! Vajat, húst, szalonnát, császárhúst hoztam neked!

Amíg Agi a faladékot az asztalra rakta, Nevenints lassan feltápászkodott és mivel ruhástól hevert, egyet ropogtatva csontjain, a lány felé közeledett:

— Ezt ő adta neked? Talán a számomra? Bánatdíjban?

— Félrebeszélsz? Miket habogsz? Kiről beszélsz? — rebegte rémülten a lány és az ajtónak hátrált.

De Nevenints egyetlen, tigriszerű mozdulattal megragadta Agi vállát és innen-onnan képencserditette.

— Megölsz? Megtébolyultál? — reszketett a szegény kis szobacicus, halálra váltan.

— Azt hiszed, nem vettem észre, hogy ez a vén gazember a farodat tapogatta és te, a szemébe kacarásztál? Elmégy vele fajtalankodni és utána hozzám? Talán nem tett eleget neked?

— Hát mire esküdjek meg teneked, hogy ennyi-ennyi-ennyi sincsen köztem és a méltóságos úr között? Anyámra, az életemre, a boldogságunkra, a gyermekünkre esküszöm, terád esküszöm!

— Idehalgass te utolsó! — szólt erre Nevenints, — most elmondod itt nekem, mi volt köztetek a háziúrral és akkor nem bántalak egy ujjal sem! Akkor mehetsz, szédheted össze ezt a vackot!... De tagadd le? Akkor itt fojtlak meg a két kezemmel. Nem bánom, ha a tömlöc priccsén döglök meg értte, vagy a bitófán. Na? Beszélj!

A kárpitos leült egy rekamiéra, amiből [illegible] por. Mert rég [illegible] ez a rekamié az ajtó és Agi közt állott. Hogy ki ne szökhessék.

(Folytatása következik.)

Július 21 [illegible] d. u. 4 órakor
ügető

MA Júl. 20 100 ÉVE

Rettenetes katasztrófa történt Budapesten: az esti órákban húzták fel a Lánchíd utolsó láncát és az 5000 mázsás láncot húzó vaskötél elszakadt. A hídlánc 10 öl magasból irtózatos erővel lezuhant és a hajóhidat darabokra zúzta. Több emberélet pusztult el és számos sebesülés történt, még a nagyszámú nézőközönség körében is. Széchenyi István is jelen volt, két fiával, de egyiküknek sem történt baja. — Batthyány megbízza Szalay László frankfurti követet, hogy a német birodalommal kössön szövetséget szláv támadás esetére. Mindkét fél kötelezze magát, hogy 3 hónapon belül 100.000-es hadsereget küld a másik segítségére. — Jellasich Hrabovszky magyar kormánybiztost árulásra csábítja, de sikertelenül. — Rothschildnak díszes albumot nyujtottak át tisztelői Párisban. Híres írók és művészek írtak bele emléksorokat. Heine ezt írta: »A pénz asszony nélkül: világosság árnyék nélkül; az asszony pénz nélkül: árnyék világosság nélkül.« — Ellenzéki követek ma panaszolták Széchenyinek, hogy már bánni kezdik, amiért Kossuth szavára megajánlották a sok katonát és a nagy pénzt, mire Széchenyi így válaszolt: — »Az ellenzéknek tudnia kellett volna, hogy Kossuth beszéde olyan, mint a mennydörgés: tisztítja a levegőt, de mennykővel is jár...«

Cigánybáró

A Cigánybáró, amely újabban hiányzik az Operaház műsoráról, az új állatkerti szinpadon szabadtéri ötletekkel fűszerezve került a budapesti közönség elé.

Az állatkerti előadáson Angyal-Nagy rendező igyekszik ügyesen kihasználni a szabadtéri rendezés lehetőségeit. A szinpad általában szines és érdekes és csak a csoportos személyzeten és a rendező újabb instrukcióin múlik, hogy mozgalmasabb legyen.

Zsupán: Tompa Sándor duzzadó, életerős vidámsággal jeleníti meg. Vaskos vérbeli burleszk figurája sok kacagást arat. Nagypál kitünő bonviván: dallás és szárnyaló hangú Barinkay. Saffi: Orosz Júlia operai formátum és kiválóan érvényesül szabadtéren is. Gencsy Sári, a szépséges Arzéna üde szopránjával kis szerepében is muzikalitás és szinvonal.

Pethes Sándor (Carnero) karakterben érdekes, Buday Mária, Virágh Ilona viszont inkább hangban tünnek ki, mint szinpadi alakban. Szomolányi figyelmébe ajánljuk, hogy Gábor diák hatalmas, jókedvű, egészséges alak, akivel ügyszólván megtelik a szinpad.

Az Állatkert Cigánybáró felújításának tanulságai a tervezett operaházi felújításon is jól hasznosithatók.

A filharmóniai zenészekből kialakult zenekart Ferencsik vezényelte. Csinády Fülöp, Tóth és a balettkar is értékesen működött közre.

Aida

Az Aida díszletes, jelmezes előadásban zajlott le az operai szinpadnál is nagyobb állatkerti szabadtéri szinpadon. Stephányi György, az Opera segédrendezője elég ügyesen oldotta meg a szabadtéri rendezés kérdését. A nilusparti jelenetbe belekombinálta az Állatkert növényzetét is. Tekintélyes kórust is mozgósitottak.

Az előadás eseménye a bécsi opera görög művésznője, Elena Nicolaidi volt. A szénfekete művésznő kiemelkedett az együttesből! Mély hangjai különösen szépek, megnyerően muzikális, biztos a dolgában és határozottan elégkőre van. Ugy ő, mint görög bonfitársa, Ljontas Konstantin (Radames) olaszul énekelte szólamát. Hatalmas erővel zengett Amonasrojuk: Fodor János hangja s helytállt Hencze Miklós (Ramfis). A cimszerepet Laczkó Mária énekelte. Ferencsik János vezényelt, a mikrofon-elhelyezés miatt a zenekar erősen szóltak.

Somogyi Vilmos

Az Agrártudományi Egyetem kerti- és szőlőgazdaságtudományi karához intézett felvételi kérelmeket augusztus 15-ig lehet beadni a dékáni hivatalhoz (Bp., XI., Nagyboldogasszony-útja 45.) a megfelelő okmányok kíséretében.

SZINHÁZAK MŰSORA: VIG: Baby Hamilton (½8). MAGYAR: Így éni ó (½8. MŰVÉSZ: Ida regénye [illegible]. BELVÁROSI: Ádám és Éva (½8). MEDVÁCZAY: Arizonai Zeusz (½8). [illegible] ABLAK: Pikáns nő (8). MESEBARLANG: Nyár, mesemüsor (8. 5). FŐVÁROSI NAGYCIRKUSZ: Júliusi müsor (4, ½8). VIGOPERA: Francia balletest. Tékozló fiú. (½9).

Nyári időt remélhetünk

Mialatt Nyugat-Európában továbbra is az óceáni levegő uralkodik és emiatt változékony, szeles, esős az időjárás, Közép-Európában — főleg az Alpok környékén — leszálló légáramlás alakult ki és átmenetileg *derültebb, csendesebb időjárást hozott.* Lehetséges, hogy ez a leszálló légáramlás megerősödik és így végre beköszönt a nyár.

Hazánkban tegnap főleg a nyugati megyékben, nagyobb esőzés volt a hajnali órákban, délfelé azonban megszünt az eső és a felhőzet országszerte felszakadozott. A hőmérséklet *Pécsett és Szegeden elérte a 25 fokot.*

Déli-délutáni felhőképződéssel tovább melegszik az idő. Néhány helyen kisebb futó zápor lehetséges.

Budapesten ma délelőtt 11 órakor 23 fok meleg volt.

Karády Katalin: „Nincsenek halálfélelmeim"

Karády Katalinról az utóbbi napokban fantasztikus hirek keltek szárnyra. A pletykák szerint súlyos fogműtéten esett keresztül és leromlott idegállapotban halálfélelemmel küzd. Pasaréti házában felkerestük a művésznőt, hogy adjon számot a róla terjesztett hírekről.

— Rosszul érzi magát? — válaszolja kérdéseinkre Karády. — Azt írták rólam, hogy fogműtéten estem keresztül, idegkimerült vagyok és halálfélelmeim vannak. Tényleg vésték egy fogamat és ez annyi kellemetlen utókövetkezménnyel járt, amennyit azt hiszem, mindenki érez, ha egy érzékeny fogát eltávolitják.

— Igaz, hogy férjhezment egy külföldön tartózkodó magyarhoz?

— Szó sem igaz róla! Pletyka az egész!

Majd így folytatja:

— Tele vagyok életkedvvel és tervekkel. Még a Gestapo fogságában sem éreztem halálfélelmet és azt hiszem energiámnak, életszeretetemnek köszönhetem, hogy a náci-börtönből is épen kerültem ki. Súlyos betegségemről elterjedt hirek után sokan keresnek fel. Valóban az volt az érzésem, hogy az agonizáló nagybeteg utolsó szívdobbanását lesik. A kerti kapu előtt két fotografus várt. — Sajnálom, hogy csalódást okozok nekik. Én jól vagyok, olvasok, tanulok, ápolom a virágjaimat és készülök a jövő évi színházi szezonra.

Vági Andor

„Valamennyi volt feleségem tisztel..."

— mondja a sok feleséges szélhámos, akinek egyetlen szenvedélye a nő

— Ártatlan vagyok... — mondja Helter János, aki nyolc feleséget tett tönkre és most a vizsgálóbíró előszobájában vár sorsára. Barnahajú, magas ember. Elegáns kéksoros öltönyt visel.

— Kicsoda ön? — kérdi kutató tekintettel.

— A fogházszemélyzethez tartozom.

Felelőtem kissé megnyugtatja.

— 21 rendbeli csalással, sikasztás, közokirathamisitással vádolnak, — mondja — de lehet, hogy több is lesz. *Ellenségeim összefogtak ellenem.* De rövidesen kiszabadulok, mert *ártatlan vagyok és akkor valamennyi ellenségemet* följelentem. Azt róják fel nekem, hogy *sok feleségem* volt. Nem dohányzom, nem iszom, egyetlen szenvedélyem a nő. *Megtiszelt valaki, feleségül vettem.* Meguntuk egymást, elváltunk. Higyje el, ez így becsületes. Valamennyi elvált feleségem tisztel, becsül. A lehető legjobb baráti viszonyban vagyunk egymással.

— Ön bírósági ember volt?

— Igen, 18 évig itt voltam a bíróságon, utána jogi szemináriumot nyitottam, mert forradalmi határozataimért nyugdijaztak.

— Tudja, mit mondanak még rólam? Hogy antidemokrata vagyok. Idegesen végigsimitja sűrű, barna haját. Én, antidemokrata? *400 forradalmi versem van.* Gyerekkorom óta foglalkozom költészettel, szeretem a szépet és jót.

— Igaz, hogy házasságközvetítőknél ismerkedett meg a feleségeivel?

— Aljas rágalom. Csak a negyedik feleségemet ismertem meg házasságközvetítőnél. Azt nem anyagiakért vettem el, hanem, *mert szerettem.* Nem is volt rá szükségem, hogy pénzért nősüljek. Szőrmenagykereskedésem volt, összabás lakásom, autóm. Az összes szőrmésekkel kitünő üzleti kapcsolatban állottam. Mégis az előállított detektivek azt jelentették, hogy nem tudtam foglalkozás: igazolni.

— Ki indította el a feljelentéseknek özönét maga ellen?

— »Cherchez la femme« — felelt komoran. — Anyagi differenciám volt egy menyasszonyommal, ő kezdett rágalmazni... De mégegyszer kérdem, — mondja fenyegetően — árulja el, kicsoda ön? Mert ha ujságiró és rosszat ir rólam, *magát is feljelentem.*

b. b.

Hulladékpapirost és selejtpapirt eladni, illetőleg venni csak iparengedélyen kivül »Vásárlási igazolvánnyal« is ellátott hulladékpapirkereskedőnek szabad!

Halálozás. Ellinger Ernő a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank nyug. tisztviselője július 17-én rövid szenvedés után elhunyt.

Göndöcs Béla ny. szőv. tanító elhunyt. Temetése e hó 21-én, szerdán d. u. 3 órakor lesz a X. ker. Uj-köztemető halottasházából. (X)

A VILÁG előfizetési ára:

1 hóra	**15 forint**
negyedévre	**45 forint**

Fájdalomtól mélyen lesujtva tudatjuk, hogy a legjobb apa és nagyapa

Ungár E. Andor

festékkereskedő,
a Festékkereskedők Orsz. Egyesületének v. elnöke

e hó 19-én, munkás életének 61-ik évében elhunyt.

Temetése 21-én d. u. 2 órakor lesz a rákoskeresztúri izr. uj temetőben.

Gyászolják: dr. Hetényi Miklósné mint leánya, valamint vője, unokái és a nagyszámú rokonság.

Özv. Barta Gyuláné mint anya, dr. Deutsch Viktor mint férj, Barta László, István, Mária és Lajos mint testvérek, özv. Barta Károlyné mint sógornő mélységes gyászuktól megrendülten jelentik, úgy a maguk, mint a megboldogult hűséges üzleti alkalmazottai nevében, hogy

Barta Erzsébet

férj. Deutsch Viktorné

hosszú szenvedés után, mely időnek előtte véget vetett a szeretetnek és munkának szentelt áldásos életének, kilehelte jóságos lelkét.

Feledhetetlen drága halottunkat 1948 július 19-én kisérjük utolsó útjára.

Új közgazdasági egyetem létesítését jelenti be ma a kultuszminiszter

Az 1848-as márciusi forradalom vívmányaként összegyült első nevelésügyi kongresszus 100. évfordulóját ma a negyedik, egyetemleges pedagógiai kongresszus megnyitó ünnepélyén ünneplik. A Zeneakadémián rendezett megnyitó ünnepségen Tildy Zoltán köztársasági elnök, Ortutay Gyula közoktatásügyi miniszter, a politikai és kulturális élet vezető személyiségei is megjelentek.

Ortutay Gyula közoktatásügyi miniszter emlékbeszédében ismerteti a 100 év előtti első kongresszus vívmányait és Eötvös József nevelésügyi politikáját, amelynek egyenes folytatása és továbbfejlesztése a népi demokrácia kultúrpolitikája. A közoktatásügyi miniszter beszédében bejelenti az új közgazdasági egyetem felállítását, amelyen a magyar ifjúság az eddigi közgazdasági fakultás helyett demokratikus közgazdaságot fog tanulni.

Rendelet a sportoló tanulók kötelező orvosi vizsgálatáról

A hivatalos lapban rendelet jelent meg a sportegészségügy, valamint a gyógyító egészségügy szabályozásáról.

Minden szülő köteles gondoskodni arról, hogy tanuló gyermeke évenként testnevelés-egészségügyi vizsgálatnak vesse alá magát. E vizsgálatokat az iskolaorvosok, illetve a városi, községi és körorvosok végzik.

A versenyszerűen sportoló tanulók kötelesek magukat legalább évenként kétszer sportorvossal megvizsgáltatni.

350 kislakás készül el augusztus 1-ére

Öthetes szabadság után Fodor Gyula alpolgármester újból átvette hivatalát a Városházán. Az alpolgármester irányítja a főváros építkezéseit. Augusztus 1-én 350 korszerű fővárosi kislakást adnak át rendeltetésének. Az alpolgármester utasítására a kislakásokat kizárólag a többgyermekes munkáscsaládoknak utalják ki, elsősorban élmunkásoknak.

Jól értesült helyről...

PÁLFFY GYÖRGY altábornagy, a honvédség felügyelője, nyilatkozott a honvédség fejlesztésének jelentőségéről. Rámutatott a korszerűen kiképzett, újszellemű néphadsereg megteremtésének fontosságára.

— A béke és haladás felett őrködő tábornak értékes és megbecsült tagjává, a nagy Szovjetunió és a többi népi demokrácia méltó szövetségesévé csak akkor válunk, — mondotta, — ha magunk fegyveres erejének megteremtésével is hozzájárulunk az imperialistaellenes tábor nagy történelmi feladatának betöltéséhez: a béke megvédéséhez, minden esetleges imperialista támadással szemben.

Megállapította Pálffy György altábornagy, hogy rövid idő alatt kell elérnünk a békeszerződésben engedélyezett létszámot és fel kell szerelnünk a hadsereget a korszerű haditechnika eszközeivel. Ez nem kis feladat, de nem is teljesíthetetlen. Legnehezebb probléma az új tisztikar kialakítása. A döntő szerepet vivő munkás- és parasztifjakból lett tisztek fogják képezni a legszilárdabb kapcsolatot a nép és a hadsereg között.

— Ahogy hamis és veszélyes a kispolgári pacifizmus, ugyanúgy a Horthy-időkből ittmaradt katonaellenesség sem méltó ma már öntudatos munkáshoz. A dolgozóknak a föld, a gyár, az állam után az építés szerszáma mellé szilárdan kézbe kell venniök a magyar jövő két legbiztosabb zálogát is, a fegyvert és a hadseregen keresztül a magyar ifjúság nevelését — fejezte be nyilatkozatát a hadsereg felügyelője.

*

DR. HAASZ ÁRPÁD miniszteri osztályfőnököt a kereskedelmi minisztérium külkereskedelmi osztályára helyezték, ahol fontos pozíciót fog betölteni.

*

RIES ISTVÁN igazságügyminiszter ma három éve foglalta el hivatalát. A mai ünnepségen Hajdu Gyula államtitkár köszönti őt.

*

STEFAN LENKE, az antwerpeni Metropol közgazdasági szerkesztője, Budapestre jött. Anyagot gyűjt egy magyar szám részére.

*

A MAGYAR IFJUSÁG NÉPI SZÖVETSÉGE résztvesz a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség nemzetközi ifjúmunkás konferenciáján. A konferencia idején, augusztus 8—18-ig »Világ munkásifjúsága« címmel kiállítást rendeznek, amelyre a MINSz kiküldöttei értékes magyar anyagot visznek.

Nagy zenei hét Sárospatakon

Sárospatakon nagy zenei hét zajlott le. A főiskola oratóriumában hangversenyeket, a Mudrányi-teremben Háry János előadásokat tartottak. Minden zenei esemény zsúfolt ház előtt zajlott le.

Dr. Molnár Imre, a budapesti Zeneakadémia professzora előadást tartott a népdalról. M. Hir Sári zongoraművésznő Chopin játékával keltett feltűnést. Kapitánffyné Katona Magda koloratur áriákkal tűnt fel. Zsámboky Miklós gordonkaművész és Miklóssy Irén az Operaház szoprán énekesnője ugyancsak nagy érdeklődés mellett szerepeltek.

A Háry-előadásokat Unger Ernő vezényelte. A budapesti Akadémia növendékei szerepeltek. A zenei hetet Palumby Gyula igazgató és dr. Szabó Ernő, a pataki főiskola zenetanára rendezték.

Utazzon kollektív útlevéllel

szeptember 12—19-ig a

Prágai Nemzetközi Vásárra

Hivatalos megbízott a „VIA", IV., Váci-u. 34

Telefon: 183-256

Hogyan izgatott Németh plébános az iskolák államosítása ellen

A Mihalovics-per mai tárgyalása

A népbíróság hétfőn estig tárgyalta Mihalovics Zsigmond és társai ügyét. Lénárd Ödön, az Actio Catholica igazgatója és Németh Pál ordacsehi plébános kihallgatása után Olti tanácselnök a tárgyalást este fél nyolckor felfüggesztette.

Ma reggel folytatták Németh Pál kihallgatását.

— Június 8-án, hétfőn hittanórám volt az iskolában. Felszólítottam a szülőket, hogy nyilatkozzanak az iskolák államosítása ügyében. Mint iskolai igazgató, megnyitottam az értekezletet. Felolvastam a körlevelet. Ezután vitázni kezdtek. Ami a vádiratban ellenem szól, nem hangzott el a gyűlésen.

— Hogy történt a szavazás? — kérdi a védő.

— Egyenkint szólítottuk fel a szülőket, hogy nyilatkozzanak az államosítás mellett vagy ellen. Egyházi parancsnak kellett a körlevél ügyében engedelmeskednem.

A tanácselnök Kolesso Antal kihallgatását kezdi meg.

— Bűnösnek érzi magát?

— Artatlan vagyok — feleli Kolesso. — Iskoláimat katolikus iskolában végeztem. 15 éve vagyok pap. Papi nevelésem kötelezett arra, hogy

minden körülmények között egyházam javát nézzem.

Az elnök: Az iskolák államosításával kapcsolatban feladott távirat szövegében nem talált ön semmi izgató kitételt?

A vádlott: Úgy gondoltam, hogy a táviratnak keményhangúnak kell lennie, hogy az illetékes helyen nagyobb súllyal essék a latba.

Elnök: Tudta ön azt, hogy heti két óra hittan megmarad az államosított iskolákban?

A vádlott: Tudtam, de fájlaltam azt, hogy az államhatalom megfosztja egyházunkat attól a jogától, hogy iskolákat tarthasson.

Az elnök: Az a távirat, amelyet ön feladott, a köyetkezőket tartalmazza: »Az állam erőszakkal avatkozik bele egyházunk ügyeibe. Megfoszt bennünket attól, hogy gyermekeket a katolikus hitben nevelhessünk.«

A vádlott: A híveknek nem olvastam fel ezt a táviratot. Csak az illetékeseknek szántam.

A egyik tanácsbíró: Tudja ön azt, hogy

az állam naponta 400.000 forinttal járul hozzá a katolikus egyház fenntartásához?

— Nem tudtam.

— Hallott ön a falujárókról? Izgattak azok valaha is a katolikus papság ellen?

— Nem jártam közéjük.

Kolesso Antal kihallgatása után Olty tanácselnök 20 perc szünetet rendelt el.

Amikor Telcs Ede Zala György nevében végzett „feltámasztást..."

Mély részvéttel vette tudomásul Telcs Ede, a kiváló szobrászművész halálát a magyar művésztársadalom. Művészkörökben sok kedves emléket, anekdótát elevenítettek fel Telcs Edéről. Nóti András szobrászművész, aki hosszabb ideig tanult Telcs műtermében, mesélte el, hogy mintázás közben mestere sokszor beszélt neki ifjúságáról és arról az időről, amikor a kor legdivatosabb szobrászának, Zala Györgynek műtermében segédkezett.

Zala György fejedelmien berendezett műtermét egyszer egy arisztokrata hölgy kereste fel, hogy elhúnyt atyjáról portrét rendeljen. Számtalan fényképet hozott magával, hogy megkönnyítse a szobrász munkáját. Meg is állapodtak a honoráriumban, kétezer koronában, ami abban az időben tekintélyes összegnek számított. Zalának azonban nem volt kedve a portré elkészítéséhez és Telcsre bízta a munkát. Három hét mulva elkészült a portré, s amikor az arisztokrata hölgy megtekintette, meghatottságában zokogni kezdett s patetikusan kiáltott fel:

— Mester, ön feltámasztotta atyámat.

Telcs, aki jelen volt, remélte, hogy neki is jut valami a dicsőségből és Zala közli majd a megrendelővel, hogy a szobrot nem ő, hanem Telcs mintázta.

De a leleplezésre hiába várt. Zala széles mozdulattal öt darab százast nyujtott át Telcsnek, majd odament a szoborhoz s nagy betűkkel ráírta: Zala fecit.

*

Telcs Ede egyik barátja pár héttel ezelőtt meglátogatta a súlyos beteg, asztmás művészt. Telcs szokatlan élénkséggel fogadta vendégét és kivételesen nem a multba kalandozott vissza színes szavaival, hanem egy álmát mondta el.

— Csodálatos nagy fürdőmedencében úsztam, mely márványból volt és márványból voltak körülötte az oszlopok is. Görögországban és olasz múzeumokban látni ilyen színeket, a halvány rózsaszíntől a sárga minden árnyalatán át a haragoszöldig. Ma a legtöbb márványnak már lelőhelyét sem ismerik. Több mint 300 márványfajtát használtam fel álmomban ennek a csodálatos fürdőnek a megépítésére.

— Nem volt sem Caracallának, sem Nérónak olyan fürdője, mint nekem, mert mit értettek ők a művészethez és a plasztikához!? Donatello reliefjei, a Doge-palota oszlopfejei, a gótikus és reneszánsz szobrászat minden szépsége helyet talált az én fürdőm oszlopsorain. Megalkottam a világ legművészibb fürdőjét, amilyet még egy római császár sem tudott magának építtetni, amilyet csak én tudtam felépíteni, aki értettem hozzá és tudtam értékelni minden részletét s az egész csodás fürdő az enyém volt, az én álmom szülötte, hosszú életem, sok tanulásom eredménye, életemben látott minden szépségnek összegezése.

Igy beszélt Telcs Ede. Sápadt arca kipirult, szemében ifjúi fény gyulladt ki, majd hozzátette:

— Tudjátok, hogy sok az anyagi gondom, de azért... ne nevessetek ki... nem adnám oda tízezer forintért ezt az álmot. Életem legszebb élménye volt.

Árlemorzsolódások a zöldség és főzelék piacán

Ma hajnalban 108 vagón áru érkezett a nagyvásártelepre. Ebből 53 vagónban 4200 métermázsát tett ki a burgonya. Ára nem változott. A hagyma 5, a saláta és kovászos uborka 10, az ecetes uborka 20, az apró, hegyes paprika 60, a tölteni való 50, a paradicsom 20, a fejteni való bab 30, a tengeri csövenként 20 fillérrel olcsóbbodott.

A gyümölcspiacon megélénkült a kereslet. Igy a körte kiváló minősége miatt 30 fillérrel drágult, de a rétesalma 20, a szilva 30, őszibarack 30 fillérrel lett olcsóbb.

Sertés- és marhahúsban bőséges készletek állanak rendelkezésre, csakúgy mint élőbaromfiban. Vágott kövér áru kevesebb van. A tojáspiac nyugodt. A tejtermékek vonalán állandó a javulás. A forgalom közepes.

Az iparvállalatok részére a szakmai számlakeretek és üzemi könyvelés bevezetésére tanfolyamok indulnak. A tanfolyamot Vajda Imre iparügyi államtitkár, a Tervhivatal elnöke nyitja meg a műegyetem auditoriumában szerdán délután 5 órakor. Szita János miniszteri osztálytanácsos és dr. Szász Antal vezérigazgató, a számviteli bizottság elnöke vezeti be a nagyfontosságú előadássorozatot, amelyre eddig 1200 hallgató jelentette be részvételét.

SZERZŐJOG A SZOVJETUNIÓBAN címmel dr. Vigyázó Aladár, a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületének jogtanácsosa, terjedelmes és szakszerű tanulmányt ír. Részletesen foglalkozik a Szovjetunió rádió-, film- és színpadi szerzőjogaival.

CORDATIC

a tökéletes autógumi

Telcs Ede

Erkély dísze fen-
sítőt.

MÉ. 1914. 9-10 sz.
18. l. (A Magyar
Alzalános Hitelbank
palotája, képpel)

11. kép. XIV. LAJO

Telcs Ede

Lásd

Patai József

Magyar zsidó építőművészet. Magyar zsidó almanach

I. évf. Bp. 1911.

182. l. - 183. l.

képpel

348. **Váza,**

porcellán, színes festéssel, alakos díszű alapból kihagyott három virágos medaillon. Kina. — VASE, Porzellan mit bunter Bemalung. Der Fond zeigt figurliche Darstellungen, in drei ausgesparten Medaillons Blumendekor.

349. **Mély tál,**

porcellán, arannyal élénkített színes díszítéssel. Testén körben tengerparti tájkép alakos ábrázolással. Belül lecsüngő bojtok sora, közepén legyezőben alakos folyamparti tájkép. Japán. — TIEFE SCHÜSSEL, Porzellan mit goldgehöhtem buntem Dekor. Auf der äusseren Wandung Seelandschaft mit figurlichen Darstellungen. Innen eine Bordüre auf dem Boden ein Fächer mit Flusslandschaft. Japan.

350. **Tálka,**

kemény cserép, szürke alapon színes virágdíszítéssel. Japán. — SCHALE, Steingut, kummenförmig, mit buntem Blumendekor auf grauem Grund. Japan.

350/a. **Medaillon,**

nefrit. Mindkét oldalán áttört levélkoszorú által övezett négykarélyos mezőben virágtő. Faragott fatalapzattal. Japán. — MEDAILLON, Nephrit. Auf beiden Seiten in durchbrochener Blattkranzumrahmung in vierpassigem Felde eine Blumenstaude. Mit geschnitztem Holzsockel. Japan.

350/b. **Szelence,**

nefrit, faragott felirattal. Áttört fatalapzaton. Japán. — DOSE, Nephrit, mit geschnitzener Aufschrift. Durchbrochenen geschnitzter Holzsockel. Japan.

350/c. **Madárka,**

ezüst, zománccal, zafirokkal és rubinnal kirakva, onix talapzaton. Japán. — VOGEL, Silber, emailliert, mit Saphieren und Rubin besetzt ; mit Onix-Postament. Japan.

Telcs Ede

Idegenbe c.
zobornimve
repr

Müvészeti Szalon
(Kolozsvár) 1929. IV. ej
8-9-n.

INNOCENT FERENC

Teles Ede

l. Num Kösl

1941. 89. l

épen az által tett fényes tanúságot életre valóságáról, hogy a föladatot, mely rá hárult, mesterileg megoldotta. A művészet mindig művészet marad akár kicsiny, akár nagy tárgyon nyilvánul, a művészi tehetség alkotásának értékét nem mérjük hosszmértékkel és e szempontból tekintve a XVII. és XVIII. századbeli franczia butor méltán sorakozik a művészetek legkiválóbb remekei közé. Ha nem akarunk régen elavult elméletek képmutatói lenni, méltán kérdhetjük, hogy mivel és mennyivel van

Telcs Ede

l.

Mürci Régnegk.
Vall. VIII. aukció
1948. máj. 74. l.

, rajta virágszálak, rovarok és gyümölcsök. Jegyük HH,

ló az előbbi sz.-hoz. Jegye H, ill. HB. Holics, XVIII. sz.

ajánsz, rajta virágszálak. Jegye HP T. Holics, XVIII. sz.

L, szines fajánsz, bécsi rózsamustrával. Jegye HH. Holics,

nes fajánsz, csészealaku, bécsi rózsamustrával. Jegye HH.

szines fajánsz, bécsi rózsamustrával. Jegye HF. Holics,

LATOS ALJJAL, szines fajánsz, bécsi rózsamustrával. Jegye

ánsz, kerek alak, gerezdes testtel, zöld roueni mustrával.

os peremmel, zöld roueni mustrával. Jegye HP. Holics,

peremmel, zöld roueni mustrával. Jegyeik H, HF és HP.

EGY NYOLCSZÖGŰ TÁL, fajánsz, peremén meggyvörös
ics, XVIII. sz.

táról a Kass termeiben, 1928. június 3—15-ig] előszót írt *Bevezető sorok* címmel. Az elfelejtett Juhász-írást teljes egészében közöljük:

„Ha késik is a tavasz, azért nem marad el soha. Színei, formái előbb-utóbb kibomlanak és hirdetik az élet diadalát, a szépség ünnepét. A szegedi ver sacrum *is sokáig váratott magára, de íme, az idén mégis csak megalakult az* Alföldi Művészek Egyesülete, *amely Szeged és a vidék java erőit gyűjtötte össze és most kibontja első tárlatának lobogóját, hogy a Tisza partján hirdesse a művészet eleven valóságát, megtörje a közöny jegét és fölvirágozza a homokot. Mert az élet nem csupán robot és vergődés, mert a szépség nélkül az igazság levegőjéből is hiányzik az élet ózona.*

Ez a tárlat hosszú idők óta a lehetőség szerint első gazdag és teljes jelentkezése a termékenység végtelen lehetőségeit ringató magyar alföld művészetének a vidéken, az első seregszemle, amely hitet akar tenni a haladás mellett és reményt akar nyújtani a jövőre. Bízó és bátor indulás ez, a gárda nem adja meg magát, hódítani készül, a közönséget keresi és úgy érzi, hogy megmozdulása nem lesz többé a pusztába kiáltó szó. Azt kívánja, hogy a szépség is kenyere és bora legyen mindenkinek.

Azt kívánja, hogy a művész eljusson a néphez és a nép eltaláljon a művészethez. *Nagybánya, Szolnok és Kecskemét után Szegednek is meg kell teremtenie a maga Barbizonját és ez az első tárlat ennek a vágynak és akaratnak jegyében fogantatott. Abból a földből, amelyben Károlyi Lajos álmodik az örök szépségről, a művészet nagyszerű tavaszának kell teremnie!*

JUHÁSZ GYULA"

Az AME művészei második közös bemutatkozását 1928. december 8. és 26. között rendezték meg. Juhász e kiállítás katalógusába is írt. Itt jelent meg az Alföldi művészet című verse.

LACZÓ KATALIN

Juhász Gyula összes művei, IV.

ELBESZÉLÉSEK, SZÍNPADI JÁTÉKOK, AFORIZMÁK

Juhász életművében a szépprózának és a drámának nincs akkora súlya, mint a lírának és a publicisztikának. Ennek egyrészt Juhász tehetségének természetében rejlett az oka, másrészt pedig abban a mindennapi robotban, melyet a költőnek előbb tanárként, majd pedig újságíróként ereje és egészsége fogytáig vállalnia kellett. Maga Juhász is úgy említi, hogy első novelláját, pontosabban azt az írást, melyet első novellájának tartott, nem belső ösztönzésből, hanem külső kényszerből írta a „gyakori és rettenetes koplalás" idején, mégpedig azért, mert a Budapesti Napló csak novelláért fizethetett tiszteletdíjat. Életének ritkán voltak olyan időszakai, mint az 1925 júniusában Makón töltött két hét, mikor Espersit János vendégszeretetét élvezve „egészen elvonulva és belefeledkezve" kötetnyi vers mellett megírta az *Orbán lelke* című kisregényét is.

Szépprózai művei közül kisregényei, az Orbán lelke és *A tékozló fiú* elérik a magyar próza javának színvonalát. Elbeszéléseinek többsége a lapok tárcarovata számára gyors kézzel megalkotott helyzetrajz, mégpedig az irodalomnak és művészetnek Juhász által a melankólia rokon áldozataiként számon tartott nagy betegjeiről, illetve Juhász jellemének, sorsának valamely lényeges mozzanatával, többnyire szintén a melankóliával, az öngyilkosságra való hajlammal fölruházott költött alakokról, önéletrajzi emlék hangulatos megörökítése vagy épp Juhász belső vívódásait kifejező dialógus történelmi nevezetességű szereplőkkel. Ezek az írások a mai olvasó

Az Alföldi Művészek Egyesülete történetének összeállítása közben olyan Juhász Gyula-írás bukkant föl, amely nem szerepel Juhász Gyula Összes Művei (Akadémiai Kiadó, Bp. 1963-tól) kritikai kiadásában. A rövid — képzőművészeti témájú — írás az Alföldi Művészek Egyesülete első közös kiállításának katalógusában (1928) jelent meg.

E művészegyesület létrehozásának gondolata már 1913-ban fölvetődött, megalakítását Károlyi Lajos javasolta, a szervezésben pedig Hódi Gézának volt nagy szerepe. Az egyesület akkori neve Alföldi Képzőművészek Egyesülete (1913. május 12-én alakult), elnöke Telcs Ede, alelnökei Tornyai János és Szlányi Lajos, titkára Hódi Géza, helyettes titkára Endre Béla, pénztárosa Tóbiás László, ügyésze Czibula Antal dr. volt. A festőszakosztályban elnöknek Károlyi Lajost, jegyzőnek Szöri Józsefet, a szobrászszakosztályban elnöknek Vigh Ferencet választották. Az egyesület a világháború kitörése miatt nem tudott eredményes munkát kifejteni.

A gondolat újbóli megvalósítására 15 évvel később, 1928-ban került sor. Az Alföldi Művészek Egyesülete (AME) megalakításában Juhász jelentős szerepet játszott. A tisztségviselők a következők voltak: Berzenczey Domokos (elnök), Juhász Gyula és Nyilasy Sándor (alelnökök), dr. Szekerke Lajos (titkár), Dorogi Imre (jegyző), dr. Lugosi Döme (ügyész), Weizel Samu (pénztárnok) és Szolcsányi Gyula (ellenőr). Az egyesület 1928 januárjában alakult meg Szegeden a Kass (ma Hungária) Szállóban. A Délmagyarország erről január 8-án adott hírt:

„Szombaton este a Kass halljában a szegedi festők, szobrászok, építészek és iparművészek jelentékeny része jött össze, hogy megalakítsák az Alföldi Művészek Egyesületét. Juhász Gyula nyitotta meg az eszmecserét, amelynek folyamán egyöntetűleg alakult ki az a határozott vélemény, hogy a szegedi művészeknek erkölcsi és anyagi érdekeik védelmére, a magyar kultúra intenzívebb fejlesztésére törekedniök kell és pedig lehetőség szerint a szomszédos testvérvárosok, elsősorban Hódmezővásárhely és Makó művészeivel."

Juhász már január 2-án nyilatkozott az egyesületről a sajtóban (Mit akar az Alföldi Művészek Egyesülete? Hétfői Rendkívüli Újság, 1928. jan. 2.), majd február 7-én a Délmagyarországban *Pro artibus* című cikkében üdvözölte az alakulást. Az AME első kollektív kiállítására 1928. június 3. és 15. között került sor. Juhász a Szegedi Szemlében 1928. május 26-án írt az egyesületről *A szegedi ver sacrum* című cikkében:

„Eddig a színházat tartották az egyedül üdvözítő művészetnek és az egyedül párolandó kultúrának, holott ez a város a képzőművészetnek néhány igen értékes és érdemes képviselőjét tisztelhette és becsülhette volna tornyai alatt, ha igazán ismerte volna őket. Itt élt és alkotott a szentéletű, a nemes és finom lelkű nagy festőművész, Károlyi Lajos, aki élete művét szeretett városára hagyta gazdag és múlhatatlan örökség gyanánt, innen masírozott a hősi halálba Szöri József, a magyar haladás és szabad gondolat bátor és erős harcosa, a szegedi Daumier és innen indult a tragikus végzet elébe Heller Ödön, a Tisza és Tápé szerelmese.

Az az új művészeti alakulat, amely Alföldi Művészek Egyesülete néven ez év elején toborozta egy táborba az eddig meglehetősen szétházó és szervezetlen szegedi művészeket és amely egyúttal a magyar Alföld szomszédos városainak művészeit is a maga körébe vonja, a legszebb reményekkel bontotta ki lobogóját, amely egyesít minden szép törekvést és jó akaratot a szegedi művelődés szolgálatában."

A kiállítás megnyitásáról június 2-án adott hírt a Délmagyarország:

„. . . az egész alföldi magyar művészet ünnepének ígérkezik. Közel 200 műtárgy fogadja a Kass termeiben a műértő közönséget. A vidék java művészi erői is megjelennek a kulturális jelentőségű vernissagon. A tárlat iránt országszerte rendkívüli érdeklődés mutatkozik."

Juhász a kiállítási katalógusba [Katalógus az Alföldi Művészek (AME) I. Tárla-

Telcs Ede, szobrán

KEDVES ÉLET ÉS TUDOMÁNY!

Lapjuk ez évi 30. számában

HOLLÓSY KORNÉLIÁRÓL,

a magyar színpad „babéros asszonyá"-ról — mint cikkük szerzője, *Korbuly Domokos* írta: a nemzet „első csalogányá"-ról — közöltek cikket. A megemlékezésben az áll, hogy az Európa több országában is sikert arató énekművésznőnek egykor *Makón* felállított szobra elveszett.

Örömmel tudatom, hogy *Telcs Ede* (1872—1948) szobrászművész alkotása *megvan*, sőt hamarosan újra *felállítják* azt a Csongrád megyei városban!

A bronz mellszobor eredetileg a Hollósy Kornéliáról elnevezett — és 1940-ben tűz- és életveszélyes volta miatt lebontott — faszínháznak az előcsarnokában állt. Az épület lebontása után a féltett kincset a polgármesteri irodában helyezték el, majd 1952-ben a *makói József Attila Múzeum* leltári tulajdonába adták.

Ebben az évben — Hollósy Kornélia születésének 150. évfordulóján — a városi tanács végrehajtó bizottsága úgy határozott, hogy a portrét újra felállítják, mégpedig a volt *megyeháza* Dózsa György utcai bensőséges hangulatú kertjében. Azért ott, mert a kitűnő énekművésznő első férje, *Lonovics József* — mint az egykori *Csanád megye* főispánja — 1879-től a megyeháza főispáni lakásában lakott. Így a bronzszobor Hollósy Kornélia volt otthona előtt őrzi majd a magyar nemzeti opera első nagy népszerűsítőjének emlékét.

Dr. Tóth Ferenc
múzeumigazgató

dr Tóth Ferenc: 122.

Élet és Tudomány XII/36.

Teles Ede

és Kallós Ede közös műve:

„Vörösmarty Mihály", 1908. V. Vörösmarty tér. 13 s. reprodukció.

Székely András: A százéves Budapest szobraiból. Budapest, 1972.

271

TELCS EDE, szobrász,éremmüvész

Berán Lajos,szobrász,éremmüvész Telcs Edénél tanúlt, majd a bécsi Képzőmüvészeti Akadémián folytatta tanúlmányait.1803-ban Trefort érme dijat nyert.Berán a milánói nemzetközi kiállitáson aranyérmet kapott.-1932-től a Állami Pénzverde fővésnöke és müvészi vezetője Berán.
67.old

LEÁNYFALUSI KÁROLY-NAGY ÁDAM: Magyarország fémpénzei 1926-1972

A Magy.Eremgyujtok Egy.kiadvanya, 3.csop. 9.sz.
Bp. 1974

SZOBRÁSZATI MŰVEK

A
műtárgyak árai
a termek bejáratánál
vannak kifüggesztve.

Telcsné Stricker Gina.

Telcs Ede tanitványa voltam. Hogy mesterem büszke-e tanitványára? — Azt hiszem szereti munkáimat. — Én büszke vagyok mesteremre.

Eddig főleg portraitkat csináltam, nagy plasztikában, mint plakettben. Most a genre dolgok érdekelnek inkább és ezentul ezzel akarok foglalkozni.

Munkáim inkább naturalisztikusak, mert ugyanazt vallom, mint Fényes mester barátom, hogy csak annak szabad stilizálni, aki a naturalizmusban már mester.

201 Apám portjaitja, márvány
202 Öreg asszony, tanulmányfej, márvány, eladó
203 Leány portrait, márvány
204 M. V. urasszony portraitja, márvány
205 Szines mellszobor tanulmány, gipsz, eladó
206 Tanulmányfej, bronzban megrendelhető
207 Mosolygó női fej, gipsz, eladó
208 Férfi portrait, gipsz
209 Katóka, gipsz, eladó
210 Akt, bronz, megrendelhető
211 Korsó, bronzban megrendelhető
212 Gyermekfigura labdával, gipsz, eladó
213 Hat plaket, gipsz, megrendelhető

Nemzeti Szalon 1923. jan. 37 coop. kiadt

Telcs Gina
Két darab bronz plakett

[illegible] tárlat. [illegible], 1919-20. 13 l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

A magyarság évezredes sorsútjának — a honfoglalástól Trianonig — legigazibb és legtárgyilagosabb képe. — Ennek a műnek ott a helye minden hazája sorsát szívén viselő magyar ember könyvtárában. **Szerzői: Hóman Bálint és Szekfű Gyula** a budapesti egyetem tudós professzorai, a történettudományok legavatottabb szaktekintélyei, az írásművészet mesterei.

Eddig megjelent az I., IV. és V. kötet.

A 7 kötetes mű ára merített papiroson maroquin-félbőr kötésben nagyszámú kép- és térképmelléklettel kötetenkint 20.— pengő. Megszerezhető havi 5 pengős részletfizetésre is. Tájékoztatót készséggel küldünk.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 18. Levélcím: Budapest 4., 242. sz. postafiók.

Telcs

T. 3. *Gina*, szobrász, l. *Kernstock Károlyné*.

G. 5 II. 525 l

Telcsné Sticker Gina
Fiatal leány, szobor

Őszi Tárlat kiállitása. Műcs. 1922. nov. 11 1.

Telcsné Tricker Gina
Arckép, szobor

Őszi Tárlat kiállítása. Műcs. 1922. nov. 16 l.

TELCS ÁRMINNÉ /Stricker Gina/, szobrász

Berán Lajos szobrászművész plaket je:
1904.-Idősebb nő arcképe szemben felirat nélkül.
/Stricker Gina, Telcs Arminné szobrászművésznő anyja/.
160 mm. öntött, bronz 17/281/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Berán Lajos szobrászművész érmei és
plakettjei 17/281/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XVII. 1961. 16.sz. Bp.

TELCS GINA, szobrász

Később Kernstock Károlyné. Kunvári Bella pécsi fogorvos né. műgyüjtő Telcsgyüjteményét látva, az nagy hatást gyakorolt re.. és gyüjtése xxxxxxxxxxxxxxxxxx irányára. 302. old.

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301. old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

TELCS

~~KERNSTOCK~~ GINA, szobrász

Kernstock Károly felesége. Szignaturái: TG; Telcs Gina KG=Kernstock Gina.
ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1932.-VÁMBÉRY RUSZTEMNEK 60 SZÜLETÉSNAPJÁRA BARÁTAI ÉS TISZTELŐI 1932. szalallas férfi arckép balra. Kör. 175 mm./Az angol király keresztfia/ 16/192/.old.

SZIGETI ISTVÁN: özv. Kernstock Károlyné, szül. Stricker Gina/1875-1959/érmei és plakettjei 15/191/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
-------- V. 1959. 12.sz. Bp.

Telesné Stricker Gina

Kiáll.

Nemzeti Salon

1923. jan.

Fov. hejt

Szalay Gyözö III. 238.

Telesné Stricker Gina

Mücsarnok
1916. tav. kiák. 32.
1916-17. téli kiák. 428
1917. tav. kiák. 440
1919-20 téli kiák 205
1922. őszi kiák. 124, 191.

Kézdiszentlélek VIII. 173, 174.

Telcs Gina
Kernstok Karolyné
Teltsch Gina

Mucsarnok arobrász.
Kmetty u. 29.
1928. tav. kiáll. 191

477/1905 sz. máj. 30.

Hivatalból: felterjesztés a tud. közgyűjt. 1905-iki javadalmának felosztása tárgyában. (feladatott pótám VI. 5.)

Telesné Stricker Gina

Nobrá

Mücsarnok

1915–16. sáros

Pécs h. n. II. 54

Italia V. 155.

Telcsné Stricker
Gina

élete –

Nemzeti Szalon
1924. jan.

-bánya.

~~Árpádkori érem VIII.199~~

Telesné Stricker Gina

Teles Edénél tanulta a szobrászatot. Főleg portraitkat csinált nagy plasztikában, mint plakettben. Újabban a genre dolgok érdektik. Munkái naturalisztikusak

1924. jan. a Nemzeti Szalonban kollektív kiállítása volt.

Nemzeti Szalon 1924. jan. csoportkiállításainak katalógusa.

MDK

Telcs Gina, szobrászm.

Édesapám arcmása. 148/148 mm. Öntött bronz.

Városi Muzeum.Baja.
Tanitványok érmei és plaketjei Telcs Éde gyüjteményében. - 1948.aug. 28. Kat.

Teles Gina

Kiállít

Ujság 1935. I. 22.

Telcs Gina.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A képzőművészeti egyesületek története,kézirat

Telcs Gina MDK

G.R. arcképe, gipsz

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Telcs Gina szobrásznő

Sebestyén Károly: Látogatás egy műteremben.

Pesti Napló, 1935.ápr.11. 4.l.

Telcs Gina

MDK

Két drb. bronz plakett

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Telcs Gina MDK

Női akt, bronz

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Telcs Gina

Két kiállitás. Mai kisplasztika és szoborportré.
Pesti Napló 1935. jan. 20. 13.1.

Telcs Gina MDK

Két bronz plakett

Mücsarnok 1919-2o. Téli tárlat

MDK

Telcs Gina Kernstok K-né

Tanulmányfej, bauxit cement

Munkácsy Céh S.repr. kiáll. N.Szal. 1935. márc.

Tekcs Gina MDK

G.R. arcképe, gipsz

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Telcs Gina, éremmüvész,

Telcs-tanitvány.

Dr. Procopius Béla: A Magyar Palékéres- és Plakett-müvészet. MI.1934 125-127.1.

MDK

Telcsné Stricker Gina

Vágyak

KMT. 1912/13. téli kiáll. kat. 62.l.

K. Telcs Gina

Szerepelt a Munkácsy-féh kiáll.-én.

M.U. 935. III. 31.

MDK

Telcsné Stricker Gina

Tanulmányfej, gipsz-mellszobor

Öreg asszony, karsztmárvány-mellszobor

Képzőm. Társ. 1910/11. téli kiáll. kat. 45.l.

Telcsné Sticker Gina MDK

Fiatal leány

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

Telcsné Stricker Gina

MDK

Arckép, szobor

Műcsarnok 1922 őszi tárlat

Telesné Stricker Gina.

Müveit kiállitotta a Nemzeti Szalon 1924-ben

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Telcsné Stricker Gina

Képmás. Szobormű. Mgt.

KMT 1916. tav.kiáll. 35.lap

Telcsné,Stricker Gina MDK

V.B.asszony portréja, szobor

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Telcsné, Stricker Gina

MDK

Tanulmányfej, gipsz

1.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Telcsné, Stricker Gina MDK

Öreg asszony, karsztmárvány

Műcsarnok 1910/11. téli kiállítás

Telcsné, Stricker Gina MDK

Arcképplakett, bronz

Műcsarnok 1910/11. téli kiállítás

Telcsné Stricker Gina MDK

M.V.asszony portraitja, márvány

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Telcsné , Stricker Gina MDK

Tanulmányfej, szobor

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Telcsné, Stricker Gina MDK

Leányportrait, szobor

Férfiportrait

Női portrait

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Telcsné,Stricker Gina MDK

Képmás, szobor

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Telcsné Stricker Gina

Tanulmányfej.Bronzplakett.Szobormű.

Arckép-plakett.Bronzszobormű.

Képzőm.Társ.1910/11.téli kiáll.kat.46.l.

MDK

Telcsné Stricker Gina

Tanulmányfej, gipszmellszobor
Öreg asszony. Karsztmárvány-mellszobor

KMT 1910/11. téli kiáll. 45.1.

nDK

Telcsné Stricker Gina,

a N.Sz.által rend. 63 csop.kiáll.-k egyikén szerepelt műveivel. 1924.

A Nemz. Szal. 4oo-ik jub. és a KEVE XX-ik kiáll.-a. 1929. febr.

MDK

Telcs Gina Kernstok Károlyné, szobrász

Tanulmányfej. Bauxit cement.

Nemz. Szal. - A Munkácsy Cé[illegible] VIII. repr.kiáll.-
1935. márc. 30.-ápr.14. Kat.

Telcs Gina MDK

Két darab bronz plakett

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Telcs Gina

Női akt. Bronzszobormű.

Műcsarnok, 1911/12. téli kiáll. 49.lap

Telcs Gina szobrász

Kunvári Bella fogorvos és műgyűjtő Telcs Gina szobrásznál látott elsőízben néprajzi kézimunkákat. Megfogta őszintesége, szín- és formagazdagsága ennek a „primitív" művészetnek. Ezt kezdte gyűjteni. — Telcs Gina később Kernstok Károlyné lett.

Romváry Ferenc: Kunvári Bella emlékezetére.
Dunántúli Napló, 1979. máj. 13.

TELCS GINA, szobrász

Kernstock Károly felesége. Szignaturái: TG=Telcs Gina; KG=Kernstock Gina.

ÉRMEI, PLAKETTJEI: .s1940.-Kernstock Károly 1873-1940. szakállas férfi arckép, balra. kör. 167 mm./A művésznő második férje/. 16/

192/.old.

SZIGETI ISTVAN: özv. Kernstock Károlyné, szül. Stricker Gina/1875-1959/érmei és plakettjei 15/191/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- V. x959x 1959. 12.sz. Bp.

TELCS GINA, szobrász

Kernstock Károly felesége. Szignaturái: TG=Telcs Gina; KG=Kernstock Gina.

ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1949.-ÉVÁNAK 1949.XII.24. fiatal nő arcképe balra. Kör ö25 mm. /dr. Stricker Endréné, szül. Radó Éva/. 16/192/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Özv. Kernstock Károlyné, szül. Stricker Gina/1875-1959/érmei és plakettjei 15/191/.old.

AZ ÉREM. Közlemények az éremgyüjtés köréből. XV.1959 12.szám. Bp.

Telcs Gina

Hüvös László, Lányi Géza, Mester Jenő, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Reményi József, Beszédes J. László szobrászmüvészeket sorolja fel Jean Preux:-"A jubiláris tárlat" c. beszámolójában,- akik meglepetést keltettek alkotásaikkal a Mücsarnok téli kiállitásán, mivel eddig kapuit elzárta előlük a konzervativ müvészetpolitika. "Kemény, erős csoportnak" nevezi ezeket a müvészeket, akiknek megjósolja, hogy "olyan uton haladnak, mely elvezet a biztos diadalhoz."

A HÉT, Bp. 1911. dec. 24. XXII. évf.
52. sz. 851-852. lap.

Telcsné Stricker Gina

A Nemzeti Szalonban hat gyüjteményt, öt festő és egy szobrásznő kollekcióját mutatták be: Az öt müvész: Ripszám Henrik, Udvary Pál, Kotász Károly, Bardócz Árpád, Ringer Erzsébet festők és Telcsné Stricker Gina szobrásznő müveit. A tárlatról /d.i./ "Képek és szobrok" cimmel számol be.

Telcsné Stricker Gina szobormüvei jó szobrász-iskolát mutatnak. Szabatos tanulmányok, melyek komoly mühelymunkát bizonyitanak.

A HÉT, Bp.1924. január 6.
XXXIV. évf.2.sz. 12. lap

Telcs-Stricker Gina

A szobrászok közül Szentgyörgyi István "pietással mintázott női feje", Sambugnac Sándor "brutális erejü "Győző"-je", és Telcs-Stricker Gina "artisztikus mellszobra" minden dicséretet megérdemel, mint a Művészet c. rovatban, "A tavaszi tárlat" cimmel közölt, Műcsarnokban rendezett kiállitást ismertető kritika megállapitja.

A HÉT, Bp. 1917. ápr. 8.
XXVIII. évf. 14. sz. 223. lap.

szerencsés vevőinknek jutott. *A közelmultban pedig sz*
kétszer **a 300.000 pengős nagy jutalmat,** *valamint*
pengős főnyereményeket.

A XXXIII. m. kir. osztálysorsjátékon az elérhető legnagyobb nye

500.000

Egyetlen mód a m. kir. osztálysorsjáték, mely e
arra, hogy kis összeggel nagy tőkét nyerhessünk.

A mellékelt szerencsekocka kizárólag a **TÖRÖK**
nek számait tartalmazza és **TÖRÖK** *sorsjegyeinek néps*
a kiválasztott szerencseszámot a mellékelt levelezőlapon si

folyó év október hó 1

megrendelje, *hogy az eredeti sorsjegyet b. címére mielől*

Nyereményhúzás már október 20

Hivatalosan megállapított I. oszt. vá

Egész sorsjegy	Fél sorsjegy	
P 24.—	**P 12.—**	

Abban a reményben, hogy a sorsjátékon részt ves
hogy a nagy nyeremények egyikét Önnek kifizethessük, v

Minden második sorsjegy nyer!

Nagy nyerési esélyek!

TÖRÖK

BUDAPES

Telcs Gina

Kernstok Karolyne

szül. Bpst 1880. okt. 2.

Ebér lexikonba

Kernstokné alatt

vettem be.

Arnoaldin h. n. IV. 75.

Telcsné Stricker Gina

Mucsarnok zobrazi. Bojert

1910-11. téli kiáll. 244, 245, 277, 279

Telcs Gina = Kernstok Karolyné

1911-12 jub. kiáll. 270

1912-13. téli kiáll. 376

1913-14. téli kiáll. 248, 309-311.

ez fenti leánya?

Nem, hanem Telcs Ede

Festvére

Telcs Ede

Mme Louise Germain, 1903, ö. bronz, 173x108 mm;
Anyaság, 1906, v. ezüst, 60 mm.

Die Kunst der Jahrhundertwende, Ausstellung, István Király muzeum közleményei
Série D., Nr. 41. Székesfehérvár, 1965.

201

Telcs Ede

Szent László és III. Károly szobrát alkotta az Egyedéves Emlékművön.

Bezza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 1335 l

3101

Tóth Ede

budapesti vonatkozású érmét emliti

G. Héri Vera: Budapest érmeken.

20-21.1.

Budapest, 1974. 6.sz.

Telcs Ede, szobrászművész

Telcs Ede óriáscsúznás bronzfiguráját, a Hüvelyk Matyit a városmajori játszótérre állítják fel. — Pátzay Pál „Auróra" c. bronzszobrát a Szabadság fürdőparkjában láthatjuk.
(említve).

Esti Hírlap, 1979. aug. 22.

M.D.K.

Telcs Ede

"Francia urat ábrázoló férfi fej-e szélesen, hatalmasan felfogott monumentális alkotás" -mondja Lázár Béla: Téli tárlat c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1903. nov. hó. 4o. kötet 273-281. lap

indulok uj alkotmányos küzdelembe, ezek
gitimizmus lánglelkü apostola: Griger Mil
királyság megváltó eszméjének. És fegy
nyugalmat, békét, becsületes demokráciát

Ezért fordulok barátaimhoz, hiveim
lakozzanak hatalmas, lelkes táborunkhoz.
igaz ügyet, harcoltam a főváros autonomiá
sok ezer embertársamon, joggal kérhete
harcolni az elnyomatás veszedelme ellen.

És kérek mindenkit, akit közös eszm
nek semmit, amig igazolt embereim
Griger Miklós és az én nevem sze

Budapest, 1935 március havában, a

Márkus-nyomda, Budapest, V., Bank-utca 5. (Felelős vezető: Márkus Géza
Felelős kiadó: Berecz Vilmos.

Teles Ede

cod

Hu Primagyarem

L II tabla

L III "

L IV "

L V "

NOVEMBER

6

Telcs Ede

Univ. lexikon 771 l.

Revai lex. 18 K. 59. l.

wobrari, wul. 1872 V. 12. Bajan. Bécsben tanult, 1896. Budapesten telepedett le s itt képmás-wobraival s emlékérmeivel tunt fel. 1908. Tanulmányfejére állami aranyérmet kapott. ~~Munkái~~: Főmúvei: a Kecskeméti Kossuth-, a telepesi Szilágyi Dezső-, a bpesti Vörösmarty-wobor (az utóbbi Kallós Edével és Markus Geiával közösen), továbbá Barabás Miklós, Munkácsy Mihály és Horti Pál siremlékei.

4

Teldey Vámossy Árpád festőművész

A művész festményét bemutatja a lap, melyt Erba Odascalchi Sándor hercegről festett.
Repr.

Délibáb, Bp. 1935. jan 19. IX. évf.
4. sz. lo. lap.

MDK

Telcs Ede szobrász

Öreg ember, repr.

Ernst-Muz. 99. kiáll. csop.kiáll. 1928. okt.

Telcs Ede

alkotta 1931-ben a Vajdahunyad vára előtt álló Alpár Ignác szobrát.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc szb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13351

361

Telcs Ede

Telcs Ede szobrászművészre emlékezik szülésének 100. évfordulója alkalmából szülővárosa Baja. Május 12-én megkoszorúzzák a szülőházán elhelyezett emléktáblát, és a múzeum előtt felállított mellszobrát.

Magyar Hírlap 1972/127 8old.

MDK

Telcs Ede szobrász

terrakották

Művészeti hirek. Mücs. 1900.4.sz. 98.l.

Telcs Éde

1. Gyermek trágikus maszkkal Ö. ólom 29x31

2. Kislány virággal U. ólom 30cm

Telcs Éde és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Budapest székesfőváros díja
V. lr. 39x34

2. 1914–1915 V. kadifém
63 x 80

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr Sólván M. Baja 1974.

Telcs Ede

Tájékoztatom, a Magyar Nemzeti Galériában a „Telcs Ede és tanítványai" c. kiállítást dr. Vadnai Gyula nyitja meg.

1944. ápr. 14.

Telcs Ede, szobrász

Széchenyi háza közelében állítottás
Jel a Telcs Ede és Mészáros Andor által
tervezett márványkutat.

Barkóczi Péter: A „Najgebajde"

1875-1879.

Élet és Tudomány, Bp. 1974. okt. 4.

XXIX
40.

Telcs Ede, szobrász

Budapesti Vörösmarty - emlékműve (: Telcs - Kallós) túlzsúfolt, eklektikus kompozíció.

T. Rika Margit: Eszmék kőben és bronzban
597 - 602
XXVII
13.

Élet és Tudomány, bp. 1972. III. 31.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Teles Ede

mód

A Gyujtó

1912

3-4 sz

200 l.

201 l.

Teles Ede

Tanulmányfej c.
nüve repr.
Képrőm. Társ. 1908/9
téli kiáll. Eat-
és u. ott.
Szent László c.
Arborsnüve

Telcs Ede

Hüvelyk Matyi szobrot 1934-ben a Városmajorban állítottak fel ivókútnak kiképzett mészkő alapzatra.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 49 l.

Telcs Ede

1911-ben alkotta meg a Milleniumi emlékmű Szent László szobrát, utóbb III. Károlyét.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 52 l.

Telcs Ede

l.

Szépm. Max. Erk

X. 207 l.

Teles Ede

Ind

Hét 1907 25 zf

Telcs Ede

Szód

Magyar Sparmüvesek

1906. 139. 1.

M.D.K.

Telcs Ede

"Téli tárlat a Mücsarnokban" cimmel Dr Rottenbiller Ödön számol be s megemliti a müvész "klasszikus szépen mintázott szobormüvét", s plakett müvészetét.
/A müveket nem nevezi meg./

Magyar Salon, Bp. 19o5. január, 41. kötet.
363-366 lap

M.D.K.

Telcs Ede

"Kis bronz szobra finom gonddal megfigyelt munka"-irja Lázár Béla: "Téli tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1901. febr. hó
982-994. lap

M.D.K.

Telcs Ede

"Falk Miksa és Schindler Klementina aranylakodalmának emlékére" cimmel hozza a lap a művész dombormüvének repr.-ját.

Dombormü Thaly Kálmánról.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1904. nov. 41. kötet
125, 160. lap

Telcs Ede

Nyugalmas, magától értetődő munka a tárlaton szereplő tanulmányfej,-mondja Kázmér Ernő: "A "Céhbeliek" a Nemzeti Szalonban" c. kritikájában, majd elismeri, hogy "Telcs nem szobrásza, hanem mestere annak az anyagnak, amit kezébe vesz."

A HÉT, Bp. 1918. március 1o.
XXIX. évf. 1o. sz. 154-155. lap.

Telcs Ede

A Nemzeti Szalonban rendezett "Céhbeliek" kiállitásán a szobrászok közül igen nagy figyelmet keltett:

Telcs Ede egy női akt töredékével és egy vörössel szinezett női portréval,

Szentgyörgyi István "Kigyóbüvölőnő" c. szobor müvével,
Moiret Ödön "Vénusz" és "Anya gyermekével" c. müveivel,

Horváth Géza "Szent János" c. szobrával.

A "Céhbeliek" megalakulásának indokairól közölt cikk ismertetését lásd: Körösfői Kriesch Aladár nevénél.

ÉLET, Bp. 1914. ápr.19. VI.évf. 16. sz. 506-507. lap.

Teles Ede

irod

R. Gy. Elégedetlenek az Erzsébet-szoborpályázat kitüntetett művészei. Az Est 1916. nov. 16.

U · 2102

TELCS EDE, szobrász

Telcs a Farkasréti temetőben nyugszik, Siremléke az ő általa mintázott Buddha-szobor felnagyított mása, el előtte egy gyászoló nőalak. 127.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

Telcs Ede

vrod

Frey Imre ifj:

Bács-Bodrog megye
érmészeti emlékei.
A Bács-Bodrog vár-
megyei Tört. Társulat
Évkönyvl. XXIII. évf.
Zombor, 1907. 75. l.

Esti Ujság

Szombat, 1939 dece

k nagybetűs
ika viszont
kért

magyaros

-barka holmi, ami — ke

n megalakult *háziipari*
d választ ezekre a fel-
ra?

a magyaros divat

nunk egymástól — magyaráz Tüdős Klára —, *a magyar ruhát és a magyaros divatot.*

Az első ezek közül az az öltözködés, amely a hamisítatalan hagyományokon alapszik. A magyaros divat viszont a mai divatba szövi bele a magyaros vonalakat, díszítést, mintát, pontosan alkalmazkodva a divat napi követelményeihez.

A magyar ruha nemzeti ügy, *színvallás és bizonyságtétel.* Negyvennyolcban jobban értette ezt a magyar társadalom, mint ma és jobban tudta a rábízott feladatot. Amit én eddig terveztem, az *magyaros divat* volt, export-cikk, csalogató, *kirakat a külföldnek, a magyar népművészet számára.* Ennek a munkának lehetőségei egyelőre lezárultak, kürdelmeiről és eredményeiről legfeljebb nekrológot lehetne írni.

— Milyen volt a Pántlika-szalón elmult két esztendeje? Hogy zárult a *„tartozik-követel"*, mit adott és kapott a külföld?

— hiszen nagyobb-

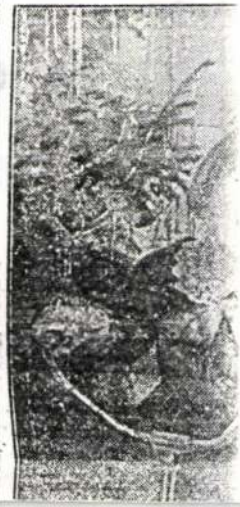

TELCS Ede

Gábor E

Művtört Ért. 1990 1-2 29,39,

ELEK Artúr 92, 119 - 120, 138, 194, 210, 2
ELEKFY Jenő 151, 153, 168, 182 - 183, 217
ESTERHÁZY Imre 133
EUCKEN, Rudolf Christoph 40, 206
FADRUSZ János 98, 137, 212
FARAGÓ Pál 159
FARKAS István 20, 224
FARKAS Sándor 175
FARKAS Zoltán 23, 95, 128, 131 - 133, 138,
FÉNYES Adolf 97, 126, 142, 188
FEJÉR Lipót 198
FENYŐ György 158
FENYŐ Iván 18 - 19, 224
FERENCZY Béni 13, 97, 150, 153, 159, 177, 1

TELCS Ede

BERÉNYI Zsuzsanna Ágnes: A Harkányi Ede plakett története. = Numizmatikai Közlöny, LXXXVI/LXXXVII 1987/1988 (1988)
175.p.

Pályázata 1909-ben a Harkányi érem elkészitésére

Telcs Ede

Grod

Modern Művészet

1905. I. 29. l.
(Művészképrés.)

már régebben birja, ujabban 700 K-t adomány
zott a városi múzeumnak régészeti kutatásokr
Bégavári Back Bernát emez újabb áldozatkészs
geért Szeged sz. kir. város tanácsa a város közö
sége nevében az adományozónak köszönetét tolm
csolta. Kedves kötelességünknek ismerjük *Bégavá
Back Bernát* úrnak a Szegedi Városi Múzeum irá
ismételten tanúsított jóindulatát folyóiratunk hasá
jain a Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Tanácsa
Orsz. Főfelügyelősége részéről is őszinte és a leg
melegebb elismeréssel honorálni.

A Múzeumok és Könyvtárak Országo Főfelügyelőségének 1911. évi április hó 24-é tartott üléséből.

Jelen voltak: Fraknói Vilmos orsz. főfelügyelő
Szalay Imre h. orsz. főfelügyelő, Fejérpataky László
Ferenczi Zoltán, Horváth Géza, Hültl Dezső
Kammerer Ernő, Krenner József, Pósta Béla, Radisic
Jenő, Semayer Vilibald orsz. felügyelők és Winkle
Elemér főfelügyelőségi titkár.

Mihalik József előadó orsz. felügyelő hirtele
megbetegedése folytán meg nem jelenhetvén a
ülésen, elnöklő főfelügyelő az előadói teendőkk
Winkler Elemért bizza meg.

1. Előadó helyettese bemutatja az 1911. év
rendes segélyezési javadalom szétosztására nézve a
egyes illetékes szakfelügyelők ajánlatai alapján kidol

Teles Ede

1872 –

Laid

Ot ciem 56. l. 57 l.

sok innve fehsordva

n. o. 91 – 92. l.

Telcs Ede

A Müvészet c. rovat "Aranyérmek"cimmel közli: állami aranyérmet kapott a müvész, amit már mindenki várt, s azon csodálkoznak, hogy eddig még nem volt aranyérmes a müvész.

A HÉT, Bp. 1908. dec. 13. XIX. évf.
5o. sz. 816-817. lap.

Telcs Ödön

"Mellszobrában és "Cigányfiu"-jában elragadóan finom, mint mindig"-irja Diener Dénes József: "Tavasz tárlat" c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1900. ápr. 15. XI. évf. 15. sz. 238-239. lap.

Tolcs Ede szabván

Donáth Gyulával, Márk arcképfestővel és a cikk szerzőjével gyakran ültek a Japán kávéházban. A cikk leírja, Tolcsvel és Márkkal milyen kréfálat ürtek – általában Donáth Lászára.

Yrjö Liipola: Művészélet. Részlet Vándor éveim c. könyvéből 74-76. l.

Somogy, 1987. 6. sz. 74. l.

Telcs Ede, szobrász

Táclatvezetésen ismertetik kiállítását. (Nemzeti Galéria.)

–: A hét végi kulturális programból 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. máj. 4.

Telis Ede, szobrász

Plakettjeit a Nemzeti Galériában

mutatják be.

—: Hét vége
Múzeum

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. máj. 3.

Teles Ede, Szolnok

Megnyílt a Teles Ede és társművészei
c. kiállítás ápr. 19-én

↓

– Új kiállítás a Nemzeti Galériában

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 20.

Telcs Ede szobrászművész.

Hazai és külföldi magyarok közadakozása indította útjára Vörösmarty Mihály szobrának felállítását. Több éves meddő vita után, Kallós Ede és Telcs Ede kapta meg a megbízást. A szobrot avatták 1908. máj. 24. - én.

Benkő Károly: Pest-budai szobrok II.
Képes Ujság, 1949. jan. 20.

..... *műhely.*

vfőnökség!

v ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Teles Ede

mod

A Egypto 1912. 3-4 sz

166. 1.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírás

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Teles Ede

Grad

A Gyrgyto 1912.

3-4. 7-

1971-

Telcs Ede szobrászművész

a Vörösmarty-szobor Telcs Ede és Kallós Ede szobrászművészek alkotása, de Telcs azt mondotta, hogy a szobrot tulajdonképen Kallósnak köszönheti, mert hiszen ő a pályázaton csak ötödik volt; de így egyeztek meg, hogyha akármelyikük nyeri a pályázatot, akkor közösen alkotják meg.

Néhány szó zene közben.

1980. márc. 25. Petőfi 11.30 (BA).

Lionardo da Vinci IV. 41

Telcs Ede

Bánffy Miklós gróf

Györgyi Sera

1916. Erzsébet Királjné
nobr pályázat (VI-ik)

Első (6000) Koronás
kategória

Művészet

1916. 79. l.

Telcs Ede

Női képmás c. hobor-
műve, repr.

Művészet 1914. 230 l.

De csinya!

IV. TEREM.

*93 **Fadrusz Jánosné.** Babszem. Gyermek-mellszobor. 600 korona.

94 **Nagy Kálmán.** Képmás. Szobor. Dr. Máthé Lajos tulajdona.

95 **Lukácsy Lajos.** Biró uram. Gyps-szobor. 500 kor.

96 **Füredi Richard.** Bogdanovics Lucian arcképe. Gyps-szobor. 1000 korona.

97 **Füredi Richárd.** A. F. úrnő arcképe. Gyps-szobor. Magántulajdon.

98 **Füredi Richárd.** Tanulmány. Gyps-szobor. 1000 korona.

*99 **Nagy Kálmán.** „Világosnál." Szoborműi. 600 kor.

100 **Nagy Kálmán.** Telik-e még? Szoborműi. 600 kor.

101 **Nagy Kálmán.** Öreg ember. Szobor. 600 korona.

102 **Albert Andor.** R. J. úr mellszobra. Szoborműi. Magántulajdon.

103 **Barcza Lajos.** Női képmás. Mellszobor. G. J. kisasszony tulajdona.

104 **Farkass Miklós.** Férfi-képmás. Terracotta-szobor. Zettner Károly úr tulajdona.

105 **Margó Ede.** Arckép. Mellszobor. Magántulajdon.

106 **Kis József.** Férfifej. Dombormű. Magántulajdon.

106/a. **Fadrusz Jánosné.** Tanulm. Mellszobor. 300 kor.

*107 **Mikola Ferenc.** Szent Sebestyén. Szoborműi 4000 korona.

108 **Kalmár Elza.** Leányarckép. Dombormű. Márvány. 400 korona.

*109 **Markup Béla.** Haldokló sas. Gyps-szobor. Magánt.

110 **Füredi Richárd.** E. L. és neje arcképe. Gyps-szobor.

111 **Markup Béla.** Ülő oroszlán. Gyps-szobor. Nem eladó.

112 **Ligeti Miklós.** Rippl Rónay József festőművész képmása. Mellszobor. Magántulajdon.

Telcs Ede IX.

74 **Telcs Ede.** „Arckép.“ Terracotta mellszobor. Magántulajdon.

75 **Telcs Ede.** „Kis szégyenlős.“ Eredeti terracotta. 500 korona.

76 **Telcs Ede.** „Öreg honvéd.“ Eredeti terracotta. Magántulajdon.

77 **Telcs Ede.** „Díszedény.“ Bronzszobor. 500 korona.

78 **Telcs Ede.** „Arczkép.“ Eredeti terracotta. Magántulajdon.

79 **Telcs Ede.** „Arckép.“ Bronz mellszobor. Magántulajdon.

80 **Telcs Ede.** „Arckép.“ Márvány-mellszobor. Magántulajdon.

81 **Telcs Ede.** „Arckép.“ Márvány-mellszobor. Magántulajdon.

82 **Telcs Ede.** „Arckép.“ Márvány-mellszobor. Magántulajdon.

83 **Telcs Ede.** „Női arczkép.“ Bronz-szobor. Magántulajdon.

*84 **Telepy Károly.** D'Este villa Tivoliban. Olajfestmény. 1600 korona.

*85 **Pataky László.** Pusztai harangszó. Olajfestmény. 8000 korona.

*86 **Poll Hugó.** Úrnapja. Olajfestmény. 10,000 korona.

87 **Mendlik Oszkár.** „Nero palotájának romjai Anzio mellett.“ Olajfestmény. 1600 korona.

88 **Peske Géza.** „Gyere szegfű.“ Olajfestmény. Eladó.

89 **Tahi Antal.** A Jánoshegy. Olajfestmény. 2500 korona.

90 **Hofmann Lilly.** Tájkép. Olajfestmény. 500 korona.

91. **Koszta József.** Elhagyott sétány. Olajfestmény. 3000 korona.

92 **Udvary Géza.** „A nép várja Krisztus elitélését.“ Olajvázlat. 800 korona.

Képrőm. Tan. 1901-2.
Téli kiáll.

63./b

MDK

Telcs Éde, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Szóbrek:
2. Hüvelyk Matyi.
Beethoven.
Gyermek almával.

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948 aug. 20. Kat.

62./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Festményei:

Önarckép.

Beretvás Hugó.

Önarckép a "Tornyvépitövel".

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948 aug.20. Kat.

61./

MDK

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Hollandiában készült érmek és plakettek:

Marius Brinkgreve 1934. 188/122 mm. Öntött bronz.
Mendlik Oszkár. 1935. 153 mm. Öntött bronz.

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948 aug.2o. Kat.

MDK

59./

Telcs Ede, szobrászm.

Hollandiában készült érmek és plakettek:

Férfi pallossal. 1921-23 között. Vert bronz.

Kuhn et Comp.cég.1921-23 között. Vert bronz.

Városi Muzeum.Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948.aug.20. Kat.

Telcs Ede

15. Désredény, 1901, Grour, 23 cm.).n.
M.N.G. Ltn: 2070.
16. Tharaud Emil. 1902. P. gipn, 52 cm.).h:
Telcs 902. Bajai múz. Ltn: 52.789.1.
17. Dunaiszky Lánló. 1902. P. gipn. 59 cm.
j.t.o: Telcs 1902. Bajai múz. Ltn: 52.759.1.
18. Janulmayfej. 1902. P. gipsz, 49 cm.).o:
Telcs 1902. Bajai múz. Ltn: 52.758 I.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bev. Csap Erzsébet

16.

Telcs Éde

1. Irénkének karácsonyra Édi
ö. br. 96 m

2. András öcsémnek szeretettel
ö. br. ~~[illegible]~~ 120

Telcs Éde és tanítványai
MNG- és Tusr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Siklós Albert ö. br. 185x125

2. Bp. Székesfőv. iparműv. díja
V. br. 49 m

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Tusz István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. A művész önarcképe ö. br. 98x98

2. Jóanhének karácsonyra Édi
ö. br. 31x32

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Tüzs István M. Baja 1974.

Telcs Ede Érmek

100. Magyar Numizmatikai Társulat.
1941. Bronz, 50 mm. J. j. l: Telcs E.
M.N.G. Hr: 55. 1112 – D

VÉGE az Érmeknek

REPRODUKCIÓK:

Címlapon: Arcmás, 1908 – Földmíves 1901.
A bohém, 1899 – Kisfiu, 1901 – Öreg parasztasszony 1899 – Parantlegény 1899 – Alpári Ignác 1929 – Toronyépítő 1924 – Feleségem (Glücksthal Irén) – Telcs András 1934 – (Éremrepr. Köv.)

Telcs Ede emlekkiállítás Bp. 1963
Katalógust ker. Csap. Erzsébet

Tels Ede

Érmek:

93. Rákóczi Ferenc. 1935. Bronz, 167 × 107 mm.
T.j.k.: Tels. MNG. ltsz.: 56. 1292 - P.

94. Lint Ferenc. 1936. Bronz, 175 mm.).
MNG. ltsz.: 55. 1108 - P.

95. Magyar Numizmatikai Társulat. 1936.
Bronz, 89 mm.). j.k. Tels E. 1936.
MNG. ltsz.: 55. 1109 - P.

Tels Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust készítette Csapó Erzsébet

24.

Telcs Ede Ismert:

96. Szinyei József. 1937. Brom, 152 mm.
J.K.I: Telcs. MNG. Ltr: 55.1111-P.

97. 100 éves Nemzeti Szinkai 1937. Brom
60 mm. J.K.I: Telcs E. MNG. Ltr: 55.1110-P.

98. Procopius Béla. 1939. Brom, 130 mm.
J.K.I: ~~Te~~ TELCS. Baja, Ltr: 58.401.3.49.

99. Zathureczky Ede. 1939. Brom, 155 mm.
J.j.k: Telcs. Baja, Ltr: 58.401.3.35

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bevezette Csaps Erzsébet

24

„Telcs Ede

felépülésének emlékére 1917. október
havában" címmel „Reményi"
József ismet kérvisett. (Öntött
bronz, 93 mm. – Kiállítva.

Reményi József szobrászművész gyöjteményes kiállitása. Bp. Műcsarnok, 1960. Bp. 1960. 32 l., 4 t.
Kat.

12. l.

Telcs Ede

Lanítványa lett Reményi József a budapesti Iparmüvészeti Iskolában Kátrai Lajos tomás után.

Reményi József szobrászmüvész gyöjteményes kiállié tása. Bp. Mücsarnok, 1960. Kat. Bp. 1960. 32 l., 4 t.

3. l.

Telcs Ede Érmet.

85. Önarckép. 1931. Bronz, 99×99 mm.
J.l. Telts Ede. 1931. MNG. 55. 1098-P.

86. Reitzer Elemér, 1932, Bronz, 121,5 mm.
J.K.l: Telcs E. MNG. 55. 1102-P.

87. Reitzer Jenő. 1932. Bronz 121,5 mm
J.K.l. Telcs E. MNG. Ltr: 55. 1101-P.

88. Edvi Illés Aladár. 1932. Bronz, 157×
112 mm. J.G.K: Telcs 1932. MNG.
Itn: 56. 1632-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963.
Katalógust bev. Csap Erzsébet

24.

Telcs Ede

Érmek:

56. Kislány virággal, 1921. ólom, 30 mm. j.n. MNG. Ltr: 56.630-P.

57. N.V. Koninkluke Nederlandsche Edelmetaal Bedrijven. 1921. Bronz, 41 mm. j.b.l: Telcs. MNG. Ltr: 55.1078-P.

58. Edelmetaal Bedruven Afdeeling Medailles, 1921, Bronz, 41 mm. j.j.k.: Telcs. MNG: Ltr: 55.1076-P.

Telcs Ede emlékkiállítása Bp 1963
Katalógust fev. Csap Erzsébet

22

TELCS Ede Érmet:

45. Beethoven. 1920. Bronz 56,5×45,5 mm. J.j.K: Telcs. MNG. Ltr: 55.1083-P.

46. Énekló aggal maderettel. 1920. Bronz, 41 mm. J.j.K: Telcs E. MNG. Ltr: 55.1063-P.

47. Ülő gérmet. 1920. Bronz, 60,5×49 mm. J.j.K: Telcs. 1920. MNG. Ltr: 55.1069-N.

48. Musica. 1921. Bronz, 60 mm. J.n. Bajc. Ltr: 58.401.3.82.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bevezette csap Erzsébet

21.

Tela Ede

Érmek:

89. Pap Lajos. 1934. Bronz, 22,2×140 mm. j.b.k: Tela E. 1934. MNG. Ltr: 56.1163-P.

90. Mendlik Onkai. 1935. Bronz, 155 mm. j.j.k: Tela. Baja, Ltr: 58.401.s.29.

91. Méhároz Andorné. 1935. Bronz, 150 mm. j.k.l: Tela Ede, MNG. Ltr: 56.1305-P.

92. Schulek Alfréd, 1935. Bronz, 120 mm, j.j.k: Tela 1935. MNG. Ltr: 55.1107-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963.
Katalógust ber. Csap Erzsébet

29.

Tely Ede

Éremet:

52. Két táncoló angal. 1921. Bronz 41 mm. J. f. l: Tely. MNG. Ltr: 55. 1068-P.

53. Amazon 1921. Bronz 41,2 mm. J. b. k: Tely E. MNG. Ltr: 55. 1070-P.

54. Nemzetközi Sülöipari Találkozó 1921. Bronz, 46 mm. J. n. MNG. 55. 1072-P.

55. Arnold Gilissen. 1921. Bronz 66 mm. J. j. k. Tely E. MNG. Ltr: 55. 1074-P.

Tely Ede emlékkiállítása Bp. 1963
Katalógust fev. Csap Erzsébet

22.

Telcs Ede

Érmek:

63. Anyent. 1927. Bronz, 172 mm.
J. G. l. Telcs. 1927. Baja, Hn: 58.401.
3.103.

64. Marótinak. 1923. Bronz, 127 x 87 mm.
J. G. K: T. E. Baja, Hn: 58.401. 3.50.

65. Teleti Sándor 1923. Bronz, 60 mm.
J. K. l: Telcs E. MNG. Hn: 55.1084-P.

66. Mozart. 1923. Bronz. 55 x 49 mm.
J. G. K: Telcs. MNG. 55.1085-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust tervezette Csap Erzsébet

Telcs Ede

41. Manninger Kilmos. 1915. Bronz, 55×35 mm. J.j.k: Telcs. M.N.G. Ltr: 55.1056-P.

42. Biró Ármin, 1917. Vas, 74×5×51.5 mm. J.j.k: Telcs. Baja, Ltr: 58.401.3.59.

43. Atalanta. 1920. Bronz 60 mm. J.j.l: Telcs. Baja, Ltr: 58.401.3.83.

44. Dr. W. P. C. Knuttel. 1920. Bronz, 270×179 mm. J.b.l: Telcs. MNG. Ltr: 56.1630-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bevezette Csap Erzsébet

21.

Telcs Ede Érmek.

37. Budapest Hérosfőváros Díja. 1912. Bronz, 40×35 mm. J.b.l: Telcs E. MNG. 55.1057-P.

38. M. Kir. Posta Mánókei 1912. Bronz, 90×57 mm. J.j.b: Telcs E. Baja: 53.401.3.120.

39. Rechnitz Béla. 1914. Bronz, 69×41 mm. J.b.l: Telcs E. MNG. Ltsi: 55.1096-P.

40 Az Érembedvelő Egyesületének 1915. évi Plakettje. Ezüst, 65×82 mm. J.j.f: Telcs. MNG: Ltsi: 56.615.P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp 1963
Katalógust bevezette Csap Erzsébet

21.

Tels Ede Érmek:

59. Kroll. 1921. Bronz, 61 mm. J.b.k: Tels E. MNG. Ltr: 55.1077-P.

60. Pánsipot Jujó Faun. 1922. Bronz, 59,5 mm. J.b.k: Tels. MNG. Ltr: 55.1082-P.

61. A. R. Zimmermann. 1922. Bronz, 66 mm. J.j.k. Tels Ede, MNG. Ltr: 55.1079-P.

62. Rabenhaupt. 1922. Bronz, 48×48 mm. J.j.l: Tels. MNG. Ltr: 55.1075-P.

Tels Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust tervezette Csap Erzsébet

Tels Ede Ermet:

49. Aaltje Noordewier, 1921. Bronz, ~~1921.~~ 223 × 178 mm. J. b. l: Tels E. Baja, Ltr: 58.401.3.107.

50. Germet Tragitus mass, Ital. 1921. Ólom, 29 × 31 mm. J. n. MN9. 56.629-p.

51. Nederlandsche Schaatsendrijdersbond, 1921. Bronz, 38,5 mm. J. j. k: Tels. MN6. Ltr: 55.1081-p.

Tels Ede emlékkiállítása Bp. 1962 21
katalógust kev. Csap Erzsébet 22

Tela Ede Ciner:

77. Hubay Jenő. 1927. Brom, 61x44 mm. J.j.K: Tela. 1927. M.N.G. 55.1091-P.

78. Wolfner Tivadar. 1927. Brom, 60 mm. J.K.I: Tela. 1927. MNG. 55.1092-P

79. Bernády Sjöjj. 1928. Brom, 63x44 mm. J.j.K: Tela. 1928. MNG.: 55.1093-P.

80. Fetete Ignác. 1928. Brom, 60 mm. J.b.K: Tela. 1928. MNG. 56.1628-P.

Tela Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bev. Csap Erzsébet

23.

Telcs Ede

tanítványa volt Fülöp Elemér (felsőcöri) kobrász műcész

Gádor E.: Budapest kobrai, Budapest, 1955. 291.

Telcs Ede Érmek:

~~74.~~ Szentgáli Károly. 1925. Bronz, 148 mm.
73. j.b.l: Telcs. Baja, Ltr: 58.401.3.36.
74. Jólai Mór. 1925. Bronz, 73 mm. J.j.l: T.E.
Baja, Ltr: 58.401.3.92.
75. Magyar Numizmatikai Társulat, 1926.
Bronz, 127 × 105,5 mm. J.j.k: Telcs.
M.N.G. Ltr: 56.624-P.
76. Valynak nevekkel Trén és Edi 1926.
Bronz, 138 mm. J.l: T.E. MNG. 56.1631-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bev. Csap Erzsébet

23.

Tels. Ele
~~Fo.~~

Tele Ede

Érmek:

70. Bach. 1924. Bronz, 56,4 × 45 mm.
l. j. k: Tele. M.N.6. Ltn: 55.1089-P.

71. F. W. van Styrum A. van Heyst. 1925.
Bronz, 53 mm.) j. k: Tele É. M.N.6.
Ltn: 55.1080-P.

72. Automobil Club. 1925. Bronz
88 × 44,5 mm.). 6.1: Tele. MN6.
Ltn: 56.622-P.

Tele Ede emlékkiállítás Bp. 1967
Katalógust kész. Csap Erzsébet

Telcs Ede Érmek

81. Fővárosi Iparművészeti Déjá.
Bronz, 50 mm. J.b.K: Telcs.
MNG. Ltr: 55.1095 - P.

82. Thék Endre. 1930. Bronz, 60 mm.
J.b.K: Telcs E. 1930. MNG. Ltr: 55.1097 - P.

83. Horánszky Lajos. 1931. Bronz, 55 mm.
J.j.K. Telcs E. MNG. Ltr: 55.1100 - P.

84. Pick Ernő. 1931. Bronz, 181 x 121 mm.
J.b: Telcs. 1931. Baja, Ltr: 58.401.3.12.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1962.
Katalógust kev. Csap Erzsébet

23
24

Telcs Ede Érem-reprod.

a.) Alalouta. 1920. b.) A. Pölitzer 1907.
c.) Shaly Kálmán 1904.

a.) Anyaság. 1906, b.) M. Numismatikai Társulat Emlékérme 1936.

VÉGE A KATALÓGUSNAK.

Telcs Ede emlekkiállítás Bp. 1963
Katalógust fer. Csap Ezsébet

Telcs Ede

Ermet:

67. Kislánnyal táncoló Faun-gerel. 1923. Bronz, 100 mm. J. 6. K: Telcs. MNG. Ltr: 55. 1086-P.

68. Teltsch Ármin és Gina. 1924. Bronz, 99 mm. J. 6. K: T. E. MNG. Ltr: 55. 1087-P.

69. Nil Sino Magno... 1924. Bronz, 71 x 61 mm. J. j. f: Telcs T. E. MNG. Ltr: 55. 1088-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust tevezette Csap Erzsébet

23.

Telcs Éste

Résztvesz az Ernst Múzeum
Miállításán

Oelmacher Anna: Magyar Művészet
1896 - 1945.
Magyar Nemzet, Bp. 1964. sep. 26.

Telcs

Részletek az Ernst Múzeum
Kiállításán

Oelmacher Anna: Magyar művészet
1896-1945.
Magyar Nemzet, Bp. 1964. Sep. 26.

Telcs Ede, szobrász-érenművész /1872–1948/.
Köztéri szobrok.

Kallós Ede – Telcs Ede – Márkus Géza:
Vörösmarty emlékmű 7/B IV. /említve/.

Budapest folyóirat, 1988., 2., 42-old.

Telcs Ede

volt Kallós Edének segítségére a Vörösmarty szobor megmintázásánál.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 121.

Telcs Éde.

1. Valynak szertettel Irén és Édi
ö. br. 135 mm

2. Irénkének karácsonyra Édi
ö. br. 100 mm

Telcs Éde és tanítványai
MNG. és Türr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Dr. Hubay Jenő Ö. kr. 185 x 132

2. Jrénkének Karácsonyra Édi
Ö. kr. 100 mm

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Türr István M. Baja 1974.

Telcs Éde

1. Irénkének karácsonyra Édi
Ö. bv. 89 mm

2. A Magy. Numismatikai Társaság
Jubileumára Ö. bv. 126x104

Telcs Éde és tanítványai
MNG és Tüzz István M. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. Teltsde Ármin és Gina 25. Házassági évfordulójára Ö. kr. 97 m

2. Iván öcsémnek szeretettel Ö. kr. 122

Telcs Ede és Tanítványai
MNG és Türr István M. Baja, 1974.

Telcs Éde

1. Mozart V. kr. 55 x 48

2 Mr. Alfred Rudolf Zimmermann
Ö. kr. 100 mm

Telcs Éde és tanítványai
MNG. és Türr István M. Baja, 1971.

Telcs Ede

1. Bach ö. kr. 171x138

2 Nil Sine Magno Vita Labore
Dedit Mortalibus ö. kr.
295x255

Telcs Ede és Tanítványai
MNG és Tüzs István M. Bajer, 1974.

Telcs Ede

1. Anyárok Ö. ker. 172 m

2. Emyelgő pár — " — 225 x 180

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Tüss István M. Baja, 1974.

64./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

Kiss József a költö.

Feleségem.

Dunaiszky szobrász arcmása.

Városi Muzeum. Baja.
Szülövárosának ajándékozott müvei.
1948.aug.2o. Kat.

6e./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Hollandiában készült érmek és plakettek:

Gyermek tulipánok között. 1921-23 között,
6e mm. Vert bronz.
Händel 1924. 17e/13e mm. Öntött bronz.

Városi Muzeum, Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948. aug. 2e. Kat.

57./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Hollandiában készült érmek és plaketteh:

Adrien von Weiler. 1922. 2cc mm. Öntött bronz.

Bach. 1924. 17c/137 mm. " "

Városi Muzeum.Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948.aug.2c. Kat.

MDK

58./

Telcs Ede, szobrászm.

Hollandiában készült érmek és plakettek:

Kenyeret bevető pék. 1921-23 között. Vert bronz.
Két oldal.
Pálmát nyujtó férfi. 1921-23 között. Vert bronz.

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948. aug. 20. Kat.

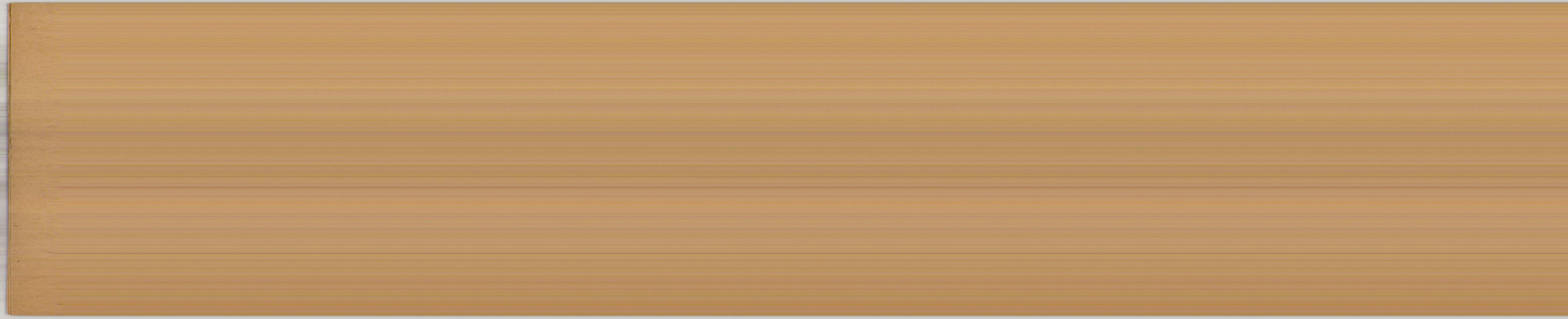

42. Cigánylovak.
43. Esernyő.
44. Cigány fej.
45. Gyilkostó.
46. Fasor.
47. Öreg székely.
48. Bodza-ág.
49. A művész anyja.
50. Önarckép.
51. Téli táj.
52. Lejtők.
53. Tanya.
54. Alkony.
55. Vadviz.
56. Kapálók.
57. Kisfiu fej.
58. Mosolygó kislány.
59. Önarckép.
60. Önarckép.
61. Tehenek a vízparton.
62. Sapkás fiú.

TE
(1
SZÜLŐVÁROSÁ
VÁRO
19

F. k.: Dr. Takáts Endre, Baja. „Szabadság"-nyomda, Baja.

LCS EDE
372—1948)

IAK AJÁNDÉKOZOTT MŰVEI

SI MÚZEUM, BAJA
48. augusztus 20

Telcs Ede hazajött! Hazajött, mert vágyódott szülővárosába. Jött, hogy soha többé el ne hagyja s hogy alkotásait és lelkét nyújtsa szeretett szülővárosának és innen az egész kulturvilágnak.

(Reményi József)

5h Pongrác. Ism. idő. 129 mm. (Öntött
)

III. sz. asztaltároló

ıy Zsolt. 1908. 72|44 mm. (Vert bronz)
atits Ferenc. 1908. 65|32 mm. (Vert bronz)
pesti leányegyesület. 1909. 35 mm. (Vert
)
fi Anna, a művész felesége. 1910. 48|43
(Vert bronz)
ıkt és furulyázó faun. 1910. 78|40 mm.
bronz)
ewfy Arisztid. 1911. 185|142 mm. (Öntött
)
naz 1911. 63|47 mm. (Vert bronz)
ısváry Endre. 1912. 54|88 mm. (Vert bronz)
nstein Arnold. 1912. 141 mm. (Öntött
)
naz 1912. 59 mm. (Vert bronz)
nemzetközi börtönügyi kongresszus. 1905.
mm. (Vert bronz)

IV. sz. asztaltároló

heim Ármin és Grünfeld Irma. 1912.
m. (Vert bronz)
nitz Béla. 1914. 58|40 mm. (Vert bronz)
inger Vilmos. 1915. 225|134 mm. (Öntött
)
naz. 1915. 63|47 mm. (Vert bronz)
kedvelők Egy. tagilletménye. 1915. 50|64
(Vert hadifém)
ei Arthur. 1916. 126 mm. (Öntött bronz)
ei Arthur emlékének. 1916. 112 mm.
ött bronz)

V. sz. asztaltároló

enhayn és Arz. Hátlap Szt. György. 1916.
25 mm. (Öntött vas)
naz. Hátlap Szt. György. 1916. 64|53 mm.
bronz)
A. vezérezredes. 1916. 270|228 mm.
tt vas)

34 **Palmić, Charles** J. A. Wörnitz mentén. Olajfestmény. 1600 korona.

35 **Mihalik Dániel.** Eső után. Olajfestmény. 800 korona.

*36 **Mihalik Dániel.** Rét. Olajfestmény. 6000 korona.

37 **Hacker Arthur.** R. A. „S támada nagy kiáltás Egyptomban." Olajfestmény. 10,900 korona.

38 **Palmić, Charles J.** Ősz a Bärenwaldban. Olajfestmény. 2000 korona.

*39 **Grünwald Béla.** Otthon. Olajfestmény. 1200 korona.

40 **Palmić, Charles J.** Éjjel. Olajfestmény. 6000 kor.

*41 **Mendlik Oszkár.** Utolsó napsugarak. Olajfestmény. 1500 korona.

*42 **Palmić, Charles J.** Csendes falu. Olajfestmény. 3000 korona.

43 **Palmić, Charles J.** Alkony. Olajfestmény. 6000 kor.

*44 **Vaszary János.** Ádám és Éva. Olajfestmény. 10,000 korona.

45 **Palmić, Charles J.** Holdas éj. Olajfestmény. 6000 korona.

46 **Br. Mednyánszky László.** Fenyves. Olajfestmény. 2400 korona.

47 **Paczka Ferenc.** A tolna-szántói nagy gödör. Olajfestmény. 1800 korona.

*48 **Br. Mednyánszky László.** Tavasz. Olajfestmény. 7000 korona.

49 **Benczúr Gyula.** Freund Salamon arcképe. Olajfestmény. Freund Salamon tulajdona.

*50 **Benczúr Gyula.** Gróf Berchtold Lipótné Károlyi Nandin grófnő, fiával. Olajfestmény. Gróf Berchtold Lipót tulajdona.

51 **Benczúr Gyula.** Dr. Elischer Gyula arcképe. Olajfestmény. Dr. Elischer Gyula tulajdona.

52 **Palmić, Charles J.** Naplemente után. Olajfestmény. 6000 korona.

53 **Palmić, Charles J.** Tórészlet. Olajfestmény. 1400 kor.

Telcs Ede

III. TEREM.

*54 **Zemplényi Tivadar.** Ünnepnapon. Olajfestmény. 2000 korona.

55 **Peske Géza.** A konkurrencia. Olajfestmény. Eladó.

*56 **Peske Géza.** A lakmározók. Olajfestmény. Eladó.

57 **Peske Géza.** A jutalom. Olajfestmény. Eladó.

58 **Peske Géza.** Kasznárék Arankája. Olajfestm. Eladó.

59 **Mendlik Oszkár.** Ariadne. Olajfestmény. 2500 kor.

60 **Edvi Illés Aladár.** Reggeli szürkület. Olajfestmény. 1000 korona.

*61 **Bosznay István.** Tó partján. Olajfestmény. Eladó.

62 **Richir Hermann.** Gróf Károlyi István arcképe. Olajfestmény. Gróf Károlyi Istvánné tulajdona.

63 **Pállya Celestin.** Bujósdi. Olajfestmény. 5000 kor.

64 **Tull Ödön.** Gyümölcsöskert. Olajfestmény. 600 kor.

*65 **Hegedüs László.** Nagy Zsiga festőművész arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

66 **Damkó József.** Október elsején. Szoborcsoport. Eredeti terakotta. 1000 korona.

67 **Fakits Ernő.** Női képmástanulmány. Gyps-mellszobor. Magántulajdon.

68 **Farkas Miklós.** Férfiképmás. Terrakotta-szobor. Dr. Csillag Jakab tulajdona.

*69 **Damkó József.** Ketten. Szobormű. Eredeti terrakotta. 600 korona.

70 **Fadrusz Jánosné.** Gyermekfej. Szobormű. Dr. Deréky Pál tulajdona.

71 **Telcs Ede.** Öreg asszony. Bronz-szobor. 600 korona.

72 **Telcs Ede.** Arcképtanulmány. Szinezett gyps-szobor. Magántulajdon.

*73 **Telcs Ede.** Olasz leány. Szinezett gyps-szobor. 500 korona. Bronzba öntve 1000 korona.

74 **Telcs Ede.** Kis fiú. Bronz-szobor. 600 korona.

KMT 1901. Szv. nemzetk. kiáll.-kat.

Teleki Ede

növendéke volt az Iparművészeti Főiskolán
Csáky István éremművén

Magyar Nemzet 1968. febr. 17. 4.o.

Telcs Ede

„Alpár Ignác", egész tábla
fekete-fehér reprodukció.

Gádor E.: Budapest szobrai,
Budapest, 1955

Telcs Ede

Lamitványa, Petri Lajos volt.

Gádor E.: Budapest pibrai,

Budapest, 1955. 441

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifiz

..... indokából személyesen meg nen

..... számu .....

ztam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Telcs Eede

wod

Münsarnok, 1900. 98 l.

Toledo

N. 2282

~~Arad k. n VI 187~~

Telcs Ede

U. 1849

arczk.

Kuzaim, török pasa / II. 139

Telcs Ede

1. Rabenkampf V. kr. 46x46
2. Pánsípot fújó Faun V. kr. 57 cm

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Türr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Edemetaal Bedruven Afdeeling Medailles V. br. 40 mm
2. Kroll V. br. 57 mm

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Türr István M. Baja, 1974.

Telcs Ede

„Széchenyi-kút" egész táblás, fekete fehér fényképreprodukció.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955.

Teles Ede

Grôd

2

Vas. Hp. 1908.829.l.
(Keppel)

98, 114, 122.– i koponya, öskori VII. 143. – idolum X. 136. –
kapcsolótük, hallstattkori IV. 73.

Teles Ede

Magyar Művészet
1925. 51, II, 53
1926. 41, 222, 259,
416, 556
1927. 113
1928. 400, 600

~~Allat. cont. IX. 103.~~

Telcs Ede

"Petőfi szellemének szentelték negyedik kiállitásukat a Céhbeliek"-irja Mátrai Vilmos: "A Céhbeliek kiállitása" cimmel.
A Petőfiről készült szobrok és egyéb alkotások közül, a szobrászok között a legkiemelkedőbbek: Horvai János, Sidló Ferenc, Telcs Ede, Damkó József, Kisfaludi Stróbl Zsigmond.
A festők közül: dr. Székely Andor, Körösfői K. Aladár, Szlányi Lajos, Udvary Géza, Jaschik Álmos, Nagy Sándor, Glatz Oszkár, Deák Ébner Lajos, Raáb Ervin. Nádler Róbert. Megemliti még Moiéret Ödön nevét.

Telcs Ede: "nagyméretü, sz épen megmintázott Petőfi fej-éből hiányzik a lélek."

Élet, Bp. 1923. febr. 25. XIV. évf. 4. sz. 93. lap.

Telcs Ede

és Hallos Ede

„Vörösmarty Mihály" egész tábla
fekete-fehér fényképreprodukció.

Gádor E.: Budapest rabrai,
Budapest, 1935.

Telcs Ede

1. Falkenhayn-Arz Ö. 270x230

2. Atlanta V. ezüst 59 mm

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr Sslván M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Irénkének karácsonyra Édi
ö. b. 103 m 1937

2. — " — — " — — " —
1938.

Telcs Ede és tanítványai
MNC és Tüzs István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Dr. W. P. C. Knuttel ö. br. 270x179

2. Beethoven ö. br. 5Jx46

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

Vísrad a hajnal... ö. br. 294x172

Leamplafej ö. br. 85x95

Telcs Ede és Tanítványai

MNG és Tűrr István M. Baja, 1974.

Telcs Ede

Marótinak XXV. ö. br. 127×87
Jókai Mór, ö br. 73 mm

Telcs Ede és Tanítványai
MNG és Türr István M. Baja, 1974.

Telcs Ede

Kallós Edével közös Vörösmarty-szobrát a pesti Vörösmarty-téren állították fel.

dr. Ádámfy József: Jubilál a Kossuth-szobor.
Délmagyarország, Szeged, 1943. márc. 15.

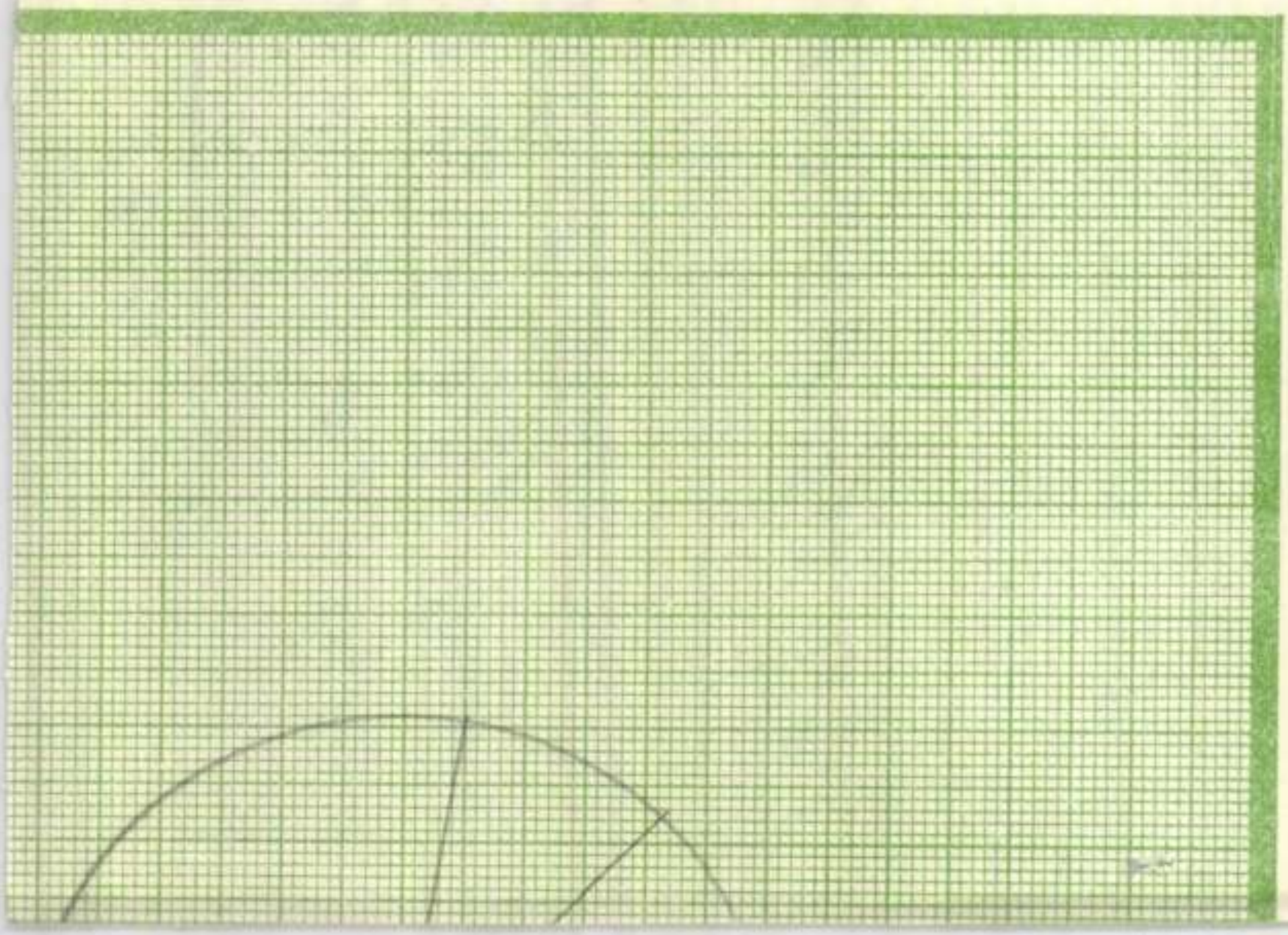

Teles Ede

1907. nept. 9. en. leplertik le Szilágyi Dezső szobrát Telepesen.

Művinet 1907. 339. l.

Schmoll Jeremias V. 105.

Telcs Ede

Mucsarnok
1920–21. tél. kiáll. 156, 156/a
1922 jub. kiáll. 110, 537

Utrecht

1924. tav. kiáll. 324, 325, 333, 547 Bpest.

Budapest

1926 . őszi kiáll. 160
1927 tav. kiáll. 166, 167, 168, 314
1927. magyar táj 110.
1928. tav. kiáll. 69, 76, 84–
Bp. Rávay u. 16.

Cehbelő

1929. tav. kiáll. 112, 116, 117
Alkotás u. 41.

Telcs Ede

mellszobra Ligeti Miklóstól repr.

Képzőművészet

1933. 117. l.

Telcs Ede

Az 1.- sz. cédula folytatása azokkal a festőművésznevekkel, akik az ott feltüntetett szobrásznevek mellett szintén résztvettek a Mücsarnokban rendezett jubiláris téli tárlaton:
Coulin Artur, Csók István, Edvi Illés Aladár, Fesztyné Jókai Róza, Gergely Imre, Kümmerle Pál, Martin Hadzsi Olga, Pap Emil, Székely Andor, Udvary Géza és Vastagh Géza.

ÉLET, Bp. 1911. dec. 31. III. évf.
53. sz. 1643-1645. lap.

Telcs Ede

Egy megrendelésre készült,„konvencionális arcképét, egy finom női fej ellensulyozza,"-irja Tövis: "A téli kiállitás" c. kritikájában, a Mücsarnok tárlatán bemutatott müről, a Művészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1909. nov. 21. XX. évf.
47. sz. 778-779. lap.

Telcs Ede - Kallós Ede

„Vörösmarty Mihály" szobra
(1908) - V. Vörösmarty tér - főtér

A százéves Budapest arcaiból
Corvina Kp. 1972
13. lép

Telcs Ede
szobrász

Az Iparművészeti Tanintézet
választmányi tagja volt a
művész.

Gádor István: Pályám emlékeiből
Művészet, 1975. november - 6. oldal.

Telcs Ede
szobrász

~ szolnoki művész

Kaposvári : Lyka K. 180.
Jászkúnság 1970. 4.

Telcs Ede

Porcelán műtárgyak (másolatok) bemutatására kerül a herendi porcelán reprezentatív kiállításán Párizsban (IV. 7–14.).

Magyar Hírlap, 1970. III. 31. 6. l.

TELCS EDE, szobrász, /1872-1948/

A századfordulón közép-európai viszonylatban az akadémikus naturalizmus, a realizmus pedig még inkább helyénvaló alkotómódnak tekinthető, ezek virágzását azonban 1945-ig, sőt napjainkig olyan jeles mesterek konzervál-tak, mint pl. Telcs Ede szobrászművész. 568.old

HEOK NAST JÁNOS: Rumi Rajki István szobrászművész 564.old

VASI SZEMLE, XXV.évf. 1971. 4.szám, Szombathely

Telcs Ede

A modern müvészet ügye tehát győzött. Képviselői bevonulhatnak a Mücsarnokba, s igy a jó müvek is olyan bőviben lesznek, mint eddig a roszszak voltak. A MIÉNK uj tagjai: Vedres Márk, Beck Ö. Fülöp, Gách István, Gárdos Aladár, Kallós Ede, Ligeti Miklós, Pásztor János, Simay Imre, Szamovolszky Ödön szobrászmüvészek. Boruth Andor, Czigány Dezső, Galimberti Sándor, Gulácsy Lajos, Herrer Caesar, Jávor Pál, Katona Nándor, Koszta József, Körösfői Kriesch, Márk Lajos, Mihalik Dániel, Nagy Sándor, Nyilassy Sándor, Olgyay Ferenc, Perlmutter Izsák, Pór Bertalan, Szlányi Lajos, Thorma János, Ujváry Ignác, Zemplényi Tivadar, Zombori Lajos, festőmüvészek.
A HÉT, Bp. 1909. ápr. 11. XX. évf. 15. sz. 255-256. lap.

Telcs Ede

A Müvészet c. rovatban, Tövis: „A tavaszi kiállitás" cimmel, a Mücsarnokban történt változásról számol be. E szerint, ebben a formájában, ahogy ma látni, ez az utolsó tavaszi tárlat "a müvészet főrendiházában", -amint a Mücsarnokot nevezi. Ezután a modern müvészetnek majd helyet kell adniok. A MIÉNK ugyanis, -mely számarányra kicsiny, de értékben eddig is a leggazdagabb csoportja volt a magyar müvészetnek, - a napokban tagjai közé avatott harmincegy müvészt, -huszonegy festőt és tiz szobrászt, s igy közel hatvan főre erősödött, ami müvészetpolitikai kérdésekben ezután számbelileg is megadja neki a döntő sulyt, mely esztétikai valőrje révén eddig is joggal megillette volna.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 11. XX. évf. 15. sz. 255-256. lap.

Telcs Ede

Részt vett a Munkácsy-szobor pályázaton. A Müvészet c. rovat igen magasra értékeli mind a müvész, mind pedig Pásztor János szobormüvét. Mindegyik dokumentuma annak, hogy "micsoda formaviziók elevenednek meg a művészben, ha Munkácsyra gondol." a puritán tisztaságu plasztikát, a tiszta müvészetet méltatja. Majd reményli, hogy "a pályázatban vannak biztató jelek," hogy talán mégis meg lesz a szobor. /A megjegyzés az elfogult biráló bizottság eljárására utal./

A HÉT, Bp. 1906. febr. 18. XVII. évf. 7. sz. 111. lap.

Telcs Ede TV. 153. - Muz. és Kvt. Ert.

Telcs Ede

Gádor István mintázását látta Telcs Ede, ezután azt javalta hogy jelentkezzen az Iparművészeti Iskolába és nyári gyakorlatra keresse fel a művészt.

Gádor István: Pályám emlékeiből, Művészet, 1975. november - 6 oldal.

TELCS EDE, szobrász, éremművész

Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben az általa elérhető összes magy. szobrász-éremművésztől megrendelte önarcképüket 100+100 mm. plakettben. -A gyüjt. a MNM.-ban van. 116. drb. A sorozathoz tartozó önarcképplakettek:
TELCS EDE. -Felirat: TELCS EDE 1931 E .MNM.-99+99 mm.
Leirás: HP. 620. 4. kép. 32. old

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24. old

AZ ÉREM, XXXII. évf. 1975.-1. Bp. 1975

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

vi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Teles Ede

wód

Mátrus László. Két magyar szobrász. Művészeti Krónika. 1904.

6-27.

T. 2918.

áros foglalja el, a háttérben erdőség
előtért pedig, ahol az iránytüt is
Jelzése oldalt balra: pag. 301.

15.3 : 28.4 cm.

45.

Telcs Ede

életrajz

irod

Csókássy 33. l.

Alpár, ~~szabó~~ szabó Bert
1920/22. Hollandiában élt és
dolgozott.

_____ *műhely.*

főnökség!

_____hó____n történő kifize-

_____indokából személyesen meg nem

_____szamu _____

n.

vi _____ hó_____

_____

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Teles Ede

laid
z
Gohl Bujabb 9 il

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191..

.....

tanu.

.....

tanu.

Teles Ede

Kecskemeti Kossuth
Hobor.

Cred

BPP II 345 l.

Tells Éde

Alpár Ignác
nobra a városligetben
Ott voltam a nobor
leleplezésén, s letettuk
a Nincsi. Orsz. Biróttsag
koszorúját.

1932 (?).

Protestáns
Sándor

Görög-orosz
14 Auxent

Izraelita
9

Protestáns
Leánder

Görög-orosz
15 Onezim

Izraelita
10

Protestáns
Román

Görög-orosz
16 Pamfil vt.

Izraelita
11 Eszter bőjtje

18

orsjegyek. 1910—1936. Huzás: március 1. Főnyeremény: 30.000 kor.
községi sorsjegyek. 1910—1913. március 1. 1914—1923. március 1.
ius 1. Főnyeremény: 400.000 korona. — Erzsébet-szanatorium sors-
luzás: 1910—1915. március 1. Főnyeremény: 100.000 korona. —
oroskereszt-sorsjegyek. 1910—1933, Huzás: márc. 1. Főny. 30.000 K.

Protestáns
Albin

Görög-orosz
17 Tódor Tyr.

Izraelita
12 Sab. Sahor.

Protestáns
Szimplicz

Görög-orosz
18 Leó pápa

Izraelita
13S Thezave

9

Február—Március 29—31 nap

Tolcs Ede

Irod.

Magyar Iparművészet 1911.
215. l. (A turini világ-
kiállítás magyar háza)

Telcs Ede

neve említve, nyerjel az

Országos Magyar Képzőművészeti Társulat

Munkácsy szobor pályázatán

Fülop Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. 1974 Magvető

149. old.

Telos Ede

neve említve a 96. oldalon

Pillop Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.Magvető 1974

Telcs Ede

Kallós Edével alkotta Vörösmarty Mihály szobrát.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc szb.: Budapest 1973: „Budapest Lexikon", 1335 l

5151

munes et universales naturae hu

a/ Relate ad naturam puram c
naturalem non exequi nec in act
minis unionem. Religio namque c
ad Deum est sec. servitium seu
praescribit, eaque in communi t
dependet a ratione individuali
siones de his universalibus, v
quae de Deo tenenda, ab ipso sp
sunt. Attamen ratio hum. in his
potest, lta ut vera religio, na
a paucis, post longum tempus ei
cognosci possit. Inde desideri
per quandam auctoritatem edoce
quandam auctoritatem edoceantu
a magistro Deo expectari potes
media naturalia non praestetur
potest. Suppositio igitur, quo
suum servitium conscium creave

TELCS EDE

emlitve ld.Körösfői Kriesch Aladár

Sármány Ilona:A Zeneakadémia
UJ TÜKÖR 1980/XVII/44.sz.24-25.so.

!

ócsoport ifjuságpolitikai tevékeny-

/középtávu és éves/ terveinek
yt kivánunk biztositani azoknak
isszertációk, tudományos fokozat-
k/, amelyek a fiatal kutatók
yének megszerzéséhez szükségesek,
a Kutatócsoport fiatal kutatói-
n dominálni látszik a pályakezdés
vékenységre való átmenet.
k: Alkotó Ifjuság pályázatok,
k, az anyagi ösztönzés eszközei
n.
z osztályvezetők,

a Szakszervezeti Bizottsággal

TELCS EDE

EMLITVE repr. Gombocz Zoltán érem

ld.Ferenczy Béni

Képes Géza: Lélegző érdarabok
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/31.sz.10.o.

Telcs Ede

neve emlitve az Art Nouveau,1904.Miskolc
-egy érdekesn iparmüvészeti kiállitás a
századelőn /D.I.-V.L./ c.cikkben.
/A cikket lásd Körösfői Kriesch Aladárnál/

Napjaink 1979.december 35-37.o.

Teles Ede, szobrász-éremművész (1872–1948).

Márkus Géza, a kápráztatok építésze.

3. Márkus Géza, Kallós Ede és Teles Ede: Vörösmarty emlékmű, Budapest, 1908. (repr.)

Magyar Építőművészet, 1984. 5., 54-old.

Telcs Ede

emlitve

Popány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 45. l.
Budapest 1965

Telcs Ede

Sajnáljuk, hogy Telcs Ede naturális Krúdy-szobrán kívül az írót ábrázoló más művek hiányoztak a termekből. Elsősorban talán a kedves karikatúrák szép sora, ... vagy Szabó Iván hangulatos dombormüve.

Bodri F.: Krúdy illusztrátorai a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Jelenkor XVI. évf. 4. sz. 1969. ápr., 372. l.

Telcs Ede

Arany Ákos nobra

1904

laid

Liber Byest nobrai

247. l.

Telcs Ede
nohán

M.D.V.

Méltatás

Bodnár Éva: Miskolczy Ferenc kiállítása Bájan
Művészet, 1968. október – 45 kgs.

M.D.K.

Teltsch Ede

Kisplasztikáit dicséri Lázár Béla: "Téli tárlat"-ról szóló cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1900. január
811-832. lap

M.D.K.

Telcs Ede zsobrászmüvész

Tőry Emil müépitésszel együtt első dijat nyert az Erzsébet-szoborpályázatra beküldött pályamüvel. Repr.-ját hozza a lap. "Hónapról-hónapra" c. rovat.

Magyar Salon, Bp. 1903. juli. 39. kötet
1080-1085. lap

264. *Pátzay Pál:* Fiú akt.

Telcs Ede

K.

272. *Telcs Ede:* Ülő nő.

Árverési Közlöny

1936. febr. 1. rendk.

n.

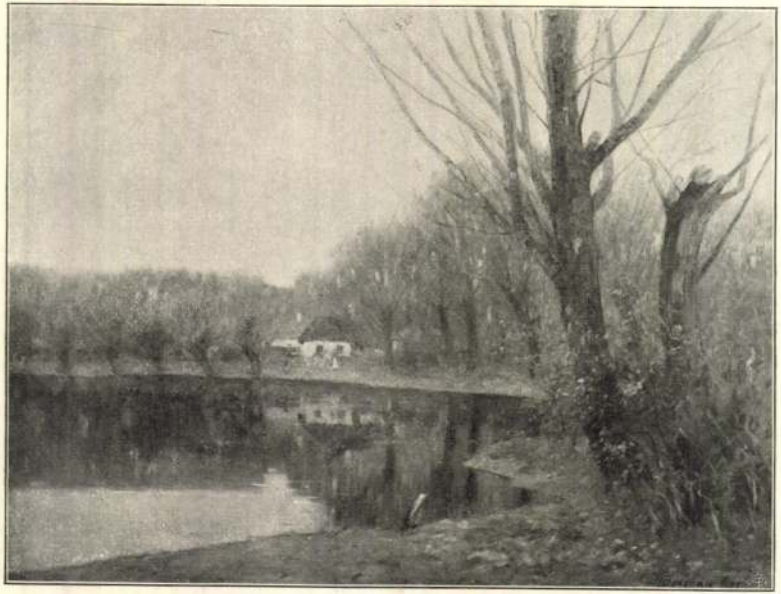

61. Bosznay István: Tó partján.

Telcs Ede K.

73. Telcs Ede: Olasz leány.

KMT 1901 tav. nemzeth kiáll

MAGYAR NEMZET AUGUSZTUS 16.

Az Akadémia és az ázsiai kis tigrisek

(MTI) Közös érdek annak tanulmányozása, hogy a tudomány, a kutatás miként tudott hozzájárulni egy olyan gyors modernizációs programhoz, mint amilyen igen jól lemérhető az ázsiai kis tigriseknél – nyilatkozta *Láng* István, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkára, aki nemrégiben Tajvanon és Dél-Koreában tárgyalt az együttműködésről *Újfalussy* József, az MTA alelnöke és *Pusztai* János, a nemzetközi kapcsolatok főosztálya vezetőjének társaságában. Mindkét helyen az elmúlt 20 évben óriási összegeket fordítottak a tudomány fejlesztésére és ez a tendencia ma is érvényesül. Elsősorban a fejlesztő kutatásokat támogatták, de most határozott törekvés tapasztalható az alapkutatások színvonalának javítására is. Ezért is keresik az együttműködési lehetőségeket Magyarországgal.Mindkét tárgyalópartner egyöntetű véleménye: a műszaki kutatások és a fejlesz rén Tajvan és Dél-Korea jobb az alapkutatások nálunk m szintűek. Az együttműködés szerencsésen kiegészíthetnik Számunkra meglepő volt – m a Távol-Keleten járt akadém gáció tagjai –, hogy mindkét h állam még a műszaki fejlesz is 70 százalékban finanszíroz tatásokat. A jövőben elsősorb technológiában, a számítást ban és a környezetvédelem lesz lehetőség közös kutatás kölcsönös megállapodás al közgazdaság-tudomány és n kutatások területén is kialak együttes munka. A magyar tudósok, illetve tudományos nyek közötti csere az alap nyok, a mezőgazdaság, az or mány és a műszaki tudomán letén valósul meg a továbbia

TELCS EDE

Diszkut,1930

PROHÁSZKA László: A budapesti Szabadság tér művészeti emlékei. = Pavilon 6(1991) 50.p.ill.

Telcs Ede (2. folt.)

Nagy nobor pájáratokon és részt vett, így a Szabadságharc emlékművön, az Erzsébet nobor és Kossuth emlékmű pájáratokon. A Kossuth emlékműnek csak váltatatott, ezzel a vagy eszközölett igénylő megoldása került kivitelezésre Kecskeméten, 1906-ban (folt.)

Telcs Ede emlékkiállítás Bpest 1963
Katalógust bev. Csap Erzsébet

5-6

TELCS Ede (5. fofl.)

ö rénitette a Zeneak. földnintje és az 1-sö emelet rörötti fürézeket és pulto-rat; a Hitelbank (ma Pénzügmin.) egy ölsarok erzégén látható, a merögard. és bortermelést szimbolizáló gyermekeit; a Grashem palota homlokzatán levö ratállos fejet; az Adria Biszt. ~~[illegible]~~ palotája réné-ne rénitett rörplantitási elpusztultat.

(4 fofl.)

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bev. Csap Erzsébet

8.

Telcs Ede

Kallós Ede képésére csatlakozott a Vörösmarty szobor kivitelezéséhez.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 35 l.

TELCS Ede

(3. folt.)

a bp-i Vörösmarty emlékmű tervét (1903) a zsűrik nem bartolhat kivitelezésre alkalmasnak, ill. csak 5-ik-ként fogadtát el (Építész tervező) Mórtus Géza volt, aki az 1-sö díjas Kallós Ede tervének építéneti rénét is rénitette) 1911-12-ben elkészíti megbírásta Gt. Lenló és III. Kárdy Kiraly nobrát.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963 (folt.)
Katalógust bev. Csap Erzsébet

6.

TELCS EDE (6./oft.)

Legismertebb nobra az 1911-ben felállított Munkácsy Mihály szemlét. Korai periódusában lénitett e Barbás Miklós mellszobrát, azután mája korepesi temetőben levő Mechwart András és Keller Jubal sírtróvát. A Hubay halad sírbolt jáz is lénitett egy hegedülő férfi és egy énekkő nő figurát. Láncsy Leo kripkéján is lénitett egészalakos figurázat VÉGE

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bev Csap Erzsébet

9.

Telcs Ede (1 fott)

1920-22 között Hollandiában tartózkodott. Alkotásait nómos harai a külföldi kitüntetéssel jutalmartás. Hagyatékát 1948-ban bekövetkezett halála után műlövőrosa, a bajai múzeum kapta meg. – Kiemelik 1908-ban készült tanulmánfejét, az éremműszeret elterjesztésében az elsőt között volt

Telcs Ede emlékkiállítás Bpest 1963 (1 oft.)
Katalógust bev. Csap Erzsébet

5

Telcs Ede

1872. máj 12-én nül. Tanulmányait a Mintarajziskolában, Vasadi Ferencnél végezte (1877) utána a bécsi akad. 4 évig Edmund Kellner növendéke volt. 1892-ben elnyerte a Füger díjat. Azután 3 évenát Caspar von Zumbusch mesteriskoláját látogatta. Európai tanulmányutat. 1897-ben harakéstés itthon dolgozott. (fotó)

Telcs Ede emlékkiállítás Ppest 1963

Katalógust bev. Csap Erzsébet

5

TELCS Ede

5. Klö parasit. 1899. Jen. 40,5 cm.
J.t.h.: Telcs E. 1899. M.N.G. Ltr.: 52.943.
6. Tellsch Ármin. 1899. P. gipn, 25 cm.
J.t.o.: Telcs 99. Bajai mar. Ltr.: 53.14.1.
7. Parantasszony. Brony, 39 cm. J.o. Telcs.
M.N.G. Ltr.: 54.120.
8. Rozmaring. Ón, 27,5 x 27 cm. J.n.
M.N.G. Ltr.: 58.57 – N.
9. Vásárfia, Ón, 27,5 x 26,5 cm. J.n.
M.N.G. Ltr.: 58.58 – N.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bev Csap Erzsébet

15

TELCS Ede

1. A zét Borneo missza, 1893. Brow/, 71 cm. J. t.: Teltsch Ede 93. Bajai mus. Itn. 52.780.1.
2. Öreg parantasson, 1899, Jerr., 35 cm. J. o.: Telcs Ede 1899 Bp. M. N. G. Itn.: 52.955
3. Parantlegény, 1899, Jerr., 38 cm. J. o.: Telcs 99, M. N. G. Itn.: 52137
4. Parantmegyeszte, 1899, Jerr. 34 cm. J. t. h.: Telcs 99. M. N. G. Itn.: 52138.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bev Csap Erzsébet

TELCS Ede (4. folt.)

A 1911-12-ben rémült szt. László és III. Károly Tiráf szobrok Tőrül csak László maradt meg, a másik a háború alatt megsérült. A széchényi shrand bejárata előtt Refesték el „Forrás" c. női áttját (1911.) 1929-ben megbízást rapott Alpár Ignác építész álló szobrának elrénítésére, 1931-ben állítokék fel a szobrot a Városligetben. (folt.)

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bev. Csap. Erzsébet

8.

Telcs Ede Szobrász

(1872–1948)

Bajám született

→ Nagy István fm

MŰVÉSZET 1985/11-12/

68
69

-

nografiájára vagy a topográfiák
és máris megtaláljuk a stilus-

ufajban és stilusban egyaránt
hez a megkezdett munkálatok
e nagy számban ismeretesek a
i értelemben újat jelző alkotások,
bban foglalkoznak /Pusztai/.
ztes tünet egyes szoborfogalma-
ség az épitészetben alkalmazott
vonatkozik ez oltármenzákra és
és kútszobrokra. Nyilván ezért
ek tünő összképért gondolhatta
lapitania a hazai szobrászatot,
n csiszolt szeme a hazait nem
szetnek.

TELCS Ede szobász

PROHÁSZKA László: Széchenyi István ábrázolása
a szobrászatban. = Pavilon 7 (1992) 37.

soport 1978.december 12-én kelt,
rvéről

s 1981. január 23-án meghosszabbi-
l tételesen az alábbiakat jelentem:
ránunk nyujtani a fiatal
ányos munkájához, fejlődéséhez,
esetleges tudományos fokozatszerzé-

irányzott intézkedések mind az
vezetés gyakorlatában érvénye-
ban konzultativ, másrészt terve-
s tervprogramokba/, munkaszervezési
ett dolgozatok esetében /tudományos
fiatalok nem szereztek!/ megfele -
endszerébe épitett anyagi ösztön-

ndó a fiatal kutatók belföldi ösztön-

TELCS EDE

említve + repr. érem, a társulat ötéves fennállására

ld. Huszár Lajos

Hunyady Judit: A Numizmatikai Társulat 80 éve
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/31.sz.11.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Telcs Ede

tanítványa a Budapesti Iparművészeti Főiskolán Vincze Pál.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 316 l.

56.

Tolcs Ede

Magyar Művészet

1934. 191. l

Kovács János:

Térden alól, ülve, balra fordu
szemöldöke s oldalszakála barna
erkély kőkorlátján pihenteti s kezé
kilenc sor van e szöveggel: „Di
In Dioecesi Gr: Rit: Cathol. Eperie
ensem Fundata Et Dotata Anno
fehér nyakkendője alól ingének gallér
dolmánya, prémes bekecse s nadrág
szegélyzett. Mellét: „Franciscus Austr
lán díszkard lóg. Jobbra Minerva
meghalni Hazám! érted: vagyis
adozni Neked" és „Kováts János
Püspökségi Nyilvános Konyvtárna
tus 25-dikén 1764-dikben". Ba
kilátás. A keretén fölül: „Effig
Domini Joannis Bapt: Kováts
Eperiessiensis Fundatoris In T
s alól: „PraesVL, et CLerVs
sTensTs MVseo natTonaLT LVbe
ban ez van: „Miklochitz Józs.

Teles Ede

Mincsarnok
1908. egyházmin. kiáll.
66. l.

nerete: 135: 106 cm.
József.

nem igen vetettek ügyet a külföldi fejlődésre. Nem látogattak külföldre, míg programmjukat művekben is meg nem szilárdították. Hermetikus elzárkózás azonban nem lehetséges s mikor odakünn a kilencvenes években az impresszionisták Bastien-Lepaget félretolták s annak híre fakulni kezdett, Nagybánya is készülődött a fehéres-szürke harmóniáktól a napsütés élénk ellentétei felé. Ez a változás annál könnyebben történt, hiszen a fejlődés logikus vonala is erre felé ívelt. A nagybányai mesterek javarésze tevékeny részt vett a magyar impresszionizmus kialakításában, de az útnak itt sem volt vége, hanem végső szakaszán az impresszionizmussal gyökeresen ellentétes összegező, dekoratív művészethez vezetett. Ekkor azonban, késői fázisában, már régi egysége megbomlott. Némelyeket az impresszionizmusnál hagyott el, például Csók Istvánt, mások, mint Réti és Thorma a maguk útján járva, még az impresszionizmus elveit sem fogadták el teljes egészében, ismét mások, mint Iványi-Grünwald, szűntelenül folyó kísérlete-

Telcs Ede

Karap Ferenc plakettje
rejtv.
Müvészet 1903. 330.l

Teles Ede

Deák Ferenc plakett

rejtve

Művészet 1903. 344. l.

Algebra.

Mőző csippi

Szentiványi Miklós

I. a évf.

Telcs Ede

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 57, II. 53
1926. 41, 222, 259, 416, 556
1927. 113
1928. 400, 600
1930. 334, 655
1932. 84
1929. 24, 26, 30, 32, 355, 258-9.

Plenyugvó nap sugárzaitól megaranyozott

1822. Max. Lenz:

Eine Welt.

A hegyes vidéknek virágzó bür gondolatokba elmélyedt

tartva köreled-nek feleje.

galyakat fejökhöz gőt, középütt ketten k

fiatal

többen bontak égő szivart tart, ba lap vissel; nyakkendője p oldalzsebébe dugott kendője lója sötétkék; vállaira v bő ruhájának alja hasitott; körül a kibont A égbolt könnyen felhőz

Vászon, méretei
Vétetett 1900. V. 1

moltatott az 1900. VI.

252/900.

Telcs Ede

Műcsarnok
1907. tav. Kiáll. 190, 192
1908 (-9) téli Kiáll. 212-215, 352
1909-10. téli Kiáll. 174-176
1911-12 jub. Kiáll. 263-266, 358
1912. tav. Kiáll. 207

Telcs Ede

Anyaság c. plakettje
vegyr.
Művészet 1907. 37. l.

Kamera, római IV. 29.

Telcs Ede

Lenkei Henrik archép
plakettje repr.
Müveriet 1907 105. l.

LÓRA

GYÜJT

M

Felelős kiadó: Fränkel József. Európa nyomda rt. —

Telcs Ede

l.

Liber Bpest wobrai 237. l.

Gallia V. 262.

Teles Ede

l. Ehr.

U. 1901

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi minta.

Teles Ede

ind

Mücsarnok, 1901. 113. l.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

lyezem:

ragy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Teles Ede

ivod

Müssarnok, 1901. 210–211 l.

A m. kir. vallás- és köz

10.110/1933. szám.

A Müemlékek Orsz. Biz

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Teles Ede

Prod
2

Művészi Ipar

1906. II. 1. f.

(A milanói kiállítás.)

Teles Ede

wod

=

T. K. E. Erzsebet Eiráfné

szobra Szabadkán. Vas. Ny

1901. 496-97 l. Egyik

brown nekszobor.

kalapzubát kesztette

Rintel Géza

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Telés Ede

rod

Magyar Ejtőnyvezet

1907. f. szám (A rendszerben)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta.

Telcs Ede

Cred

Hét, 1903, 47 27

A. Leitér Mr. 168. Plakett, bronz. György Artur profilban.
Vésett feliratok: György Artur 1907 VII.
16. jelz.: Telse. Átm. 10,5 cm
Átadva a Történeti Múzeumnak

Vásárolt (Poet m.) György villa
Veszélyeztetett Magángyűjtemények Ministerial Biztosságra
LXI. szám Leitér. 1949. (Parmüvészeti Museum, Adattár)

TELCS EDE

A. leltár Nr. 168. Plakett, bronz. Görgey Artur profilban.
Vésett felirata: Görgey Artur 1907 VII.
18. Jelz.: Telcs. Átm. 10,5 cm
Átadva a Történeti Muzeumnak

Visegrád (Pest m.) Görgey villa
Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága
LXI. számu leltár. 1949. (IParmüvészeti Muzeum, Adattár)

Telcs Ede

Szabadságszobrának repr.-ját bemutatja a lap, valamint a müvész arcképét is. Pályázati dijra nem pályázott, ezt maga a szobra mondja meg, mivel "a pályázat feltételeitől elütően, nem a magyar szabadságharc emléke, hanem a világszabadság égre emelkedő, egetvivó monumentuma."
A Müvészet c. rovat közleménye "Két szobor" cimmel.

A HÉT, Bp. 1907. juni. 23. XVIII. évf.
25. sz. 424. lap.

Telcs Ede

A "Téli tárlat"-on bemutatott "finom apróságai" feltünést keltenek,-irja kritikájában Huba a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 19oo. dec. 2. XI. évf.
48. sz. 77o-771. lap.

Ahlwardt IX .140.

Telcs (Teltsch) Ede Bécs I

Műcsarnok

1893/94. téli kiáll.
1894. tavaszi kiáll.
1894/95. téli kiáll.
1895/96. téli kiáll.
1896. mill. kiáll
1897. tav. kiáll.
1897/98. téli kiáll.
1898. tav. kiáll.
1898/99. téli kiáll.

Telcs Ede

1899. tav. kiáll.
1899-1900. téli kiáll.
1900. tav. kiáll.
1900-1901. téli kiáll.
1901. tav. kiáll.
1901-2. téli kiáll. - 22, 74-83, 126-129, 131
1902. tav. kiáll. 89, 90, 134
1902-3 téli kiáll. 89, 91-96, 556

Teles Ede szobrász

~~Ezüst emlékérem~~ első lapján

Id. Gróf Andrássy Gyula dombormüvü mellképe, Gróf Andrássy Gyula körirattal. ~~Alát~~ Hátlapján dombormüvü babérágak és szoborembékeivek lepelhullása alkalmából. 1906. felirat.

Mihalik József. A kraszna horkai várban léfesitett Franciska ereklyemúzeum leíró lajstroma. Kassa. 1912. 122. lap.

Teles Ede

Gyparisi kiall

229. l.
233. l.
236. l.

Telcs Edé

1 Thaly Kálmán N. br. 65x44

2 Falk Miksa és Schindler Klementina Ö. br. 160x133

Telcs Edé és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. Görgey Arthur Ö. br. 118 mm

2. Magy. Numizmatikai Társulat
Ö. br. 36 mm

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr Sslván M. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. Lenkei Henrik Ö. b. 145x130

2. Országos vas és fémipari Kiállítás. ö. b. 59x59

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Thor Sslván M. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. Giacomo Puccini V. br. 53x34

2. Popper Dávid V. br. 49x38

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Thor Sstván M. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. Marczali Henrik Ö. kr. 134

2. Anyaság V. kr. 60 mm

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja, 1974.

Teles Ede

1. Alpár Ignác U. br. 65x99
2. Dr. Pernády György U. br. 73x45

Teles Ede és tanítványai
MNG és Tóth István M. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. Ida Cahn-Lorie ö. kr. 176x115

2. Fiúfej ö. kr. 116x95

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Thor Sztván M. Baja. 1974.

Telcs Ede

1. Gr. Andrássy Gyula V. b. 67 m

2. Fayer László V. b. 59 × 42

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. Liszt F. O. br. 175.

2. A kapp. Numizmatikai Társ.
35-fennállásának emlékére

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Tűr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Mendlik Oszkár ö. br. 155 m
2. Mészáros Andorné — " — 100 m

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Türr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Reitzer Elemér ö. kv. 119.

2. Irodalmunk Karácsonya Ed.
ö. kv. 87.

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Tsr István M. Baja 1974.

Teles Ede

1. Dr. Schulek Alfréd ö. br. 120

2. Lint Ferenc ö. br. 175.

Teles Ede és tanítványai
MNG. ed Tür István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Dr. Moric Benedikt V. kr. 60x44

2. Karap Ferenc Ö. kr. 102x149

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. Edvi Illés Aladár ö. kr. 157×112

2. Virágos Bp. ö. kr. 90 m

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Türr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Virmai Lukács Antal ö. kr. 180 cm
2. Anne Louise Germain ö. kr.

173x106

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Tutt István K1. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. Telcs Edéné Gerőfi Anna

2. ~~[illegible]~~ Tevicsi Kempyar Kiállítás
V. kr. 50x77

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja, 1974.

Teles Ede

Irod

AX

Kaa Telcs Edé

1. Kadosh Pongrác Ö. kr. 130 mm

2. Reismann Mór U. ezüst 58 mm

Telcs-Edé és Tanítványai
MNG és Tüzs István M. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. Budapesti Kézműegyesület V. kv. 35

2. Rose V. ernst 80x42

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Thorr István M. Baja, 1974.

Tely Ede, nobrán

Ömehasonlításul: többször megemlítve.

Rózsa Gyula: Erzje

M. 8.

Népszabadság, Bp. 1973. máj. 13.

Telcs Ede

1. Beöthy Zsolt V. br. 73x45
2. Szoldatits Ferenc V. br. 66x33

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja, 1974.

Telcs Ede szobrászművész

Az Új Magyar Képtárnak a Várban lesz az otthona. A tervek szerint a művész alkotásai is a Gontváry-teremben kerülnek bemutatásra.

Hubay Miklós: Nemzeti képtárunk terrébez.

Kritika, Budapest, 1943. 10. 10. old.

Telen Ede

Cont'd

Kallós Ede

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Teles Ede

Öltr. lásd

Műcsarnok, 1901. 383

Telcs Ede

önarckép. past.

Ernst

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
láírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Teles Ede

Lned

Mücsarnok, 1900 5-36

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Teles Ede

Wed

Lyy. 61-62,631.

Teles Eder

4°

Wod

Vas Zyp 1904. 209

MDK

Telcs Ede és Tőry Emil épitész

Cecei Erzsébet emlék

Művészet 1903. 280.l.

Teles Ede

[illegible]

Vas Lys 1901: 754.

(Erzsébet Eiszäfne szobra Teles Edétől) ~~[illegible]~~

[illegible]

[illegible] László

MDK

Telcs Ede

Szent Kristóf. Szobormű.
Arcképtanulmány. " Mgt.
Bőség. Dekorativ szoborminta az Artézi fürdőhöz. Szobormű. Mgt.
Távozó. Gipsz-szobormű.

Műcsarnok, 1911/12. téli kiáll. 49.lap

..... nevü munkás igazolta

.....
a müvezető aláírása.

yezem:

.....
ıgy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

Telcs Ede

Csód

2

Sssy képekkel

~~Ásatás, hortobágy-pipáskalmi~~

~~VI. 156.~~

Telcs Ede

Kobráz, stil. 1872. Baja-
wód
z
Krück II. 615. l.

Teles Ede

erod

Vas. Ugs 1901. 4/l.

Eljakkel

TELCS EDE, szobrasz, éremművész

Dr.Siklósi László:a "MODERN Magyar Éremművészet és Művelői "c.művében 1912-ben már említést tett az Éremkedvelők Egyesületének érmeiről,mint kiemelkedő alkotásokról. Köztük: Telcs Edének:-
6.sz.1910."BOSZORKÁNY"c.művéről is.-Talapzaton mezitelenő,hata mögött [illegible]
térdelő ördög sipot fuj. 30.old. Kép. 32.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/
/folyt./ 28.old

AZ ÉRME, XXIX.évf. 1973. 1.szam, Bp.

1.

A Múzeumok és Könyvtárak Orsz. Tanácsának Ügyrendje.

Elfogadtatott a Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának 1909. évi április hó 30-án tartott ülése által.

Telcs Ede

ind

Sikvilhág. 97. l.

Apponyi Antal gróf Régmjtevény

VII. 202, 203.

Érkezett 1904. január 16.

48/1904. T. (Temesvár, 1903. december 31-én 84. T. a.)

A délmagyarországi tört. és rég. múzeum-társulat pluóbsége jelentést tesz az 1902. és 1903. évi régészeti, iparművészeti és néprajzi szerzeményeiről (I. Leirat az elnökséghez, II. Leirat a délvidéki Kárpát-egyesület pluóbnégéhez. I-II. 1904. II. 22.)

Teles Ede

U. 4279

Alsódombóvár h. n. I. 676.

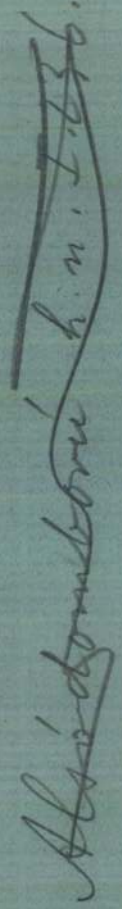

A GYÖRGY

WOLAUSCHÉK GYÖRGY

BUDAPEST, VI., SZONDY-UTCA 75. SZÁM.

Telefon 43—10. Telefon 43—10.

Budapest, 1931. Feb. 31.

Elismervény.

Nagys
Lentivány Gyula dr urnak

Az alant felsorolt árúkat ávettem :

[illegible]

Telcs Ede

szül. 1872. máj. 12. Baja
Bécsi akadémia. Tanulmányut Párizsi (ismételten), Róma (ismételten),
Firenze, München, Berlin,
Amsterdam. 1895 óta Budapesten.

Arvái, Kisbrona, 1924.

Kat. Nürnb. 1929

35. l.

74./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

Madách-szobor. Vázlat.

Madách-szobor. Fej.

37. Siremlékterv.

Városi Muzeum, Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948. aug. 20. Kat.

M.D.K

Telcs Ede
nobrász

1910-ben Telcs Ede Pettenhofen
nobrát állitottók fel Szolnokon.

Kaposvári Gyula: Pettenhofen szolnoki éveiről
Jászkunság, 1962. szeptember - 129 lap

MDK

Teltsch

Dombormüvei a Nemzeti Szalon 1897.nov.8-iki kiállitásán.

Cikk: A Nemzeti Szalon új kiallitasai.

Vasárnapi Ujság, 1897. 44.évf. 50.sz. 891.l.

78/. MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

Szent Ferenc. Márvány.
Prielle Kornélia.
Kernstock Károly-síremlék domborműve.
Remete. Bronz.

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948. aug.20. Kat.

47./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Érmek és plaketteK:

Lichtenberg Emil. 1928. Öntött bronz.

Andris öcsémnek. 193o.

Városi Muzeum.Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948.aug.2o. Kat.

48./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948. Baja.

Érmek és plakettek: Hollandiában készültek.

A hollandi egyesült malmok plakettje. 1921.
190/322 mm. Öntött bronz.

Városi Muzeum, Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948.aug.20. Kat.

5o./ MDK

Telcs Ede,szobrászm.

Hollandiában készült érmek és plakettek:

Gerelyvetőbó nö. Im.idö. Vert bronz.

Henk Brinkgreve. 1921. 188 mm. Öntött bronz.

Városi Muzeum.Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei. Baja.
1948.aug.2o. Kat.

53./

MDK

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948.Baja.

Hollandiában készült érmek és plakettek:

Henrik Kroll. 1921. 58 mm. Vert bronz.

Holland ezüstmüves cég Kempen Berger.1921.
Vert bronz két old.

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948.aug.2o. Kat.

54./

MDK

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948.Baja.

Hollandiában készült érmek és plakettek:

Kisleány virággal. 1921. 30 mm. Vert ólom.

A kis dobos. Groningen emlékére. 1922. 46/46 mm.
Vert bronz.

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948.aug.20. Kat.

61./ MDK

Telcs Ede,szobrászm.

Hollandiában készült érmek és plakettek:

Musica.	1921.	Vert bronz.
Táncoló puttók.	1921.	Vert ólom.

Városi Muzeum.Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei. Baja.
1948.aug.20. Kat.

49./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Hollandiában készült érmek és plakettek:

Jac. J.van Goor cég plakettje. 1921. Öntött bronz.
Noordewier Reddingius.1921. " "

Városi Muzeum.Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei. Baja.
1948.aug.2o. Kat.

52./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.
1872-1948.Baja.

Hollandiában készült érmek és plakettek:

Hollandi éremverö/Térdeplö puttó/. 1921.
Vert bronz.
Arnold Glissen. 1921. 58 mm. Vert bronz.

Városi Muzeum. Baja.
Szülövárosának ajándékozott müvei.
1948.aug.2o. Kat.

56./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Hollandiában készült érmek és plaketteK:

Furulyázó faun madarakkal. 1922.		Vert bronz.
Mozart. 1923.	55/47 mm.	Vert bronz.

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948. aug. 20. Kat.

MDK

Telcs Ede

A Műcsarnok 1896 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Bornemissza, gipsz-szobrát.

Cikk: Vásárlások az orsz. magy. képzőm. társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-134.1.

Telcs Ede, szobrászművész /1872-1948/.

Kisfaludi Strobl Zsigmond 1884.-ben született. 1904-1905 nyarán Strobl tanítványa, illetve Telcs Ede műtermében képezte magát.

N. Fehres Éva: Kisfaludi Strobl Zsigmond öröksége
Néphadsereg, 1984. jún. 30. 13. old.

Telcs Ede szobrászm.

"Művelyk Matyi"
"Gólirát"
negatív hasonlítás

→ Vigh Tamásszt

Művészet 1985/4/21

MDK

Telcs Ede

Tanulmány, mellszobor. Mgt.

Műcsarnok, 1900.tav.kiáll. 33.lap

MDK

Telcs Ede

"Bálvány", márványcsoport

Assisi Szent Ferenc, márv.

Öntött érmek, br.

Törzstagok kiáll. N. Szal. 1941. ápr.-máj.

MDK

Telcs Ede

"Enyelgés" c. hautreliefje és férfi képmása, egy cvikkeres úr, a Képzőművészeti Társulat műtárlatán.

Lyka Károly: Szobrok a tavaszi szalónban.

Uj Idők, 1899.V.31.sz. 686.l.

Telca Kde

Egy szobormúvét állítottak ki a Műcsarnok telt
termében.

Cikk: A Műcsarnok...

Uj idők, 1900.VII.évf. IV.sz. 222.lap

MDK

Telcs Ede

Egy szobormüvét állitotta ki a Műcsarnok téli tárlatán.

Cikk: A Műcsarnok...

Uj Idők, 1900.VII.évf. 10.sz. 222.lap

Telcs Ede

1. Pannis Ungomnak ö. br. 108

2. Önarckép ö. Karton
45 x 38

Telcs Ede és Tanítványai
MNG és Türr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Dr. Procopius Béla ö. br. 130
2. Zaturetzkey Ede ö. br. 155

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Irénkének karácsonyra Édi
1939. ö. br. 98.

2. Magy. Numizmatikus Társ
40.- fennálásának emlékére
ö. br. 48.

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Türr István M., Baja 1974

Telcs Ede

1. Glückstahl Gyulánné
ö. br. 120.

2. Irénkének Karácsonyra Édi
1942.

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Türr István M., Baja 1974

Telcs Ede

1. Irénkének karácsonyra
Ö. kr. 80 m

2. Kir. Magyar Automobil Klub
V. kr. 87×44

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Tüzr István M. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. Leányhafej ö.b. 105 x 98

2. ~~Nap~~ G. J. Van Stripriau
ö. ber. 327 x 293

Telcs Ede és Tanítványai
MNG és Türr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Valdemar Langlet
ö. kr. 110

2. Tubinak ö. kr. 100

Telcs Ede és Tanítványai
MNG. Tüzr Sétván M. Baja 1974.

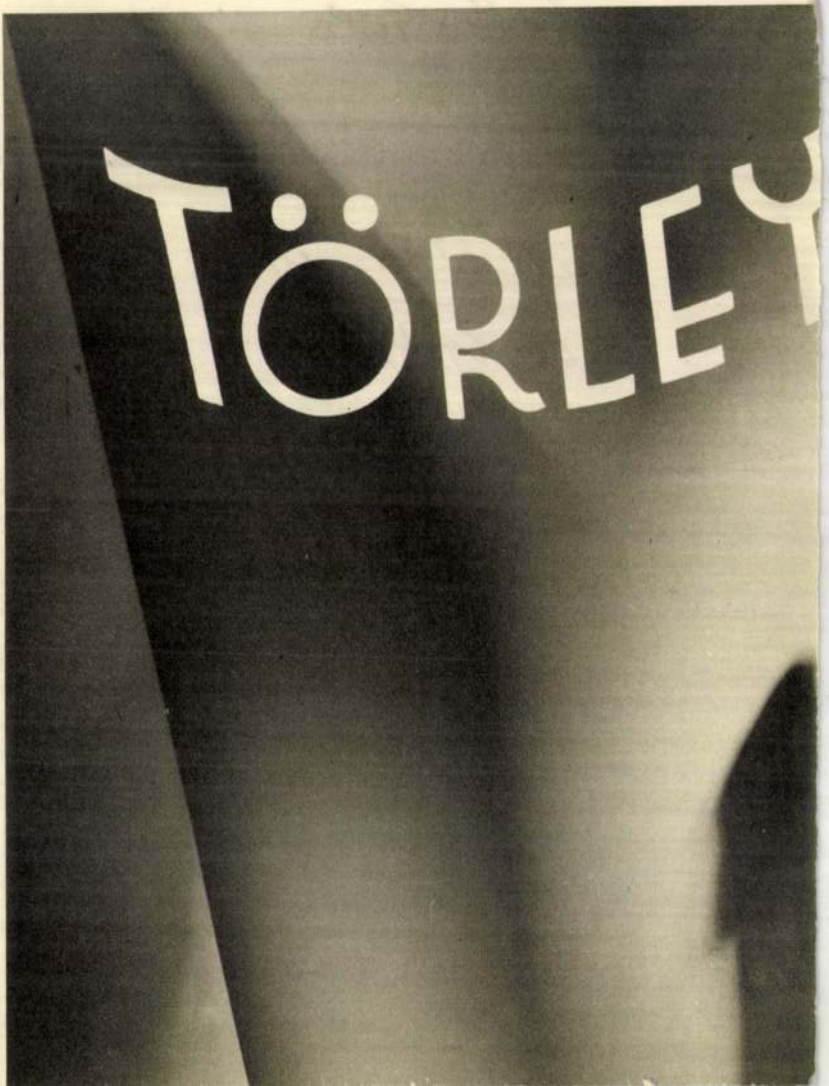
TÖRLEY

Telcs Ede

írod

Dalmúbarátok

106, 169, 249-1.

Telcs Ede

Zala György hat kobrásztársa közül az egyik, kinek közreműködésével valósult meg a Milleniumi emlékmű 10 királyszobra.

Gádor E.: Budapest kobrai, Budapest, 1955. 51 l

Telcs Ede

„Hüvelyk Matyi", XIV. ker. Városliget, Vidám Park, 1934-ben állitották fel, jelenlegi helyére 1954-ben helyezték Bronz, 1,20 m. magas.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 49 l.

Telcs Ede

A Fővárost 1932-ben bízta meg Telcs Edét Hüvelyk Matyi szobrának elkészítésével egy régebbi kisplasztikája alapján.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 49 l.

Telcs Ede

1929-ben három meghívott pályázó közül, pályázatra alapján kapta meg Telcs a megbízást. A szobor archaizáló öltözetével a magyar múlt felelevenítőjét a cékrendszer lelkes hívét dicsőítette a művész.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 491.

Telcs Ede

Alpár Ignác szobrát a Fővárosi Városligeti Történelmi emlékcsoport előtt állíthatta fel, a Budapesti Építő mesterek Ipartestülete gyűjtésének segítségével

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 491.

75./

MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

38. Siremlékterv.

Singer Hédy./Az áll. nagy aranyérem nyertese./

Városi Muzeum.Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948.aug.20. Kat.

Telcs Ede

Bpest. Széchenyi-kút,
kabadság tér

Liber Bpest sokrai

392.

Telcs Ede

Bpest. Azary Ákos mellszobor
Rottenbiller utca 23-25
(Állatorvosi Főiskola kertje)

Liber Bpest nobrai

247.

9476.

elől feszülettel és ministran-
zekkel és énekesekkel
ben van ábrázolva. Felirata a

ilitär Geistlichkeit
hadi papság
K & VERLAG VON STOCKINGER & MORSACK,

etei a papirosnak 25.3:34.5 cm.

161-912
912-87
lt. 7662.

0-62

Telcs Ede

E. von Hoffmann
plakettje.
Repr.
Képzőművészet
1928. ~~[illegible]~~ 10. sz.
115. l.

Roszleitner, Georg V. 121.

Telcs Ede

Művészet 1911.

266 — 271. l.

(Munkácsy Mihály
tisztelete, Keppel)

fenti mivel

Méltóságos

Kaán Károly
nyug. h. államtitkár

Budapest

II. Olasz fasor 10.

Teles Ede

l.

Revai XXI. 794. l.

Teles Ede

irod

Yartin. Érmek és pla-
ketter. Müvészet
1902. 61. l.

Csóka h. n. VII. 158.

Teles Ede

irod

Elek Artur: A magyar éremszobrászat öregei és ifjai. Müvészet 1908. 175, 176. l.

Teles Ede

1911. nov.

az olasz pénzügyminiszterium ermeket vásárol tőle a római kiállításon.

Az Ujság. 1911. dec. 31.

U. 78.

Telcs Ede

1. Énekelő angyal U. br. 40 mm
2. Fokost vivő ember U. br. 〃

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

Händel ö. br. 169 x 130
Pármány Péter ö. br. 162 x 107

Telcs Ede és Tanítványai
MNG és Türr István M. Bajá 1974.

Telcs Ede

1. Int. Balkerijtent V. br. 45 m

2. Doet aan de Geheele Wapenrusting Gods. V. br. 31 m

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. Henk Brinkgreve Ö. br. 190 m

2. Keresztelő érem U. br. 60 x 60 p

Telcs Ede és tanítványai
MNG és Türr István M. Baja, 1974.

Telcs Ede

1. N.V. Koninkl, Jke Nederlandsche Edemetaal Bedrijew V. br. 40 m
2. Holland ~~kors~~ kolyázószövetség emlékére V. br. 39 m

Telcs Ede és kunitványai
MNG- és Türr István M. Baja 1974.

Telcs Ede

1. Amazon V. br. 40 mm

2. A. J. A. Gillissen V. br. 58 mm

Telcs Ede és tanítványai
MNG. és Tűrr István M. Baja, 1974.

Teles Ede

1. Két fúvódó angyal Ö. kr. 185×145

2. Musica Ö. kr. 185×145

Teles Ede és tanítványai
MNG el Turr István M. Baja 1974.

Alberto Salietti (1892–)

Teles Ede

Lad
2

Jelentés a Magyar Nemzeti
Muzeum 1905. évi álla-
potáról. Budapest 1906. 44. l.

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

ezem:

.....

y helyettesének
a.

Endrényi Imre, Szeged.

Teles Ede

laid

Numizmat. közl.

1911. 71.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Telcs Ede

Last

Numismat. Közl.

1910. 142

Telcs Ede

wod

Bocsabai kurtós szemlére.

Vas Vp 1905. 382 l.

Telcs Ede

m. gy. Telcs Ede. A Hét
1902. nov. 16.

(Művészet 1902. 440. l.)

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi min

Teles Ede

laid

Bmk 79

Teles Ede

l.

Liber Bpest nobrai

251. l.

Lándzsér.

A váron innen két lovas k
nek lova elbukott. Felirata a
fölött mértani ábrák vannak:

LANSEE

fölül jobbra: 28.

Rm., mér. a rl. 17.3: 11

92-

Telcs Ede

Férfi tanulmányfő c. gipszdombor műve, mely a 2000 Koronás Rökk kilárd díjat nyerte
repr.
Művészet 1903. 12. l.

Márvány leányfejmás
repr. u. o. 13. l.

Hubay Andor és Tibor márványszobor, repr. u. o. 16. l.

Ozv. Báró Bornemissza Ignácné arckepe, szinezett gipsz
repr. u. o. 17. l.

Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Teltsch Ede

Az Andrássy-uti Mücsarnok téli tárlatán elő-
ször állitotta ki müveit a müvész, -közli
"A HÉT TÜKRE" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. dec. 2.
16. évf. 49. sz. 784. lap.

M.D.K.

Teltsch

"Római stil-tanulmánya figyelemreméltó"-irja Lázár Béla: "Mütárlatok" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 19o2. dec. hó, XXXVIII.kötet 257-266. lap

Teles Ida szobrai

Gárdi László: Farkas Pálról és szobrairól
Babits-szobrairól

Művészet, 1982. július

TELCS EDE

1913.évi fordulón - Erzsébet királyné emlékmü pályázaton - I. dij. - Györgyi Géza épitésszel

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 64.

Teles Ede szobrász

Kovács Gergelyné: Az első világháború emlékműnek és utóéletük

Művészet, 1982. december

Telcs Ede

Lis fiu, 1901, bronz, 30.2 cm.

Die Kunst der Jahrhundertwende

Ausstellung: István király muzeum közlemények, Serie D. Nr. 41. Szekesfehérvár, 1965. 181.

Telis Ede

A fóváros szabrai

Magyar Nemzet 1985. 1. 21.

MDK

Teltsch Ede

Szamovolszky Ödön emlékezete. Nemzeti Ujság
1924. dec. 30. 1o.l.

Telcs Ede, szobrászm. MDK

Márványképmásokat állitott ki, köztük két igen müvészi női fejet. Mondhatnánk róluk: kö-vers, oly poétikusak, mint Telcs elökelö fölfogása, diszkrét, halk hangja.

Lyka Károly: Szobrászok a Mücsarnokban. Uj Idök.1909.XV. 47.sz. 478-479.l.

Telcs Eduard MDK

Der Turmbauer
Die Frau

Wien, Kunstlerhaus 1924. Mai-Juni

PMŰVÉSZE

V., Mária Va

hren

/ESI

ÉS

Teles Ede

Vörösmarty-szobor

lásd

Liber Bpest szobrai

272-287. l.

TEDCS

TELCS EDE, szobrász

Szül.1872-ben Baján. A bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: 1943. -VALDEMAR LANGLET AET SAE LXX SZEMÜVEGES FERFI ARCKÉPE BALRAAX 108 mm. egyold. öntött bronz. A svéd kormány megbizottja Magyarországon. 129. 129.old.

UZIONY ZOLTÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szeretetleméltó egyénisége révén önkénytelenül is atyamesterévé vált egy fiatalabb művészgárdának, Tanitványaiból: Reményi Józsefből. Szentgyörgyi István, Lux Elek, Berán Lajos, Kisfaludy Strobl Zsigmond és Vincze Pálból/London/mind hires művészek lettek. 126.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1926. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1922.-Renaissance plakett. Victor Hugo regényalakjai a Notre Dame-i Toronyőrből: Quasimodo és Esmeralda. Álló tégla 220+180 mm. egyold. öntött, bronz. 127.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászmüvész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-Baján. Bécsben Képzőművészeti Akadémiát végzett 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1934.-Szelvényen: DR LUOVICUS PAP/ DE BILKE/DOCTNS UNIVERSITATIS/BUDA PESTIENSIS, férfi arckép....Álló tégla 224+142 mm. egyold. öntött, bronz. 128. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

1921-1922-ben Hollandiában élt és dolgozott. Az Utrechti székesegyház látványa adta az ötletet neki a középkori épitőmester alakjának megmintázásához, aki csodálattal tekint fel saját alkotására. 126.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1937.-A NEMZET ÁLDOZATKÉSZ MUNkája épitette, inguljas férfi ásóval és biedermeyer ruhás nő 3 téglával jobbra. H/. A NEMZETI SZINHÁZ 100 ÉVES FENNÁLLÁSÁNAK EMLÉKÉRE /1837/1937. Oltár 2 színész maszkkal. 60 mm. vert, bronz. 129. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28. sz. ép.

TELCS EDE, szobrász

Szül.1872.Baján.Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között.-1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1935.-MÉSZÁROS ANDORNÉ MCMXXXV, női arckép balra 150 mm.egyold. öntöt ,bronz.Szobrászmüv.felesége.1939-től Melbourne,Ausztrália. 128.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászmüvész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Egyik legjobban ismert alkotaas a Hüvelyk Matyi. kútszobor. Eredetileg 1933-ban a Városmajorban állitottak fel és 20 évvel később a Városligetbe, a Kis Vidám Parkba helyeztek át. 127.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászmuvész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Kiadományok az éremgyujtés köréből.
--------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül.1872-ben Bajan. A bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892-ben.-1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-A karácsonyi éremsorozat: 1934.-IRÉNKÉNEK KARÁCSONYRA ÉDI, 1934, szárnyas puttó jobbra, kezében orvosságos üveg, kona alatt nagy fecskendő, a háttérben az Eiffel torony. 94 mm. egyold. öntött, bronz. 129.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

TELCS EDE, szobrász

Csillag István több, mint három évtizeden át Telcs, Berán és Reményi mellett a klasszikus érmészet kiváló művelője volt, életművét legteljesebben 1959-ben állították ki az Ernst Múzeumban 430.old.

GERSZTI LÁSZLÓ: Csillag István köszöntése 427.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XXIII. 1967. 39-40.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

ÉRMEI, PLAKETTJEI: 1936.-LISZT FERENC 1811-1886, művész haju férfi arcképe bakra. H/Árpádházi Szt. Erzsébet kenyeret oszt a szegényeknek. Felirat nélkül. 175 mm, ónt. bronz. St, Erzsébet oratóriumára utalás. Pesten mutatott be először 1865-ben. Ekkor lett Pest díszpolgára. 128.ol

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

A kor izlése csak az idealizáló stílust honorálta kel lőképem. A legtöbbre becsült idős szobrászgeneráció tagjai-fiatalon-ezért éltek nehezen és be kellett érniök kisebb hirnévvel, mint amilyen Telcséket övezte. 430.old.

GERSZTI LÁSZLÓ: Csillag István köszöntése 427.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XXIII. 1967. 39-40.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Reményi József éremművész egyike azoknak, akik ott voltak a modern magy. éremművészet kifutásánál és Beck Ö.F. Telcs és Berán mellett az ő érdeme, hogy a magyar éremművészet felfutott az európai horizontra. 433.old.

DR. VARANNAY GYULA: Reményi József 80 éves 433.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XXIII. 1967. 41-42.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül.1872-ben Baján.A bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892-ben.-1895-ben jött haza.

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-A karácsonyi éremsorozat: 1934.-IRÉNKÉNEK KARÁCSONYRA ÉDI, 1934, szárnyas puttó jobbra, kezében orvosságos üveg, hóna alatt nagy fecskendő, a háttérben az Eiffel torony. 94 mm. egyold. öntött, bronz. 129.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből. -------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Vincze Pál szobrászművész Telcsnek legkedvesebb és egyben a legtehetségesebb tanítványa volt. Vince Angliába költözött. 216.old Elvégezvén az Iparművészeti Főiskolát, 1928-tól Telcs műtermében és irányítása mellett képezte magát tovább.

SZIGETI ISTVÁN: Vincze Pál szobrászművész érmei és plakettjei 216.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XXI. 1965. 31-32.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-Baján. Bécsben Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között. -1893-ban jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1935.-Szelvényen: PÁZMÁNY PÉTER/ 1570-1637, papiruhás, szakállas férfi arcképe jobbra, mélyitett alapon. Állló tégla 165+110 mm. egyold. öntött bronz. 128.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

1888-1892 között a bécsi Képzőművészeti Akadémián Edmund Hellmer tanitványa volt. Tanulmányait, mint Kaspar Zumbusch mesteriskolájának tagja folytatta. 1895-ben jött haza, mint kiforrott művész. 126.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XX. 1926. 27-28.sz. Ep.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-ben Baján. A bécsi Képzőművészeti Akadémián tanult 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-A karácsonyi éremsorozat:
1932.-IRÉNKÉNEK KARÁCSONYRA ÉDI 1932, szárnyas putto szemben, kezeiben az L és X római számokat tertja. 88 mm. egyold. öntött, bronz. 129.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-ben Baján. A bécsi képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.

ÉRMEI, PLAKETTJEI: A karácsonyi éremsorozat: 1937. -IRÉNKÉNEK KARÁCSONYRA ÉDI 1937, kockán ülő szárnyas puttó jobbra, kezében kártyákkal. 105 mm. egyold. öntött, bronz. 129.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből. ------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872. V. 12.-én Baján. Szabadkán járt gimnáziumba. Atyja cipész volt. Baja magáénak tekinti és szülőházát emléktáblával jelölte meg, az utcát pedig róla nevezte el. 126.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XI. 1926. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-ben Baján. A bécsi Képzőművészeti Akadémián tanult 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: .- A karácsonyi éremsorozat:
1933. -IRÉNKÉNEK KARÁCSONYRA ÉDI MCMXXXIII, táncoló szárnyas puttó balra, mögötte galamb. 95 mm. egyold. öntött, bronz. 129. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872. Baján. Bécsben Képzőművészeti Akadémiát végzett 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1935.-RÁKÓCZI FERENC /1676-1735, a fejedelem arcképe vállra omló hajjak, mélyitett alapon. Álló tégla 162+107 mm. egyold. öntött, bronz. A bajai Törr István Múzeumban. 128.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1926. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-ben Baján. A bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: -A karácsonyi éremsorozat:

1939. -IRÉNKÉNEK KARÁCSONYRA ÉDI 1939, a gyugyövön ülő szárnyas puttó balra. 100 mm. egyold. öntött, bronz. 130. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XX. 1926. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-ben Baján. A bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: A karácsonyi éremsorozat:
1938. -IRÉNKÉNEK KARÁCSONYRA ÉDI 1938, térdelő szárnyas puttó jobbra, kezeit tüznél melengetve. 77 mm. egyold. öntött, bronz. 130. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1937.-JOSEPHUS SZINNYEI AET SUAE LXXX, szakállas férfi arckép balra. H/. MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG, könyvekből, tintatartóból és olajmécsesből álló csendélet. Szelvényen: 1937. MÁJUS 26. 152 mm. öntött, bronz. 129.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

Az ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28^{a}sz. ^{b}p.

TELCS EDE, szobrász

Csillag István ~~xxxx

TELCS EDE, szobrász

ÉRMEI, PLAKETTJEI: .1936.-LISZT FERENC 1811-1886, művész haju férfi arckép balra. H/Árpádházi Szt. Erzsébet kenyeret oszt a szegényeknek. Felirat nélkül. 65 mm. vert, bronz. Utalás SztErzsébet oratóriumára. Pesten mutatott be elő-ször 1865-ben. Ekkor lett Pest diszpolgára. 128.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

Az ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28-sz. 5p.

Telus Ede

A szabad lelke

Magyar Nemzet 1985. 11. 22.

Teles Ede, szobrász

L.: Gádor János

Fronk János: Gádor János halálára

Élet és Irodalom, Bp. 1984. aug. 3

12

XXVIII/31

Telos Ede, szobrán

L: Halgass Jenő Zoltán

Faragó Jenő: Magyar szobrán Rómában 11

Nincszabadság, Bp. 1979. aug. 26

Telcs Ede (szobrászművész, (Teisch)

Vörösmarty Mihály emlékművét 1908-ban készítette el három művész, Kallós Ede, Telcs (Teisch) Ede szobrászművész és Tallós építész. - A mű a mai Vörösmarty-téren áll. (emlitve).

Művészeti Magazin.

1978. XII. 5. Tv. 21.10 (D).

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Tolcs Ede

Lajd

Numizmat. Közlöny

1910. 123. 1.

Ékerest 1905 aug. 26.

784/1905 sz. (Keszthely, 1905 aug. 25.)

A balatoni mirz. egy. elnökségre beküldi a zalamegyei papsághoz intézett körlevelét. (Tudomásul. IX. 14.)

Teleki Éde.

nobrai a

~~Asztal, négyszögű VIII.148.~~

Téli Ede

U 2102

~~Bronz Karperecz, Ápádkori~~

~~VI. 161~~

Teleki Ede

Eremkiáll Kat.

1924: 91-l.

Lümeg h. n. VI. 142.

Teles Ede

Mivarnet

1916. 79 l.

Zenészek,

Egész alakban, élök
játszás közben és három sc
van ábrázolva. Felirata fö

balra: K.k.österr.
és jobbra: es kir
jelzése pedig alól
STOCKINGER

Szines könyomat, mér

Sz.n.17
189-91
Át.lelt

Telcs Ede

Irod

Chroniqueur. Telcs Ede és Hlubay Andor kiállítása. Képzőművészet 1928. 14. f. 235. l.

TELCS EDE, szobrász

Szobrászmüvész léttére sok ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ önarcképet is festett. Ennek kizárólagos magyarázata, hogy saját magánál törelmesebb modellt nem talált. ~~x~~ 127.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászmüvész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyujtés köréből.
--------- KK. 1964. 27-28.sz. Bp.

M.D.K.

Teltsch

Szobra "egy olasz leány studiuma elsőrangu finomság."-irja Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1901. május hó
116-126. lap

M.D.K.

Teltsch Ede

Fényképfelvételen a lap bemutatja a művészt műtermében illusztrációként Dr. Lázár Béla: "Műterem" c. beszámolójához, melyben kifejti, hogy a müterem kiválasztásában mennyire megnyilatkozik a művész egész művészi egyénisége.

Magyar Salon, Bp. 1901. aug. hó
462-477. lap

M.D.K.

Telcs Ede

"Barabás Miklós siremléke a Kerepesi temetőben" cimmel ir a lap a müvész alkotásáról, amelyet junius 6.-án lepleztek le.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1905. julius hó. 42. kötet 928. lap

M.D.K.

Telcs

és Pogány müvészek az Országos Képzőmüvészeti Társulat pályázati felhivására készitett-pályamüvét "A Munkácsy-szobor"cimmel méltatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 1906. márc. hó. 44. kötet
468. lap

Teles Ede

a nyugodtabb hatást kiváltó szobrok alkotóinak egyike, műve „Széchenyi kútja."

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 10 l.

Telcs Ede

műtermében folytatta tanulmá-
nyait Bezerédy Lajos szobrászművész.

Gádor E.: Budapest szobrai, Gyola-
pest, 1955. 24 l.

Telcs Ede

Sanitránya volt Kuzmik Livia (R. Papininé).

Gádoi E.: Budapest sobrai, Budapest, 1955. 391.

Telcs Ede

Csikász Imrét, elkészült Ülő lány című szobra láttán Telcs Ede, Körösfői Kriesch és Elek Artur egyaránt biztatták a bronzbaöntésre.

Csikász Imre 1884-1914. Emlékkiállitás. Veszprém, 1964. Kat. bev.: É. Takács Margit. Műtárgyjegyzék: Péter Márta. Veszprém, 1964. 57 l., ill. Német kivonattal.

28.l.

Telcs Ede

Bajdn született 1872-ben, Budapesten halt meg 1944-ben, Bécsben végezte tanulmányait. Sokoldalu művész volt, közterületi művein kivül népies zsánerjelenetei közismertek.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 491.

Telcs Ede

Hősi emlékmű (Jászberény). Részt vett a Millenium emlékmű munkálatáiban, ő mintáfta Szent László és III. károly király alakjait. Kollós Edével együtt képzítette a Vörösmarty emlékművet.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 49 f

Telcs Ede

A Széchenyi kutat a Fővárosállittatta fel; a relief azt ábrázolja, amint Széchenyi felesége 1846. III. 3. a sétatér első platánfáját elülteti.

Gádor E.: Budapest kobrai, Budapest, 1955. 49 l.

Telcs Ede

Ugyancsak ismertek képmásai, plakettjei és síremlékei. Budapesten kívül felállított emlékművei: „Kossuth Lajos" (Kecskemét), „Szilágyi Dezső" (Jolepes)

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 49 l.

M.D.K.

Telcs Ede

"Beethoven" szobrának repr.-ját bemutatja a lap.

Magyar Salon, Bp. 1906. szept. hó. 44. kötet 827. lap

M.D.K.

Telcs Ede

"Szobor egy városatyának" cimmel ir a Hónapról-hónapra c. rovat a müvésznek Heinrich Istvánról készitett, karrarai márványból faragott szobráról, melyet az uj városháza közgyülési termébe helyeztek.
/Mellszobor./

Magyar Salon, Bp. 1905. nov. hó. 43. kötet
175. lap

kat nemcsak nagy hazai, ha
fogadta, de nyilvánvaló, h
visszhangja lehetett annak
tásnak, melyet 1983-ban a
mával rendeztünk a bécsi C
ungarische Kunstgeschichte
1946-193o címmel.

A Müvészettörténeti F
Kutató Csoport szerkeszt,
müvészet történetéhez kapc
kat tartalmaz; alkalmat ad
értekezések publikálására

TELCS EDE szobrász

HADIK András: A „Pénteki társaságról" + MARÓTI Géza: Pénteki társaság /részlet visszaemlékezéseiből/. = Pavilon, 5. 1991 53 - 61.p.ill. E.

TELCS Ede

Mózes szobra (2m) Amerikai út 57.
főhomlokzat

ORBÁN Ferenc: Magyarország zsidó emlékei, nevezetességei. Bp. : Panoráma, 1991 54.p.

Telesné Stricker Gina

Ujv. MZsL.
888. l.

Teltsch Ede MDK

Tagja annak a müvészi bizottságnak,mely a budapesti orvosszövetség által javasolt, jótékonycélu kiállitás előkészitésére alakult.

Érdekes mükiállitás.
Mücsarnok.19ol.32.sz.385.1.

MDK

Telcs Ede

Nemzeti Szal. kiáll. Nagykőrös. 1926.

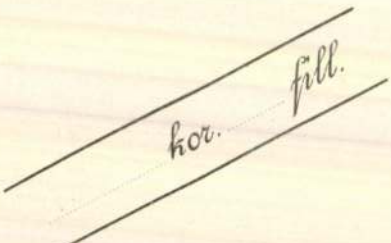

Fiz
Pó
Lak

ado
tan
bet
cs.
köz
szo
fiz.

1094. Rigler J. E.

Telcs Ede

Öregember

c. nobra

repr.

Művészeti Szalon

(Kolozsvár) 1930.

V. erf. 1. n. 14. l

Telcs Ede

Azary Ákos mellszobra fentitől 1905. az állatorvosi főiskola kertjében

Thirring Bjert

119. l.

620

Wj lelt 620

...ember 20-án + Wiesben 1862. julius 7-én

ösön innen, érett buza van és jobbrá,
kecske előtt, a melyeknek egyike le-
elé, a ki fejét kendővel kötötte be
uhaderekat, kék kötényt és piros szok-
kis tócsa vize csillog, az útmenti domb
és a háttérben hegyek kéklenek. A
Az égbolt felhőzött. Jelzése alól

43 cm. — Wj lelt. sz. 620. — 1900. átv.

bert hagyomanya ~~(2122/900)~~ 1892. december

~~agos Képtárhoz [illegible], hol 1811~~

Wodianer A. — Wj 1892. december 3-án

Telcs Ede

Alpári Ignácz Kornfeld Zsigmond körképével részt vett az 1908 évi faenzai nemzetközi képzőművészeti kiállításon.

I^a Mostra Biennale Romagnola d'Arte. Faenza, 1908. Catalogo. 41. l. képpel.

Telcs Ede

u. 1901

Az Est 1920. febr. 28.

(T. kivándorol.)

A művészi viszonyok úgy alakultak, hogy nem találhatja meg érvényesülését. Hollandiában telepedik le, hol egy nagy vállalat szerződtette olyan minőségben, melyben meg az eddiginél is fokozottabb mértékben folytathatja művészi tevékenységét. Március végén, legkésőbb áprilisban kiutazik.

Telcs Ede

irod

Rouville = Het

Vaderland. 1921
mij. 2.

Dery Kult 1921.

I 4: Het Fater-
land - nar irva.

BUDAPEST

Teles Ede

Lásd okv.

Déry Kult. 1921

14. l.

...fejlődés és a ćehek

c. könyvet

Bovcz Margit

VIII Kálvária tér h. II. 16.

Telcs Ede

laid okv

Déry Kult 1921

32. l.

28.
178
4.2

Telcs Ede

l.

Perálltörtképes

612. l.

Telcs Ede

Lád

Pécsi nuvrét

1941. 97. l

Telcs Ede

l Milano 1906

81-l

.....

sanyagának állománya az 1909. év végén

.....drb.

lapottal szemben.....drb.

.....drb.

állapottal szemben.....drb.

ya.....drb.

állapottal szemben.....drb.

sszes állománya.....drb.

állapottal szemben.....drb.

szes állománya.....drb.

llapottal szemben.....drb.

ata az 1909. év folyamán:

napon.....látogató.....dara-

Telcs Ede

l.

Num. Kőrl

1937-38.

114. l.

Rónai auxiliaris csapatok V. 252

Római vadászat V. 244.

Telcs Ede

a Magyar Numizm. Társ. 35 éves fennállása alkalmából 1936-ban készult emlékérem fentiről.

Repr.

Numizm. Közl

1935-36. 64. 1.

1907.

...makarimáju, de egoldalú érmen

~~...va és~~ ~~szembenézve~~ van ábrázolva.
...ű országalmát, baljában pedig li-
...hosszú, bajusza és szakálla nincs.
...s bal vállára vetetten palástot vi-
...belül ~~rejett~~ betűkkel:

...RÁLY 1196-1205=9.4.

~~háttere és hátlapja sima.~~

méretei 3.5:3.5 cm.-- Becsértéke
1907. április 30-án (787-907-53).

154

1527

Telcs Ede

l.

Num. Közl

1942.65. l.

Tóbbtsör

Etrusk:

Herkules-fej:

Az ábrázolt Herkules-nek

Terracotta, méretei

~~Etrusk.~~ Ara 8

Ltsza: 12

193

4625
18
37000
4625
83250

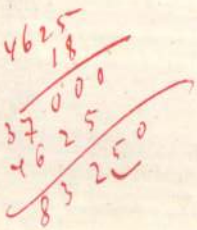

1894: IX. 13-án 1800 frtú
atva 1895 (VIII. 31-én (246/95)
a 54364/95 sz. alatt.
D., dr. Z., Schickedanz A.
ajelenték.

vészeti Muzeumban helyeztetett el. (480-97)

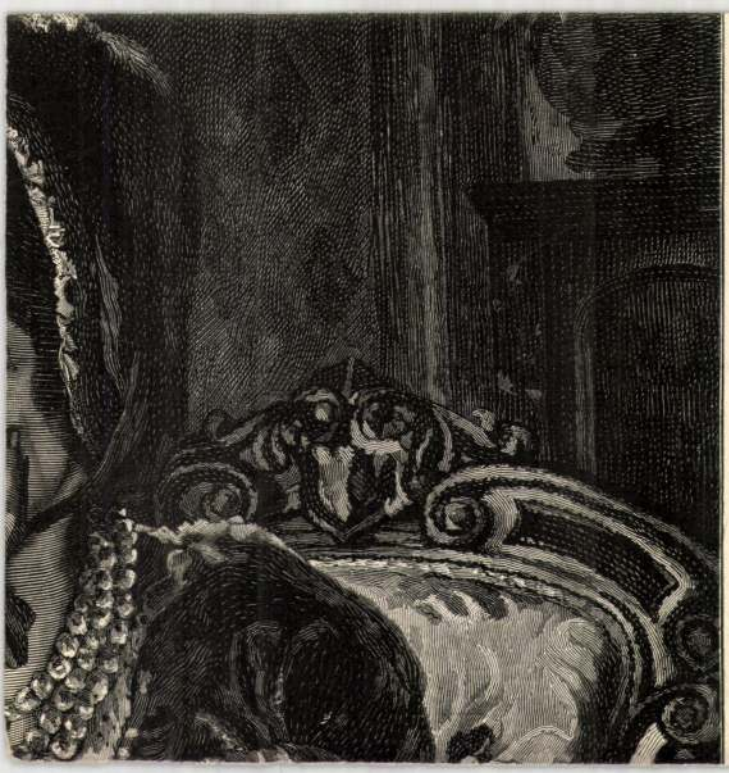

Telcs Ede

nobrázt

szül Bajan 1872

Életrajz, lásd

Rapcsányi

300. l.

MOB kat. 3699.

72./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

Munkácsy síremléktervezet.

Munkácsy síremléktervezet /fejtanulmány/.

Városi Muzeum.Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948.aug.2o. Kat.

73/. MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

Lánczi Leó siremléktervezet.

Elmulás.Akt.

Elmulás. Félakt.

Városi Muzeum.Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948.aug.2o. Kat.

TELCS EDE, szobrász

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1937.-JOSEPHUS SZINNYEI AET SUAE LXXX, szakállas férfi arckép balra. H/. MAGYAR NYELVTUDOMÁNYI TÁRSASÁG, könyvekből, tintatartóból és olajmécsesből álló csendélet. Szelvényen: 1937. MÁJUS 26. 60 mm. vert bronz. 129. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

Az ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28ª sz. ᵇp.

TEACS

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-ben Baján. A Bécsi Képzőművészeti Főiskolát végezte 1888-1892 között. -1893-ban jött haza.

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1941. -GLÜCKSTAHL-GYULÁNÉ 1941, női arckép jobbra. 120 mm. egyold. öntött bronz. A művész anyósa. 129. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

Az ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből. XX. 1964. 27-28-as sz. 8p.

TEDCS

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-ben Baján. A bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1943. -FUBINAK, kislány arcképe.... 97 mm. egyold. öntött, bronz. br. Nagy Andorné, Bun Kitty kislanya. 129. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

Az ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
XX. 1964. 27-28. sz. 4p.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872. Baján. Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.

ÉRMEI, PLAKETTJEI:. -1935. -DR ALFREDUS SCHULEK MED OCULARIUS NUMMORUM CULTOR, férfi arckép balra. 125 mm. egyold. öntött, bronz. 126. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és Plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből. ------ XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDEmszobrász

Szül.1872.Bajan.Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között.-1895-ben jött haza.

ÉRMEI,PLAKETTJEI:.-1939.-DR PROCOPIUS BÉLA MCMXXXIX szakállas,kopasz férfi arcképe balra.130 mm.egyold. öntött,bronz.hátul fedve.A Magy.Numizmatikai Társulat alelnöke. 129.old.

SZIGETI ISTVAN: Telcs Ede szobrászművész érmei és Plakettjei 126.old.

AZ ÉRME,Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

SZül. 1872. Baján. Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.

ÉRMEI, PLAKETTJEI: ~~1895~~ 1935. -MENDLIK OSZKÁR-FESTŐMŰVÉSZ 1935. bajuszos férfi arckép balra. 155 mm. egyoldalas öntött, bronz. 128. old

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből. ------- XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TECS

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-ben Baján. A Bécsi Képzőművészeti Főiskloát végezte 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1941.-A M NUMIZMATIKAI TARSULAT FENNALLASA 40 EVFORDULÓJARA, ülő női akt jobbra, az előtte térdelő puttó tányérjaba érmeket tölt. Lenn: 1941. 50 mm. egyold. vert, bronz. 129. old.

SZIGETI ISTVAN: Telcs Ede szobrászművész érmei és Plakettjei 126. old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül.187[illegible].Bajan.Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között.-1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1936.-A MAGYAR NUMIZMATIKAI TÁRSULAT 35 ÉVES FENNÁLLÁSA EMLÉKÉRE, szárnyas puuó balra, nagy agyag urnából érmeket hullat el/t.i.az urna lukas/90 mm.egyold,öntött,bronz. 128.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és Plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDEmszobrász

Szül.1872.Baján.Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között.-1895-ben jött haza.

ÉRMEI,PLAKETTJEI:.1939.-ZATHURECZKY EDE 1939,férfi arckép balra.155 mm.egyold,vert,bronz Türr István Múz.Baja,gyüjteményében. 129.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és Plakettjei 126.old.

AZ ÉRME,Közlemények az éremgyüjtés köréből. ------ XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász,éremművész

A 35.évfordulóra Telcs kedvenc témáját komponálta meg: mezitelen angyalka urnát cipel,melyből hullik a sok pénz,mögötte:TELCS E.1936.körirat:A MAGYAR NUMIZMATIKAI TÁRSULAT 35 ÉVES/ FENNÁLLÁSA EMLÉKÉRE. 7.ábra. 31.old

dr.VARGHAI GYULA: A Magyar Numizmatikai Tarsulat emlékérmei 28.old

AE ÉRME. XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp

TELCS EDE, szobrasz,éremművész

---

a 25.évfordulóra Telcs eg magyaros tárgyú kompozíciót tervezett.A 107+128 mm-es öntött bronz plaketten egy magyarruhás gazda nagyitóval régi pénzt tanúlmányoz,előtte egy térdelő gazda egyik kezében ásót,másikban pénzzel telt urnát tart.Felirat: A/ MAGY.NUMIZMATIKAI/TÁRSULAT JUBILEUMÁRA/ 1901-1926. 5.ábra. Fekete repr. 31.old

dr. VARANNAI GYULA: A Magyar Numizmatikai Társulat emlékérmei 29.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám. Bp.

TELCS EDE, szobrász,ér művész

1905-ben megalakult az ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE. Évenként érmet datak tagjaiknak.Az elsőt Beck Ö.Fülöp készitette. Ő mondta de már lehet gondolni a továbbiakra is.Itt volt Telcs a lelkes plakett rajongó és felmerült már néhány fiatal is,akik a sorjukat várták.
81.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/
80.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

MDK

Telcs Ede

A "Müvészet" alábbi évfolyamának 12,13,16 és 17 oldalán közölt /repr./ szobormüveivelx nyerte el a Képzőm. Társ. 1902/3 téli tárlatán a 2000 koronás Rökk-dijat

Hazai krónika. Müvészet 1903. 64.l.

TELCS EDE, éremművész, szobrasz

Az Éremkedvelők Egyesülete minden évben érmet vagy plakettet adott tagjainak.

a/. AZ ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE által kiadott érmek és plakettek. /ÉKE/. --- b/. - RENDKIVÜLI TAGILLETMÉNYKÉNT:

27.1908. - TELCS EDE: "SZOLDATITS FERENC", cimü bronz, egyoldalu plakettje. 67+34 mm. 80.old. fekete repr,

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/ / 2.folyt./ 72.old

AZ ÉREM, XXIX.évi. 1973. 2.szam, Bp.

TELCS EDE, szobrász, éremművész

Az Éremkedvelők Egyesülete 1935-ben Magyar Éremművészeti Egyesületre változtatta a nevét. Az 193?-ben kiadott Telcs Ede "100 éves a Nemzeti Szinház" feliratu érem/32,a és 32.b kép/peremébe már MÉE jelzés van beütve. 76.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/ / 2.folyt./. 72.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1973.2.szám, Bp

TELCS EDE, szobrász, éremművész

Az Éremkedvelők Egyesülete 1905. május 30-án tartotta a alakuló közgyülését.-A választmány tagjai között volt Telcs Ede szobrászmüvész is. 81.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/
80.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 2.szám, Bp.

TELCS EDE, éremművész,szobrasz

Az Éremművészek Egyesülete minden évben érmet vagy plakettet adott tagjainak.
A/-AZ ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE által kiadott érmek és plaketteK,/ÉKE/.---RENDKIVÜLI TAGILLETMÉNYKÉNT:
2?.-1908.-TELCS EDE: "SZOLDATITS FERENC",c.bronz,egyoldalú plakettje.-67+34 mm.-80.old

GOSZTONYI JOZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/
/ 2.folyt./ 72.old

AZ ÉRME, XXIX.évf. 1973. 2.szám, Bp.

TELCS EDE, szobrász

Farkas Zoltán 1932-44 közt az Éremkedvelők Egyesületéne
nek ügyvezető főtitkára volt. Ügyvéd volt,majd a Képző
művészeti Főiskolán szobrászatot tanult.Telcs Ede,Strob
Strobl Alajos,Kisfaludi Strobl Zsigmond voltak tanárai,
majd Párizsban Bourdelle-nél tanult.Szobraival számos
díjat nyert ,éremművészete is figyelemre méltó. 73.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/
/ 2.folyt./ 72.old.

AZ ÉRME, XXIXa évf. 1973. 2.szám, Bp.

TELCS EDE, szobrász, éremművész

Az Éremkedvelok Egyesulete évenként tagilletményként érmet, vagy plakettet adott tagjainak.-Az érmék peremében az egyesulet kezdőbetui, a sorszam és az évszam van beutve.-TELCS EDE-nek "NEMZETI SZINHAZ 100 EVES" c.érmén hiányzik az évszam. 79.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az éremkedvelők Egyesulete /ÉKE/ / 8.folyt./. 72.old

AZ ÉASH. XXIX.évf. 1973.2.szam, Dp

TELCS EDE, szobrász,éremművész

1974 tavaszán "Telcs Ede és tanitvanyai" kiallitas a Nagy Nemz. Galériaban.-Dr.Nagy Zsuzsa itthonról,külföldről,mu zeumokból gyüjtötte össhe az érmeket.Oly ritkan látható érmeket gyüjtött össze,melyek a múzeumlátogatónak is, de a szükebb szakmának is nagy örömet okozott. 41.old

HÉKI VERA: Telcs Ede és tanitvanyai 41.old

AZ ÉREM, XXXI.évf. 1974. 2.szám. Bp.

TELCS EDE, szobrász,éremművész

"Telcs Ede és tanitvanyai"emlékkiallitas a Nemz.Galéria ban 1974 tavaszan.-bemutatja Telcs útját a szecessziótól a letisztultabb,zártabb szerkesztésü müvekig.Nagy Zsuzsa dr a tanitvanyok munkásságának bemutatásakor is erre törekedett.Ahol egy-egy művésznek több műve is fellelhető volt,ott érzékeltetni tudta,hogyan fejlődött a "tanitvany"művészegyéniségé, a sjat stilus kialakulasáig.
41.old

NÉKI VERA: Telcs Ede és tanitvanyai 41.old

AZ ÉREM, XXXI.évf. 1974. 2.szam. 8p.

TELCS EDE, éremművész, szobrász

A 25.évfordulóra Telcs egy magyaros tárgyú kompoziciót tervezett.A 107+128 mm-es öntött bronz plaketten egy magyarruhás gazda nagyitóval régi pénzt tanulmányoz,előtte egy térdelő gazda egyik kezében ásót,másikban pénzzel telt urnát tatr.Felirat:A/MAGY.NUMIZMATIKAI/TÁRSULAT JUBILEUMÁRA/1901-1926. 5.ábra. 30.old

dr. VARANNAI GYULA: A Magyar Numizmatikai Társulat emlékérmei 29.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám. Bp.

TELCS EDE, szobrász, éremművész

52 mm. vert ezüst és bronz érem. Az egylapu érmen mezitelen nő, az előtte térdeplő angyalka kosarába bőségszaruból önti minden numizmatikus vágyálmát a régipénzek sokaságát. Körirat: A M. NUMIZMATIKAI TARSULAT [illegible] 40. ÉVFORDULÓJÁRA. 8. ábra. Fekete repr. 32. old

dr. VARANNAI GYULA: A Magyar Numizmatikai Tarsulat emlékérmei 29. old

AZ ÉREM. XXVIII. évf. 1972. 1. szám, Bp

TELCS EDE, szobrasz, éremművész

1974 tavaszan "Telcs Ede és tanitványai" emlékkiállitás a Nemz. Galériában.- "A Telcs iskola egy légkört jelentett" Nem hiányozhatott bizonyos feladatok számonkérése. szakmai ismeretek, fogások elsajátitásának szükségessége, de Telcs a maga művészi elképzeléseit, stiláris megoldásait nem kényszeritette a köréje gyült fiatalokra. 41.old

HÉRI VERA: Telcs Ede és tanitványai 41.old

AZ ÉREM, XXXI.évf. 1974. 2.szám. Bp.

TELCS EDE, szobrász, éremművész

TELCS EDE,szobrász,éremművész

1974 tavaszán:"Telcs Ede és tanitványai"emlékkiallitas
A Magy.Nemz.Galériában. sengeriné,Nagy Zsuzsa dr.remdezt
feldertitette Telcs és tanitványai körét.Csak kevés irot
forrásra támaszkodhatott.A kortársak,családtagok,baratok
szóbeli közléseire volt utalva.Igy kellett a lehetséges
névsort összeállitania. 41.old

HÉRI VERA: Telcs Ede és tanitványai 41.old

AZ ÉREM, XXXI.évf. 1974. 2.szám. Bp.

TELCS EDE, éremművész, szobrasz

1974 áprilisában nyilt meg Csengeryné Nagy Zsuzsa dr. rendezésében nyilt meg a Magyar Nemzeti Galériában: "TELCS EDE és tanitvanyai" cimen éremkiallitas.-Baján a Türr István muzeumban is bemutattak. 40.old

Dr. VARANNAI GYULA: Éremkiallitasok 40.old

AZ ÉREM, XXXI.évf, 1974. 2.szam. Bp.

TELCS EDE, szobrász,éremművész

Egy időben Telcs Ede alelnöke volt a Magyar Numizmatikai Társulatnak.Ez nagyban elősegitette az éremművészek és a gyüjtők kapcsolatát.és gyümölcsöző volt mindkét fél számára. 43.old

dr.KÁPLÁR LÁSZLÓ: Éremművésznek és éremgyüjtők hogyan tovább ? 41.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Munkácsy Mihály siremlékét készitette. Horváth József egy akvarelt festett róla, mikos pestre került a Képző-müv. Főiskolára. 240.old.

HORVÁTH JÓZSEF: Életem útja 239.old.

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, XXV. évf. 1971. Sopron

TELCS EDE, szobrász

Csillag István szobrászmüvész, aki 1897-ben iratkozott be az Iparmüvészeti Főiskolára, annak elvégzése után Tel Telcs mütermében képezte tovább magát. 13./205a/.old.

SZIGETI ISTVÁN: ~~xxxxxxxx~~ CSILLAG ISTVÁN szobrászmüvész
érmei és plakettjei 13/205/.old,

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XV. 1939. 13.sz. Bp.

Telcs Ede, szobrász

1872. máj. 12-én született. Művei körül megemlítve: a Vörösmarty-szobor, a Szent László-szobor (a Mill.-emlék művén) az Alpár Ignác-szobor, a Munkácsy Mihály s a Barabás Miklós síremlék, a kecskeméti Kossuth-szobor. — 1948. júl. 17-én halt meg. Élelmüve nagy részét szülővárosa, Baja őrzi.

T. A.: Száz éve született Telcs Ede

7.

Népszabadság, Bp. 1972. máj. 12.

TELCS EDE, szobrász,éremmüvész

A 35.évfordulóra Telcs kedvenc témáját komponálta meg: mezitelen angyalka urnát cipel,melyből hullik a sok pénzmögötte: TELCS E.1936.-Körirat:A ~~xxxxxx~~ MAGYAR NUMIZMATIKAI TÁRSULAT 35 ÉVES FENNÁLLÁSA EMLÉKÉRE. 7.ábra. Fekete repr. ~~xxxxx~~ 32.old

dr.VARANNAI GYULA: A Magyar Numizmatikai Tarsulat emlékérmei 28.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp

TELCS EDE, szobrász,éremművész

52.mm.vert ezüst és bronz érem.Egylapu érmen mezitelen nő,az előtte térdelő angyalka kosarába bőségszarujából önti minden numizmatikus vágyalmat,a régipénzek sokaságát.Körirat:A M.NUMIZMATIKAI TÁRSULAT FENNÁLLÁSA 40 ÉV FORDULÓJÁRA. 8.ábra. 31. old.

dr.VARANNAI GYULA: A Magyar Numizmatikai Társulat emlékérmei 29.old

AZ ÉREM, XXVIII.évf. 1972. 1.szám, Bp

Tels Ede, szobrász

Tanára volt Reményi József-nek, aki „mindmáig szellemi utóda" Tels Edé-nek.

P. Szücs Julianna: Reményi József és Zoltánfy István miállítása 7.

Nérszabadság, Bp. 1972. febr. 11.

Telcs Ede

műve: az V. Szabadság téren felállított vörös márvány kút (1930).

Bevza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 13358

10328

TELCS EDE, szobrász

Stricker Gina nála tanúlt mintázni. Telcs unokatestvére Ármin vette el feleségül. 25. házassági évfordulójukra /1924/ Telcs készitett emlékérmet. Férje 1925-ben meghalt. 1926-ban Kernstock Károly felesége lett.
15/191/.old.

SZIGETI ISTVAN: özv. Kernstock Károlyné, szül. Stricker Gina /1875-~~1952~~ 1959/érmei, plaket jei 15/191/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XV. 1959. 12.sz. Bp.

Telos Ede

neve említve, a „Szabrászat
a 19. század második felében" c. cikkben

Nagyszava 1972 május 13
f. old

Telcs Ede, nobrán

Baján máj. 12-én nyitják

meg emlékkiállítását

— : o Kiállítás

12.

ESTI HIRLAP, B. v. 1972. máj. 12.

restaurálás munkájáról. = Múzeumi Műtárgyvédelem, 15
1986 81-89.
Szépművészeti Múzeum. Szerk. Garas Klára. Bp., Corvi-
na, 1985 > 1985, 375. **ism.** KRISTÓ NAGY István: Szép-
művészeti Múzeum. Album Garas Klára szerkesztésében
= Magyar Nemzet, 1986. március 10. 7. TASNÁDI Atti-
la: Kézikönyv a Szépművészeti Múzeumról. = Népszava
1986. január 21. 6.
TÁTRAI, Vilmos: Les Musée des Beaux-Arts em 1983 =
A Szépművészeti Múzeum 1983-ban. = Bulletin du Musé
Hongrois des Beaux-Arts = A Szépművészeti Múzeum
Közleményei, 66-67, 1986 83-86., 141-143.
TÁTRAI, Vilmos: Les Musée des Beaux-Arts em 1984 =
A Szépművészeti Múzeum 1984-ben. = Bulletin du Musé
Hongrois des Beaux-Arts = A Szépművészeti Múzeum
Közleményei, 66-67, 1986 87-97., 144-148.

305. Budapest, Zsidó Múzeum

BENOSCHOFSKY Ilona: Vezető a Zsidó Múzeum kiállí
tásához. Bp., Magyar Izraeliták Országos Központja, 198
8 p.
SÁNDOR Anna: Hetvenéves a Zsidó Múzeum. = Új Élet
1986. február 15. 3.

306. Cluj [Kolozsvár], Muzeul

BANNER Zoltán: Képtári szolgálat. Beszélgetés a Művé
szeti Múzeumban. = Utunk, 1986. július 18. 7.

307. Debrecen, Déri Múzeum

Sz. KÜRTI Katalin: Négy évtized képzőművészeti gyűjtő
munkája a Déri Múzeumban. = Tanulmányok Debrece
és a megye felszabadulásának 40. évfordulója tiszteletére
Debrecen, Hajdú-Bihar Megyei Múzeumi Igazgatóság
1986 27-48. ill.

308. Esztergom, Népi Vallásosság Múzeuma

R.Sz.J. [R. SZÉKELY Julianna]: Volkstümliche Sakral

TELCS Ede

Ráday Mihály: Egy budai
ház védelmében. = NSzb 1995
aug. 25. IV. ill

műterem házát le akarják
bontani

A m.kir.vallás- és közoktatásüg
alatt a keb.számvevőség VII. os

Utasitom, hogy d
részére /:lakik:Budapest, V. Bá
Orsz.Bizottsága és Reisinger An
1939.szeptember hó 18.-án megte
Pápára és vissza történt/kiküld
napidijáról kiállitott és számv
kiegyenlitése fejében 34 P 80 f
a 127.689. számu kiadási csekks

Telcs Ede

l. Beetz 59. l

Telcs Ede, szobrász

Ápr. 19-én nyílik meg a Nemzeti Galériában Telcs Ede és tanítványai kiállítása.

— : Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 18.

Teles Ede

Az Erkel Muzeum- M.N.G. kiállitásán, melyet Magyar Művészet 1895-1945 címmel rendeztek meg szerepeltek Ströbl Alajos, Zala György, az ő nyomdokain háró Róna József, Holló Barnabás, Vastagh György, Teles Ede szobrai.

Magyar Hirlap 1969-2évf.264.sz.

Telcs Ede

Bp.

l. Milano 1906

82. l.

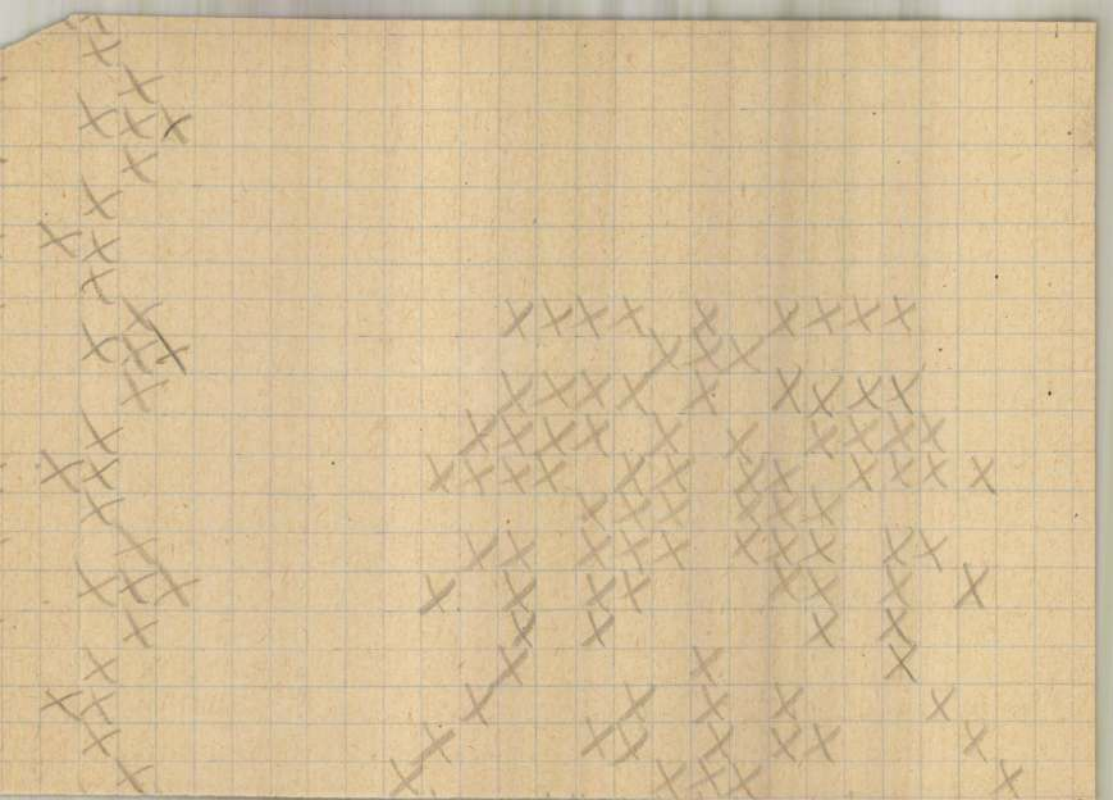

Teles Ede

wód
2

Milano 1906

Fi. C

Telcs Ede

Munkácsy Mihály
siremlére a Kerepesi
uti köztemetőben
(1910)

Thirring Bpest

127 l.

Telcs Ede

Zobrán

XII. Alkotás u. 41.

MKSz 1947

TELCS EDE

KÓTAI József: Telcs Ede érmei. = Magyar Nemzet, LV.évf.116.sz.1992. május 18. 9.p.

Bp., Magyar Nuizmatikai Trásulat, 1992. kiáll. Telcs Ede érmeiből

MDK

Telcs Ede

Soós Gyula előszava a katalógusban.

Ernst Múz. M.Plasztikai és Graf. kiáll. 1954. szept. 8. l.

MDK

Telcs Ede

A kir. várpalota.számára.vásárolt iparm. tárgyak.

Magyar Iparmüvészet, 1903, 48 l.

Telcs Ede

„Prielle Kornélia mellszobra" cimmel a lap bemutatja a müvész alkotását. Repr.
A Müvészet c. rovatban a lap tudósit a szobornak elhelyezéséről a Nemzeti Szinházban, majd rátér a müvész munkájára, aki nagy és kisplasztikában egyaránt kitünő „s az ember nem tudja, hogy a pompás technikát , az aranyos kedélyt, a nagy müvészi tapintatot csodálja-e inkább."
A HÉT, Bp. 1902. juni. 1. XIII. évf. 22. sz. 344, 355. lapokon.

Telcs Ede

és Kallós Ede szobortervéről ir Molnár Géza: "A Vörösmarty szobor" cimmel. Nem az irodalom történetből vette tárgyát a két müvész, hanem "a népáradat zugásából. A Szózatot csinálták meg, azt a tizennégy strófát, amely minden órában ujjászületik.." A gyönyörü két terv nem a költő müvét, hanem a hatását illusztrálja.
A szobrok épitésze Márkus Géza.

A HÉT, Bp. 1902. szept. 28. XIII. évf. 39. sz. 614-615. lap.

Telcs Ede

"A kedves tehetség" -ü művész a Tavaszi Tárlat"-on szerepel, s a Pamacs sign.-val közöltkritika elismeri fent idézett adottságát.

A HÉT, Bp. 1902. ápr. 13. XIII. évf. 15. sz. 242-243. lap.

Telcs Ede

m.g.: ir a müvész kiállitásáról. A bécsi akadémián Zumbusch tanitványa volt. Nagy érdeméül emliti a cikk, hogy alkotásain már nem érezni mestere szellemét."Az akadémikus köteléket feloldotta, friss, üde és egyéni lett." Hét szobrot küldött be a tárlatra. Valamennyi a természet igazságát hirdeti, a gyermekarc hamvasságától, a késői ráncokig. A cimlapon a müvész arcképét bemutatja a lap.

A HÉT, Bp. 1902. nov. 16. XIII. évf.
46. sz. 738. lap.

Telcs Ede

"Gyönyörü kis terracottát küldött be"-irja kritikájában -o.: A Szalon őszi tárlata cimmel, a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1904. okt. 15. XV. évf.
42. sz. 673-674. lap.

Telcs Ede

A kis és nagy plasztikában egyaránt mesternek tartja az "Öt művész" cimmel közölt beszámolójában Yartin, a Művészet c. rovatban.
Nem hajszolja a hatalmas és páthoszos emberi pózokat, inkább a kecses, fesztelen zsánerszerüséget látja meg az életben, s ami a muzsikában az intim kamarazene, az a művészetben az ő szobrászata. Kiss József költő bronzképmását, P.I. urnő mellszobrát és még három pompás szoborportréját a Mücsarnok tárlatán mutatják be.

A HÉT, Bp. 1903. nov. 22. XIV. évf.
47. sz. 766-767. lap.

Telcs Ede

Második pályamüve a királynéról, „sejtelmes nézésü nagyasszony, aki Mona Lisa tekintetével megturbálja az ember lelkét."
"Az Erzsébet-szobor" cimmel a második pályázat pályamüveiről tudósit a Müvészet c. rovat közleménye.

A HÉT, Bp. 1903. juni. 21. XIV. évf.
25. sz. 416. lap.

Telcs Ede

A lap "Müteremlátogatás" cimmel közli, hogy megszervezi a közönség és a képzőművészek személyes kapcsolatát. Egyrészt azért, hogy a műalkotást látni tanulja a közönség, másrészt pedig a művész -a látás-nevelés folytánsaját müvének személyes tolmácsa lehet. Hétről-hétre közli a lap a cimeket, napokat és órákat, ahol és amikor a művész a közönség rendelkezésére áll mütermében.

A HÉT, Bp. 1903. febr. 15. XIV. évf.
7. sz. 106-107. lap.

Telcs Ede
szobrász

A bajai Muzeum képzőművészeti
anyaga az Oltványi gyűjtemé-
nyen, Telcs, Ágoston, Rudnay és
Nagy István művein kívül szóabbi
tej szerzeményekkel bővül.

Miskolczy Ferenc: Muzeumi levél.

MŰVÉSZET, 1973. október - 6.oldal

Telcs Ede

A szoborbizottság 21 magyar művészt kért fel, hogy készítsen pályaművet Vörösmartyról. Az évekig elhúzódó pályázatot végül is Kollár Edével együtt nyerte el. Három évig mintázta bronzból a főalakot s carrarai márványból a szobercsapertot. 1908. máj. 24-én leplezték le a szobrot.

Keletmagyarország, Kiéregyháza, 1972. aug. 27.

Telcs Ede

Néhány apró müve szerepel a kiállitáson, de a müvészt ezekkel az alkotásokkal is a nagyok közé sorolja Marco: "A téli tárlat" c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1905. nov. 19. XVI. évf.
47. st. 774-775. lap.

Telcs Ede

"Egy pompásan faragott kis fafigurával az első lépést tette meg, ebben a csodálatosan intim és nálunk még egészen ide en művészetben"-irja Marco: Tavaszi tárlat c. beszámolójában.

A HÉT, Bp. 1905. ápr. 23. XVI. évf.
17. sz. 280-282. lap.

Telcs Ede

„Gáliát" (repr.)

szobor

F. A.: Petőfi és bronz-társai.
Nők Lapja, 1942. szept. 2.

Telcs Ede és

Kalmár Elza, Róna József vezetése alatt álló öntőmühelyben apró dolgokat készitenek.
A Müvészet c. rovat "Apró bronzok" cimmel ir arról, hogy a két müvész már is kostolót ad az eljövendő müvészetből.
Azt nem ismerteti, hogy mit ábrázolnak a müvek.

A HÉT, Bp. 1905. dec. 17. XVI. évf.
51. sz. 858. lap.

Telcs Ede
szobáról

Telcs Ede szobáról testvére Telcs
András mai is kapcsolatot
tart a Múzeummal és lehet, hogy
ő is gyűjteményét a Múzeumra
hagyja.

Miskolczy Ferenc: Muzeumi levél.
MŰVÉSZET, 1973. október - 6.oldal

Pelcs Ede
szobán

Méltatás

G. Héri Vera: Budapest és az éremmüvészet.
MŰVÉSZET, 1973. október - 41.oldal

Telcs Ede

a herendi porcelánpyár
tanácsadójaként neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1973/1
50. old

MDK

Telcs Ede és Tőry Emil

Az Erzsébet királyné szobor pályamüvei. Épitő Ipar 1902. 11. sz.

Szobrászat,1900-1919. - Érem és érme

T e l c s n é Stricker Gina:
3 plakett
/Megvásárolva a téli kiállitá-
son,1914/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Plasztika,1900-1919. - Körplasztika -
Arckép

Telcs Ede: Női képmás
/Céhbeliek kiáll.,1914./

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
230.
Szöveg: 234-236.
"A Céhbeliek."

T e l c s E d e szobrasz

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
223.
"Szeged..."

T e l c s E d e szobrász

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
364.
"Pályázat sírok terveire"

T e l c s E d e szobrász

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
68.
"Kitüntetések"

T e l c s E d e szobrász és
érenművész

M Ű V É S Z E T
I. évf. 1902.
60 - 64.
"Arnek és plakettek"

M Ű V É S Z E T
VII.évf.1908.
175.l.

Péczely
Béla

T e l c s E d e :

Politzer Ádám arcképe

Bronzplakett.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
230.

Péczely

T e l c s E d e :

Női képmas

Szobormü/Szinezett gipsz/

Fénykép

A Céhbeliek kiallitásából

Kiállitások,1900-1919.

Telcs Ede: Női képmás
/: Céhbeliek kiáll.,1914.:/

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
230.
Szöveg: 234-236.
"A Céhbeliek."

1592. Telcs Ede.

Sz. Baján 1872 május 12-én.

Góliáth.

Egész alakban, állva, kissé jobbrafordultan és akkor van ábrázolva, midőn ő Izrael vitézeit gúnyosan szólítja fel, hogy valamelyikök vívjon meg vele. Testét pikkelyes pánczél védi, felemelt jobbjában dárdát tart karjára csavarodó szíjjal, előrenyujtott balját pedig három karika futja körül. Hosszú haja, melyet abroncs szorít, vállaira omlik, bajusza és szakálla nincs. Szája nyitva van. Öve széles, oldalán lógó kardja egyenes, köpenyege a talapzatra omlik, térdvédje vas, lábait sarúk védik. A talapzat elején domborműben azt a jelenetet szemléljük, mikor Dávid Góliáth fejét levágja. Jelzése a talapzaton fölül jobbra: »GOLIATH« és oldalt balról: »*Teltsch E. Bécs 94.*«

Bronz-szobor, magassága a talapzattal 141·1 cm. — Leltsz. 1592. — Vétetett az 1896 október 8-iki 55291 sz. engedély szerint 3400 K-án (319–896). — Elszámoltatott 1897 február 2-án (80–897). — Az elszámolást jóváhagyta az 1897 márczius 25-iki 13050 (123–897) és az 1897 június 24-iki 24076 sz. határozat (6–898).

III 3-51

Pl.
Vétel
1896

1958. Telcs Ede.

Sz. Baján 1872 május 12-én.

Öreg asszony.

Egész alakban és ülve van ábrázolva. Kezeiben a térdeire tett nyitott könyvet tarja és mosolyog. Fejét kendővel kötötte be, magas réklije rövid ujjú és szoknyája hosszú. Jelzése jobbról oldalt: »TELCS. 1900«.

Terracotta szobor, magassága 42 cm. — Lelt. sz. 1958. — Vétetett középületek diszítésére és más gyűjtemények gyarapítására az 1901 január 3-iki 99318–900 sz. engedély szerint 500 K-án (1–901). — Kifizettetett 1901 január 9-én. — Elszámoltatott 1901 július 19-én (90–901). — Az elszámolást jóváhagyta az 1901 szeptember 23-iki 64907 sz. határozat (554–901).

Jegyzet. Az 1901 november 16-iki felterjesztés (607–901) és az 1902 január 10-iki 92507–901 sz. utasítás (33–902) szerint 1902 szeptember 8-án ideiglenes állami letétül kiadatott a Szolnok-Doboka megyei irodalmi, történelmi és etnographiai társulat múzeumának Deésen (632–902). — Az átadást tudomásul vette az 1902 október 20-iki 69547 (763–902) és az 1903 január 8-iki 93408–902 sz. határozat (25–903).

III 3 – 67

Pl.

Vét. 1901.

1231. Te

Sz. Baján 1872. május 12-én.

Popper Dávid.

Mellig, balrafordultan, arczélben, gordonkán játszva és sima karimájú, de egyoldalú plaquetten van ábrázolva. Hangszere, melynek húrjait épen leszorítja, bal vállán nyugszik. Haja hosszú, bajusza nyirott, arcza leberetvált. Inge álló gallérjának sarkai lehajtvák és kabátja egyelejű. Felirata a talapzaton, melyhez emelkedett perem csatlakozik: »POPPER DÁVID 1906«.

Ezüst, méretei 5 : 3·8 cm. — Lelt. sz. 1231. — Vétetett 1908-ban Környéki Jánostól 21·31 K-án (1253–908). — Kifizettetett 1908 augusztus 1-jén. — Elszámoltatott 1908 szeptember 6-án (1763–908). — Az elszámolást jóváhagyta az 1911 márczius 11-iki 11525–910 szvsz. határozat (911–911).

Telcs Ede, szobrász

A május 24-i Esti Hírlapban rövid ismertetést olvastam: Hetvenéves a Vörösmarty-szobor címmel. A cikk írója megállapítja: „A ma is látható emlékművet végül is Telcs Ede és Kallós Ede szobrászművészek és Márkus Géza építész valósítottak meg carrarai márványból."

Utánanéztem, hogy miként történhetett meg Budapesten: hogy két nagyszerű szobrász társul egy mű létrehozására. Az 1934-ben kiadott, közel ötszáz oldalas Budapest szobrai és emlékművei című Liber Endre, akkori polgármester által írott könyvből megtudtam: a két szobrász a pályázat benyújtása előtt megegyezett, hogy bármelyikük nyeri is el a Szózat nagy költője emlékművére kiírt művészversenyt, mindenképpen ketten fogják a szobrot elkészíteni. Kallós Ede első lett, s a negyediknek végzett Telcs Edével közösen látott munkához.

6.

dr Nagy Károly: Hiányzó Budapest – Könyvek

Esti Hírlap, Bp. 1978. máj. 26.

Telcs Ede kiállitása

1021

1974.IV.19.Televizió 19.3o Gné

TV.Hiradó

Ma nyilik a Nemzeti Geléríában a Telcs Ede és tanitványai cimü kiállitás, amelyet az ujjáalakuló hazai éremmüvészet mesterének emlékére rendeztek. Telcs Ede azok közé tartozott, aki csalhatatlanul megérezte e müfaj vonzását és teremtett benne iskolát olyan erővel, hogy kiváló plasztikai érzékét karakterizáló képességét, népes iskola tekintette munkája forrásának. A kiállitás a mester több mint 3o tanitványának életmüvéből is bemutat. Többek között a két éve Ausztráliában elhunyt Mészáros Andor legszebb munkáiból. A modern magyar éremmüvészetre nagy hatást gyakorló Reményi József müvészetének néhány darabja. Az 1938 óta Angliában élő világhirü éremmüvész Vincze Pál érmei, amelyekből a világ szinte valamennyi jelentősebb muzeumában megtalálható néhány darab. A Telcs Ede és tanitványai cimü közel 3oo mütárgyat bemutató kiállitás 3 hétig látható a Nemzeti Galériában, utána pedig a mester szülővárosában Baján tekintheti meg a közönség.

Lechner Jenő dr. csodálkozik, hogy a mult ülésen egyhangu határozat volt a kiegészités érdekében, s most az ellen foglalnak állást. A mult ülésen szintén csatlakozott a kiegészitéshez, s most aggódik, hogy az ezen az ülésen felhozott aggodalmak a legjobb szándék mellett is ártalmára lehetnek az ügynek. Fenntartja azt a véleményét, hogy a visegrádi vár és a zsámbéki rom kiegészitendők. Számos példa van erre a külföldön is. Olaszországban kiegészitették a Pantheont, amely pedig szintén rom volt. Még számos példát idéz. Ő épitész és ismeri azt az alapvető elvet, hogy egy épületnél legfontosabb a tervrajz. Zsámokon adva van a tervrajz s ezen az alapon a templom bármikor felépithető. Felhozza a belügyi diszterem esetét, amely néhány nyom alapján épült, s ma a külföldiek érdeklődésének középpontjában áll. Rendkivül restellné, ha a Bizottság egy régebbi álláspontjáról letérvén, most ismét megváltoztatná véleményét. Kéri, maradjon a Bizottság annál az állásfoglalásnál, hogy a rom helyreállittassék.

Telcs Ede

nuve a Kecskemeti
Kossuth szobor. Lelep-
lerték 1906. jul. 2.

rvod
z
Roskovics Ignác: Kos-
suth-szobor-leleplerés
Kecskeméten. Vasárnapi
Ujság. 1906. 27. szám.
(Képekkel.)

U. 1641.

Telcs Ede

Telcs Ede — még 1934-ben — mintázta bronzba, a városmajori park részére a Hüvelyk Matyi kedves figuráját. A háború a parkot megtépázta, elnéptelenítette — a Hüvelyk Matyi ezért akkor átköltözött a Városligetbe. Most ismét költözködik. A Városmajor ismét gyermekparadicsommá változott — s most visszakérte a szobrot. A visszaszállításra a közeljövőben kerül sor. A szobor helyére, a Városligetbe, a népszerű meseírónak, Benedek Eleknek a szobrát állítják —, az író születésének közelgő százhuszadik évfordulójára.

Magyar Hirlap 1978-87-5

KZ: Költözik a Hüvelyk Matyi

Telcs Ede

Pap Gábor: Kincsek e
Müvészet, 1975. jun.

Telcs Ede: Hüvelyk Matyi (fotó Thán)

1910.

1276. Telcs Ede.

Sz. Baján 1872 május 12-én.

Dr. Fayer László ~~arcképe~~.

Nyaktőig, jobbrafordultan, ~~és~~ arczélben és egy sima karimájú, de egyoldalu plaquetten van ábrázolva. Hátrafésült haja és bajusza hosszú, arcza leberetvált. ~~A hát~~ Mezőnye ~~sár sima~~ melyitett kerek medaillon. Felirata a kép alatt: FAYER LÁSZLÓ, fölül balra: 1842 és ugyanitt jobbra: 1906. Jelzése balról a nyak közelében L TELCS.

L a mezőnyben:

Ezüst-dombormű sima peremmel és hátlappal, méretei 6.0:4.8 cm.-- Vétetett 1910 április 19-én dr. Friedmann Erno útján 25 K-án (682-910).-- Elszámoltatott 1910. május 6-án 775 szám alatt.

289

1794

Telcs Ede: Öregember.

Itt eljutottunk a csillagászati mérések pontosságának ismertetéséhez.

Ezek a mérések ma a módszerek és műszerek tökéletesedésével hihetetlenül pontosak. Igy például a Föld sarkokon való belapulásának mértékét többen meghatározták különböző módszerekkel. A hibák, illetve különbségek 0.014%-ot tesznek ki. Ez akkora hiba, mintha egy 6 méter hosszú szobát 10 centiméteres mérőléccel többször felmérve a különböző mérések között nem kapnánk 0.8 milliméternyi különbséget.

A Nap-Föld távolság hibája is legfeljebb 0,1%-ot tesz ki.

Az égitestek fizikai vizsgálatainál a hibák még ekkora értéket sem érnek el. A mathematikai kalkulációk pedig annyira pontosak, hogy láthatatlan égitesteket fedeznek fel számítások alapján.

Még néhány érdekes csillagászati számadatra kell rámutatnom. A fogyatkozásokat és más csillagászati jelenségeket hajszál-pontossággal számítják ki évezredekkel előre. Például 1866 február havában nem volt *holdtölte*. Ez ritka jelenség, mert minden hónapra esik egy, esetleg kettő is. Az az eset, mert februárban ne legyen tele Hold, csak kétmillióötszázezer év mulva fog megint bekövetkezni.

A Föld tengelye a Nap és Hold vonzása következtében kört ír le az égen. A Föld tengelyének vége Krisztus után 2000-ben csaknem pontosan a Sark-csillagra fog mutatni. Ma még 1 foknyira van attól. 2000 után megint távolodni fog a Sarkcsillagtól és Krisztus után 13000-ben a Lantban levő Véga-csillag lesz a sarkcsillag. Ez a periódus 25765 év. Vagyis ennyi idő mulva megint a Sarkcsillagra fog mutatni a Föld tengelye. Ezt az időt nevezik *Plátói évnek*. Természetesen a sarok változásával a csillagképek is változnak. A Sziriuszt késő unokáink nem fogják látni, ehelyett azonban más, olyan csillagképekben gyönyörködhetnek, amelyeket mi ma nem látunk.

Ennyi mindent tud a csillagászat. De ez csak izelítő ebből a hatalmas kincsből, amit a csillagászat tudománya az emberiségnek adott.

A lényeg mégis titok és az marad örökké, mert a véges emberi elme a végtelent nem foghatja át! És lehetnek, akik azt állítják, hogy a világ *véges*, de számunkra ez a végesség is véghetetlent jelent. Sem így, sem úgy nem tudjuk felfogni!

Legközelebb a *véges* és *végtelen* világot valló felfogásokat fogjuk egymással szembeállítani.

VIHAR

Égig nőtt fel a Gőgtorony —
(Nem pára ez, nem néma köd,
Nem sötétlő felhőorom,
De jég már, mely a napra tört!)

Jég és vihar . . . mindentverő
Átok . . . Észak már trombitál
És reszket a kalászmező
És vonít már láncolt kutyám.

Szíveinkből nagyot síkít
A vér: Jaj, hol a gyermekek?
Füleinkben ezernyi síp:
Villámszekér jön — féljetek!

* * *

Még csak a szele száll,
Még nem is kezdet ez,
De tetté tette már,
Hogy sorsunk végzetes.

Az a sok régi Nincs,
Az a sok régi Volt,
Az a sok új Bilincs,
Az a sok mai Gond!

Holló a fokra száll —
Mo dják — baj nem lehet.
Mi szólunk: Hátha tán
A holló tévedett!

Más a szó, mely kivall
S az, mellyel kiveszik —
Áradt víz, jég, vihar
Más nekünk . . . más nekik! . . .

Magyar Bálint

Párisi tükör 1930. márc. 9

Érdekes számok

Irta: Dr. Szász Ferenc

A *„Pásztortűz"* egyik előző számában kirepültünk az emberileg alig felfogható nagyságú *térbe*. Hatalmas voltának érzékeltetésére csak úgy dobálóztunk a százmillió fényévekkel.

A Világegyetem igazi megismeréséhez azonban még sok számra van szükségünk. Térjünk most megint vissza a kis számokhoz!

A Világegyetemben semmi sem nyugszik. Minden rohan, fut, mintha léte függenék attól, hogy mozog. És így is van!

Nemcsak a Föld és a bolygók keringenek tehát a Nap körül, hanem a Nap is rohan a Tejút síkjában. Sebessége másodpercenként 30 kilométer körül lehet, némelyek 20-ra veszik. Ma még nem tudjuk, hogy milyen gravitációs erő mozgatja a csillagokat, de az összes álló csillagok a Napéhoz hasonló, vagy nagyobb sebességgel mozognak a Tejútban.

De a Tejútak sem állanak helyt, azok másodpercenként 500—600—1000 kilométeres gyorsasággal rohannak a térben. Mintha óriási robbanás hajtaná őket szét.

Nagyon érdekesen világítja meg az égitestek mozgásának jelentőségét, egy rendszer keretén belül, *Lindblad* csillagász. Megállapította ugyanis, hogy Tejútunkhoz csak olyan égitestek tartozhatnak, amelyeknek másodpercenkénti sebessége a 470 kilométert nem éri el. Az ennél sebesebben mozgó test kirepül a Tejútból, csillagrendszerünk szervezetéből kiesik.

Ez a számadat igen alkalmas arra, hogy a kozmikus képződmények hovatartozóságát megszabja.

A csavarvonal-alakú ködfoltok, mint említettük, 1000 kilométeres — sőt újabb vizsgálatok szerint ennél is nagyobb sebességgel mozognak. Az eddig megállapított legnagyobb sebesség, amellyel a spirális ködök haladnak, másodpercenként 3800 kilométer. Kérdés, a Tejút, amely szintén csavarvonal alakú ködfolt, milyen sebességgel halad a térben?

Curvoasier vizsgálatai azt mutatják, hogy Tejútunk mintegy diszkosz, pörögve furja magát másodpercenként 750 kilométeres sebességgel a végtelenbe. Ez az adat jól egybevág a spirális alakú világszigetek átlagos sebességével.

A Világegyetem gyönyörű harmoniájában — mint látjuk — a fokozatok egyenletes skálát alkotnak. Minél nagyobb egy kozmikus képződmény, annál nagyobb sebességgel futja titokzatos útjait.

Viszont tévedés volna azt hinni, hogy a Világegyetemben nincsenek korlátok. Példaképpen csak azt hozom fel, hogy a csillagok tömege korlátolt, mert a sugárnyomás szétszórja, felrobbantja anyagukat, ha túl nagyok. *Eddington* szerint a Napnál 50-szer nagyobb tömegű csillag nem létezik.

Nagyon érdekesek azok a számok, amelyek a csillagok anyagának milyenségére vonatkoznak. Csodálatos végleteket találunk ezen a téren.

Igy a Sziriusz kísérőjének vizsgálata egyenesen hihetetlen eredményt adott. Ennek a csillagnak anyaga a platinánál 2600-szor sűrűbb. Ha egy gyufás dobozt ezzel az anyaggal megtöltenénk 1000 kilót nyomna. El sem tudjuk képzelni, hogy milyen halmazállapotban van ez a csillag, hiszen 1 köbcentimétere 100 kilót nyom?

Vannak aztán a Világegyetemnek ritka anyaga is. Az Orion köd — 500 fényévnyi távolságra van tőlünk — rendkívül finom eloszlású khaotikus anyagból áll. Óriási kiterjedésű, kialakulóban levő csillagvilág, amelynek átmérője 10 fényév, tehát annyi, mint a csillagok egymástól való átlagos távolsága.

Az egész ködfolt nem súlyosabb, mint Napunk súlyának egyharmada. Anyaga olyan ritka eloszlású, hogy a légszivattyuink által előállított légüres térben milliószor annyi gázatom van, mint az Orion köd ugyanakkora térfogatában. Ezt a semmit látjuk és szinképelemzővel vizsgálják — szinte megfoghatatlan!

Csavarvonal-formájú ködfolt a „Vadászebek" csillagképben. Formájában és felépítésében a mi Tejútrendszerünkhöz hasonló csillag-világ.

KOSSUTH FERENCZ FOGADTATÁSA.

már nem nő, csak vastagszik. A Danka Gábor kútjának a gémetlen ágasfája is csakúgy mered az égnek s most is varju ül rajta. Arról jött a csősz . . . De mintha a vizek kisebbek volnának; nagy szárazság volt úgy-e?

Ennek a zagyva beszédnek valamikor a felét se lehetett volna belőle kicsikarni. Nem volt bőbeszédű; inkább csak szemes. Mindent meglátott s mindenről hallgatott. Csak úgy a kezével, karjával intett, mutatgatott, a szemével pislantott, hunyorított; még azzal is beszélt, a hogy a homlokbőrét mozgatta; csak a nyelvét kimélte mód nélkül. S most megeredt a zsilip.

Vagy a többi rabkosztos között szokhatta meg, vagy az öröm, hogy lám, mégis hazakerült, tette bőbeszédűvé: de beszélt. S a közben vezetett.

Most már nem kellett tanakodnom, hogy merre is forduljak, hol kanyarodjam, melyik lapost hogyan kerüljem ki; itt volt Gazsi, a ki most is tudta.

— Mi is történt akkor, leánykökörcsin-nyiláskor? — kérdeztem.

— Akkor itt nagy volt az áradás. A folyó kiöntött; a rétek mind viz alatt álltak. Csak a csupka-gerincz volt kint belőle, jó hosszasan; az ott, a hol az imént keresztül jöttünk. Egy tenger volt a környék; de sok kis sziget kukucskált ki belőle s azokon üldögélt napos délben a rajzó viziféreg, a temérdek rucza, szárcsa, bibicz. Én biz' az egyetlen tehénkémmel nem tudtam, hova legyek; kihajtottam a csupka-gerinczre, a hol volt fű bőven. Olyan bujaság volt, hogy egy egész gulya is rajt legelhetett volna; csakhogy nem volt szabad. Az már az uraságé, és a perjési csősz vigyázta akkor is.

Megállott, hátranézett. Megint elborult az arcza; megint ráncz támadt a homloka közepén.

— Jó, jó, — mormolta magában. Tán csak gondolkodni akart s nem is tudta, hogy hallom. — A mi elmúlt, elmúlt; de a kend életét az én nehéz rabságom bánja . . . Hangosan folytatta: Tessen csak oda nézni; a Danka Gábor régi kútja felé; nem lát ott valakit a ténsúr?

Biz' én senkit sem láttam. Meg is mondtam.

— Akkor csak elkápráztam, — dörmögte. — Mert szoktam néha. A mikor a ténsúr a vállamra ütött, akkor is azt hittem, a föld alól nyúlt fel valaki, az fogott meg.

— Nagyot ugrott, Gazsi. De «az eset», az eset . . .

— Mondom, kihajtottam a tehénkémet, hanem éltem a gyanúpörrel s a halászkunyhóból előhivtam az asszonyt, a feleségemet, annak parancsoltam: Erigy a gerinczre ezzel a kis jószággal, s nyitva legyen a szemed; ha a veres csőszt meglátod, visszatérülj, nehogy megzálogoljon.

AZ ÖREG HONVÉDEK ÉS A GYEREK-KATONÁK.

Az asszony roszkedvű lett. Minek küld kend engem? durczáskodott. Én úgy sem birok a csőszszel. Rosz ember az. Sohasem nyughatik az.

— Ezt meg honnan tudod? — kérdeztem csudálkozva. — Tőled csak nyughatik; iszen ezerében egyszer ha megfordul a folyónál . . .

— Az a', istennyilát! Mit tud kend, a ki örökké kint jár? Én csak látok a szememmel. Messziről is, hát még jó közelről . . .

Itt elhallgatott, mintha elvágták vón a szavát.

Hajh, de énbennem felforrott valami; többet kérdezni pediglen rösteltem. A mire gondoltam, úgyis elég volt nekem; az asszony becsületes volt mindenképen, azt tudtam. De a veres csőszre szörnyűképen kezdtem haragudni. Mondok: Erigy ki csak a gerinczre, s ha látod, rögtön térülj. Nem leszek messzire, gondolhatod.

Az asszony szót fogadott s kihajtotta a tehénkénket; én meg a kunyhóban hálót foltozgattam; de az ablakrésen egyre kitekintgéltem. Egyszer csak látom ám, hogy kezdi az asszony a tehénkét nógatni, hajkurászni, de a mi még sohasem volt, a tehénke megbomlott, s nem erre igyekezett, hanem arra. Onnan pedig a veres csősz közeledett.

Tyühh, ez már nem tréfa; így magam vittem

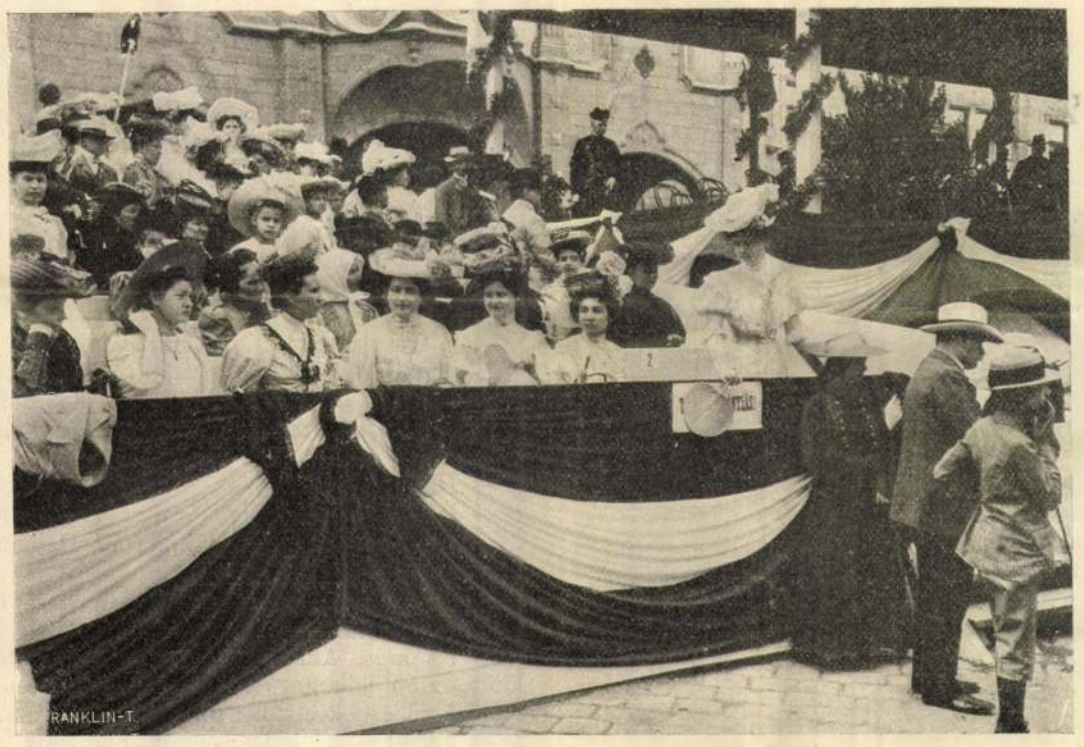

A HÖLGYEK EMELVÉNYÉRŐL.

A KECSKEMÉTI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE. — Jelfy Gyula fényképei.

De a halál még szép lehet,
Ha ott sirom ki lelkemet,
Hol millió ajkon rival
Szebb part felől a régi dal.

Szebb part felé! de hát vajon
Odajut-e rengő hajóm?
A mély vizek hullámait,
Ringatva lágyfuvalmu hit,
Nem veri-e fel a vihar?
S nem küzd-e ujra a magyar
Dúlt homlokával egyedül,
Vérbe tiport zászló körül?

Szebb part felé! — tudom, tudom,
Ott érhet el majd alkonyom,
A hol hajód, én nemzetem,
Szirtek között, mély vizeken,
Zúgó viharral szembe néz,
Aztán a hullámsirba vész . . .
Hurráh! azért is fel, jerünk,
Isten velünk, ki ellenünk!

Fejes István.

SZTERÉNYI JÓZSEF ÁLLAMTITKÁR LETESZI A SZOBORRA A KORMÁNY KOSZORÚJÁT.

PUSZTAI TALÁLKOZÁS.

Elbeszélés.

Irta **Bársony István.**

Egy ember ment előttem a pusztán.

Furcsán kaszált a féllábával, mint a ki sokáig volt huszár s gyalog is hosszú kardot viselt, a mibe, ha nem vigyázott, minduntalan belebotolhatott. Batyu volt a vállán, a melyet időnként a másik oldalára vetett át; de inkább csak szórakozásból cselekedte, minthogy az a batyúcska könnyű lehetett. A batyút boton vitte s egy csöppet sem hajlott meg alatta. Dudolgatott, tehát jó kedve volt. Fürgén mozgott, a nélkül, hogy sietne, mert néha megállott s nézelődött; a távoleső füzes irányában érdekelte valami, de nem a gémek s a többi mocsári és vizimadarak, a mik arra felé röpködtek, mert sokkal közelebb is fel-felszállott egy görbenyakú gém a nagy mezőség laposaiból, s ruczafalkák is keringtek néha körülöttünk: azokkal nem törődött.

Csöndes, szinte kihalt volt a puszta; csakis a szárnyas vándorok élénkítették valamennyire. Ha egy ácsorgó gém fellohogott valahonnan a levegőbe: nagyot vakkant. Recsegő érdes hangja olyan volt, mintha káromkodnék s szidná a megháborgatóit. Azután elkezdett húzni, vonúlni, ki-el a messzeségbe, ki tudja hová — olyan helyre, a hol nyugodtabban lehet a gémnek ácsorogni, lesni a mocsár szélén a kis czigányhalat.

Az én emberem rá sem nézett a gémre; se a többi repülő állatra; se az ürgét nem leste, a mely innen is, onnan is kibújt a föld alól s két lábra állt, úgy kiváncsiskodott. A füzes körül lehetett valami, a mit a szeme elé hajlított tenyere alól nézett, vagy csak keresett; de sehogysem vette észre, mert minduntalan újra kezdte a keresést, a nézelődést, a mi elég hosszadalmas «munka» volt, minthogy a füzes is úgy húzódott hosszú szalagképen a folyó mellett.

A puha gyepen úgy lépkedhettem gummitalpú czipőmmel, mint az árnyék, teljesen nesztelenül. A mikor utolértem az embert, megérintettem az üres vállát (a másikon akkor is ott lógott-fityegett a batyu), olyat ugrott a kajla lábával, hogy elkaczagtam magamat. Megfordult s zavartan nézett rám. De a következő pillanatban már lekapta a kalapját.

— Jó napot adjon Isten; ejnye, de megijesztett a tekintetes úr.

— Látom, Gazsi. De iszen tudhatta volna kend, hogy senki sincs itt. Végig puszta a puszta.

— Senki? No lám. Én is valaki volnék, a ténsúr is . . . aztán itt van ám valahol a perjési csősz . . .

— Ki az? Hol van?

— Azt tessen kérdezni: Ki *volt* az. Hogy pedig hol van? hm! az bizony itt lent van.

Lemutatott a földre.

— Meghalt?

Bólintott az emberem. Aztán szóval is erősítette:

— Meg a'; meg kellett neki halni, de hun jár erre a ténsúr, a hun a madár se jár?

— Vagy épen csakis az jár. Tele vannak a vadvizek ruczával.

— Úgy veszem észre magam is. De most nem gondolnék velök. Elfelejtettem őket.

Nagyot néztem.

— Hogy lehet az, Gazsi?

A mint megakadt a tekintetem az arczán, úgy láttam, hogy halvány, szintelen, fakó. Egyáltalában nem olyan, a milyennek valamikor, néhány évvel ezelőtt ismertem. Akkoriban sokat jártam erre s mindig Gazsi volt hűséges társam. Senki se tudta úgy, mi van a pusztán s hol van. «Keríttetni» mással egyáltalában nem lehetett. Ahhoz tudni kellett, hogy melyik vizről melyikre szeret átfordulni a megzavart vizi vad. Az ember megbújt az egyik tónál s várt, a míg Gazsi felverte a másikon pihenő vizi szárnyast. Azok úgy jöttek erre, mintha zsinóron húzták volna őket.

Gazsi nem sietett a felelettel: azért gondolkodhattam ilyen hosszasan. Utoljára mégis csak kirukkolt. — Be voltam csukva, kérem szépen. Most jövök meg azóta először. Azt se tudtam, hol lelem az öcsémet, a ki halász, s a füzes ilyenkor a hazája.

— Vagy úgy!...

Most már értettem a kajlán kaszáló járást. Bilincs volt azon a lábon; két rab összekötve, hogy egyik a másikát fogja, — marasztalja.

— A tekintetes úr nem igen tudhatott róla, mert itt csak ilyenkor látjuk, nyár derekán, ősz elejéig. Az az *eset* pedig akkor történt, a mikor a leánykökörcsin nyílt.

(Tehát tavaszszal, valamikor húsvét és pünkösd közt. Különben esztendők óta nem láthattam én itt még az őszi kikirics lilapiros virágait sem.)

— S aztán miben állt az az *eset*, Gazsi?

Elkomolyodott. Ráncz szaladt a homlokára. Mély barázda, a két szeme közt. Felülről lefelé, Ez a ráncz vagy erős gondolkodást, vagy valami sötétséget jelent.

— Hát . . .

— No csak ne röstelje.

— Semmit sem tetszett hallani? De igazán semmit sem?

— Nem én, ha mondom. Legalább öt éve, hogy nem jártam erre.

— Az más. Akkor hiszem. Azóta húzta a láncz az én lábamat is. Merre tetszik menni?

— A füzesnek tartok; ott vár a szekerem.

— Annál jobb; akkor együtt megyünk. Útközben elmondom. Hanem hogy ez a puszta semmit sem változott! Most is csak ott van a perjési nagy fűzfa; se nagyobb, se kisebb. Az

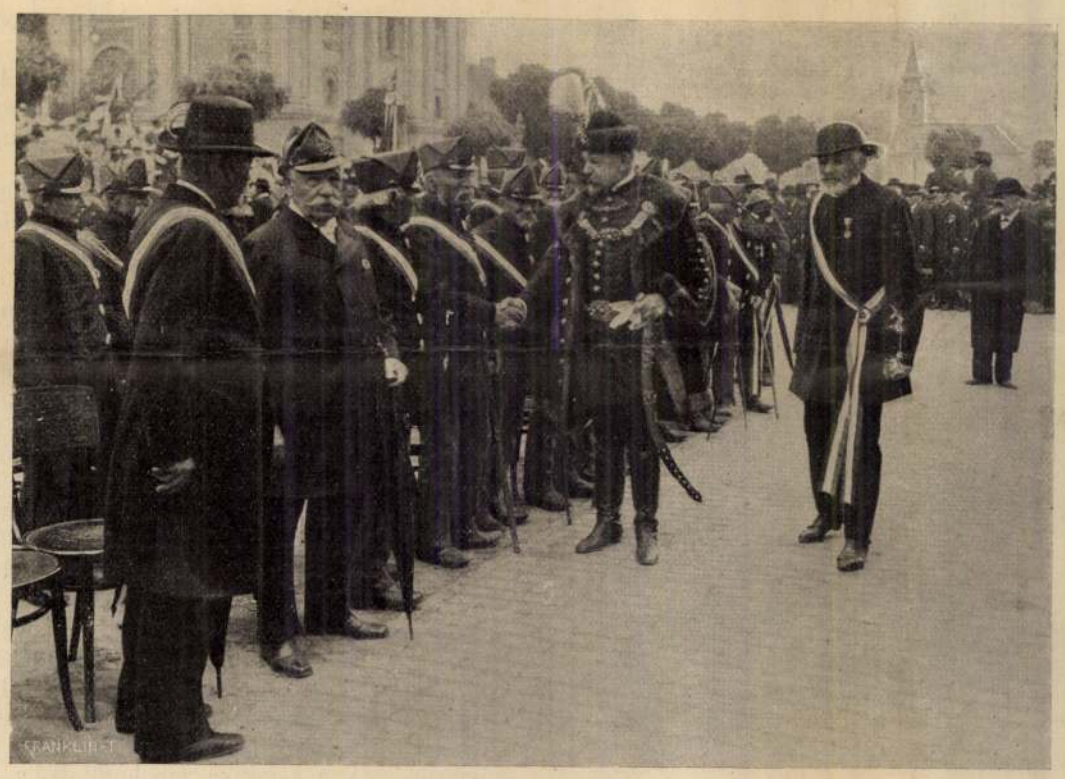

JUSTH GYULA AZ ÖREG HONVÉDEK KÖZÖTT.

A KECSKEMÉTI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSI ÜNNEPÉLYE.

A gránátos szép ember volt
És Nürnbergből jött lovon,
Egy hercegnővel találkozott,
Ki Rómából jött vasúton.

Steindecker mosolyogva nézte a pinceajtóból az öreget, aki örök hűséget esküdött a régi melódiáknak. Mert: „Hiába, azok voltak csak a szép idők! Az operett csúfosan lezüllött azóta. A Nebántsvirág, a Lili, A corneville-i harangok, A denevér, A cigánybáró ... Ezek igen! A maiak nem érnek semmit. Gianpietro volt a világ legelegánsabb bonvivánja és Josephi a legtüneményesebb primadonna!"

Meglátta s megszerette őt
A hercegnő egy perc alatt
S feledve helyet és időt,
A karjai közé szaladt ...

Steindecker a pincelámpa fénykörébe lépett.

Az öreg hajsörénye hófehéren tündökölt a lámpa fényében. Az üstöt kavargatta s dalolt, egyre dalolt. Vele volt Tielemann, régi üzletvezetője, aki hol gazdáját nézte, hol az üstöt.

— Adj' Isten, édesapám!

Az öreg Steindecker abbahagyta a hercegnő románcát, a hercegnőét, aki hiába szeretett bele a nürnbergi gránátosba, a gránátos nem viszonozta érzelmeit, mert őkelme, fájdalom, ólomból vala.

— Hozott Isten, fiam! Összes csontjaidat épen hazasegítette?

— Hála Neki.

Mint kisgyermekkorában, most is, boldogan szívta magába a titokzatos pince csodás illatát, amelyben százféle esszencia szaga keveredett a parafa és az ezüstpapír szagával. Aki nem itt nőtt fel, tüstént becsípett ettől az illattól.

— Mit főzöl, apa? Hamisítatlan, ősrégi, valódi jamaika-rumot?

Az öreg szemrehányólag csóválta fejét:

— Jamaika rumot? Most? Nyár elején? Kinek?

A merőkanállal megtöltött egy kupicát azzal a titokzatos folyadékkal, ami az üstben főtt.

— Ezt kóstold meg! És mondd meg róla a véleményedet. Mert arra kíváncsiak vagyunk. Úgy-e, Tielemann?

— Igenis, Steindecker úr.

A fiatal Steindecker megízlelte az italt. Apja és Tielemann feszült kíváncsisággal figyelték az arcát.

— Mi akar ez lenni?

— Gyomorkeserű. Receptjét még nagyapám jegyezte fel a választófejedelem konyhájában. Most bukkantam rá a receptre. Nagyapám a legelső szeszfőző volt egész Sziléziában. Igaz-e, Tielmann? Tielemann ugyanis még személyesen ismerte az öreget.

Tielemann bólintott.

Steindecker ismét megízlelte hírneves elődjének „fejedelmi gyomorkeserű"-jét.

— Különös az íze. De jó! Nekem egy kissé fanyar. Én egy kis cukorfestéket adnék hozzá, apám.

Az öreg elragadtatva fordult Tielemannhoz:

— Ehhez mit szól? Ehhez a nyelvhez! Ehhez a remek ízléshez? Mi? Született szeszfőző! Csak jókedvében teremt ilyet a jó Isten! Még öt perce sincs, hogy így szóltam Tielemannhoz: „Azt hiszem, egy kis cukorfesték elkéne benne." Mondtam, vagy nem mondtam?

— Tetszett mondani, — tanúskodott Tielemann. — Szórul szóra ezt tetszett mondani.

— Mert nagyapám korában még a karcosabb pálinka volt divatban. Hozza a cukorfestéket, Tielemann. S te ilyen nyelvvel ujságot írsz, Alfréd? Isten ellen való vétek! Sohasem fogom neked megbocsátani.

Steindecker már kívülről tudta ezt a nótát, szót sem szólt, mosolyogva hallgatott.

— És mi lesz, ha én egyszer már nem leszek? — kérdezte az öreg. — Ki fogja továbbvezetni az üzletet?

— Rawengel.

Rawengel veje volt az öregnek.

— Rawengel? Hiszen nem mondom ... Eladónak, elég jó eladó, utazónak igen megfelelő. Üzleti érzéke van. De arról még csak sejtelme sincs, hogy mi a snapsz. Nincs nyelve. Nincs ízlése. A te ízlésed hiányzik belőle, Alfred. Nagy marha vagy, édes fiam, nekem elhiheted, ha hátat fordítasz egy ilyen üzletnek. Mert ennél biztosabb valamit az egész világon nem találsz. Jól jegyezd meg: amíg a világ világ lesz — inni mindig fognak az emberek. Az zikker.

— De ujságot olvasni is fognak, édesapám.

— Az már félig se olyan biztos, fiam. Mert inni már akkor is ittak, amikor a boldogult Gutenberg még a világon se volt, s nagy kérdés, hogy nem fogja-e az ujságokat kiszorítani a rádió? A snapszot nem fogja kiszorítani. Arra mérget vehetsz. Adja ide Tielemann.

Ez a cukorfestékre vonatkozott.

Steindecker elgondolkozva nézte, hogy édesapja milyen óvatosan vegyíti a fejedelmi gyomorkeserűbe a cukorfestéket.

Semmi kétség: ez a pince ezer mérföldnyire van Berlintől. Az idő hatalma megtörik rajta. Dédapja, Szilézia első szeszfőzője főzi itt most a fejedelmi gyomorkeserűt, amelyet unokája és dédunokája kifinomult nyelvükkel kóstolgatnak. Ezer mérföldnyire van ez a pince Berlintől s nincs olyan út, egyetlenegy se, amely belőle kivezetne, Nelli Soranzóhoz vezetne.

— Kóstold meg, Alfréd, a kedvemért még egyszer ...

Steindecker gondosan ízlelgette.

— Remek. El vagyok ragadtatva. Fogadd nagyrabecsülésem kifejezését, apám.

Az öreg büszkén mosolygott, a dicséret boldoggá tette s egy kupicával felhajtott az új gyomorkeserűből.

— Igen rendes ital. Különösen, ha meggondoljuk, hogy hideg úton állítunk elő mindent.

Fejét féloldalt billentette, mintha azt fülelte

A jászkiséri hősök emlékműve. Teles Ede szoborműve

Uj Idők 1930 jul. 20 (30 szám)

volna, hogy mit mond az új kreációhoz a nyelve. Aztán megszólalt:

— Tudod, mi kellene még bele?

Alfred Steindecker érdeklődve tudakolta, hogy mi?

— Egy kevés Kalmusz. Vagy nem?

Steindecker a mély meggyőződés ellentmondást nem tűrő hangján jelentette ki:

— Igazad van, apám. Kalmusz sohse árt...

7.

Amikor Alfred Steindecker másnap délelőtt a Hotel Unter den Linden forgóajtaján belépett a szálló halljába, hogy Mr. Irvin iránt érdeklődjék, egyáltalán nem volt valami jó hangulatban.

Szíve mélyéből útálta az amerikai autógyárosokat. Útálta, mert ismerte őket úgy az életből, mint a regényekből és a moziból. A legutolsó artistát is közelebb állónak érezte magához, mint ezeket a pléhpofájú pénzeszsákokat és démoni csekk-könyvecskéiket.

Steindecker a szálló összes alkalmazottait ismerte, a vezetőket névszerint is és ők is ismerték Steindeckert, valamennyien.

Most egyenesen a főportásnak tartott. Melegen üdvözölte és hogyléte iránt érdeklődött.

— Tele van a szálló?

— Nincs okunk panaszra, Steindecker úr.

— Mondja csak, Kandler úr, mely szobákat bérelte ki Mr. Irvin?

A portás a fekete táblára pillantott:

— A 364-est, a 365-öst és a 366-ost.

— A negyedik emeleten?

— Ott. Takarékos milliomosok is akadnak. Sőt. Azt hiszem, csak a milliomosok takarékosok. Én szegény ember vagyok. Nálam a pénz nem játszik szerepet. De az is lehet, hogy Mr. Irvin nem milliomos. Fogadni pedig nem fogja önt, Steindecker úr. Efelől ne legyenek kétségei. Ujságírót Mr. Irvin nem fogad.

Steindecker jóízűen nevetett.

— Kinek meséli ezt, Kandler úr? Csak nem nekem? Mert nekem ne mesélje. Én ezt már rég tudom. Hiszen Elfenstock is megpróbálta... Ismeri Elfenstockot?

— Azt a kis feketét?

— Azt. Mi nem is tolakszunk. Arra nekünk nincs szükségünk. Ha nem fogad, hát nem fogad. A sajtó fütyül az összes dollármilliomosokra. Nem ujságírói minőségemben keresem Mr. Irvint. Méltóságomon alulinak tartanám, hogy itt bebocsáttatásért esedezzem. Magánügyben akarok beszélni vele.

— Az más. Akkor majd bejelentem...

— Bejelenteni? Minek? Nem szükséges. Tíz perce sincs, hogy telefonon megbeszéltük, hogy most felkeresem.

Kandler úr gyanakodni kezdett.

— Attól még bejelenthetem. Bejelentés nélkül nem engedhetek fel senkit sem. Ez szabály.

Steindecker a sértődöttet adta:

— Ön úgy tesz, mintha nem hinne a szavamnak, Kandler úr. Ez nem szép. Ezt igazán nem érdemeltem meg.

— Bocsásson meg, szerkesztő úr. Mi sem áll tőlem távolabb, mint az, hogy kételkedjem a szavában. De a kötelesség: kötelesség.

— Jó. Ilyen körülmények között inkább az egész látogatásról lemondok. Majd megkérem Mr. Irvint, hogy ő keressen fel engem. A szerkesztőségben. Ami, mellesleg szólva, nekem megfelelőbb is.

Kandler úr mentegetőzni kezdett:

— A szerkesztő úr megért engem... Én az állásommal játszom...

— Egyáltalán nem értem a dolgot, de azért nem haragszom. Isten vele Kandler úr.

A portást nagyon bántotta, hogy Steindecker, akit kedvelt, oly büszke léptekkel távozott a hallból, mint egy eszpada.

Steindecker most, amikor már tudta, hogy mely szobákban lakik az amerikánus, kintről, az utcáról bement a szálló virágüzletébe. A virágüzletben egy csokor pármai ibolyát vásárolt — Elisabeth Schüddekop nagyon szerette a pármai ibolyát — azután, a virágüzlet hátsó ajtaján visszament a szállóba s a lifttel a negyedik emeletre vitette magát.

A szamár! — gondolta Kandler úrral kapcsolatosan. — Az ostobaságával egy csomó pénzt takarított meg nekem. Mert az ibolyák, amelyekkel a lifthez való eljutásomat vásároltam meg, kevesebbe kerültek annál, amit borravaló fejében adtam volna neki, ha több megértéssel viseltetik a sajtó kívánságaival szemben...

Steindecker közömbös arccal sétált a negyedik emeleti folyosón. A 364-es és a 365-ös ajtókat kereste, s meg-megszagolta az ibolyacsokrot. Az ibolyacsokornak kölnivíz szaga volt.

Végre megtalálta a szobák ajtóit.

Melyiken kopogtasson?

A 365-ből halk gramofonszó szűrődik ki. Tangómelódia. A „Katicabogár".

Dúdolni kezdte a dallamot.

No nézdd csak! — gondolta. — Az öreg Irvin tangózik! Ha zenekíséret mellett lépek be a szobájába, nem dobhat ki.

Kopogott az ajtón.

Semmi válasz.

Csak a tangómelódia zokogott odabenn.

Steindecker kinyitotta a külső ajtót s most a belsőn kopogott.

— Szabad!

Belépett a szobába. Volt min elcsodálkoznia.

A szobában egy tizenhét, vagy legfeljebb tizennyolcéves fiatal leány táncolt a gramofon zenéjére, egyedül, egymagában s a táncot akkor sem hagyta félbe, amikor Steindecker belépett.

— Jó reggelt, kisasszony.

A kislány barátságosan bólintott.

Csinos fruska, — gondolta Steindecker elismerően. — Az öreg Irvinnek, úgy látszik, van ízlése. Ilyen gépírónőnek magam is szívesen diktálnék. Szőke és az alakja tökéletes.

— Mondja csak kérem...

A leány zavartalanul tovább táncolt.

— Ha megengedi, felhúzom a gramofont...

— Nagyon kedves...

Ördög vigye ezeket az ámerikánusokat! — gondolta Steindecker. — Szemtelenségben, egy százas játszmában, ötven fórt adhatnak még berlini riportereknek is.

A szőke tündér tánclépésben feléje lejtett és megkérdezte:

— Tud tangózni?

— Hogyne tudnék.

— Akkor hát gyerünk!

Miért ne? — gondolta Steindecker, akit egyre jobban mulattatott a dolog. — Ilyen kislánnyal tangózni gyönyörűség.

Kalapját és fényképezőgépét a székre tette és átölelte a fáradhatatlan táncosnőt.

— Megengedi, hogy felajánljam önnek ezeket az ibolyákat?

— Köszönöm.

Egy darabig szótlanul táncoltak, majd az ifjú hölgy lelkesen így szólt:

— Maga mesterien tangózik.

— De maga is, Mucus.

«NINCS ÉDESEBB, MINT A MÉZ». — Telcs Ede szobormüve.

A «Könyves Kálmán» tulajdona.

«MIKOR ÉN MÉG LEGÉNY VOLTAM». — Telcs Ede szobormüve.

festi IV. Fülöp testvéreit, Carlost és Ferdinandot, ezeket a kifáradt, kifejezéstelen alakokat, kik már születésük órájában vének voltak.

Mindezek pathologikus vonásukkal szokatlan ujságot és ingert kölcsönöznek Velasquez hasonmásainak. Úgy a Rigeaud, mint a Van Dyck arczképein szereplő Bourbonok és Stuartok még erős, egészséges emberek, mert mihelyest az életnedvek megsűrűsödését érezik, idegen uralkodó családokba házasodnak, s törzsükbe új életerőt visznek; a spanyolországi Habsburgok a nagy elzárkózás következtében finomak és idegesek, halaványak és soványak, s azt a törékeny gyöngédséget mutatják, melylyel csak az ősrégi nemzetségek utolsó örököseinél találkozhatunk. Csak Velasquez festhette azokat a selymes, hamvasszőke hajú, nagy és ragyogó szemű gyermekeket, kik tekintetükben rögtön elárúlják, hogy nem lesznek és nem is lehetnek hosszú életűek.

És ne feledjük azt sem, hogy Velasquez hasonmásai más czélokat szolgáltak, mint a XVII. században festett czeremóniás arczképek. Bizonyos tekintetben már XIV. Lajos is demokratikus király volt, a ki a nemzet nemeseivel gyakran érintkezett: IV. Fülöp azonban nem ismerte sem a népet, sem az arisztokráczíát. Ő még olyan fejedelem volt, a ki előtt a miniszter térdepelve adta elő a mondani valóját. Aztán a Velasquez által festett arczképek el voltak zárva a profán szemek elől; családi arczképek voltak, melyek az Alcazar falain, vagy a távoli vadászkastélyok ebédlő-termeiben függöttek vagy ajándékképen a jó rokonokhoz Bécsbe vándoroltak. Más fejedelmek sokat mondó pose-okban, hatalmukat sejtető mozdulatokkal jelennek meg hasonmásaikon, a spanyol Habsburgoknak mindenre nem volt szükségök: ők az arczképet nem a nyilvánosságnak, hanem rokonaiknak és utódaiknak készíttették. A festményeken nem látunk királyi palotát sejtető oszlopokat és nehéz selyemből készített aláomló függönyöket; nem látjuk a koronát s a királyság egyéb jelvényeit, mert nem az volt a rendeltotésük, hogy a népnek imponáljanak. Ezek csak intim hasonmások voltak.

Ilyeneket találunk a XVII. század hollandusainál is, azzal a különbséggel, hogy az ő galériájuk már egészen demokratikus.

A polgári Hollandiában nem a külső fényt kedvelő egyház, nem az előkelő arisztokráczia vállalkozik a művészetek ápolására és támogatására, hanem a jómódú polgárság, mely azzal kezdi a maecenáskodást, hogy megörökítteti magát. Az amsterdami múzeum arczké[illegible] közt minden hivatás képviselve van: lá.unk ott admirálisokat, lelkészeket, tanárokat, mesterembereket és városi tanácsosokat, sőt a családi arczképeken ott látjuk igen sokszor a szolgáló leányt is, mint kiegészítő részét a demokratikus gondolkozású és érzésű familiának.

És minő alakban jelennek meg előttünk ezek a derék hollandusok?

Ne higyjék önök, hogy elegáns öltözékekben feszelegnek, mint Rubens és Van Dyck némely polgári származású mintái. A hollandus polgár eléggé büszke arra, hogy ne akarjon többnek látszani, mint a mi valójában. Köznapi, választékosnak épen nem mondható öltözetben festeti magát; keze az arczképeken nem keskeny, arisztokratikus kéz, hanem a munkás szétterpedt, eldurvult keze. A hivalgás még asszonyaiknak sem tulajdonsága; csak ritkán jelennek meg vasárnapi díszben, talán mert érezik, hogy az elegánczia hajhászása csak nevetségesekké tehetné őket. De ezek az arczképek a maguk egyszerűségében valóságos festett jellemrajzok. Az ábrázolt egyének társadalmi állása felett nem szükséges töprengenünk; megmondják születésüket, foglalkozásukat szégyenkezés nélkül.

Mi az ilyen őszinte, becsületes arczképeket, daczára az újabb angolok példaadásának, alig ismerünk. Nálunk a legtöbb ember még izléstelenségnek tartja, ha valaki hétköznapi ruhájában festeti magát, a minőnek őt az útczán vagy otthonában láthatjuk. A politikusok díszmagyart öltenek; a tanár a könyvek garmadáját rakatja maga mellé; a polgár Ferencz József-kabátot ölt s ha véletlenül rendjele van: annak az arczképen okvetetlenül szerepelni kell. Hogy aztán ez az ünnepi dísz az illetőt feszes pose-okba erőlteti s arczának olyan kifejezést kölcsönöz, mely még a legközelebbi környezet előtt is, ha nem visszás és komikus, de legalább szokatlan, talán mondanom is fölösleges. Az ilyen ünnepi díszből valósággal ki kell hámozni az utókor csodálatának átadott embert, ha föl akarjuk találni benne ismerősünket.

Az ünnepiesnek, az előkelőnek hajhászása annyira erőt vett rajtunk, hogy még azt sem szeretjük, ha gyermekeink valósággal gyermekek arczképeiken. A mint az apró emberkéket ma már bebéknek hivják, arczképeiket is a franczia divatlapok után ruháztatjuk és sokszor olyan fura minden, hogy nem is élő lényeket, hanem fölpiperézett babákat látunk magunk előtt. Az a kedves kis teremtés, ki összegyűrt ruhájában ott lábatlankodik iróasztalunk előtt, térdünkön akar lovagolni s kövér karocskáival átöleli nyakunkat: a modern családi arczképeken csaknem egészen ismeretlen. Ma már a gyermek számára is pose-okat keresünk, mintha igazolni akarnánk a századvég francziáját, hogy nincsenek többé gyermekek.

Így aztán eljutunk oda, hogy az arczképfestőt művészies hiúságunk szolgálására kényszerítjük, mert első sorban azt követeljük tőle, hogy ne olyanoknak ábrázoljon minket, minők valójában vagyunk, hanem olyanoknak, a minőknek látszani óhajtunk. Ez a hazudozásnak térfoglalása a művészetben, pedig ennek voltaképen az volna a föladata, hogy az igazságot keresse s azt szép formában igyekezzék elénk állítani. Az őszinte, becsületes arczképek csak a kiválasztottak szűkebb körében találnak elismerésre; a nagy többség vasárnapi díszben feszelgő, merev

hasonmásokat kiván, melyek, kevés kivétellel, alig egyebek, mint festett hazugságok.

És ez nagy veszedelme a művészetnek, mert a mindennapi élet hazudozásai elröppennek, a festett hazugságok azonban megmaradnak.

Szana Tamás.

KENYÉROSZTÁS A FŐVÁROSBAN.

Régóta nem volt már országszerte, de kivált a fővárosban oly nagy és általános az inség, mint a mostani télen. A gazdasági életre járó rosz idő, az ipari vállalatok pangása és sok más egyéb ok kivette a betevő falatot sok ezerek szájából, a kik eddig becsületes, nehéz munkával keresték mindennapi kenyerüket, most azonban kereset híján védtelenül vannak kitéve az éhségnek s a szokatlanul zord téli hidegnek.

A külvárosok szegényes házai megteltek nyomorusággal, a jobb móduak lakásaiban úgyszólván egymásnak adták a kilincset a bármiféle munkáért könyörgő férfiak, kolduló asszonyok és gyermekek.

Oly általános és nagy mértékű lett már a tél elején a baj, hogy a hatóságnak és a társadalomnak vállvetve kellett egyesítenie erejét enyhítésére. Örvendetesen jellemzi fővárosunk társadalmát, hogy e tekintetben meg is felelt nemes feladatának. Megindult az adakozás mindenfelé, magánosok pénzt áldoztak, kereskedők, iparosok áruikat ajánlották fel e czélra s kivált a karácsonyi ünnepek táján oly bőséggel buzgott a jótékonyság forrása, hogy kevés szegény maradt az ünnepeken eledel nélkül.

Ez a mozgalom adott egy szép és nemes intézménynek is életet, az ingyenes kenyérosztó helynek. Névtelen, kilétüket titkoló emberbarátok boltot nyitottak a Podmaniczky-utczában, a hol naphosszat mindenki kap egy karéj kenyeret, a ki kér. A meglehetős tágas helyiségben állványnyal elkerített helyen nők foglalatoskodnak, szedik le a falak melletti polczokon s a padlón kosarakban fölhalmozott kenyeret, felvagdalják karéjokba s kiosztanak annyit, a mennyi kéz nyúl feléjük. Nem nézik, kicsoda, miféle, nem nézik azt sem, volt-e már ma itt, csak azt nézik, hogy kéri a kenyeret, tehát rá van szorúlva. Sőt a ki odahaza levő családjára hivatkozik, többet is kap egy karéjnál. S mindez oly egyszerűséggel történik, annyira hivalkodás és a szűkölködők megalázása nélkül, a kenyérosztó nők oly jó kedvvel végzik munkájukat, oly szivélyesen bánnak a szegényekkel, hogy a jótétemény kétszeres értéket nyer ezáltal.

Ez jelenleg a főváros egyik legkeresettebb boltja. Reggeltől estig — a déli szünórákat kivéve — folyton tele van az emberi nyomoruság legváltozatosabb alakjaival. Öreg, nélkülözésekkel telt életben elaszott anyókák közé apró gyermekek keveredenek s dideregve emelgetik kis kezüket a kenyér után, majd férfiak, idősebbek és fiatalabbak, egészségesek és nyomorékok lépnek be: az egyiknek arczán, lesütött szemén a szégyenkezés és szomoruság látszik, a másikon az elszánt kétségbeesés, vagy a komor dacz. Néha-néha egy jobb időkre emlékeztető, urias formájú ruhába öltözött alak, férfi vagy nő is megjelenik, szégyenkezve rejti el a kapott kenyeret és siet el e helyről. Gyakran megfordulnak a boltban úri hölgyek és urak is kiváncsiságtól, vagy részvét-küldte érdeklődéstől vezetve, — ezek számára valók a falakra erősített, adakozásra felhívó perselyek. Nem is igen állja meg senki közülük, hogy tehetségéhez képest ne dobjon valamit beléjük.

De nemcsak a legkeresettebb boltok egyike ez, hanem egyuttal a legcsöndesebbek egyike is. Mert ez a sok éhségtől elgyötört szegény ember mind csöndben várja meg sorját, s a mig a kapott kenyeret megeszi is, alig beszél valamit. Egy-egy köszönő szó ha hallatszik; a mi beszédük van egymással, azt halkan, suttogva végzik. Alig akad egy-egy békétlenkedő. A rendőrség az első napokban zavaroktól tartott s odaállított egy embert, de ez intézkedés fölöslegesnek bizonyúlt, mert rendzavarás az egész idő alatt nem fordúlt elő. Pedig hogy mekkora volt a forgalom, mutatja az, hogy alig volt nap, a mikor a kiosztott karéj kenyerek száma meg ne közelítette volna a *tízezret*, olyan azonban nem egy volt, a mikor ezt a számot jóval meghaladta.

A nemes czélú intézményt mindenfelé nagy rokonszenvvel fogadták a társadalom széles körei, s alig múlik el nap, hogy kisebb-nagyobb adományok ne érkeznének e czélra akár a hirlapokhoz, akár közvetlenül a kenyérosztó intézethez. A legnagyobb siker azonban annak a sok ezer nyomorgó embernek a hálája, a melylyel arra a jótéteményre gondol, melyben legnagyobb insége idején részesült.

KENYÉROSZTÁS BUDAPESTEN, A PODMANICZKY-UTCZÁBAN. Linek Lajos rajza.

EGYVELEG.

* **Khina leggazdagabb embere** valami *Csin-Tan-Sun* nevű magánzó, ki ezelőtt harmincz esztendővel Kaliforniában gyufákkal házalt. Mostanában ingó vagyonát, mely leginkább amerikai vasuti részvényekből áll, 5—600 millió dollárra becsülik. Érték papírjait és készpénzét, New-Yorkban tartja, és a háboru kitörése óta ott is lakik. Három fiát Angliában nevelteti. Óriási vagyonát opium-kereskedéssel, mások szerint uzsorával és csempészettel szerezte. Felesége rendesen Chicagóban lakik, hol fejedelmi háztartást visz és fényűzésével az amerikai milliárdosokat boszantja. Csin-Tan-Sunné angol eredetű s állítólag egy Irlandból Pekingbe szakadt orvos leánya.

* **Krüger kalapját és pipáját** Londonban nyilvános árverésen adták el, amazt 600, emezt 180 koronáért. Hogy honnan került a holmi Londonba, azt nem tudják.

* **Az amerikai Egyesült-Államok vasutain** 36234 mozdony és 1.326,174 kocsi van használatban, melyeken a múlt 1899 évben 501 millió ember utazott.

* **Svájcz hat egyetemén** 937 rendes női hallgató van. Ezek közt a legtöbb (353) Oroszországba való. A női hallgatók leginkább az orvosi pályára készülnek.

* **Párisi jótékony nőegyletek.** Párisban jelenleg 227 jótékony nőegylet van. Alaptőkéjük 21 millió frank s évenként harmadfél millió frankot osztanak ki a szegények közt.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

972 MAJ 3

Magyar Hírlap

Telcs Ede szobrászművész

TELCS EDE SZOBRÁSZMŰVÉSZRE emlékezik születése 100. évfordulója alkalmából szülővárosa, Baja. Május 12-én megkoszorúzzák a szülőházán elhelyezett emléktáblát és a múzeum előtt felállított mellszobrát.

1021

(x) "ÍGÉRETEK? ÍGÉRETEK! címmel mutatja
[illegible] Nagy címen és Burt

XXXVII. évfolyam, 13. szám

Budapest, 1931 március 22

ÚJ IDŐK

SZERKESZTI:
HERCZEG FERENC

„Virulj!“ Széchenyi Crescentia grófnő, a legnagyobb magyar felesége, elülteti a Széchenyi-téren az első fácskát.
Telcs Ede kútreliefje a Műcsarnokban.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Andrássy-út 16.
Telefon: Aut. 266—83, 245—09.

Ára 50 fillér

ALDRICH regénye:

És lámpást adott kezembe az Úr!

könyvalakban!

Amióta ezt a regényt az Uj Idők közölte, nem múlik el nap, hogy ne kérdeznék meg tőlünk: „mikor jelenik meg Aldrich gyönyörű regénye könyvalakban". „Meg akarom szerezni könyvtáram részére, hogy legkedvesebb olvasmányaim közé besorozhassam. Mint ahogyan a Bibliához menekülök életem minden problémájával, úgy merítek erőt Abbie történetéből. Olyan ez a regény, mint egy imádság."

Abbie története minden igazi asszony élete. Az asszonyi életek különbözők. De a hitvesi szerelem, az anyaság, a búcsúzás és a halál nagy érzései minden női szíven átremegnek. Csendes örömök és csendes drámák szentelik meg az asszonyi sorsot. A nehéz úton, amelyen minden embernek végig kell haladni, az asszonyok viszik az élet lámpását.

Ezt a rögös útat, csak olyan mély, melegszívű, igazi költő írhatta meg, mint:

ALDRICH

Abbie története az Uj Idők olvasóié. Éppen ezért módot kerestünk arra, hogy ezt a regényt minden olvasónk számára könyvalakban is megszerezhetővé tegyük. Kinyomattuk a könyvet. Terjedelme: 256 oldal. Papirosa finom. Nyomtatása gondos. Bekötése sötétkék bőr. Díszítése művészi. Olyan a könyv külső kiállítása, mint amilyen belső tartalma: **gyönyörködtető és soha el nem múló.**

ALDRICH:

És lámpást adott kezembe az Úr!

című regénye **egész bőrkötésben, aranynyomással, az Uj Idők olvasóinak**

három pengő 50 fillérbe

kerül.

Ez az összeg tulajdonképpen csak a könyv előállítási költségét fedezi. Nem haszonra törekszik az Uj Idők, hanem az a célunk, hogy Aldrich regénye minden olvasónk könyvtárában meglegyen.

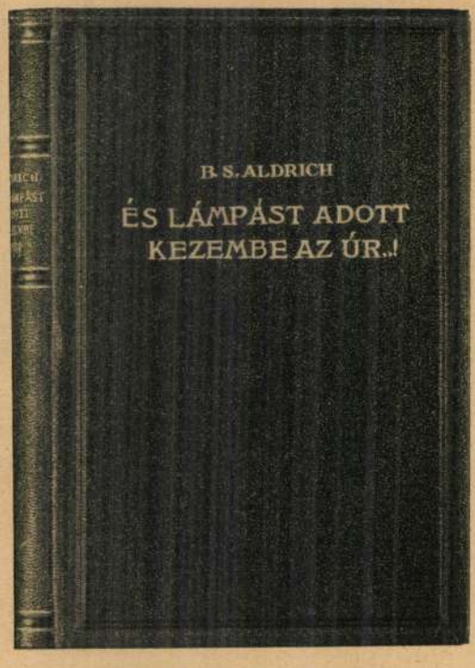

Egész bőrkötésben 3.50 pengő

Az Uj Idők jövőheti számában befizetési lapot találnak olvasóink. Ezen a befizetési lapon beküldhetik a könyv árát. Aki azonban — bármely oknál fogva — most nem egyenlítheti ki az összeget, a befizetési lap **megfelelő rovatában megrendelheti a könyvet és az árát május 1-én is beküldheti.**

Aldrich regénye az Uj Idők olvasóié — könyvárusi forgalomban nem szerezhető meg!

Telcs Ede

cród

Szabó Endre: A porcellán csodája. Pásztortúz 1939. 572, 576 l.

Képpel

fehérváron (Kőtár 19., 40., 69. s
tanultságú mesterek székesfehérv
keztetni. A dekoratív faragványok
csatlakozik (Kőtár 26., 29., 57., 62/
dik pécsi csoport motívumainak

Valószínűleg az építkezések so
ták. Erre mutat a 70. számú kapu
ugyancsak kapubéletet díszítő reli
tagozott kapuzat építésére mutat.
főkapujához tartoztak, tekintve,
műnek a románkori szimbolika,
kapun volt a helye.

Nehéz megállapítani azonb
vári építkezések. Biztos törté

TELCS Ede

NAGY ELEMÉR: Akseli Gallen-Kallela. = Budapest, 1983/7. 26.p.

Részt vett az Országos Kaszinó épületében
1908 május 7-én rendezett vacsorán melyet
a finn művészek tiszteletére rendeztek.

Érmek és plakettek

I. sz. asztaltároló

1. Önarckép. 1931. 100|100 mm. (Öntött bronz)
2. Dr. Moriz Benedikt. 1896. 58|42 mm. (Vert bronz)
3. Járosy Lajosné. 1896. 156|102 mm. (Galvanoplasztika)
4. Vizmai Lukács Antal. 1903. 63 mm. (Vert bronz két oldal)
5. Thaly Kálmán. 1904. 62|38 mm. (Vert bronz)
6. Falk Miksa és Schindler Klementin. 1904. 132|160 mm. (Öntött bronz)
7. Fiú sapkával. 1906. 115|94 mm. (Öntött bronz)
8. Kossuth Ferenc és Szterényi báró. 1906. 58|58 mm. (Vert bronz; Berán hátlap)
9. gr. Andrássy Gyula szoborlelepl. alkalmából. 1906. 67 mm. (Vert ezüst; Zala hátlap)

II. sz. asztaltároló

1. Giacomo Puccini. 1906. 51|33 mm. (Vert bronz)
2. Popper Dávid. 1906. 48|36 mm. (Vert bronz)
3. Ida Chan—Lorie. 1906. 174|115 mm. (Öntött bronz)
4. Politzer Ádám. 1907. 65|40 mm. (Vert bronz)
5. Alpár Ignác és Kornfeld, a Tőzsde építésének emlékére. Ismeretlen idő. 65|100 mm. (Vert ezüst)
6. Görgei Arthur. 1907. 117 mm. (Öntött bronz)
7. Alfréd Sonnenthal. Ism. idő. 198|129 mm. (Öntött bronz)
8. Alfred Sonnenthal. Ism. idő. 61|42 mm. (Vert bronz)
9. Magyar Numizmatikai Társulat. 1907. 35 mm. (Vert bronz)
10. A Vallás és Közoktatásügyi Min. érme (Multon épül minden jövendő.) 1908. 59 mm. (Vert bronz)

Nagy István képei

1. Önarckép.
2. A művész anyja.
3. A művész fia.
4. Tanulmányfej.
5. A művész felesége.
6. Leányfej.
7. Kisleány.
8. Kendős asszony.
9. Csendélet.
10. Szerb asszony.
11. Falusi lány.
12. Hegyoldal fákkal.
13. Csiki hegyek.
14. Tehenek.
15. Lankák.
16. Olvasó férfi.
17. Napraforgók.
18. Bokrok.
19. Pihenés a hegyoldalon.
20. Könyöklő nő.
21. Virág-csendélet.
22. Erdős hegyoldal.
23. Estefelé.
24. Erdélyi hegyek télen.
25. Napraforgók.
26. Birs-ág.
27. Karámban.
28. Gémeskút.
29. Domboldal.
30. Temető.
31. Faluvége.
32. Völgy.
33. Csikmindszent. (A művész szülőfaluja)
34. Szénaboglyák.
35. Bakony.
36. Öregasszony.
37. Pihenő nő.
38. Gyimesen.
39. Gond.
40. Szakadékos táj.
41. Birsek.

42. Cigánylovak.
43. Esernyő.
44. Cigány fej.
45. Gyilkostó.
46. Fasor.
47. Öreg székely.
48. Bodza-ág.
49. A művész anyja.
50. Önarckép.
51. Téli táj.
52. Lejtők.
53. Tanya.
54. Alkony.
55. Vadvíz.
56. Kapálók.
57. Kisfiu fej.
58. Mosolygó kislány.
59. Önarckép.
60. Önarckép.
61. Tehenek a vízparton.
62. Sapkás fiú.

F. k.: Dr. Takáts Endre, Baja. „Szabadság"-nyomda, Baja.

TELCS EDE

(1872—1948)

SZÜLŐVÁROSÁNAK AJÁNDÉKOZOTT MŰVEI

●

VÁROSI MÚZEUM, BAJA

1948. augusztus 20

●

Telcs Ede hazajött! Hazajött, mert vágyódott szülővárosába. Jött, hogy soha többé el ne hagyja s hogy alkotásait és lelkét nyújtsa szeretett szülővárosának és innen az egész kulturvilágnak.

(Reményi József)

4. Falkenhayn vezérezredes. 1916. 62|53 mm. (Vert hadifém)
5. Gr. Teleki Sándor. 1923. 60 mm. (Vert bronz, hátlap Beckó F.)

VI. sz. asztaltároló

1. Maróti Géza ház. évf. Ism. Idő. 125|85 mm.
2. Anyánk. 1922. 171 mm. (Öntött bronz)
3. Testnevelési Tanács érme. 1924. 295|255 mm.
4. Ugyanaz. 1924. 65|58 mm. (Vert bronz)

VII. sz. asztaltároló

1. Capricció. 1924. 222|146 mm. (Öntött bronz)
2. Iván öcsémnek. 1924. 121 mm. (Öntött bronz)
3. Jókai Mór szül. 100. évford. 1925. 72 mm. (Öntött bronz)
4. Kir. Magyar Autó Club. 1925. 86|43 mm. (Vert bronz)
5. Szentgáli Károly. 1925. 146 mm. (Öntött bronz)
6. Magyar Numizmatikai Társ. 1926. 125|103 mm. (Öntött bronz)

VIII. sz. asztaltároló

1. Hubay Jenő 1927. 59|43 mm. (Vert bronz)
2. Br. Wolfner Tivadar. 1927. 57 mm. (Vert ólom)
3. Fát döntő férfi. 1927. 292|173 mm. (Öntött bronz)
4. Orsz. Kézműv. Ipartárlat. 1928. 60 mm. (Vert bronz)
5. Ignatius Fekete. 1928. 173 mm. (Öntött bronz)
6. Ugyanaz. 1928. 59 mm. (Vert bronz)

IX. sz. asztaltároló

1. Dr. Bernády György. 1928. 204|146 mm. (Öntött bronz)
2. Richardo Singer. 1929. 188|129 mm. (Öntött bronz)
3. Dr. Zielinszky Szilárd. 1930. 78|45 mm. (Vert bronz)
4. Siklós Albert. 1930. 182|123 mm. (Öntött bronz)
5. Budapest szék. főv. iparmüv. díja. 1930. 50 mm.
30. Munkácsy síremléktervezet
31. Munkácsy síremléktervezet (fej-tanulmány)
32. Lánci Leó síremléktervezet
33. Elmulás, akt.
34. Elmulás, félakt.
35. Madách-szobor (vázlat)
36. Madách-szobor. Fej.
37. Síremlékterv.
38. Síremlékterv.
39. Singer Hedy. (Az állami nagy arany-érem nyertese)
40. Erzsébet királyné. (A budapesti szoborpályázat egy változata)
41. Gerőfi Anna. (A művész első felesége)
42. Hüvelyk Matyi. (Változat)
43. Hüvelyk Matyi. (Kis plasztilin vázlat)
44. Toronyépitő. (Bronz)
45. Hüvelyk Matyi. (Bronz)
46. Szent Ferenc. (Márvány)
47. Prielle Kornélia
48. Kernstock Károly-síremlék domborműve
49. Remete. (Bronz)

Tanitványok érmei és plakettjei Telcs Ede gyűjteményében

XXI. asztaltároló. Berán Lajos

1. Kereskedelemügyi min. iparműv. érem. 58 mm. (Vert bronz 2 oldalon)
2. Numizmatikai Társulat 20. éves fennállása. 68 mm. (Vert bronz két oldalon)
3. Dr. Faludi Géza. 60 mm. (Vert bronz két oldalon)
4. Ipolyi Arnold. 67 mm. (Öntött bronz két oldal)
5. Telcs Edének 60 éves korára. 28 mm. (Vert bronz két oldalon)
6. Luther Márton 40 mm. (Vert bronz két oldalon)
7. Soltész Elemér 60 éves korában. 39 mm. (Vert bronz két oldalon)
8. Magyar Atlétikai Szövetség dija 30|30 mm. (Vert bronz)

9. Bethlen Gábor. 46 mm. (Vert bronz két oldalon)
10. Szent István 5 pengős, forgó-pénz. 25 mm. (Vert ezüst két oldalon)
11. Pázmány Péter 2 pengős. 25 mm. (Vert ezüst két oldalon)
12. Liszt Ferenc 2 pengős, 25 mm. (Vert ezüst két oldalon)
13. Kövesházi Köves vezérezredes (hátlap) 60|60 mm. (Vert hadifém)
14. Székely Ferenc (Vert bronz)

Reményi József

15. Rothmann Ármin. 105 mm. (Öntött bronz)
16. Telcs Ede arcmása. 67 mm. (Öntött bronz)
17. Auróra. (Vert bronz)
18. Kalotaszeg. 70|46 mm. (Vert bronz)
19. Arnstein Henrik. 70|46 mm. (Vert bronz)
20. Gyömrői Manó. 67|40 mm. (Vert bronz)
21. Danaidák. 62 mm. (Vert bronz)
22. Dohnányi Ernő. 62 mm. (Vert bronz)
23. Szent István. 68 mm. (Vert bronz)
24. Kroller Miksa apát. 60 mm. (Öntött bronz)
25. Soltész Elemér 70 éves. 40 mm. (Vert bronz)
26. Lehóczky Ede és édesanyja. 25 mm. (Vert bronz)

XXII. sz. asztaltároló. Juhász Gyula

1. Husipari kiállitás érme. 47|60 mm. (Vert bronz)
2. Nemzetközi Balesetügyi érem 54 mm (bronz)
3. Ifjú leány mellképe. 70|35 mm. (Vert bronz)

Telcs Gina

4. Édesapám arcmása. 148|148 (Öntött bronz)

Vince Pál

5. Telcs Ede arcmása. 138 mm. (Öntött bronz)
6. Édesanyámnak. 147 mm. (Öntött bronz)
7. Vakok országos menháza. 117 mm. (Öntött bronz két oldalon)
8. Patrona Hungariae. 105 mm. (Öntött bronz)
9. Szent Erzsébet. 97 mm. (Öntött bronz)
10. Winternitz Arnold. 60 mm. (Vert bronz)
11. Harold Hattingly (London). 48 mm. (Vert bronz)
12. Armin Czant. 58|35 mm. (Vert bronz)
11. Kacsóh Pongrác. Ism. idő. 129 mm. (Öntött bronz)

III. sz. asztaltároló

1. Beőthy Zsolt. 1908. 72|44 mm. (Vert bronz)
2. Szoldatits Ferenc. 1908. 65|32 mm. (Vert bronz)
3. Budapesti leányegyesület. 1909. 35 mm. (Vert bronz)
4. Gerőfi Anna, a művész felesége. 1910. 48|43 mm. (Vert bronz)
5. Női akt és furulyázó faun. 1910. 78|40 mm. (Vert bronz)
6. Dessewfy Arisztid. 1911. 185|142 mm. (Öntött bronz)
7. Ugyanaz 1911. 63|47 mm. (Vert bronz)
8. Kolossváry Endre. 1912. 54|88 mm. (Vert bronz)
9. Löwenstein Arnold. 1912. 141 mm. (Öntött bronz)
10. Ugyanaz 1912. 59 mm. (Vert bronz)
11. VII. nemzetközi börtönügyi kongresszus. 1905. 78|47 mm. (Vert bronz)

IV. sz. asztaltároló

1. Wertheim Ármin és Grünfeld Irma. 1912. 55 mm. (Vert bronz)
2. Rechnitz Béla. 1914. 58|40 mm. (Vert bronz)
3. Manninger Vilmos. 1915. 225|134 mm. (Öntött bronz)
4. Ugyanaz. 1915. 63|47 mm. (Vert bronz)
5. Éremkedvelők Egy. tagilletménye. 1915. 50|64 mm. (Vert hadifém)
6. Görgei Arthur. 1916. 126 mm. (Öntött bronz)
7. Görgei Arthur emlékének. 1916. 112 mm. (Öntött bronz)

V. sz. asztaltároló

1. Falkenhayn és Arz. Hátlap Szt. György. 1916. 267|225 mm. (Öntött vas)
2. Ugyanaz. Hátlap Szt. György. 1916. 64|53 mm. (Vert bronz)
3. Arz A. vezérezredes. 1916. 270|228 mm. Öntött vas)

Telcs Ede, szobrászművész (1872-1948).

Petri Lajos eredetileg Bpesten és Berlinben folytatott jogi tanulmányokat, de vonzalma a képzőművészet felé irányította, 1907-ben Telcs Ede tanítványa lett.

Petőfi Népe, 1984. jún. 8.

TELCS EDE, szobrász

Szül.1872.Baján.Bécsi Képzőművészeti Akadémát végezte 1888-1892 között.-1895-ben jött haza.

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1934.-Szelvényen:JEAN ET JEROME THARAUD, kettős férfi arcképe bakra.Négyzet 162+164 mm.egyold.öntött,bronz.Ezt a plakettet a művész 1935-ben a III.Nemzetközi Kiállítások Képzőmüv.Kiállításon kiállitotta.A francia iró testvérpár 1919-ben a Tanács köztársaság idején Bpesten járt. 128.old.

SZIGETI IRMA: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1910.-Szelvényen: DOCT MED/ALEXANDER BAN/COMITATUS PESTHIENSIS/PHISICUS AD HON/ANNO AETATIS SUAE XL., pofaszakállas férfi arcképe balra. Álló tégla 175+120 mm. egyold. öntött, bronz. 127.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
-------- XX. 1904. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Telcs utólérhetetlen a szépségnek és bájnak lehelet-szerü visszadásában, ezért müvészete kiválóan alkalmas női és gyermek képmások ábrázolására. 126.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászmüvész érmei és plaketjei 126.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- IX. 1964. 27-28.sz. sp.

TELCS EDE, szobrász

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-...PETŐFI II., a költő arcképe szem
ben. Álló tégla 62+40 mm. egyold, vert, bronz. A Petőfi Sza
Szabadkőműves Páholy plakettje, melynek maga a művész
is tagja volt. 127.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobraszművész érmei és
plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Legkiegyensúlyozottabb házassága a harmadik volt, 1924 ben Glöcksahl Irénnel. Maradandó bizonyitéka a Karácsonyi éremsorozata "Irénkének Karácsonyra Édi" feliratttal. 127.old.

ZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
--------- XX. 1964. 27-28.sz. 4p.

TELCS ÉDE, szobrász, éremművész

Lyka Károly:" Az érem-és plakettművészet stilusa" c.művében a magyar éremművészet néhány kiemelkedő mesterének legszebb alkotásait elemzi,fényképekkel illusztralva.-Köztük TELCS EDÉ-nek:
"GORGEY",cimü érmét is. 30.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az érmek dvelők Egyesulete /ÉKE/
/folyt./ 28.old

AZ ÉRME. XXIX.évf. 1973. 1.szám, Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872. Baján. Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között. 1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1922.-Renaissance plakett. Victor Hugo regényalakjai a Notre Dame-i Toronyőrből. Quissimodo és Esmeralda. A szelvényen: BRODY PÉTER/PAJTÁSNAK Álló tégla 250+185 mm. gipsz. Paul György/Szabadka/ gyüjteményében. 127. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872. Baján. Bécsben Képzőművészeti Akadémiát végzett 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1934. -Szelvényen: DR GÉZA HETÉNYI DOCENS UNIVERSITATIS/BUDAPESTIENSIS, férfi arcképe. Álló tégla 125+130 mm. egyold. öntött, bronz. 128.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrásszművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872. Bajan Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte. 1895-ben jött haza.

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1922- Renaissance plakett: Strucctollas, krinolinos dáma egy zárt sisakrostélyu páncélos lovag vállát átkaroljaéa a mellére rózsát tüz. Álló tégla 220+180 mm. egyold. öntött, bronz. 127. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászmüvész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
--------- XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-ben Bajan. A bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között. -1895-ben haza jött.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: -A karácsonyi éremsorozat: 1942. -IRÉNKÉNEK KARÁCSONYRA/ÉDI/1942, bekötött szemű szárnyas puuto balra lépeget. 85 m. egyold. öntött, bronz. 130. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
--------- XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872. Baján. Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte. 1895-ben jött haza.

ÉRMEI, PLAKETTJEI:. -1932. -EDVI ILLÉS ALADÁR, a festőművész bajuszos arcképe jobbra. Álló tégla 157+112 mm. egyold. öntött, bronz. 127. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
--------- XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872. Baján. Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végez te 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: -Szelvényen: DR GÉZA HETÉNYI/DOCENS UNIVERSITATIS/BUDAPESTIENSIS, férfi arckép balra. Álló tégla. 105-95 mm. egyold. öntött, bronz. 128. old. 1934

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-ben Baján. A bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között. -1895-ben haza jött.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: -A karácsonyi éremsorozat: 1948. IRÉNKÉNEK KARÁCSONYRA KÜLDI ÉDI/1948, felhőn térdelő szárnyas puttó balra. 89 mm. egyold. öntött, bronz. Az utolsó három/1948-49-50/posthumus érem a mester tanitványának Reményi Józsefnek az alkotása. 130. old.

SZIGETI ISTVAN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül.1872-ben Baján. A bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között.-1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: A karácsonyi éremsorozat:
1949.- A SZERETET LÁNGJÁVAL KÖSZÖNTLEK IRÉNKE, felhőn álló szárnyas puttó balra kis lenyőgallyal. Kétoldalt: 1949.-XII.24.-82 mm. egyold. öntött, bronz. Az utolsó három/1948-49-50/ posthumus érem a mester tanítványának Reményi Józsefnek az alkotása. 130.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872-ben Baján. A bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892 között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: A karácsonyi éremsorozat:
1949.-1950.-AZ ÖRÖK SZERETET-HONÁBÓL KÖSZÖNT ÉDI, kisfi fiú akt jobbra, vésővel és kalapáccsal a felhőt/melyen áll/vési. A mezőben: 1950/XII.24. 90 mm. egyold. öntött bronz. Az utolsó három/1948-49-50/posthumus érem a mester tanitványának Reményi Józsefnek alkotása. 130.old.

SZIGETI ISTVAN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872. Baján, Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte. 1895-ben jött haza.

ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1933.-VIRÁGOS BUDAPEST+VIRÁGOS MAGYARORSZÁG+JUTALOM ÉREM, virággal jobbra szaladó meztelen gyermek, mögötte 1933.-93 mm. egyold. öntött, bronz. 128.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 128.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
---------- XX. 1984. 27-28.sz. Kp.

TELCS EDE, szobrász

Az utrechti épitőmester megalkotásának ötletéét használta fel élete főművének: Alpár Ignác épitőművész budapesti szobrának megalkotásánál is 1929-ben.-1931-ben állitották fel a Városligetben a Vajdahunyadvára közelében. 126.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Berán Lajos szobrászmüvész plakettet készitett róla. A plakett:.-1932.-Szemüveges férfi arcképe b.H/.TELCS EDENEK/60 ÉVES KORÁRA51932 BERÁN LAJOS,ókori görög tetradrachma mintájára,30 mm.öntött,bronz.1941-ben az Áll. Pénzverőben verőtő is készült erről az éremről.18/282/

SZIGETI ISTVÁN: Berán Lajos szobrászmüvész érmei és plakettjei 17/ 291/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből
XVII. 1961. 16.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrasz

ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1904.-Szelvényen: THALY KÁLMÁNNAK/ HARCOK IROJÁNAK/ BÉKESZERZŐJÉNEK/1904, ÉVI MÁRCZIUS HÓ 10-E EMLÉKÉRE/BARÁTAI ÉS TISZTELŐI, göngörhaju férfi mellképe balra sujtásos dolmányban. Álló tégla 210+120 mm. egyold. öntött, bronz./HP csak 65+41 mm/. 127.old.

SZILÁGYI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből. ---------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, éremművész

Az Érmkedvelők Egyesülete /ÉKE/ 1930-ban Magy. Éremművészek Egyesülete lett /MÉE/. Évenként tagilletményként egy-egy magy. művész által készitett plakettet adott. Év, -sorszám, egyesület beütve.
TELCS EDE, 1925.- Teleki Sándor.-Hátlap BECK/ Ö. FÜLÖP MÜVE/d/. 60 mm. Kerek. Bronz. 8. old.

SZIGETI ISTVÁN: ÉKE plakettek 7. old

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XI/.1955.
------ dec. 1. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

ÉRMEI, PLAKETTJEI:.-1907.-Férfi arckép balra, felirat nélkül. Telcs Ármin Stricker Gina sz szobrászművésznő első férje. Álló tégla 130+115 mm. egyold. öntött, bronz. 127. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
-------- XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász

Berán Lajos szobrászművész Telcs műtermében kezdte szobrászati tanúlmányait. Bécsből visszatérve, 1903-ban ismét Telcs műtermében folytatta tanúlmányait. 17/281/.old

SZIGETI ISTVÁN: Berán Lajos szobrászművész érmei és plakettjei 17/281/.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XVII. 1961. 16.sz. Bp.

TELCS EDE, éremmüvész

Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/ 1930-ban Magy. Éremmüvészeti Egyesület lett /MÉE/. Évenként ~~illetm~~ tagilletményként egy-egy magy. müvész által készitett plakettet adott. -Év, -sorszám, egyesület beütve.
TELCS EDE, 1937. -A Nemzeti Szinház 100 éves fennállása 60 mm. kerek, bronz. 8. old.

-SZIGETI ISTVÁN: ÉKE plakettek 7. old

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XI/. 1955.
------- dec. 1. sz. Bp.

TELCS EDE, éremművész

Az Éremkedvelők Egyesülete/ÉKE/1930-ban Magy. Éremművészeti Egyesület lett/MÉE/. Tagilletményként évenként egy-egy magyar művész által készitett plakettet adott Év-, sorszám, egyesület beütve.
TELCS EDE, 1915.:-Menetszázad.-82+65 mm. Fekvő tégla. Fehérfém és ezüst. 7.old.

SZIGETI ISTVÁN: ÉKE plakettek 7.old.

AZ ÉREM. Közl. az éremgyüjtés köréből. XII.1955.dec. ------- 1.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász, lremművész

Az Éremkedvelők Egyesülete/ÉKE/1908-ban alakult. 1930-ban magy. Éremmüv. Egyesülete lett/MÉE/. Evenként tagjainak egy-egy magy. művész által készített plakettet adott.. Évszám, sorszám, egyesület beütve.
Telcs Ede: Anyaság. 60 mm, kerek, bronz és ezüst. 1906
7.old.

SZIGETI ISTVÁN: ÉKE plakettek 7.old.

AZ ÉREM, Közl. az éremgyüjtés köréből. XI/. 1955. dec.
------ 1.sz. Bp.

TELCS EDE, szobrász, éremművész

Az Éremkedvelők Egyesülete/ÉKE/1930-banMagyÉremművészeti Egyesület lett/MÉK/. Évenként tagjilletményként egy-egy magy. művész által készitett plakettet adott. Évszám, sorszám, egyesület beütve.
TELCS EDE: 1910.-Boszorkány.-82+43 mm. álló tégla. Bronz és ezüst. 7.old.

SZIGETI ISTVÁN: ÉKE plakettek 7.old.

AZ ÉREM. Közl. az éremgyüjtés köréből. XII.1955.dec. ------ 1.sz. Bp.

TELCS EDE,-BECK O.FULOP, éremművészek

1924-ben Az Éremkedvelok Egyesületének kiallitasa az Ipa
Müv.Muz-ban.A kiallitó művészek közt szerepeltek Telcs é
és Beck is közös érmükkel.
17.kép."TELEKI SANDOR",c.érmük.Elólap Telcstól:arc balra
és GROF TELEKI SANDOR 1861-1919.-Hátlap Beck-től:Két
női alak.AZ ÉREMKEDVELOK EGYESULETE ELSO ELNOKENEK EM
LEKENEK.-Bronz,ketoldalas,60 mm.-33.old. kép.35.old

GOSZTONYI JOZSEF: Az Éremkedvelók Egyesulete /ÉKE/
/Folyt./ 28.old

AZ ÉRME, XXIX.évf. 197[illegible]. 1.szám, pp.

TELCS EDE, szobrász,éremművész

Számos neves magyar éremművészünk tanára volt.Igy Reményi József,Berán Lajos,és Kisfaludi Strobl Zsigmondnak.-Önarckép-plakettje.4.kép. ~~Arc balra~~.Felirat:TELCS EDE 1931. mesterjegy.-A MNM.-ban van. 99+99 mm.-Leirás:HP. 6202.- 25.old. Fekete repr. ~~Arc balra~~

GOSZTONYI JANOS: Magyar szobraszok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM, XXXII.évf. 1975-1. Bp. 1975

TELCS EDE, szobrász,éremművész

Az Éremkedvelők Egyesülete évi illetményként plakettet v.érmet adott tagjainak.1906-ban megindították a "Rendkivüli Illetmények" sorozatát.E sorozatban is szamos kiemelkedő alkotás született.Igy rel cstól 1909-ben a:
27.szám. "SZOLDATITS FERENC" cimü ~~áxxxx~~ bronz,plakett egyoldalu. 67+34 mm. 29.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/ /folyt./ 28.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1973. 1.szám, Bp.

Telcs Ede, szobrász

A 28. levél mellékletétől:

1908-ban áll. aranyérmet kapott.

Takács Gyula: Huszonnyolc Rippl-Rónai levél
673-685.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Telcs Ede

neve emlékére

Napjaink 1968 augusztus
9.old

Telcs Ede

Kallós Ede és Telcs Ede Vörösmarty-szobrát emliti

Rózsa Gyula: Szemmagasságban
Budapest, 1971. 6. sz. 16-18 l.

Telcs Ede, szobrász-éremművész (1872-1942).

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat 1911-12-ben jubileumi tárlatán egy fiatal szobrászművész tűnt fel váratlanul az ismeretlenségből, három alkotással jelentkezett mindössze a Műcsarnok kiállításán, ahol a termeket olyan elismert mesterek, mint Telcs Ede, Stróbl Alajos, stb munkái töltötték meg.

László Péter: Száz éve született Csikágó Imre.
Napló (Veszprém), 1984. máj. 19.

Telcs Ede, szobrász-éremművész (1872-1948).

Út a galériáig

1906: Telcs Ede Kossuth-szobrának felállítása.
(említve).

V.M.: Képtár a Afiapalotában.
Petőfi Népe, 1973. okt. 9.

TELCS Ede

lakóhára XII. Alkotás u. 41

Ráday Mihály

MN 1995. nov. 1. 9.

321-327. ill.
145. BUGÁR-MÉSZÁROS Károly: A 200 éves Mezőhegyes műemlék és településképi rekonstrukciója. = Magyar Építőipar, 35, 1986, 9-10. 625-632. ill.
146. CINLISOVÁ, Ingrid: Prispevok s dejinách reštaurovanis domu Sv. Alzbety v Košiciachv 19. storoci. = Múzeum, 31, 1986,1. 42-44. ill.
147. CSER Károlyné: A madárház felújítása, Budapest, Állatkert. = Magyar Építőművészet, 1986, 5. 54-55. ill.
148. CSONTOS Csaba: Festetics kastély helyreállítása, Keszthely. = Magyar Építőművészet, 1986, 5. 38-43. ill.
149. DERCSÉNYI Balázs: Műemlékvédelmünk VII. ötéves terve. = Építésügyi Szemle, 29, 1986, 7. 193-195. ill.
150. DERCSÉNYI Dezső: A pécsi kripta [Szt. István tér, Káptalani levéltár és plébánia, Kanonoki-püspöki kripta]. = Művészet, 27, 1986, 2. 42-43. ill.
151. DIÓSZEGI Lajos: Renoválták a hajdúszováti templomerődfalat = Református Lapja, 1986. január 19. 5.
152. EGRI Nyári Egyetem (1985) A népi építészet védelme. Az Egri Nyári Egyetem előadásai, 1985. július 29. - augusztus 7. Bp., Eger, Országos Műemléki Felügyelőség, Heves Megyei TIT, 1986 135 p. **tartalma:** *Palcsó Pál*: Magyarország és a vendéglátó város. 5-12. *Bakó Ferenc*: A Heves megyei népi műemlékvédelem eredményei. 13-18. *Barabás Jenő*: A magyar népi építészet korszakai. 19-26. *Román András*: Népi vagy nemzeti építészet. 27-32. *Kerner Gábor*: A paraszti építészet változásai napjainkban. 33-37. *Mendele Ferenc*: A népi építészeti emlékek védelmének módszerei napjainkban. 39-44. *Simányi Frigyes*: Népi műemlékek megmentése a szabadtéri néprajzi múzeumokban. 45-51. *Kecskés Péter*: A kutatás és dokumentálás a népi műemlékek védelme alapja. 53-59. *Sisa Béla*: Magyar települések fatornyai. 61-66. *Hofmann Ta-*

1/.

Telcs Ede, szobrászm. MDK

aki hosszu küzdelmek után jutott szobrászatunk elsö sorába. B j án született 1872-ben. Müvészetének méltatásával foglalkozott már e folyóirat 1904-ik évfolyama, számos müvét reprodukálta.

Müvészet. 1909. 46. 47.1.

TELCS EDE-BECK O.FULOP, éremművészek

--- ---

Az Éremkedvelők Egyesülete minden évben érmet vagy plakettet adott tagjainak.

A/ AZ ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE által kiadott érmek és plaketttek. /ÉKE/. -----a/.- TAGDIJILLETMÉNYKÉNT:

17. 1923-25.-TELCS EDE-BECK O.FULOP: "TELEKI SÁNDOR" c.bronz, kétoldalú érmük.60 mm.-Elöl Telcs-től:arc balra és GROF TELEKI SÁNDOR 1861-1919.-Hátlap:BECK-től két női alak és AZ ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE ELSŐ ELNÖKE EMLÉKÉNEK. 79.old. Kép.1973.1.számban 35.old. FEKETE REPR.

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/ / 2.folyt./ 72.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1975. 2.szám, Bp.

TELCS EDE, szobrasz, éremművész

Az Éremkedvelők Egyesülete minden évben érmet vagy plakettet adott tagjainak.

A/.-AZ ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE által kiadott érmek és plakettek./ÉKE/.----a/.-TAGILLETMÉNYKÉNT:

12.-1915.-TELCS EDE: "HADBAVONULÓK", cimü hadiérem, egyoldalu plaket je.82x65 mm.-Elöl katona teljes felszereléssel, zászlót visz, mögötte kendőt lobogtató férfiak, nők, gyermekek.-79.old. 12.kép. az 1973. 1.szamban. 32.old fekete r pr.

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/ 5 z.folyt./ 72.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1973. 2.szam. Bp.

TELCS EDE, szobrasz, éremmüvész

A Magyar éremmüvészeti Egyesület minden évben érmet, vagy plakettet adott tagjainak. /MÉE/.
32.-1937.-TELCS EDE: "100 ÉVES A NEMZETI SZINHÁZ", cimü bronz, kétoldalu érme. 60 mm.-Elöl: babérágon kettős maszk. Körirat: "A Nemzeti Szinház 100 éves fennállásának emlékére. Hátul: Egy férfi ásóval. mellettenő korabeli ruhában téglat visz. Felirat: "A nemzet áldozatkész munkája épitette.".-80.old. Kép 75.old. Fekete repr.

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/
/ 2.folyt. / 72.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1973. 2.szám, Bp.

TELCS EDE-BECK .Ö.FÜLÖP, éremművészek

AZ ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE minden évben érmet vagy plakettet adott tagjainak.

A/-AZ ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE által kiadott érmek és plaplakettek./ÉKE/.-----TAGDIJILLETMÉNYKÉNT

17.-1923.-TELCS EDE-BECK Ö.FÜLÖP: "TELEKI SÁNDOR" c.bronz,képoldalas érme.60 mm.Elöl Telcstől:arc balra és GRÓF TELEKI SÁNDOR 1861-1919.-Hátul BECKTŐL: Két női alak és AZ ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE ELSŐ ELNÖKE EMLÉKÉNEK.-79.old. Kép:1973.1.számban 35.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/ 5.2.folyt. / 72.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1975. 2.szám, Bp.

TELCS EDE, szobrasz,éremművész

A MAGYAR ÉREMMŰVÉSZETI EGYESÜLET,/MÉE/,minden évben érmet vagy plakettet adott tagjainak.
32.-1934.-TELCS EDE: "100 ÉVES A NEMZETI SZINHÁZ",c.bro. bronz kétoldalu érme.60 mm.-Elol:Babéragon kettos maszk.Korirat:A Nemzeti Szinház 100 éves fennállásá nak emlékére.-Hatul:Férfi asóval,melette no korabeli ruhaban téglat visz.Felirat:"A nemzet áldozatkész mun kája épitette.-80.old. kép 75.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/ / 2.folyt./ 72.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1973. 2.szám, Bp.

TELCS EDE, éremmüvész

Az Éremkedvelők Egyesülete minden évben érmet, vagy plakettet adott tagjainak.

A/.-AZ ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE által kiadott érmek és plakettek./ÉKE/.----a/. TAGILLETMÉNYKÉNT:

6.-1910.-TELCS EDE: "BOSZORKÁNY", cimü bronz, egyoldalú plakettje.-82+43 mm.-Talapzaton mezitelen nő, hata mögött térdeplő ördög sipot fú.-79.old. Kép: 1973. 1.azamban. 6.kép. 32.old. Fekete repr.

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/ 5 2.folyt./ 72.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1873. 2.szám, Bp.

TELCS EDE, éremmvész, szobrász

Az Eremkedvelők Egyesülete minden évben érmet, v. plakett adott tagjainak.

A/. AZ ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE által kiadott érmek és plakettek. -/ÉKE/. --a TAGILLETMÉNYKENT:

2.-1906.-TELCS EDE: "ANYASÁG" c. bronz egyoldalú érme. Mezitelen ülőnő ölében csecsemővel, felirat: ANYASÁG 79. old. Kép az 1973. 1. számban. 31. old. Fekete repr.

60 mm

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/ 5 2. folyt./ 72. old

AZ ÉREM, XXIX. évf. 1873. 2. szám, Bp.

TELCS EDE, szobrász, éremművész

Az Eremkedvelok Egyesulete minden évben érmet, vagy plakettet adott tagjainak.

A/.-AZ EREMKEDVELOK EGYESULETE altalkiadott érmek és plakettek./EKE/.----a/.TAGILLETMÉNYKÉNT:

6.-1910.-TELCS EDE: "BOSZORKANY", cimu bronz, egyoldalú plakettje.-82x43 mm.-Talapzaton mezitelen nő, hata mögött térdepló ördög sipot fu. 79.old. Kép:1973. 1.szamban. 32.old 6.kép.

GOSZTONYI JOZSEF: Az Eremkedvelok Egyesulete /EKE/ 5 2.folyt./ 72.old

AZ EREM, XXIX.évf. 1973. 2.szam, Bp.

TELCS EDE, éremművész,szobrász

Az Éremkedvelők Egyesülete minden évben érmet vagy plakettet adott tagjainak.
A/.-AZ EREMKEDVELOK EGYESULETE által kiadott érmek és plaketteк./EKE/.---a/.-TAGILLETMENYKENT:
12.-1915.-TELCS EDE: "HADBAVONULOK",cimü hadifém,egyoldalu plakettje.-82+60 mm.-Elöl katona teljes hadi felszerelésben,zaszlót visz,mögötte kendöt lobogtató férfiak,nök és gyermekek.-79.old. 12.kép.az 1973 1.szamban. 32.d old.

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/
5 2.folyt./ 72.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1973. 2.szám. Bp.

TELCS EDE, szobrász,éremművész

1910-ben Brüsszelben a 3.Nemzetközi Numizmatikai és Medaillisztikai Kongres zus és Erem Kiallitas.-Magyarorszag 10 kiallitónak 184 művével szerepelt azon. TELCS EDE 11 művel vett részt azon. 29.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/
/folyt./ 28.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1973. 1.szam,Bp

TELCS EDE, szobrasz, éremművész

Az Éremkedvelők Egyesületének 1906.évi tagalliletmény érmét Telcs Ede készitette. "ANYASÁG" cimü érme.- Egyoldalú, érem, bronz. Átm:60 mm. 28.old. kép 31.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/ /folyt./ 28.old

AZ ÉREM, XXIX. évf, 1973. 1.szám, Bp.

TELCS EDE, szobrasz, éremművész

Az Éremkedvelők Egyesülete évi tagilletményként plakett,v.érmet adott tagjainak.1906-ban meginditottak a "/Rendkivüli Illetmények"sorozatat.E sorozatban is számos kiemelkedő alkotás született. Igy:Tecstől 1906-ban "PUCCINI"cimü érme. 29.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/
/folyt./ 28.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1975. 1.szám, Bp

MDK

Telcs Ede

Nagy Kristof a Jézussal. Gipszszobor.
Kiss József mellszobra. Bronz.

Árverési Csarnok aukció kat. 1931. dec. 4.sz.
58.lap

Teltsch Ede MDK

Dugovics Titusz halála, szobor

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Telcs Ede

A Magyar Numizmatikai Társulat 35 éves fenállásának emlékére vert egyoldalu érem, br.

Árverési Közlöny 1937.okt. rk. sz.
58.l.

Teltsch Ede

MDK

A két bornemissza,

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Telcs Ede

Magyar Iparmüvészet 1916. 174.l.

Teltsch Ede MDK

Gyerkőc, szobormü

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Telcs Ede

Modern Müvészet I. évf. 1. sz.
29.1.

Teltsch Ede MDK

Arckép, bronzdombormü

Mücsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

77./ MDK

Telcs Edie, szobrászm.

Szobrai:

43. Hüvelyk Matyai.Kis plasztilin vázlat.
Törnyépitö. Bronz.

44. Hüvelyk Matyai Bronz.

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948. aug.20. Kat.

MDK

Telcs Ede szobrász és Tőry Emil épitész

Magyar Pályzatok. 1903. 6. sz. 11-14, 30.l.

MDK

Telcs Ede

E. G. II. 546.1.

76/.

MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

Erzsébet királyné./A bp.-i szoborpályázat egy változata./

41. Geröfi Anna. A müvész első feleségе.

42. Hüvelyk Matyi./Változat./

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948. aug.2o. Kat.

55./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Hollandiában készült érmek és plakettek:

Alf.Rud.Zimmermann.1922. 100 mm. Vert bronz.

Alf.Rud.Zimmermann. 1922. 58 mm. Vert bronz.

Városi Muzeum.Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948.aug.20. Kat.

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872. Baján. Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892-között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: -1939. -PANNI HUGOMNAK SZERETETTEL Női arckép jobbra. 157 mm. egyold. öntött, bronz. Telcs Panni, Guttmann Lászlóné, Melbourne, Ausztrália. 129. old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126. old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28. sz. Bp.

Telcs Ede

a budapesti Vörösmarty-emlékművet Kallós Ede művészével alkotta. (emléke)

T. Riha Margit: Emlék köben és bronzban.

Élet és Tudomány, 1942. márc. 31.

Telcs Ede
notrán

Telcs András (Telcs Ede testvére)
előadást tartott testvéréről
Baján.

Miskolczy Ferenc: Muzeumi levél.
MŰVÉSZET, 1973. október - 6.oldal

Telcs Ede
születése

1948-ban a bajai születésű Telcs
Ede özvegye férje rendelkezésére a
művész gazdag életmű és szobor gyűj-
teményét Bajának adományozta.

Miskolczy Ferenc: Muzeumi levél.
MŰVÉSZET, 1973. október - 6.oldal

TELCS EDE, szobrász

Szül. 1872. Baján. Bécsi Képzőművészeti Akadémiát végezte 1888-1892-között. -1895-ben jött haza.
ÉRMEI, PLAKETTJEI: .-1957.-NOVÁGH GYULA/férfi arckép balra, 135 mm. egyold. öntött, bronz. 128.old.

SZIGETI ISTVÁN: Telcs Ede szobrászművész érmei és plakettjei 126.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------- XX. 1964. 27-28.sz. Bp.

TELCS EDE, éremművész

Az Orsz. Szépmüv. Muz érem-és plakettgyüjteményének 88%-a magyar anyag. Az 1800 utáni évekből és legnagyobbrészt XX. századi magyar müvészektől származnak. Igy szerepelnek abban Telcs Ede müvei is. 68. old.

SOÓS GYULA: Az Országos Szépmüvészeti Muzeum érem- és plakettgyüjteménye 68. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LIV-LV. évf. 1955-1956. Akad. Kiadó, Bpest. 1956.

TELCS EDE, szobrász

Reményi Józsefnek Telcs ~~Emil~~ Ede, Beck Ö. Fülöp és Berán Lajos mellett igen nagy szerepe van érmészeti kultúránk kiszélesitésében. 79.old.

SOÓS GYULA: Reményi József éremművészete 79.old

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY: LX-LXI.évf. 1961-1962. Akad. Kiadó, Bpest. 1962

TELCS EDE, szobrász

Reményi József, éremművész az Iparmüv. Iskola elvégzése után az ő mütermében képezte magát tovább. Itt tünt fel Adolf Holdebrandnak Reményi, aki akkor egy Donatello dombormüvet másolt és ajánlotta, hogy menjen Münchenbe Roemerhez tanúlni. Reményi 1909-ben állami ösztöndijjal kimis ment. 79.old. 2.jegyz

SOÓS GYULA: Reményi József éremművészete 79.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LX-LXI.évf. 1961-1962.
Akad.Kiadó, Bpest. 1962

TELCS EDE, szobrász

1908-ban Kallós Edével közösen készitették a bpesti VÖRÖSMARTY szobrot. 169.old

DANKÓ IMRE: Kallós Ede emlékezete 167.old

A MÓRA FERENC Múzeum Évkönyve. II. 1966-1967. Szeged.1968

Telcs Ede
nohán

Az ezerre művészet Telcs Ede
kezdeményezése nyomán in-
dult meg és élénkült fel ha-
zánkban.

Pogány Ö. Gábor: Rennényi József kiállítása
Művészet, 1972. ápriles - 30 oldal.

Telcs Ede

Az Iparművészeti Iskolán
Reményi József tanára volt

Magyar Nemzet 1972 február 5
4. old.

Teles Irén

Anyaság

Népművelés 1969/11 36 old.

Teles Erde

Kis szégyenlős

A népiéskedő ág nem Izsó paraszt figurának volt a folytatása, hanem anekdotákat, érdekes szituációkat merevített bronzba.

Heitler László: Vedres Márk

Látóhatár 1971/1-2 150 old.

Telis Ede
szerzése

„Hüvelyk Matyi" figurája herendi porcelánból.

dr. Sikota Györö: Herendi porcelán 70.
Műszaki Kiad. 1970.

Telcs Edit.
festő

1929-ben művészi tanácsadóként alkalmazták a herendi porcelángyárban.

Dr. Sikota György: Herendi porcelán 66.
~~100~~ Művészeti Kiadó 1970.

Telcs Ede

Ferenczy Károly, Rippl Rónai József, Kriesch Aladár, Csók István, Magyar Mannheimer, Katona Nándor, Kosztolányi Kann Gyula, Iványi Grünwald Béla művészekről irja Jean Preux: "A jubiláris tárlat" c. kritikájában: "Ők a készek, a férfiak, a kiforrottak, akik sok küzdelmes harc után már megtalálták a maguk utját és biztosan haladnak azon egyre tovább, egyre magasabbra" mégis a konzervativizmus elzárta előlük az érvényesülés utját. A Mücsarnok termei nem nyiltak meg számukra. Most végre változás történt a művészetpolitikában, s ennek köszönhető a Mücsarnok téli kiállításának nagy sikere. Alkotáaik bámulatba ejtik a magyar publikumot.

A HÉT, Bp. 1911. dec. 24. XXII. évf. 52. sz. 851-852. lap.

Telcs Ede

Szentgyörgyi István, Kriesch Aladár, Zemplényi Tivadar, Nagy Sándor, Raáb Ervin, Hornyay Ödön, László Fülöp, azok a müvészek akik a Czéhbeliek elnevezést választották a legujabb müvészeti alakulás tagjaiként.
Jean Preux dicsérettel nyilatkozik az első bemutatkozás eredményeiről, a kitünő müvészi alkotások megemlitésével a "Czéhbeliek" c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1914. ápr. 19. XXV. évf.
16. sz. 263. lap.

Telcs Ede

Györgyi Géza és Hikisch Rezső az Erzsébet-emlék pályázaton vettek részt.
A cimlapon az első dijjal kitüntetett szobormüvet és alkotójának, Telcs Edének arcképét mutatja be a lap. Repr.-ók.
Erzsébet-emlék cimmel a Müvészet c. rovat a "finom, tiszta, élettel teljes királyné" szobrot igen magasra értékeli.

A HÉT, Bp. 1913. juni. 1. XXIV. évf.
22. sz. 359. lap.

Telcs Ede szobrászművész

a dualizmus gazdasági fejlődése, ha visszacsésekkel is, de a XIX. sz. végére érte el csúcsát. A megerősödött tőke szükséglete nyomán készült el 1907-re a Tőzsdepalota. A művész készítette plaketten látható a palota. (emlétve).

G. Héri Vera: Budapest címéken.

Budapest, 1974. jún.

Telcs Ede

"Rendkivül finoman érzett plasztikái"-t dicséri a lap munkatársa "Téli kiállitás a Mücsarnokban" c. beszámolójában de azt, hogy mit ábrázol, nem ismerteti.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. nov. 29.
XXV. évf. 48. sz. 857. lap

Telcs

"Csók" c. dombormüvét kiemeli a lap, "A Nemzeti Szalon őszi kiállitása" c. beszámolójában, felsorolva az általa elismert müveket.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. okt. 12. XXIV. évf. 41. sz. 655. lap

Telcs Ede és Tőry Emil

Az Erzsébet emlékszobor pályázatra beküldött közös alkotásukat a bizottság az első csoportba sorolta. A lap bemutatja a müvet, mely a Mücsarnokban kerül kiállitásra.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. juni. 28.
XXV. évf. 26. sz. 428. lap

Telcs Ede

A lap bemutatja a müvész jutalmazott szobrát, mely Erzsébet királynét ábrázolja.
Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. febr. 23.
XXIV. évf. 8. sz. 120. lap

Telcs Ede
szobrán

/1872-1948/

Magyar műv. tört. 8. 3.
Képzőműv. Kiad. 1971.

Telb Ede a k
szobrán

~ – Kallós Ede: Vörösmarty emlékmű
1908.
Repr.

Magyar műv. tört. 8. 3 k.
Képrőműv. Kiaol. 1971.

Telcs Ede

neve emlitve

„Magyarok a velencei biennálén"

Magyar Nemzet 1971 jánuár 31
11. old.

Telcs Ede

és Tóth István közreműködött
Lajta Béla Kossuth mauzóleum
tervének elképzelésében.

Mekényi Ferenc: A magyar építészet
1867-1967. Budapest 1970.

55

Teles Edit

és Tóth Ilona

volt Lajta Béla parthere a Kossuth-mauzóleum
pályázatán.

Czagány István recenziója Vámos Ferenc: Lajta Béla c. könyvéről. - Művtört.Ért. 1971.1.sz.60-66. l.
64.l.

Telcs Ede

Lázár Béla: "A téli tárlat"ról szóló kritikájában hatalmas alkotásnak nevezi a művésznek a kiállitáson szereplő mellszobrát, mely egy francia férfit ábrázol.

Otthon, Bp. 1903. december hó
33-41. lap

Telcs

A Szolnoki Művésztelep művészei első tárlatukat 1903 nyarán rendezték meg a művésztelepen, ahol szobrai szerepeltek.

Kapasvári Gyula: Lyka Károly írásai a Szolnoki Művésztelepről.

Jászkunság, 1970. 4. 110. old.

Telcs Ede, szobrász

MDK

„A Szabadság téren Telcs Ede hűtja figyelmeztet: 1846-ban itt ültettek először fákat a pesti utcán."

–: Rohanó anyagal

6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970 márc. 23.

Teles Ede

Teles András - Sósné Ede: Teles Ede (1872-1948.) Baja, 1966. (A bajai Türr István Múzeum kiadványai 14.)

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-284.l./

263. l.

Telcs Ede
szobrász

Miclóth behöltözött az Alkotás utcai műterembe, két évig hint volt Hollandiában ahol erősen gyarapította a magyar erem művészet hírnevét.

Rennényi József: Emlékezés a Telcs műteremről
Művészet, 1970. januar – 15 lap

Telcs Ede
szobrász

Mélyen elkeseredette a „sárga csillag" viselése és nagy hatással volt rá a háromi, a legiriadók. Állapota a magas vérnyomása miatt ingadozó volt.

Remenyi József: Emlékezés a Telcs műtereniről
Művészet, 1970. január - 15 lap

Teleszde
szobrász

Ő tszor kapott elsődíjat Erzsébet
királyné szobrának elkészítésére, de
valkasi okokból – mint ő maga
írja – kivitelezésre meglízást nem
kapott.

Remény József: Emlékem a Teles műtermről
Művészet, 1970. Januar – 15 kap.

Telcs Ede

nohrán

Popper David gordonkamüvén
archéplakettjét készítette el. Kacsoh
~~Pogyel~~ Pongrácot is megmintázta
Telcs Ede

Remiényi József: Emlékem a Telcs műtermről
Művészet, 1970. januar – 15 lap.

Telcs Ede
szobrán

1948 - pelinsában halt meg,
halotti maszkját és jobb kezéről
egy öntvényt Remányi József
készített.

Remányi József: Emlékezés a Telcs műteremről
Művészet, 1970 január - 15 lap.

Telcs Ede
szobrász

H.D.K.

Több művével rendelkezik a
bajai múzeum.

Asztalos Endre, Állandó Nagy István képtár Baján
Müvészet 1969 október

Telcs Ede

Tanítványa a Képzőműcészeti Főiskolán Kisfaludi Stróbl Zsigmond.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l 157 l.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Telcs Ede
nobán

1906-ban mintárta az „Anyaság"
ezüst érmet és csaknem egyidőben
Falk Miksa és Schindler Klementinák
álvároló plakettjét.

Remingi József: Emlékeim a Telcs műtevemről
Műveszet, 1970. január – 15 lap

Teles Ede

Teles András-Sólymos Ede: Teles Ede (1872-1948) – Baja, 1966 – Nógrádm. ny. Balassagyarmat. (Bajai Türr István Múzeum Kiadványai 14)

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /művtört. Ért. 1969. 3. sz. 243-284. l./ 254. l.

Telcs Ede

szobrász

Reményi József mint az Iparművészeti Iskola 3-ad éves növendike felkereste a mestert, hogy vegye fel tanítványai sorába.

Reményi József: Emlékem a Telcs műtermről
Művészet, 1970 január - 15 lap.

Telcs Ede
szobrász

Halála előtt egész életművét
a bajai múzeumma hagyomá-
nyozva.

Remiényi József: Emlékeim a Telcs műtermiről
Művészet, 1970. január – 15 lap.

Telcs Ede

38. Jászlisézi hősi emlét fejhanulmája.
P. gipsz, 27 cm. J.n. Bajai mús. 52.798.1
39. Tanulmányfej, 1927. P. gipsz, 34 cm. J.h.:
TELCS 1927. Bajai mús. 52.796.1.
40. Alpár Ignác. 1929. bronz, 62 cm. J.t.o.:
TELCS – MNG. 52.843.
41. Robert Gragger. Mósvány, 51,6 x 43 cm.
J.o. Telcs E. MNG. Ltr: 60.28 – N.

Telcs Ede Emlékziáll. Bp. 1963. Kat. bev.
Gap Erzsébet. Bp. 1963.

17.

Telcs Ede

szobrász

Érem
Női fej } repro

Remmingi József: Emlékeim a Telcs műtevenvivé
Művészet, 1970. januar – 15 lap

Telcs Ede
szobrán

A Mechwart siremlik a művén
neveher fűződik. A Munkácsy
siremlíket is ő készítette

Reménegi József: Emlékeim a Telcs műteremről
Művészet, 1970. Januar – 15 lap.

Telcs Ede
szobrán

Egyidőben a borze megnyitására
csinált egy kétoldalas plakettet.
Ennek eldapjan Kossuth Ferencet
és Szterényi bárót ábrázolja

Rencsényi József: Emlékeim a Telcs műtermről
Műrevszet, 1970. január – 15 lap

Telcs Ede

19. Kiss József 1903. P. gipsz. 36 cm. J.h.: Telcs 903. Bajai már. Ltn: 52.800.1.
20. Fiu képmás. Mázvány, 43 cm. J. A. o: TELCS MNG Ltn: 56.656-N.
21. b. Puchet Istvánné. 1903. Mázvány, 73 cm. J. A. o: Telcs 1903. MNG. Ltn: 7921.
22. Álló parant ásóval. 1906. P. gipsz, 78 cm. J. t. e: E 1906. MNG. Ltn: 63.41-N.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bev. Csap Erzsébet

16.

TELCS Ede

17. Dunaiszky László 1902. P. gipsz 59 cm.
j.t.o: Telcs 1902. Bajai mús. ltr: 52.759.1.

18. Tanulm

Telcs Ede

28. Sajó Aladárné. 1910. Márvány, 52 cm.
j. t. o: Telcs, 1910. MNG. Ltn: 8286
29. Távozó. 1911. Bronz 55,3 cm.) t. f:
Telcs 1911. MNG. Ltn: 4096.
30. Női fej, 1911. P. Gipsz, 54 cm.) o: Telcs
E. 1911. MNG. Ltn: 56.657 – N.
31. Beethoven. 1912. P. Gipsz, 52 cm.) n.
MNG. Ltn: 9767.
32. Dr. Stiller Bernát. 1913. P. Gipsz, 61 cm.
j. o. Telcs E. 1913. Bajaczmár. Ltn: 52.800.1.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963.
Katalógust bw. Csap Erzsébet

16 -

TELCS Ede

23. Azemás. 1903. márvány, 46,5 cm. J.t.o. Telcs 1903. MNG. Lbs: 3871.
24. Gerőfi Anna, P. gipsz, 56 cm. J.t.: Telcs FIRENZE, Bajai múz. Lbs: 53.12.1.
25. Ambrozovics Dezsöné, 1909. Márvány, 52 cm. J.t.: Telcs, MNG. Lbs: 7086.
26. Muntácsy siremlét terv. 1909. P. gipsz, 62 cm. J.n. Bajai múz. Lbs: 52.762.1.
27. Muntácsy siremlét fej konzulnája. 1909. P. gipsz, 23 cm. J.n. Bajai múz. 52.763.1.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963.
Katalógust kw. Csap Erzsébet

16.

Telcs Ede

Tanítványa a budapesti Képzőművészeti Főiskolán. Fekete Géza.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966.

334 l. 871.

MDK

Telcs Ede (szül. 1872)

"Tamulmányfej" márványszobor. Nagy aranyérem. 19o8.

Szm K$^{T}_{1}$ 50-125.1.

Telcs Ede

és Kallos Ede által közösen alkotott Vörösmarty emlékműnél szerepel Lajta Béla Kossuth Mausoleumának szobarcsoportja.

Vámos F.: Béla Lajta. Acta Historiae Artium, Budapest, 1969. 1-2 sz. 1741

Telcs Ede

1908-ban faragja Női képmását, ugyancsak ebben az érben készíti Kallós Edével közösen a Vörösmarty-emléket.

Nemek Lajos: Modern magyar mimik.
Corvina 1965

167.l.

Az Angyalvárban az olasz vezetőség külön épületet szánt azoknak az idegen művészeknek, akik hosszabb időn át dolgoztak Rómában, vagy ma is ott élnek. Az -erre a célra készült- uj épületben kaptak helyet a magyar képzőművészek is. A "Vita degli stranieri a Roma" c. kiállitáson mutatták be alkotásaikat: Barabás Miklós, Ferenczy István, Kovács Mihály, Lafite , Markó Károly.

Telcs Ede: Finom plakettjei, cimerei, magyar márványba faragott arc-studiumai komoly elismerést vivtak ki az olasz sajtó legismertebb lapjaiban. A római magyar kiállitáson a VIGNA CARTONI-ban mutatták be müveit.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf. I. kötet. 690-694. lap.

Telcs Ede

Az alant felsorolt müvészek alkotásait bemutatja a lap:
Kandó László: "Női arckép"
Udvary Géza: "Dante Alighieri arcképe"
Beszédes J.László:"Tárogatós" c. szobor
Markup Béla: "II.Sándor cár pályamü főalakja" c. szobor
Jendrassik Jenő: "L.A. kiasasszony arcképe"
Kiss Rezső: "Anya gyermekével" c. kép
Telcs Ede: "S.A. uriasszony" mellszobor
Glatz Oszkár: "Az iga". c. kép
Benczur Gyula: "Ikervári krizanthem%
K. Spányi Béla: "A csókai kőhid"
Repr.-ók.
ÉLET, Bp. 1912. május 5. IV. évf. 18. sz.
564,565,568,569,572,573,574,575,577. lapokon

Telcs Ede

Az „uj" Béja Telcs Ede század fordulós zsánerszobrát a Slüvelyk Matyit választotta lépviselőjőül,

Pap Gábor: Kincsek és mükincsek a Barbariumból.
Müvészet, 1975. junius - 7. oldal

Telcs Ede

Méltatás.

Nagy Ildikó: Játék és művészet.
Művészet, 1976. junius 6. oldal.

Telcs Ede /1/

Magyar képzőművészeti kiállitást rendeztek Olaszországban, melyet Vág Boldizsár ismertet "Római magyar kiállitás" cimmel. Az olasz sajtó a legnagyobb elismeréssel ir a VIGNA CARTONI-ban bemutatott alkotásokról.
A cikk felsorolja az ott szereplő művészeket: Benczur Gyula, Beszédes László, Bezerédy Gyula, Ferenczy István, Gémes-Gindert Péter, Holló Barnabás, Lányi Dezső, László Fülöp, Ligeti Miklós, Munkácsy Mihály, Paál László, Róna József, Stróbl Alajos, Szamovolszky Ödön, Székely Bertalan, Szinyei-Merse Pál, Telcs Ede, Vastagh György, Zala György.

ÉLET, Bp. 1911. január-junius. III. évf.
I. kötet 690-694. lap.

Telcs Ede

Az itt következő müveket bemutatja a lap a Mücsarnok téli tárlatán szereplő művészek alkotásai közül:
Telcs Ede: "Egy nő arcképe" c. szobor.
Knopp Imre: "Könyvbuvár" c.olvasó öregember.
Rubovics Márk: "Fiatal tudós" c. könyvespolcnál fehérparókás fiatal olvasó férfi.
Kató Kálmán: "Sárga ház a napsugárban" c. fákkal, bokrokkal körülültetett magányos ház.
Szenes Fülöp: "Dolce far niente" c.függőágyban fekvő fiatal nő virágok között.
Boemm Ritta: "Csöndes sarok" c. fehérruhás fiatal leány antik fiókos szekrényre támaszkodva áll.
ÉLET, Bp. 1909. nov. 21. és nov. 28.-i lap, I. évf. 48. és 49. sz. 686, 687, 699, 701, 706, 707. lapokon.

Telcs Ede

Az Erzsébet emlékmü pályázatáról a lap bemutatja Telcs Ede szobrász és Györgyi Géza épitész pályamüvét.
Az "Irodalom és Müvészet" c. rovatban "Müvészeti krónika" cimmel közölt kritika élesen birálja a pályázatra beérkezett valamenynyi alkotást.
Repr.-ók.

ÉLET, Bp. 1913. juni. 8. V. évf. 728-730. lap

Telcs Ede szobrászművész

Az előző évszázad második feléből szülőhely szerint is számos képzőművész neve felmerül. Bajáról Albert Andor és Telcs Ede szobrászoké, stb.

Gunnegi György: Bács-Kiskun művészettörténete, 9. rész. A romantika idején.

Forrás, 1976. 11. 95. old.

Telcs Endre

Herceg János: Egy bácskai szobrász
Magyar Szó 1974. jan. 23.

A magyar müv.tört.irod.bibliográfiája 1974.
összeállította Vadászi Erzsébet
Művészettörténeti Értesitő 1977/1.

75. old.

Telcs Ede, izobrász

L: Beck. Ö: Tülöp

L: Kovásznai V.: Megújulás az századunk elején 891.

Élet és Tudomány, Bp-1980. júl. 11. XXXV/28

Telos Ede, kobrász

L. Percz János

-: lý kobrok a fárásnak 12.

Esti Hirlap, Bp. 1979. aug. 22.

TELCS EDE, szobrászművész

Vincze Pál szobrász-és éremművész az Iparművészeti Főiskola elvégzése után,1928-tól ő is követte a többi magyar éremművész példáját-Telcs Ede szobrászművész műtermében és irányitása mellett képezte magát. Reményi,Berán,Szántó Gergely mellett egyik legtehetségesebb tanitványa volt Telcsnek. 58.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX.szazadi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Tarsulat Évkönyve, 1971. Bp. 1972.

Telcs Ede, szobrász

Megemlítve.

Szakolczay Lajos: Egyetemes érték és helyi érdekű hagyomány 1037-1042.

JELENKOR, Pécs, 1975. november XVIII/11.

TELCS EDE, szobrász, éremművész

Az Éremkedvelők Egyesülete minden évben érmet,v.plakett adott tagjainak.
A/.AZ ÉREMKEDVELŐK EGYESÜLETE,által kiadott érmek és plakettek.-/ÉKE/.-a/ TAGILLETMÉNYKÉNT:
2.-1906.-TELCS EDE: "ANYASÁG",c.bronz egyoldalu érem.
Mezitelen ülő nő,ölében csecsemővel,felirat:ANYASÁG
79.old. Kép.az 1973.1.számban, 31.old 60 mm

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /ÉKE/
/ 2.rolet./ 72.old

AZ ÉRME, XIX.évf. 1973. 2.szám, 29.

TELCS EDE, szobrász

Reményi József Bpesten Telcsnél, majd Münchenben tanult G. Roemernél. - Reményi 1929-től 1944-ig az Iparművészeti Főiskolán a kisplasztikai tanszék tanára volt. 1943-tól 1948-ig az All. Pénzverde művészeti vezetője. - Müveit világos kompozició és technikai tökéletesség, klasszicista felfogás jellemzi. 68. old

LEÁNYFALUSI KAROLY-NAGY ÁDÁM: Magyarország fémpénzei 1926-1972

A Magy. Éremgyüjtők Egy. kiadása, 3. csop. 9. sz.
Bp. 1974

REMÉNYI JÓZSEF, szobrász, éremművész

Kassa

TELCS EDE, szobrász és REISNER JÓZSEF, vésnök

Körmöcbányán készült érem. Reisner ott dolgozott. 100.-1907.-Magyar Numizmatikai társulat körmöcbányai kirándulásának emlékére. Mintázta Telcs Ede. Véste Reisner József 1909-ben. 36 mm. 67.old.-/36 mm. ezüst és bronz. 52.old./.

SZIGETI ISTVÁN: Körmöcbányán vert magyar emlékérmek adatai 64.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, L-LI. évf. 1951-1952. Egyetemi Nyomda, Bpest, 1952 és/N.K. XLVIII-XLIX. évf. 1949-1950./

Telcs Ede szobrászművész

a művész Liszt Ferencet mintázva meg érmén. /említve/ az orvaserinek gyűjtőjének tulajdonában van (dr. Varannai Gyula bpesti orvos) a művész plakettje.

Berkó Pál-Fehér Béla: Szobrok kicsiben. Magyarország, 1975. jún. 22.

Telcs Ede
szobrász

Műterme a VI. kerületben a
Lendvay utca 6-ban volt.

Remiegi József: Emlékeim a Telcs műtermről
Műveszet, 1970. január – 15 lap.

Telcs Ede
szobrász

Remenyi József „Pekenő nő" c. művet
megrásarolta az 1913-as Műcsarnoki
kiállításán. Halála előtt az emlékt
művet vissza adta mesterének.

Remenyi József: Emlékeim a Telcs műtereinkről
Művészet, 1970 januar – 15 kap

Telcs Ede

és Tóth Istvánnal közösen tervezett Lajta Béla mestermüve, a Kossuth Mauzoleum, sikeresen jutott kivitelezésre.

Vámos F.: Béla Lajta. Acta Historiae Artium. Budapest, 1969. 1-2 k.

1731.

Telcs Ede
szobrász

Gyakran hangzott el feldvárás a Numizmatikai Társulatban a műveszőről, és annak műveszetéről.

Remenyi József: Emlékem a Telcs műtermeről
Műveszet, 1970. január – 15 lap.

Teles Éde
nobás

A bőrce megnyitására készült
plakettjeszek hátlapján a bőrce
épülete látható.

Reményi József: Emlékem a Teles műtermeiről
Műrészet, 1970. január – 15 lap.

Telcs Ede

Anyaság c. plakettje (repró)

Szerepel a „Magyar művészet 1896-1945"
c. tárlaton az Ernst Museumban

Pétek Imre: Háromnegyed század
magyar művészete

Négyművelés 1896 11 s. 36 old.

Telcs Ede, szobrászművész

Gádor István keramikus még iskolás korában megmintázta Michelangelo „Éjszaka" c. szobrát, öntötte, patinázta és elvitte Telcs Edéhez, – aki akkor a Lendvay u. 6. sz. lakott –, akinek megtetszett a munka, rögtön ajánlatta, hogy az iparművészeti iskolára menjen.

Hogy tetszik lenni?

1977. I. 2. Petőfi. 11.30 / 6 / Ty.

Telcs Edit, szobrászművész

a Bajai Türr István Múzeum képző-
művészeti anyagának értékes részét al-
kotják a művész művei.

Petőfi Népe 1976. máj. 25.

Telcs Ede szobrászművész

A Városligetben lévő Művészsétányon a tudomány, művészet, irodalom kiválóságainak szobrai, bronzportréi láthatók. Ströbl Alajos, Kisfaludy Ströbl Zsigmond, Horváth Géza, Telcs Ede, Hüvös László alkotásai.

Irányítű.

1977. febr. 27. Petőfi 10.33. (V Gné)

Telcs Ede

Ön szerint mit mond a szobor?

Ludas Matyi, 1976. szept. 30.

Tels Ede, szobrász

A Nemzeti Galériában látható tárlata.

– A hét végi Kulturális programból

9.

NÉPSZABADSÁG, Bp, 1974. jún. 8.

Telcs Ede, éremművész

Két évvel ezelőtt a Magyar Nemzeti Galéria és a bajai Türr István Múzeum „Telcs Ede és tanítványai" című kiállításán Hallgass Jenő is joggal szerepelt szimmetrikus tökélyű „Parasztasszony" fejével. Hallgass Jenő Telcs Ede műtermében kezdte művészeti tanulmányait.

Wagner István: Magyar művész Itáliában.
Magyar Hírlap, 1947. jan. 12.

TELCS EDE, szobrász, éremmüvész

Az Éremkedvelők Egyesülete 1906-tól 1914-ig 6 érmet a egyesület tagillietményekémt.-1915-től kiadványaira is a háborús témák kerültek.Igy 1915-ben Tecstől:

12.kép.1915-"HADBAVONULÓK",cplakettje.- Elől katona teljes felszerelésell zászlót visz,mögötte kendőt lo bogtató férfiak,nők,gyermekek. Hadifém,egyoldalas, 82+65 mm. 33.old. Kép.32.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az Éremkedvelők Egyesülete /EKE/ /folyt./ 28.old

AZ ÉREM, XXIX.évf. 1973. 1.szám, Bp.

TELCS EDE, szobrász

---

a Bajai Türr István Múzeum a megye legnagyobb múzeuma. Nagy István képei, Telcs Ede szobrai, plakettjei és a helyi művészek alkotásai láthatók benne. 15.old

SZ.GY: Bemutatjuk a vidéki múzeumokat.-Bác-Kiskun megye. 15.old

Múzeumi Magazin, 1968. 2.sz

TELCS EDE, szobrász

Gáty-Goldmann Fülöp 1921-ben kezdte gyüjteni szobrá szok-éremművészek önarckép-prtré plakettjeit.-De pl. Telcs Ede portréja 1931-ből származik. Ez arra mutat, hogy a sorozatot nem tartotta befejezettnek. 26.old

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei. 24 old

AZ ÉREM. XXXII.évf.-1975-i. Bp. 1975

TELCS EDE, szobrász

Vincze Pál szobrász 1928-tól Telcs műtermében dolgozott. A mester és tanitvány kapcsolaton túl meleg barátság fejlődött ki köztük és az később is megmaradt. Igy pl. 1946-ban Vincze teljes szobrász műtermi berendezést ajándékozott Telcsnek, mivel Telcs műterme az ostrom alatt tönkrement. 58.old

GOSZTONYI JÓZSEF: XX. századi magyar éremművészek külföldön 83.old

A Magyar Numizmatikai Társulat Évkönyve, 1971. Bp. 1972.

TELCS EDE, szobrász,éremművész

Telcs Ede tanitványa volt Reményi József,Berán Lajos, Kisfaludi Strobl Zsigmond /3.kép./ jelenkori szobrász művészetünk legidősebb mestere.Nemrég ünnepelték a világhirü mester 90.születésnapját. 26.old

GOSZTONYI JÁNOS: Magyar szobrászok és éremművészek önarcképplakettjei 24.old

AZ ÉREM, XXXII.évi. 1978-1. Bp. 1978

Telcs Ede, szobrászművész

Baján 1872-ben született, elhunyt 1948-ban Rpesten. Az ő munkája a budapesti Vörösmarty-emlékmű, a Szt. László szobor a Millenniumi-emlékműcsön, a Zeneművészeti Főiskola szobrászati díszítése, a Munkácsy- és a Barabás-síremlék a Kerepesi temetőben és a kecskeméti Kossuth-emlékmű. Éremművészettel foglalkozott, sok éremművész tanult nála (említve)

Herczeg Ibolya: Jegyzetek.

Kritika, Budapest, 1976, aug. 11. old.

Telcs Ede, szobrász

megemlékezés.

Székely András: Alexander Calder: Stabil mobil 14.

Népszabadság, Bp. 1977 nov. 13.

Telcs Ede, szobrász- és érem művész

Bajáy a Kirakat Galérián látható a jún.-i tárlatos a Türr István Múzeum új szerzeményeinek "összeállítása". – A művek egy részét Telcs Ede, a bajai születésű művész tanítványai, hozzátartozói küldték a városnak.

Júniusi tárlat a Kirakat Galériában.

Petőfi Népe, 1977. jún. 21.

Telcs Ede

1975-ben a MNG és a bajai Türr István muzeum Telcs Ede és tanitványai cimmel kiállitást rendezett

Magyar Hirlap 1977/9/4

Wagner: Magyar müvész Itáliában

Telcs Ede

a későbbi éremgenerációk tanitómestere

Magyar Hirlap 1977/82/6

Falbrecht: Az érem és gyüjtője

Telcs Ede

tanitványa volt Hallgass Jenő
Telcs mühelyében kezde meg munkásságát.

Magyar Hírlap 1977/9/4
Wagner: Magyar müv sz Itáliában

Telcs Ede

trod

Tom II. VIII l.

TELCS Ede

47. Siremléttero, P. gipa, — cm. J.n. Bajai már. Ltr: 52.769.1.
48. Siremléttero, P. gipa, ~~49~~ 45,5 cm. J.o: Telcs. Bajai már. Ltr: 52.769.1.
49. Siremléttero. ~~P. gipa, 45,5 cm. J.o: TELCS.~~ Gipa, 33 cm. J.n. Bajai Már. 52.770.1.
50. Siró nő. Ménző, 31 cm. J. Magánt.
51. Telcs András 1934, Hons, 32 cm. J.h. Telcs 1934. Telcs András tul.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust ber Csap Erzsébet (7.

Telcs Ede

9. Lentei Henrik. 1906. Brour, 146 x 131 mm. J.b.f: Telcs. 906. MNG. 56. 1290-P.

10. Gyermetfej, 1906. Brour, 117 x 95 mm. J.j.l: Telcs 1906. MNG. Ltr: 55. 1034-P.

11. Anyaság. 1906. Brour, 60 mm. J.j.l: Telcs. MNG. Ltr: 56. 1035-P.

12. Fayer Lánló. 1906. Brour, 60 x 40 mm. J.b.k: Telcs. MNG. Ltr: 55. 1037-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp 1963
Katalógust ben. Csap Erzsébet

19.

Telcs Ede Érmek

17. Adamo Politzer. 1907. Bronz, 68 x 43 mm. J.b.k: Telcs. MNG. Ltr: 56.601-P.

18. Alpár Ignác-Kornfeld Zsigmond. 1907. Bronz, 68 x 100 mm. J.b.k: Telcs. MNG. Ltr: 56.600-P.

19. Adolf Sonnenthal. 1907. Bronz, 68,5 x 44 mm. J.b.k: Telcs. MNG. 55.1044-P.

20. Magyar Numizmatikai Társulat. 1907. Bronz, 36 mm. J.j.k: Telcs. MNG. 55.1045-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp 1963
Katalógust bev. Csap Erzsébet

20

Telcs Ede

Érmet:

5. Falk Lilsa - Schindler Klementina. 1904. Bronz, 160 + 133 mm. J.j.l: Telcs. MNG: ~~Telcs~~ Ltr: 56.588 - P.

6. Thaly Kálmán. 1904. Bronz, 65 x 41 mm. J.j.l: Telcs. MNG. Ltr: 56.589 - P.

7. Marczali Henrik. 1904. Bronz, 134,5 mm. J.b.l: Telcs. MNG: Ltr: 56.1306 - P.

8. VII. Nemzetközi Fegyintézeti Kongresszus. 1905. Bronz, 82 x 50 mm. J.b.l: Telcs. M.N.G. 56.1033 - P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp 1963
Katalógust ber Csap Erzsébet

19.

Telcs Ede

Érmek:

21. Férfi arcképe. 1907. Bronz, 129 × 116 mm
1. j. l: Telcs E. 907. MNG. 56.1263-P.

22. Görgey Artur. 1907. Bronz, 114 mm. J.G.
Telcs. MNG. Ltsz: 55.1043-P.

23. Gozsda Elek. 1908. Bronz, 176 × 106 mm
1. j. l: Telcs Ede. MNG. 56.1296-P

24. Beöthy Zsolt. 1908. Bronz, 74 × 44 mm
1. j. l: Telcs. MNG. 55.1046-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp 1963
Katalógust bev. Csap Erzsébet

Telcs Ede

33. Turini Magyar Kiállítás 1911. Bronz, 50×77 mm. J. j. l: Telcs. MNG. 55.1051-P.

34. Magyar Atlétikai Szövetség. 1912. Bronz, 30×30 mm. J. n. M. N. G. Ltr: 55. 1055-P.

35. Löwenstein Arnold. 1912. Bronz, 50 mm. J. j. l: T. E. MNG. Ltr: 56. 612-P.

36. Wertheim Ármin és Neje, 1912. Bronz, 55,5 mm. J. j. K: Telcs E. 1912. MNG. Ltr: 55. 1056-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust kev. Csap Erzsébet

21.

Telcs Ede Érmek:

29. Reissmann Mós. 1909. Ezüst, 60 mm. J.G.K: Telcs. MNG. 55.1040-P.

30. Telcs Edéné, grófi Anna. 1910. J.j.f: TE. MNG. Ltsz: 56.609-P.

31. Allegóriás mese. Kompozíció. 1910. Ezüst, 81 x 43,5 mm. J.j.f: Telcs. MNG. Ltsz: 56.631-P.

32. Dessewffy Arintid. 1911. Bronz, 65 x 49,5 mm. ~~MN~~ J.j.K: Telcs. MNG. 55.152-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust kv. Csap Erzsébet 20.

Telcs Ede

Érmek:

25. Szoldatits Ferenc. 1908. Bronz, 67,5, 34 mm. J.j.f: Telcs. MNG. 56.605-P.

26. Kacsóh Pongrác. 1908. Bronz, 130 mm. J.n. MNG. 56.1162-P.

27. „Multon éjtül minden jövendő". 1908. Bronz, 62 mm. J.b.l: Telcs Ede 1908. Baja, Ltsz: 58.401.3.112.

28. Budapesti Leányegyesület, 1909. Bronz, 36,5 mm. J.j.f: Telcs. MNG. 55.1048-N.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust kv. Csap Erzsébet

26.

Telcs Ede

~~41~~ 42. Éva, bronz, 55 cm. J.n. MNG. 60.28-1
43. Hüvelyk Mali, P. gipsz, — cm — J.n. —
Bajai múz. dlr: 52.756.1.
44. Luther Szoborterv. P. gipsz, 39 cm. J.n.
Bajai múz. dlr: 52.756.1.
45. Leut Ferenc. Gipsz, 79 cm. J.o. TELCS E.
Bajai múz. ltr: 52.782.1.
46. Mariska. P. gipsz, 31 cm. J.n. Bajai múz.
ltr: 52.790.1.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust ber Csap Erzsébet 17.

Telcs Ede

Érmek

1. Dr. Moriz Benedikt. 1896. Bronz, 60x44 mm. J.b.l: E. Teltsch, MNG. Ltr: 56.585-P.
2. Karap Ferenc. 1902. Bronz, 10i, 5x149mm. J.j.l: Telcs, MNG. Ltr: 56.1288-P.
3. Lukács Antal. 1903. Bronz, 65 mm. J.b.l: Telcs. MNG. Ltr: 56.587-P.
4. Mme Louise Germain. 1903. Bronz, 173x108 mm. J.j.l: Telcs. MNG. 56.1311-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp.1963
Katalógust ber Csap Erzsébet

19

Telcs Ede

Érmek:

13. Giacomo Puccini. 1906. Bronz, 54×34 mm. J.j.K: Telcs. M.N.M. Ltsz: 56.592-P.

14. Popper David - 1906. Bronz, 50×38 mm. J.n. - MNM. Ltsz: 55.1039-P.

15. Steréayi József - Kossuth Ferenc. 1906. Bronz, 70×70 mm. J.j.K: Telcs. MNM. Ltsz: 56.598-P.

16 Ida Cahn-Lorie - 1906. Bronz, 175×115 mm. J.j.K: Telcs. MNM. Ltsz: 56.1291-P.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp 1963
Katalógust bev Csapné Erzsébet 19.

Telcs Ede

52. Madách Emlékmű terv fej konula. P. gipsz, 20 cm. J. n. Bajai múz. Ltr: 52.768.1.

53. Tubi, 1943. P. gipsz, 39 cm. J. h: TELCS 1943. Bajai múz. Ltr: 52.771.1.

54. Vajda Zsigmond, bronz, 29 cm, J. h: Telcs, MNG. Ltr: 63.39-N.

Ermet Következhet.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust ber Csap Erzsébet 18.

Telcs Ede
szobrász

Lanczi Leónak készített igen sikerült
mellszobrot. Utána Szterényi bázó-
nak mintázott egy műket.

Reczenyi József: Emlékeim a Telcs műtermről
Művészet, 1970. január – 15 lap

Telcs Ede

szobrán

A művén készítette a mileneumi emlékmüve III. Skarolyi szobrát. Ezelőtt Szent László volt sorozó. Majd Barabás Miklós síremlékét alkotta.

Remányi József: Emlékeim a Telcs műteremről
Művészet, 1970. január – 15 lap

Telcs Ede

33. Szobortervo az Adria Bizt. épületéhez, P. gipsz. 135 cm. J. n. Bajai múz. dtsz.
34. Gretchen. 1923. Bronz, 43 cm. J. o: Telcs Ede 1923. Telcs András tul.
35. Torony építő, 1924. Bronz, 42,5 cm. J. t. o: Telcs E. MNG. Ltsz: 59.94-N.
36. Felesége (Glücksthal Irén) Márvány, 54 cm. J. o. TELCS - Bajai múz. Ltsz: 52.792.1.
37. Idegenben. Terr. 42 cm. J. Mgt.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963.
Katalógust kv. Csap Erzsébet

17

TELCS Ede

10. A bohém. bronz, ~~55~~ 44 cm.
J.t.: Telcs. M.N.G. Ltsz: 52.954.

11. Pirelle Kornélia. 1901. P. gipsz, 42 cm. J.o.:
Telcs 1901. Bajai mus. Ltsz: 53.15.1.
12. Földmíves, 1901. Terr. 40.5 cm. J.t.o.:
Telcs 1901. MNG. Ltsz: 2279.
13. Kis népenlős, 1901. Terr. 20 cm. J.t.k.:
Telcs, MNG. Ltsz: 2069.
14. Kislin, 1901. Bronz, 30.2 cm. J.t.o.: Telcs, M.N.G.
Ltsz: 1996.

Telcs Ede emlékkiállítás Bp. 1963
Katalógust bev. Csap Erzsébet

69.§ MDK

Telcs Edc. szobrászm.

Szobrai:

Apostol.

Női akt.

Luther./ A bp.-i szoborpályázat főalakja./

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948.aug.2o. Kat.

Telcs Ede, szobrászművész

A bajai Türr István múzeum képzőművészeti anyagának alapját Ottványi Imre gyűjteménye adta. Ezek a képek hűen tükrözik a 20-as, 30-as évek művészi irányzatait. Külön értéket jelent Nagy István csaknem 50 képből álló hagyatéka, – a bajai származású szobrász Telcs Ede szobor- és plakett hagyatéka. A művész a magyar éremművészet egyik alapítója. Tanítványai szétszóródtak a világban; legszorosabb kapcsolata Hallgass Jenő Zoltánnal szövődött, aki ugyancsak bajai születésű.

Múzeum a Sugovica partján.

1981. V. 4. URH 20.20 (Sné K. J.)

Telcs Ede, szobrász

Ménáros házár sírjáról
kőlő citakban megemlítve.

– Kedves Élet és Tudomány 1218

Élet és Tudomány, Bp 1981 szept. 25 XXXVI/39.

Telcs Ede, szobrász

A Vemzeti Galériában látható
a Telcs Ede s tanítványai tárlata

— : Múzeum 8,

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 19.

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

Budha. Csonka márvány fej.

Tubi.

Tharaud, francia iró.

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948. aug. 2e. Kat.

65.

MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

Mariska.

Alpár Ignác /Változat./

1e. Szt.Kristóf a gyermekkel.

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948.aug.2e. Kat.

66./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

11. Szent Kristóf a gyermekkel./Változat./

Hungária fej. /Szoborrész./

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott művei.
1948.aug.2o. Kat.

68./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

Férfi fej., müvésztársa.

Budha.

Tanulmányfej./A Rökk Szilárd-dij nyertese./

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948.aug.2o. Kat.

67./ MDK

Telcs Ede, szobrászm.

Szobrai:

13. Geröfi Anna, első felesége. /Maszk/

Jehudó Epstein festömüvész.

Városi Muzeum. Baja.
Szülővárosának ajándékozott müvei.
1948.aug.2o. Kat.

Egyben érdek
mikor lesz szerenc
lszovárt, hogy a
megbeszéljük és b
oltár felállítás len
kápolnában. Derra
sok miséző pap
lenne mitennaro
B. válaszuda
számítva, igaz bara
Kolozsvár, 1943. jún.

Teles Ede

becsi magy. kiáll

Künst Wien 1937

Hebräisch Eort

Telcs Ede
notran

Ilis velykhodyjja liettető a
kiállítéson.

Nékám Lajosné: A herendi porcelángyár..
Müvészet, 1971. április - 43.lap

Telcs Ede

és tanitványai cimü tárlat nyilt a Magyar Nemzeti Galériában, a jeles müvésznek és harminchárom tanitványának több, mint 3oo alkotását mutatják be.

Magyar Hirlap 1974./1o7/8.

Telcs Ede, szobrászművész

Maróthi Géza – Telcs Ede: „Zenefülke", 1906.
Milanó (Czakó E. nyomán).

Művészet, 1984. jan. 10. old.